

PRINOS K NAGLASU
U NOVOSLOVENSKOM JEZIKU.

NAPISAO

M. VALJAVEC.

*(Preštampano iz LXIII. i LXV. knj. Rada jugoslavenske akademije znanosti i
umjetnosti.)*

U ZAGREBU

TISAK DIONIČKE TISKARE

1883.

73518

№ 11. IV. 1947/3574

6.

Naglas u glagola.

1. u presentu.

A. Osnove s presentnim nastavkom *e, o*.

a) Osnove od dvije slovke sa samoglasnim *e i o* u prvoj slovcu ili *ti* u korijenu.

Take su osnove: bere legere, colligere, blede delirare, blaterare, bode pungere, brede vado transire, dere scindere itd., gñete deprecare, subigere, grebe scabere, hrope faucibus alicuius illiditur spiritus, kove cudere, mete verrere, nese ferre, peče coquere, pere lavare, plete nectere, texere, plove navigare, natare, volare, reče dicere, rjove i reve rugire, fremere, slope clarum esse, sope spirare, spiritum ducere, teče fluere, currere, tepe percutere, vagari, vede ducere, veze vehere, zove vocare, žene pellere, a gdjegdje i sere cacare, tere terere, frangere ždere vorare.

Akcenat je raznolik. Na koliko sam ja doznao, ovakav:

1. Naglas ostaje u svih osobah u sva tri broja na početnoj slovcu, i to a) kao u krašćini amo tamo a i u gorenštini, za tim na Ponikvah¹ u Tuminskom okrugu (Tolmein) a tuj ovako: bèrem,

¹ Što se god napomiñe da se govori na goričkom Krasu pri Komnu, na Ponikvah u Tuminskom okrugu i u Kobaridu na desnoj obali Suče (Isonzo) u Tuminskom okrugu, dojavio mi je blagovoljno g. Karol Štrekelj, stud. phil. na bečkom sveučilištu rodom s Gorjanskoga kod Komna u austr. primorju, na čem mu srdačna hvala. On piše: posebnosti govora pri Komnu jesu: bila-

bèreš, bère, bèremo, bèrete, bèreje, bèrewa, bèreta, na goričkom Krasu pri Komnu: bèrem, bèreš, bère, bèremo, bèrete, bèreju; tako gdjegdje i u kajkavaca. — b) kao " dobrahno u kajkavaca, pak na Ponikvah u Tuminskom okrugu osnove u kojih ima vokal *o* koji se govori kao *a*, dakle: bādem, sāpem, hrāpem = bodem, sopem, hropem: bādem, bādeš, bāde, bādema, bādete, bādeje, bādewa, bādeta.

2. Naglas ostaje u svih osobah na *presentnom* nastavku *e*, i to a) kao " amo tamo u kajkavaca n. p. u Peterancih kod Koprivnice, u Capragu i Godovu na Savi kod Siska, u Draganiću kod Jaske; — b) kao ^ u ugarskih Slovenaca n. p. u Noršincih pa valda i svuda, te se *e* izgovara tako da nagiñe na *i* kao mađarsko *é* kako i dolazi u kníгах obilježeno.

3. Naglas ostaje u svih osobah u sva tri broja kao " na zadnjoj slovcu, tako u Kobaridu u Tuminskom okrugu gdje govoru počima prijelaz u bnetačko narječje: berēm, berēš, berē, beremō, beretē, berejō, berewā, beretā. A iz mletačkoga govora bilježim iz Klodića pag. 14. pledēm, pledē, pledemó, pledetē, pledejó, pag. 15. nesēm, nesēš, nesē; tepēm, tepēš; pečēm, pečēš, što glasi: pledēm itd.

4. Naglas je u *singularu* kao na početnoj slovcu, a u *pluralu* i *dualu* na *presentnom* nastavku *e*. Tako u krañštini, osobito u goreñštini, a gdjegdje i u kajkavaca n. p. u Mihovcu pod Kalnikom, ako sam dobro čuo.

5. Naglas u *singularu* na *presentnom* nastavku, a u *pluralu* i *dualu* na početnoj slovcu u Koruškoj u Rožanskom razređu, gdje u glagola dolazi *a* mjesto *e*, valda u sing. " (ili ^), a u plur. i dualu ^; ali to nije izvjestno, jer dolazi svuda znak ^ do 3. plur. gdje je ^ u časniku Kresu 1881, gdje čitam štev. 10 pag. 561 (gdje bludñom dolazi po drugi put ta paginacija mjesto 571): pačām, pačāš, pačē; páčava, páčata, páčata; páčamo, páčate, pačō. Isto tamo se jošte navode: barām, darām, nasām, parām, pladām, račām, tačām, tapām, žanām.

bijalno *w*, izgovara se *g* kao česko *h*, a *m* na kraju glasi *i* *n*, dual se izgubio. Posebnosti govora na Ponikvah: *o* izgovaraju malo ne kao *a* poput Rusa u slovcu prije naglasa, ima i tuj *w* i *g* se izgovara kao česko *h*. U Kobaridu *e* prelazi na poluglasno i to ne samo naglašeno e nego i nenaglašeno: bŕēm, bŕēš, bŕēmō itd. Nu Štrekelj veli, da je moguće da je samo ñegov svedok tako izgovarao, a svedok za govor na Ponikvah mu je g. Ivan Lapañe, tehnik, a za Kobaridski govor g. Jos. Pagliaruzzi, jurista.

Evo to u pregledu:

1.		2.		3.	4.	5.
a)	b)	a)	b)			
bèrem	bërem	berëm	berëm	berëm	bèrem	baràm(?)
bèreš	bëreš	berëš	berëš	berëš	bèreš	baräš
bère	bëre	berè	berè	berè	bère	barè
bèremo	bëremo	berëmo	berëmo	beremö	berëmo	báramo
bèrete	bërete	berète	berète	beretë	berète	bárate
bèrejo	bërejo	berëju.	berëjo	berejö	berèjo i beró	baró
bèreva	bëreva		berèva	berewä	berèva	bárava
bèreta.	bëreta.		berèta.	beretä.	berèta.	bárata.

α) u *krañštini*.

Prema pravilu: kad izvorno slavenski naglas za jednu slovk u nazad prama početku riječi stupa a u toj je slovcu samoglasno o ili e, izgovara se to o ili e široko otegnuto (ò, è), kako se već vidjelo u riječih kao gòra, kòsa, vòda, gospòda, slobòda, slepòta; kònec, kòtel, òsel, òreh, kòžuh, pòtok; òkno, pòdkov; mèja, zèmlja, žèna; čèlo, vèslo, rèbro, stègno, tèle, rešèto, vretèno itd., mjesto izvornoga slavenskoga i jošte današnjega ruskoga: gorà .. konèc .. kožùh .. potòk .. oknò .. mežà, zemljà, čelò, teljà, rešetò .., biva i tuj: bèrem, brèdem, nèsem, pèčem, zòvem, bòdem itd. prema ruskomu berù, bredù, nesù, pekù, zovù, bodù itd. Ali se je puno izvornoga i užduvalo. Danas biva ovako:

1. ' na početnoj slovcu u singularu, a na presentnom nastavku e u pluralu i dualu, ređe ' na početnoj slovcu i u pluralu i dualu.
2. ' u 3. plurala kad se završuje na o a ne na ejo.
3. " na presentnom nastavku e kadšto u singularu i u goreñštini.

Evo ovako:

<i>sing.:</i>	<i>plur.:</i>	<i>dual:</i>
bèrem i berëm	berëmo i bèremo	berèva i bèreva
bèreš i berëš	berète i bèrete	berèta i bèreta.
bère i berè.	beró, berèjo i bèrejo.	

Eto ti primjera iz kníge:

bere: bèrem: rog. 95 v drugih buquah tiga Moysesà b érem, pok. 1. 112 sim vesel kadar b érem, Gregorčič 151 in cvétek ki lepó cvetó s pobòžno b érem jej rokó; — bèreš: traun u predg.: tebi se bo zdèlu, de v psalmu evangèli bèreš, rav. 2, 157 kdor ravno zdaj lè to bèreš, si ne vóšiš, ka!, de bi ti ljudjé dobri bili?

preš. 122 pévic tih gazélic, al' jih bèreš tí al ne, al per ñih srce ledéno se ogréje, sám ne vé; — bère: rog. 97 bére se od tega današniga s. martyrnika Christopha de . . , 117 kakòr bère se u trjétyjih kraljévih buquah, 324 spregléjmo tu, kar se od nyh bère, 624 od tega bère se, de . . , jap. ev. 115 katèri bére, naj zastópi, škriñ. XXXV katèri tó pejsém bère, XXXVIII kakòr se v II. p(ostavi) bére, pok. 1, 11 kar se v tim psalmi bére, se more v višim zastopki zastopiti, ravn. 2, 34 nič ne čútijo, kar se veliciga in veseliga godí. Prav kakor še zdaj, če nesvét človek Jezusove svete reči bère, 2, 97 v zgodovini Izraelskiga polka se nekjér ñegovo imé ne bère, 2, 207 se mar grozdje po trñu bère, ali fige po osátu? 2, 209 če otrok le storí, kar mu stariši oistro in trdo vkázejo, če mu ni mar, že kar jim v očéh bère, vsiga brž storiti, a! je taki otrok dober otrok? ber. 4 kader se iménik ali katalóg bère, odgovoríte ko se vaše imé pokliče: tukej, preš. 105 baláde pét' je réč pohújšliva in zapeľiva: Lenóro bère ñaj, kdor ne verjáme, 123 kdor jih bère, vsák drugači pésmi mójé sódi, ravn. 1, 27 Lot si tedaj ta kraj izbère, preš. 88 on ob drúgi si spomládi zbère tíče mladokľúne, greg. 50 razdelí se v pare tróp, slédni par izbère stróp, kjer obési mèhko gñezdo, kug. 42 vaša živina po zimi zboly ali bolezen nabère, ker jo vy v smrdlive hlève zapèrate, ravn. 1, 230 nekdo je zél šel nabérat in sad najde vinski trti podobniga. Ni vedel kaj je, poln plajš ga nabère, ber. 171 če se té ogníne v enih oblakih dôsti nabère, vstane huda ura, kor. 1, 130 Turk nabère silno vojskó, preš. 164 kjer si poiše dóm, nadlóg jezéro nabère se okróg, ber. 153 torej se zgodi, de se drevésa rast vstanóvi, če se mu na goriñih véjah listje obère, ravn. 1, 219 kraľi bodi judovski ali izraelski, če se jih nekaj dobrìh odbère, so bili hudòbni vsi od kraja, ber. 27 Abraham tèče k cédi, odbère nar lépsi tele in ga da hlapcu, ravn. 1, 246 knéze déla on v nič: komej so vsajèni, komej vsjáni, komej korenini pod zemľo ñih deblo, on pa kar pihne v né in vsáhneni so, piš jih pobère kakor strníše, 2, 77 voda le zvunajne madeže pobère, 2, 197 séme je božja beseda. Per ktirih zrno na pot pada, so tisti ki slišijo pa ne razvuméjo božje besede. Vrag hódí in kar je v ñih srce zasjániga, pobère, de ne vérjejo in de zveličani niso, ber. 177 ob mésznim mraku ne pridejo na luno solnèni žarki, kér jih zemľa v srédi stojéča pobère in ravno za to lune prav ne osvitlé, abc. 59 vsako nedéľo dobím srajco po perílu, včasí bélo rjuho. Črstvo je to in vso nesnago iz živóta po-

bère, preš. 46 tje h gospôdi se perbliža pévic razglašêne sláve; prošén strúne v bère, pôje déla vítezov junáške, rav. 1, 3 zdaj bog vkáže: bo naj nadzémle! kar zgódilo se je. Ta lépi, plavi obók ali velb nad nami se perčnè in nekolko vodá se z bère v oblake nakviško, preš. 48 zénin z nó oblúbľen svôje z bère Ojstrovrhar hlápce; — berèmo: traun 46 kakòr v s. evangeli berèmo, škrb. 1, 90 od malikvavca Miha berèmo, de . . , ber. 136 v svétim pismu berèmo prav lépo povést od Joba, 147 v ñegovim obličju berèmo ñegove notrañe misli, schön. 56 od kod tédaj ima lulko? hočes li de grèmo inu de jo poberèmo? jap. ev. 59 hóčes tédaj de my gremo inu jò vkup poberèmo? — bèremo: škrb. 1, 77 pergodbe, ktire v s. pismu béremo, so ble zgol podóbe, 1, 90 od malikvavca Miha béremo, de . . ; — berète: traun u predgovoru: Krajnci! jest vejñ, de svétu pismu rádi berète, škriñ. 217 z velikim perzadevañam berète, rav. 2, 119 če radi ñegov navuk berète in poslušáte, le tiho, že zdaj bote veliko čast in ľubézen do ñega dobili, kug. 14 če si zlahadne junce inu krave zberète, obvarujete, de se sorta ne zvrže; — beró: dalm. u gm. predg. 1 od tod semkaj se v téh buquah . . veden te besede beró: gospud bog je k meni govuril. ibid. 5 onu je pak pridnu inu potrebnu de karsčéniki letu sv. pismu beró ali poslušajo, schön. 269 evangelia inu listuvi, kateri se ob trdnih inu zapovédanih praznikih beró inu rezlágajo, kemp. 108 ony dolgu moljo, pogostu berò, rog. 25 katère (gnade) se beró ú ñegóvim s. žjulejnu, jap. ev. 284 od trña se ne beró fige, kor. 1, 57 postáve nam beró, ber. 105 dva junca nam dajte, darovali jih bomo, eniga naj si izberó Balovi preroki, levst. žup. 8 sèlske občine si izmej sebe izberó možé volílce, 80 katere občinski odbori izberó izmej domačih prostih móz, ber. 150 pridne so (mravľe) de si živeža za zimo naberó, 172 zvezdautrinki, ognéne kepe in letéči pozoj ali lintvern niso nič družiga, kakor užgáne reči, ki se v zraku naberó, se užgó in ki jih sapa nósi in podí, rav. abc. 63 oče drévje oglédajo, ali se niso črvi v pérje zaprédli: zalégo jim oberó, préden gosénce iz ñe zlézejo, rav. 2, 204 nebeško kraľestvo je mrézi enako, ki se v morje poméče in vsih mnogih rib va ño zajéma. Kadar je polna, jo izléčejo h kraju in sedé o dberó dobre v posodo, malovrédne odmétajo, traun 260 mladi ľevi rùjovejo po ròpi inu yšejo svojo jéd od bogá. Kadar pak sónce gori pride, se vsi vkúpej proč poberó inu se vľézejo v svoje bér-lóge, rav. 1, 253 proč z ñimi spred mojiga obličja, poberó naj

se, dalm. esth. 2 kralj postavi oglednike po vsih deželah svojga krajlestva, de ony vse žlaht lepe deklice vkup zberó, jezaia 43 naj se vsi folki vkup zberó, ibid. 45 naj se vkup zberó téh ajdov junaki, rog. 52 v petek zberò se zupet, ravn. 1, 211 zberó se, kadar je tempel dozídan, vsi knézi, ber. 5 takó naj se tudi v učivnici zberó, 154 piške še ne poznajo nevarnosti, ki jim žuga, pa slišijo svarljiv glas skrbne kókle in se ji precej zberó pod perute; — berèjo: ravn. 2, 154 po vsimu stvarjènu se lube božje dobrote sledóvi berèjo, 1, 293 ne morejo se braniti nè tatém ne tolevájam; močnejši so tí, zlato, srebro in oblačilo jim poberèjo in pa odídejo, 2, 198 take misli in pa vse pisano tičov! vsako zveličansko besedo poberèjo.

bode: bòdem: ravn. 1, 171 k tlam ga perbòdem z sulico; — bòde: preš. u čb. 5, 21 màn le žalost tá me bòde, ko poglédam tropič tvój, tí sam nékaj še gospòde vodiš vselej za sebjó, kor. 1, 26 me šiple, me bòde, me glav'ca bolí; se lúbi prikaže, bolezin miní, kor. 2, 35 Pegam je imel glave tri, sredña nému odletí, Lambergar jo vrže prèč ter nabòde na svoj mèč, ber. 97 Joab Absolona doteče in z sulico nezvéstiga sinú prebòde, ravn. 2, 58 de bi saj tudi vi Jezusove besede v srcu ohranili. Róžici enako, ki iz zavitiga pópika lepa in vesela perbòde, razpóčile se vam bodo na en krat, čb. 5, 74 spodbòde koña mladiga, 5, 75 hudo se brata branita, junaško meče sučeta, v srcé ga vbòde starji brat; — bodó: kast. 139 mañe bodó stréle, na katere se poprei zmislí inu se lagle pretrpé, kug. 78 kadar živina, katèra letó (nadlogo) doby, ñe starost doseže inu kadar je seme k takimi odraselki vže zrelu, k malu po tím majhine bradavice gori bodó, ravn. 2, 205 ne bodimo žvinčéta, ki le v tla z očesom bodó.

brede: brède: rog. 244 gdur vbóštvu šouráži, ta páde u mnokatère nadležnosti, ta zabréde ú nagmàh, napókaj inu nasréčo, ravn. 1, 56 začétki nevošlívosti so to; de se je obvárjete, pogosto mislite, kam vse nevošlívec zadnič zabréde, 2, 82 nad prvimi starišmi ob skušnavi v raju smo vidili, kakó v greh človek zabréde.

dere: dèrem: ravn. 2, 206 daj de ti pezdír iz očesa izdèrem; — dèreš: škriñ. 297 aku lih zuper priátla meč izdèreš, ne pusti si srcé vpásti, greg. 86 a ko pridèreš na ravníne, za kaj te žíva rádost míne? škrb. 1, 374 smrt bo strila konec jézi inu sovraštvu, ako ti ne rezdèreš; — dère: kug. 65 v glèni vam živini kmalu od začetka solzé iz ocy tekó, malu poznejši jej en

žlēm iz očy inu smrkel iz nosníc teče ter jo dère in driska, 53 živina je žalostna pak vunder jo ne dère, ne driska, ravn. 1, 93 vzdigne se (kralj) z vsimi svojimi vojvodi in z vso svojo vojsko in dère za nimi in dojde jih z kóniki, 1, 254 pravičen je, kdor ne posojuje v obrést ali na grde čimže in nikogar ne dère, 2, 65 bo pač kdo rad imel otroka, ki se per ti priči od togote na vse grlo dère? kor. 2, 60 Ravbar si vojakov zbère, dol pod Sisek z nimi dère, škriñ. 161 prešesnu zasajéne, aku ravnu z časam zeléne veje požéne, vendèr, kèr trdnu stojy, ga vètèr majú inu močán piš z korenám izdère, ravn. 1, 160 David mu meč izdère in glavo odséka, ber. 88 David mu meč izdère, kor. 1, 129 'z zapása 'zdère (krivo mjesto 'zdère) svítli meč, rog. 501 vas slédúa nadlúga inu zuprnost omája, podère, zlóme, 559 en tak je glih kakòr en trden hrast, katériga te nadlúge inu trpléjne litru podère inu polóme, kug. 33 nimate prav kadar menite, de je ena sama taka bolezen, katera živinco podère, škriñ. 45 dušna žalost podère srce, 119 krivica omámi módriga inu podère moč negoviga sreá, škrb. 1, 73 kolko jih podère jéza („jezo“), 1, 413 če hudiču to ráta, al če vidi, de duša za volo pománkaña molitve oslabí, jo spet še en krat z vso močjo popáde, premága, podère, na zadne pogubí, ravn. 2, 267 ne podère naj ti se srce, če imaš malo daróv, ber. 79 očétov žégen otrókam hiše vtrdi, materna klétov pa jih do tal podère, 190 s tim de k splohni sreči domovine ne pomaga, sam svojo sréčo podère, rog. 635 ta molitou predère nebesa, traun 88 nih meč naj nih lastnu srce predère, ber. 18 vsi studénci se odpró in iz zémle vóda perdère, 29 zgled Sodomljanov nas podučí, de hitro preide sréča hudóbnežov in de nad nih pregréhe na zadne le vender pravična šiba bôžja perdère, škriñ. 297 kdór kámèn med ptice vrže, jih razpody, takú kateri priátlu oponósi, priáznost razdère, preš. 67 pod Lenóro vbógo vsè vse vdère se in zgíne, kor. 2, 51 do Save końče zapektal, se vdère vá nó, razgetá, 2, 128 počásna vóda več bregá udère ko deréča, ravn. 1, 16 vidil ga je bog in reče mu: kje je Abel, tvoj brat? Kajn je naredil kakor prav kaki hudoben in napčen otrok. Še zadère se mu: kaj jez vém? — derèmo: rog. 221 treba je, de ferbegamo se te oslóve kože te lenóbe, iz eno besédo, de oderémo se samy inu vržemo od nas use druge kože teh grejhov; — deró: dalm. jezaia 28 pole, en močán inu mogoč od gospuda, kakòr vihar te toče, kakòr enu škodlivu hudu vreme, kakòr ena povudía od veliku vod, katere močnu deró, bo

z močjo v deželo puščen, škriñ. 142 tam je vrtni studénec, izvirék živih vodâ, katere iz Libana derô, ber. 168 iz oblakov izvirajoča deževnica se spét v izvire in potoke nabira, iz njih so véce réke in bistrice, ki proti morju deró in se vá ñ stékajo, jap. prid. 1, 151 viharji naše pohištva doli poderó, ber. 74 Izraelci planejo v mésto, ga razvalé in poderó, ravn. 1, 19 strašno začne dež liti per ti priči. Víri vélciga morja vsi prederó, jap. prid. 1, 38 Noe se v barko vmakne inu bog jo od zvunaj zapré, nebu se z črnimi oblaki prevleče, strašne plohe inu lyaki pèrderó doli, de svejt se potopy, 1, 152 vode od nebes z veliko silo padejo, napnó naše vodotóče, de dosti krat v naše hiše perderó, ber. 65 kóliko krat pozabimo ñgove dobrote in zgubimó vse zaupañe v ñgovo pomoč, kadar trplénie in bridkosti nad nas perderó, dalm. psalm 7 pomagaj meni od vséh moih pregañauceu inu odtmi mene, de kakor levi moje duše ne zgrabio inu ne rezderó, kader nikogar nej, kir bi odtel, ravn. 1, 94 kraļ, kónik, bojni vozóvi — po divjaško je planilo vse — v morje za ñimi. Ali vderó se na Egipčane proti jutru, 2, 50 Jézušik je bil otét, kar mòrici, ki jim je Herodež rekel, rópijo v Betlehem. Z gòlimi mèci vderó po vsih hišah; — derèjo: ravn. 1, 126 vso narávo je dal bog Jozvetu v roke, de Izraelci neovrti pred sabo derèjo, 1, 160 viditi Filiščane, de je ñih prvi korenak mrtev, so jo vlili. Izraelci pa hrup zaženó in derèjo za ñimi, preš. 73 k pogrébu vkùp derèjo ľudje od vsih strani, ravn. 2, 214 věža míru more biti božja věža, ľudje ki se prerivajo in na svetu tako lohka zderèjo, v ñi vpričo boga per oltarju se morejo spet spraviti in pobrátiti; — derèta: ravn. 2, 115 tihi vum, dobra sveta voļa nar pred do resnice prederèta.

gñete: gñetó: dalm. jerem. 7 otroci pobirajo drva inu očeti ogin netio inu žene testu gnetó, de nebeski krajlici pogače pekó.

grebe: grebó: kor. 2, 39 tako lè pútice grebó, ko drobna jajčica nesó, 3, 110 kadar več trt ne bó, naj me pa zagrebó.

mete: mète: ravn. 2, 208 ktira žena, če deset grošov premóre in zgubi naj jeniga, ne peržgè luči, ne pomète hiše in ga ne jiše, dokler ga ne najde; — metèjo: ravn. abc. 75 žito z metlo na kup zmetèjo.

nese: nèsem: rog. 96 jest te prenèsem, jest tebi zanèsem, pok. 1, 113 vupam, de nekaj lubežni vže imam, ker moje sovražnike v potrplèni prenèsem, škriñ. 24 tó kar naprèj pernèsem je bolši kakòr nar čistejši srebrú, škrb. 1, 291 dej mi gnado, de za naprej z novim ajfram noter dopernèsem, kar

sem do zdej skuz mlačnost zamudil, ravn. 1, 128 potrpi le nekoliko, de pridem in jedí pernèsem, pok. 1, 112 na človeka se ne zanèsem; traun 305 meni očitajo, de se na tvojo besèdo zanèsem; — nèseš: traun 239 blògèr človeku, katèrimu tí tvojo postavo naprej nèseš, kor. 3, 10 kadar od kosila grèš, vselaj nèseš kaj dôbriga (s) sabój, traun. 230 ti jih odnèseš kakor dereča voda, ravn. 1, 321 k videzu naj ga jēj, mu rekó, kraj pa bo menil, de malíško daríno jěš, de živlène odnèseš, ravn. 2, 141 če svoj dar na altar pernèseš in pride ti na misel, de ima tvoj brat kaj do tebe, na altarju pusti dar, greg. 53 ue vlada vselej svet pokoj sred tihega zidú, če ne prinèseš ga s sebj, ne najdeš tu mirú, škriñ. 188 za tó kjer si vsih rečy gospód vsm perzanèseš, 185 ti vsm zanèseš; — nesèš: schön. 211 kadar ti tvoj dar k altarju pèrneséš, puisti ondi tvoj dar pred altarjem; — nèse: ravn. 2, 22 Jezus jim odpušanje nèse, 2, 124 milost in zveličanje jim (Kristus) nèse, 1, 207 nájdevši jo (ovco) jo z veselam na ramo zadéne, domú jo nèse, ber. 34 Jakob nèse po divje perpravljeniga kozliča očetu, 149 v vsakim pañi je čebél kraljica (matica), ki je večí od družih in jajca nèse, abc. 55 domača perutnina jajca nèse, preš. 12 kam nèse me obúp, ne znam, rog. 621 ta nevošljivost kaj vam slasty donése? škriñ. 360 katèri noč kakòr dan dopernése, ravn. 2, 147 kdor misli vse, kar perlúdnost nanése, morem opustiti, že bi se mótil, greg. 59 kjer najde hišo bolečin, odnése jej gorjé, traun 29 lę v bogu nájde on svoje nar vękši bogástvu, katèru on z sabo v prihodno živlène ponése, ravn. 1, 83 trdo se (Mozes) ponése za svoje stiskane brate, škriñ. 221 potrpežliv do časa prenése, in potle bo nému razveseleñe povrnenu, škrb. 1, 53 bóg prenése h ferdámañu perpravne posóde z velikó potrpežljivostjo, 1, 54 s. apostel ne pravi, de bog h ferdámañu zdrele grešnike le samó prenése, ampak on pravi, de jih prenése z veliko potrpežljivostjo, rog. škriñ. 28 lęna roka rečšino pernése, 58 lenoba pernése spañe, 59 en lęn vtákne pod pájstěho svojo rokó, inu jo k svojim vustam ne pernése, 98 ona je postála, kakòr bárka eniga kúpcá, katèra negovi kruh od dálnih krajov pernése, 159 dobru delu pernése častitliv sad, 176 družba z modróstjo nevmrjócnost pernése, 233 zasramóvanje, katèru pernése čast, 359 žalost pernése hitru smrt, kug. 175 obena boležen ny taku nevarna za ovce, kakor le ta gnila boležen. Ona vse okoli prinése, škrb. 1, 422 vaša žalost, ktira boležen seboj pernése, bo v veselej spreobrñena, ravn. 1, 308 ona nam to le

lepo, milo resnico pernése: bog je večna lubezen, 2, 77 ves vèlik nebèšek dar on nam pernése, 2, 226 prosim te v ti sklèdi lè — vite, že v rokah jo pernése — mi daj precej glavo Janeza krstnika, 2, 265 nar prvi pride pètih talentov prejévic in petéro drugih pernése, ber. 15 Kajn pernése polskih sadov bogu v dar, 19 golób perletí in pernése ólkino véjico z zelenimi perésci v klunu, 27 on sam pernése mléka, preš. 176 darí oprávit bógni po navádi pernése Črtomira lahka ládja, rog. 63 nihče se poprèj na krona, témúč de se poprèj dobru sponése, škriñ. 98 nê možá srce se na nó zanése, traun 6 David se popólnima z a n é s e na božjo pomóč, 21 David se na boga trdnu zanése, 137 moja duša se na tebe zanése, ravn. 1, 257 perzanáš'n je bog, pa tudi velike moči, krivimu je ne zanése, 2, 283 po Mozesovi postavi je duhovnam šlo obsódití, al je gobovic očíšen ali nè, in torej če v človeško družino sme, de bolezní ne zanése, ber. 167 vetrovi čistijo zrak od škodljivih soparic, májejo sápo, de se ne skazí in de nalézljivih bolézen ne zanése, kug. 173 ako žíval drso ima, dajte jej močnati sok, ali dva try krat na dan toliku, kakòr en orèh znése, od tejga latverga, ravn. 1, 301 angel ga (Habakuka) prime, znése po viharjevo po nebu in v Babilonu per levnáku na tla ga je spustil; — nesè: nar. pjes. iz moje zbirke: ena tíč'ca letí čez to ravno polè, pa mi pošto nesè de moj lúbček vas grè; — nesèmo: rog. 461 tega samy iz sabo z materniga telésa pernesémo, škrb. 1, 268 želi vredno obhailo, de k mizi gospóda pernesémo čistost srcá; — nèsemo: jap. prid. 1, 37 my vam iz evangèlia tē očitne beséde Jezusa Kristusa naprèj nèsemo, rog. 324 kadar nadléžnost pohlevnu prenèsemo, škrb. 2, 91 vzemi gori od nas dar, kírga ti danas pernésemo, 1, 369 nič ne zamoremo, tolko več se zanésemo na te; — nesète: rog. 305 o prepróšine! de to krono nesète naprèj te vinski trti, kug. 3 falerjev, katere vy kmèjte per živini dopernesète, je groznu veliku, 46 lety falerji, katere vy per vaši živini dopernesète, popadejo níh truplu, traun 338 kateri v híši tiga gospóda cèle nočy dopernesète, schön. 63 bratje, vy radi zanesète tém nepametnim, kèr ste vy pametni, za kaj vy zanesète, aku vas gdu v hlapčovajne sillí, škriñ. 217 tudi nam v tēmu perzanesète, aku najdete, de známo dobru povédati, rog. 20 tu sim vam pokázal izmálanu za tu, de za oróžje primete, de se iz šourážniki sponesète; — nesó: dalm. jezaia 30 le tu je butora čez te zvirine, katere pruti puldnevi gredó, ker so levi inu leviñe, ja madrasí inu gorečí lejtajočí drakoni v deželi

te nuje inu britkosti. Ony nesó svoje blagu na hrpte teh žrebet, ester 3 hočem jest deset taužent centou srebra zvagati, de se notèr nesó v krajlevo kamro, itd., kemp. 346 jest dosti krat na tím mesti nisim, kir iz životam stoym ali sedim, samuč sem veliku več tamkei, kamer me moje misli ulečėjo inu nesò, rog. 63 eden teče pò mašnika, ti drugi pak nesó ñega h ludem ú eno hišo, 511 takú nesó ga h pokopališu ti mašniki, kug. 183 vejste kaj vam sviñę na denarjih notèr nesó, jap. prid. 1, 62 ti sveti prazniki skuzi lejto nam spët družiga kakor tę svęte skrivnosti naše vęre naprej ne nesó, 2, 264 kęr se tróštamo en krat tiga istiga bogá gledati, katęriga velikost nam tę svęte ceremonie naprej nesó, ber. 147 med ptice štėjemo tiste živali, ki imajo ruděčo, gôrko kri in jajca nesó, 175 ladijo valovi naglo dalej nesó, preš. 11 ak hóčeš med Slovénce de tvójo část nesó, saj ná me se ozéraj, 58 povsód kjer lé nesó nogé, mladi, starí iz hiš hité, u čb. 5, 16 zvedrí se nebó, proč déklico mokro vetrovi nesó, rog. 157 žene dosti krat na meste pomúči inu nuca donesò tem možem škodo, zleh, nadležnost inu nasrěčo, kemp. 266 na imei skrby za senco eniga velikiga imena, na želi tudi to perjaznost dosti ludy ne ñih susebno lubezen, dokler le te rečy donesò veliku restresenie inu temoto tiga srca, 407 use rečy, katere se k timu myru nucne vidio, so enu nič prez tebe, tudi nič srečniga v resnici na donesò, traum 71 gospod povračúje tēm, katęri zadosti prevzētnosti dopernesó, jap. prid. 2, 67 dopernesó en dejl od dnę v molitvi, škrb. 1, 5 iz mislami na pokóro dopernesó celo živleñe, dalm. josve 3 kadar bote vidili skriño te zaveze de jo ponesó, taku pojdite za ño, ravn. 2, 83 svojim angelam te je povsod rekel varvati. Na rokah te ponesó, preš. 151 pét lubeznivost tvójo in lepôto (štamp. je pogrješka: lepôto) je moj poklic in sámo opravilo, doklër me v gróba ponesó temôto, čb. 5, 71 kadar me v rako ponesó, pa pridí po me, dalm. jerem. 12 ti ñe flancaš, de se okorené inu rasteo inu sad pèrnesó, jerem. 14 ništër vodé ne najdejo inu pèrnesó spet prazno posodo nazaj . . aku ony lih offre pèrnesó, taku ony vsaj meni ne dopado, schön. 39 vsi zlatú inu kadillu pèrnesó, 69 obeniga sadu ne pèrnesó, kast. 24 kateri tebi smrti ne pernesó, 147 negvišne ričy pernesó cagovañe, rog. 418 na katěru uprašajne pèrnesó odgovorou veliku naprèj, itd., kug 34 nekatére (boležni) tę močne (ovčę) okoli pernesó, 54 kadar bule glavo noter vzamejo, smrt prinesó, 107 katęre (nadloge) živini hitru smrt pernesó, 162 ošpice celú smrt pernesó, jap. ev.

294 kateru (seme) je pak med trne padlu, so lety, kateri so slišali inu gredó inu bódo od skrby inu bogastva inu od luštov tiga živleña zadušeni, inu ne pèrnesó sadu, jap. prid. 1, 89 one jim ne pernesó ne gnade ne žegna, 1, 269 kateri vam vsaki tejdén, kar so zaslužili, pernesó, 2, 60 kateri (žlaki) potle smrt pernesó, 2, 99 one pèrnesó to želo drugim dopasti celú pred tó nedóljnu nebešku jagne, 2, 244 precej kakor botri to dète h krsti pèrnesó, boter pové ime, traun 176 naj gorre myr inu griči pravico med ludstvu pèrnesó, ravn. 1, 206 meč mi pernesíte. Mu ga pernesó, 1, 155 prečudna je tičja perúrnost se živeti, varvati, gnezda znašati, ki jo na svet pernesó, 2, 277 trapaste (divice) lampe scer pernesó, pa o!a še zraven ne vzamejo seboj, ber. 69 ta dan naj bogu prvíno svojih perdélkov v zahvalen dar pernesó, 71 ogledniki pernesó velik gròzd na drogu, 167 vetrovi razdelé oblake in pernesó dèž, levst. žup. 129 tí naj s sobój prinesó pisáñe, rog. 459 tu perpraulenu je tem, katéri se za le tú prau sponesó, dalm. jezaia 31 kateri se zanesó na koñe, 42 kateri na malike se zanesó, ty se morajo vrniti, kast. 202 eni se zanesó na svoje visoku govorjenje, traun 326 kateri se na gospóda zanesó, stojé kakor gorra Sion, kug. 139 lety v naših dnarjih pet sto goldinarjov znesó; — nesèjo: ravn. 1, 40 Boc in Rut se zaročítà, kmalo ji je bog sina dal. Imenuje ga Obed. Betlehemčánke ga Noemi nesèjo, 2, 101 Jezus reče: natočíte, starašinu nesíte. Natóčijo in nesèjo, škriñ. XXXI iz ñenih vust pójdejo besède, katere vèkši móč inu obveseleñe pernesèjo kakor nar bólsi vinu, XLIV bukve človeku luč pernesèjo, 63 misli eniga pridniga vselej obilnost pernesèjo; — nèsejo: kor. 3, 96 gospóda se spreglédajo, Travnarju prizanèsejo; — nesèta: rog. 28 še dalej eniga velikiga, ja susebniga štimájna je ta dežéla Chanaan za vo!o ñè vinógradou, trt inu sadú, kir ta je takú velik, de en sam grozd dua možà kumaj nesèta, ravn. abc. 65 dekla in sestra mu (žitú) vršiče peržañete, céle brémèna ga nesète domu.

pèče: pèčem: ravn. 1, 221 ravno sklèskov nabéram, de še spèčem to bitev za se in za sinú; — pèče: pok. 2, 42 enu je, kar mene pred usim nar ból pèče, škrb. 1, 362 nas za volo greha vest pèče, preš. 105 je srcé dobílo ráno, ki pèče nóé in dán me brez hladíla, kor. 3, 130 kadar krùh pèče, se dolgo mudí, greg. 68 in to vestí ne pèče ti, met. 281 kdor v! svojo móč zaupa, družbh pa ne pozná, se opèče, ber. 197 kdor živ ógel prime, ali se ne spèče? kor. 1, 83 mati ji spèče povánčico; — pekó:

dalm. jezaia 44 ogin vužgo inu per nim kruh pekó, jerem 7 žene testu gnetó, de nebeški krajlici pogače pekó; — pečèjo: ravn. abc. 47 mati iz móke testó vmésijo, iz testá déljajo hlébe, spečèjo jih v pèči, 55 na svetiga Martina dan gós zakólejo, oskúbijo in jo spečèjo, kor. 1, 83 to daj ti svoji máteri, de ti spečèjo povánčico.

pere: père: levst. žup. 51 kačji vgríz treba da se najprvo izpère, ravn. ber. 168 voda je nar zdravši pijáča, kér storí de krí nespotikama po žilah tēče, razpère žléze in volhoto; — peró: kast. 316 naj se lica z solzami peró, jap. prid. 1, 271 ta isti studenec, v katerim se duše peró, še za néga teče, pok. 1, 67 nobeden tih kateri svoje grehe v spokórnih sólzah peró, ne bó v povodni hudobíe vtoplén, dalm. u predgovoru XII ravnu kakór se ta kárščeni z vodo zvunaj oblie, taku se nemu tudi znotraj na duši inu telesi z Cristusevo kryo skuzi besedo negovi grehi operó inu omijejo, ravn. abc. 59 platno od kónca je sivo. Operó, po trati ga razgrinajo, z vodo ga kropé, preš. 184 domá očétu, méni razodéva kak kar grešila sta Adam in Eva, na križi operó krví potóki, rog. 661 iz katerim zbríšejo vus sturjeni dóug, očístjo inu speró uso góbo teh grèjhov, ravn. abc. 57 mati skrbé, de se vmázano perílo spet osnáži. Z lugam ga popárijo, z mjílám ga mencájo in v čisti vodi speró; — perèjo: ravn. abc. 61 mati staríno čedno operéjo (grješkom mjesto operèjo).

plete: plète: škriń. 17 on v hudobnimu srecu to húdu pléde, 37 kateri se v pričuvánu prehity, pléde lažé z jezikam, 83 sovráznik se na svojih žnábljih spozná, kadár on v srci golúfio pléde, traun 127 cel dan pléde tvoj jezik krivíco, ravn. 2, 214 kdor trpleńa grenki kelh stanovitno pije, le nemu se vénec v nebesih pléde, — pléde: jap. prid. 2, 277 dosti krat je ena sama beséda zadosti, de se edén v eno pravdo zaplède, (vaľda pogrješno); — pletó: jap. prid. 1, 225 ti rabelski hlapci spledó iz trńa eno krono; — pletèjo: traun 139 vaše roke pledéjo na zemli krivico, škriń. 126 kakór se ptice v zadrge vjámejo, takú se ludje zapledéjo ob časi nesreče; — pletèta: ravn. 1, 11 krila iz figovih listov si (Adam in Eva) spledèta in se pokrijeta.

reče: rèčem: rog. 410 ta je bil pač ena zavol blagá želnosti, lakómnosti po tem posvéjtnim ceplena klama, de na réčem, nore, škriń. 116 od tega réčem, de je negodén rojen bóľši kakór on, škrb. 1, 421 tok réčem jest, ravn. 2, 141 jez vam réčem: kdór kol se nad svojim bratom razjezi, pred sódbó ga gré djati, 2, 298

za volo ľudstva okrog stojččiga rêčem, de bodo verovali, de si ti mene poslal, 2, 262 potlej porêčem svoji duši: jěj, pí in postrézi si; — rêčeš: škriň. 73 inu porêčeš: ony so me tépli, ali mene ny bolelu, 131 inu se perbližajo lejta, od katêrlih porêčeš: onę se meni ne dopadejo; — rêče: škriň. 77 bolši je, de se tebi rêče: pomakni se sēm gori, kakôr de bi pred poglavárjam ponižan bil, 2. 103 ne rêče besedice, preš. 46 ôča rêče mu perpêlat' sváte, 47 ní nevěsti všěč kar rêče, 70 to rêče in se ji globôko perklóni, itd., ravn. 2, 55 prav tũ je Marijo vesele čakalo, kdo ga izrêče? škriň. 129 katêri skrivaj obrêče, nič majn ne stury kakôr káča, katêra na tihim piči, ravn. 2, 247 tudi kar odrêče je dobrotá, preš. 51 al' lúbiš me, júdovska hči? Odrêče mu beséde táke, 69 jih dókaj jo prósi, al' vsák'mu odrêče, traun 25 razsvitli moje očky, de kjě v smrti ne zaspym, de kádaj moj zupnik ne porêče: jest sim néga premágal, 180 inu porêče: kakú vej bog vse? 233 on k gospódu porêče: tí si moj várih, ravn. 2, 9 torej se tudi tvojimu svetimu dětetu sin božji porêče, 2, 21 ti pa dete! prêrok se ti nar viš'ga porêče, ber. 42 vmoril te bo in porêče tvoje truplo oběsiti; — rečěmo: rog. 548 dosti krat samy zrečěmo to besédo, 303 kryvú ne bomo zastópyli te beséde, če porečěmo, de ta les bílú je tu drjvú vějdnosti tega hudiga in dobriga (a jap. ev. 370 porečěmo, jeli rečěmo kao u ugr. slov.? nu bíce štamp. pogrješka, jer odmah slijedi: porečěmo); — rêčěmo: škrb. 1, 276 inu mu rêčěmo, de iz srca žalujemo, 2, 81 podložnost, ktiro smo dolžni Jezusu skazat, v temu obstoji, de mu iz srca rêčěmo: pole, vsi moji počutki, vse móci moje duše se vržejo vklenene h tvojim nogam; — rečěte: rog. 310 grějste memu, de se en krat na pèrpognete, na odkrijete, te glavě na ukrenete, še mejn eno s. molitovco rečěte, 145 ah! pač porečěte, če ne bote hotéli te resnyci zuper stati; — rek ó: dalm. jerem. 5 le ta folk ima enu nevernu inu nepokornu sree, ony ostanę neverni inu če dajle več proč gredó inu ne rek ó en krat v svojim senci: bujmo se vže saj gospuda, kemp. 155 veliku úih néga hualio inu mu dobru rekò, koker dolgu ony kej trošta od néga prejemajo . . katêri pak Jezusa za Jezusa volo za lubu imajo, le ty niemu dobru rekò, ga častě inu hualio, 351 kar drugi rekò, se bo slišalu, ravn. 1, 49 zvečer pridejo pòsli nazaj in mu rek ó: bili smo do Ezava, abc. 45 oče mi po kaj rek ó, hitro pernesem, preš. 129 ak tí rek ó bežát' oblakám, nebó se koj zvedri krog mōje bárke, dalm. u gm. predg. XII: sveti krst se reče le ta s.

sacrament, ali očitu božje znamíne, ker se človek z vodo oblie inu h timo le te besede izrekó: jest te krstim, jap. prid. 2, 126 ker se koli znajdejo, kateri se takih štimancov ne boje, jim v zobe odrekó inu zadosti grobu resnico povedó, škrb. 1, 111 grešniku odpušáne odrekó, 1, 238 kaj bo en krat za tiste, ktir cirkvi to oblast odrekó? 2, 86 pustimo preklestvo ta istim, ktiri zapovdam božjem pokóršino odrekó, dalm. jezaia 2 vsi ajdje potekò k nej inu veliku folkov tjakaj pojde inu porekó: pridite, jezaia 8 ony k vam porekó: vy morate bogouce inu vgañauce vprašati, jezaia 43 taku se bo slišalu inu porekó: tu je risnica, itd. schön. 74 farji, gospodni služabniki se bodo plakali mej vratmi inu altarjem inu porekò: zanesi, ô gospud, 139 prideo dnevi, v katéríh porekó: blagur si je tém neporódnim, traun 81 vso moje kosty porekó: gospód, kdo je tebi enák? 172 se bodo nemu smejáli inu porekó: pole, tó je ta človek, 203 odpústi nam naše grehe za volo tvojiga imèna, de kjè nevěrniki ne porekó: kej je nih bóg? škrb. 1, 426 nigdar ne odlášaj le to striti, perjatli morbit porekó, de je čas, pusti jih govoriti, ravn. 1, 79 bog, ki me je otéval kakor dober angel od vsega zléga, blagoslòvi, odobròti naj te dva mladénčka, in porekó v pergóvoru vsi ľudje: po Efrajmovu in Manasetovu te bog odobròti, 1, 85 porekó mi: ni se ti res bog perkazal, 135 reče mu Abimelek: izdèri meč in vmòri me, de ne porekó: baba ga je vbila, 2, 13 od sih mál mi srečna rodovi vsi porekó, preš. 123 razujzdánim bódo mōje pèsmi prenedólžne, al' tercjálke porekó, de jih je vdílnil zlódi; — rečèjo: ravn. 2, 290 Farizeji rekó preglédcu še en krat pred se, in zmotit' ga mu rečèjo: daj čast bogú, škrin. 2 aku porečèjo: pojdi z nami; — rèčèjo: škrb. 1, 73 al je malo tacih sinóv in hčeri, ktiri sojim starišam vso pokóršino odréčèjo.

rjove: rjòvem: pok. (pogrj. ó) 1, 99 silnu sim slab inu ponižan: rióvem od žalosti mojiga srcá, 1, 100 od velike žalosti v srei rióvem, (traun 92 jest rùjovem) — rjòve: ravn. abc. 43 krave in vol mukajo, bik rjòve, ravn. 1, 43 Ezav rjòve in jóka na glas. (3 pl. rjovo u dalm. jerem. 2, jezaia 5, biće glasilo rjòvo, sada običnije rjovó, rjovèjo, i rjòvejo); — rjovó: dalm. jezaia 16 ony erjovò do Eglaima.

sope: sòpe: preš. 173 Valhún ne jéna préd, doklèr ní zádña srága krví prelita, doklèr nih kdo sòpe, ki jim bilà je véra čez vse drága, (a kug. 58 sópi kao da je sópiti); — sòpejo: ber. 147 med zemľovódnice štéjemo živáli z rudéčo, mrzlo krvjó, ki s plú-

čami sôpejo .. med ribe štėjemo živali z rudéčo, mrzlo krvjó, ki skózi ušesa sôpejo; — sopó: kor. 2, 37 tam ni nobene megle znat, le turški koni tak sopó; — sôpeva: metelko 289 vidíš se kolěkým trudam, de komę sôpeva, tebe ině voz vlečeva.

têce: têtēm: ravn. abc. 33 sedím, se naslámam, stojím, têtēm, skáčem; — têtēš: greg. 86 zakaj so tožni tvoji glási (Soča)? mar věš, de têtēš tik grobóv, grobóv slověnskega domovja? škrin. 256 aku bōš bogat, ne bōš brez grēha, za kaj aku pójdeš za ním (bogástvam), ne bōš dosegeł, inu aku pred ním potētēš, ne bōš odšal; — têtē: rog. 144 ú te nadlugi têtē vdóva h temu škoffu, škrin. XVIII nevěsta vidi svojiga lúbiga taku hitro pridti, kakòr srna ali mlad jélen têtē, 73 ne glej na vinu kadàr je ruménu, kadàr se nēgova farba v kozárce laskatá: onu gladku nótri têtē, 293 norēc rad v bližniga hišo têtē, traun 41 sónce grę gori na enim kraji nēba inu têtē okoli zupet do taistiga kraja, 209 on bi jih bil z nar bōlši pšenico redil inu z mēdam, kateri iz pečovjá têtē, nasitil, 337 le tó je kakòr drágu mazilu na glávi, kateru doli têtē po vsi Aaronovi brádi, škrb. 2, 62 voda je cajt našiga živléna, ktiro hitro naprej têtē inu se ne dá nazaj držati, ravn. 1, 120 dnév naših lét, lét jih je sedemdeset, in če po vélkim, lét ke osemdeset, kar pa jih še têtē, nadlóga 'n težáva! 2, 118 več krat, jelite, tudi ľudí na poļu ste že vidili, ob žetvi postavim: na pretrgañe delajo, vse têtē po ním, 2, 121 véroval besédi Jezusovi je, domú têtē ves vesel, 2, 253 k očetu se povrne, od déleč ga že oče vgléda, ináko se mu je storilo, na proti mu têtē, okłene se ga in kušne, 2, 296 Marta kadar zasliši de gre Jezus mu na proti têtē, ber. 33 brž. têtē deklica domú in pové vse, 165 vstaja vino v srkavnico, iz ktére se sapa izsrka in têtē tako dolgo, dokler sapa ne jéna od zunej vina pertiskati, 167 vóda rék têtē iz višjih krajov v zmirej nižji, 168 vóda je nar zdrávši pijáča, kér storí, de kri nespotikama po žilah têtē, preš. 111 brez cětov têtē vir mu hipokréne, greg. 89 naj mēni têtē sólzna srága, kor. 3, 108 v žilce mi têtē, nič me ne pēče, kor. 1, 22 preden zdravnik pri-têtē, muhi kri odtêtē, kug. 168 nar hujši je, kadàr glava, vrat inu trebuh otêtē, kor. 3, 101 po smrti denite mi trúplo pod kap od pipe, de ravno potētē v usta moje, škrb. 1, 5 pretētē eno leto, zmiram želí pokoro začėti, pa je vender nigdar ne začne, ber. 166 če več časa med bliskam in grómam pretētē, dał od nas je hudo vreme, preš. 54 pred ko de pretētē lét' in dán na vójski se znébil boš srčnih rán, 55 in kádar pretētē lét' in dán,

spet k máteri príde bol bolán, rog. 103 znajde to pomúč, če le pertéče h le tè, 279 pred uso navárnostjo obáruješ sledniga, kateri h tebi pertéče, škriñ. 168 ona jim na pruti pertéče, ravn. 1, 146 nekdo zmed ljudi pertèče v Silo, met. 284 ko petéln po svôji navádi poje, se lesica zbudi, pertéče tãr ga prosi zã drúvesa skočiti, preš. 150 in ko ti že pertéče smrtna srága, se še zaúpliv k ní pogléd ozéra, ravn. 1, 4 bog reče: voda na zemli naj stèče na en kraj in perkaži se suhòta, preš. 186 doklèr krví ne vtèče zádña srága, ti súžno môje bó živléne célo; — tečè: tako treba čitati, prem da je štampano tèče, čb. 5, 63 leži leži stezičica, po ní tèče lesičica, nar. pjes. iz moje zbirke: po sredi planíne jna vòda tečè, pa moj šocej v planíni naj lèvši fant jè; — tekó: dalm. jezaia 59 ñih noge tekó k hudimu, jerem. 14 iz moih oçy solze tekó, prip. 1, ñih noge k hudimu tekó inu hité de bi kry prelili, prip. 5 ñe noge tja doli tekó k smrti, 1 kor. 9 ne vejste li vy de ty kir v šrangah tékajo, de vsi tekó, ali le en sam dobi-tek vzame? schön. 59 ne vèjste li vy, de ty kir v ograji tékajo, de vsi réjs tekó, ali lè en sam dohitek préjme? kug. 65 v glèni živini solze iz oçy tekó, škriñ. 3 ñih noge tekó k hudimu, 15 naj tvoji iztóki kje vùn tekò, traun 367 pusty svoj vejter pihati inu vodè tekó, jap. prid. 2, 141 koliku jih je, katerim ñih uboštvu k temu služi, de z velikimi stopiñami na ravnost v brezèn ñih nar vèkši nesreče tekó, pok. 1, 26 moji dnevi tekó v britkósti inu v solzah, škrb. 1, 98 če kdej tekó iz oçi obilne sovze, tok gvišno po pravici morejo teči, 1, 260 bi spoznali, kakó obilno bodo plačane zgrévane sovze, katire tekó per eni ponižni spovdi, ravn. 1, 248 tekó pa ne opèšajo, preš. 5 kak tekó iz ñih solzice, 25 v samòti se stára, mu léta tekó, 43 naj tekó ti mirni dnévi, 105 solzé tekó iz ñih po síli, kug. 27 odvrnite mlake, de se drugam odtekó, 168 kadar ti kraji ker imajo ošpicé vun vdáriti, po časi inu lè malu otekó, žival ny preveč bolna, levst. žup. 60 tudi mu otekó noge vrat in prsi, dalm. daniel 4 restresite negou sad, de te zvirine, katere pod ñim ležé, proč potekó inu te ptice iz negovih vej zleté, jezaia 2 vsi ajdje potekó k ñej, 55 ajdi potekó h tebi, kast. 335 ti bóš martran ja tavžent lejt, kadar le tá lejta pretekó, ti bóš zupèt tavžent inu tavžent lejt se pèkel, pok. 1, 64 so časi kateri so časi usmileña, inu kadar ty pretekó, ny več milosti, rog. 100 svéta Anna gnad nèr lepših je en šac tem, kater' h ñe pertekò, jap. prid. 1, 251 celi potóki zdihvaña inu solz pertekó iz le tiga rañeniga sreá do oçy inu žnablov

Marije, pok. 3, 61 ony ker so ga prej prodali inu nevěrníkam izdáli, žalostni inu spokorjeni k němu pertekó inu od něga živleńe dobe, met. 286 ps̃ zaslíšjo, p̃rtekó, kug. 176 oveč po časi stopajo, se več krat spod tekó, 165 ta isti krat ošpice vkup stekó; — tečějo: škriń. 18 noge hitru v húdu tečějo, 102 vse vode tečějo v morje, inu morje prepólnu ne postáne; vode zupet na tu męstu nazaj pridejo, iz katęriga so vún šle, de zupet vún tečějo, 348 kaj ne vdóve solze tečějo čez ně lica? — tečěta: kor. 3, 9 ríběi ribe lové pri kraju síńiga morjá, zravin pa tečěti dvé primorske déklici ino rožce trgati.

tepe: tēpeš: traun. 96 ti tēpeš človeka za volo krivice, škriń. 189 kadar nas svariš, tēpeš še veliku več naše sovražnike, ber. 193 hudóbné tēpeš ti povsód; — tēpe: rog. 193 šibe inu gājzle bogu ú róke dáješ, de te tēpe, 582 ta kir se povrne, tega na změrja, na tēpe, húdu nima, škriń. 8 katęriga gospod lúbi, tega on tēpe, 164 kakor ptica, katęra po něbi męmu zlety, katęre letěna ny mogóče oslediti, ampak zgol samú perút šumeńe se slíši, kadar na lahak vēter tēpe, 204 se stogoty, de krivičné tēpe, 327 kdor svojiga syna lúbi, ga po góstim tēpe, škrb. 1, 219 kader ga bóg tēpe inu morí, ga začné iskati, 1, 424 on tēpe mesó, ker želí dušo ozdraviti, ravn. 1, 34 vidite kakó dober je bog clo kader tēpe, 1, 145 bog jih tēpe z vojsko, ber. 21 tako pregrého bog gotóvo tēpe, ravn. 1, 139 lavkala je do večera. Na to otēpe klasjé, 1, 135 Gal se vzdigne z Zihemci in se je vdaril z Abimelekam, pa Abimelek jih razkropí, pertēpe do mesta, vžuga mesto; — tepó: jap. prid. 1, 78 nesrečni ti isti otroci, katęri se takú tepó, de je vselej klętu zraven! met. 278 kdor tepe, ga tepó, 289 viděš, kakó neusmińeno naji tepó, preš. 129 tak' kákor hrepení okó čolnárja zaglédat' vájni zvězdi, Dioskúri, kadár razgrájja píš ob húdi úri, ko se tepó valóvi, gróm udárja, tak, drága déklica, zvězd tvójih čakam, u čb. 5, 15 strašný se valóvi, vetróvi tepó.

vēde: vēdeš: ravn. 1, 97 po svoji dobroti peláš ta ľud, odrešil si ga; z močjó ga vēdeš na svoje svéto domóvje; — vēde: ravn. 1, 14 z hvaležnim srcam pogledujmo vá ú, kolkor krat se nam vēde kako delo po sreči, 1, 269 prosi boga, de naj vēde tvoje délo in nedélo; — vēdeta: ravn. 1, 144 je vēdel, kako nesrámnó se vēdeta sínóva, pa še grdiga pogléda jima ni dal.

veze: vezó: levst. žup. 145 naj župan poškrbí da se (vojáci) odvezó po železnici.

zove: zòve: ravn. 2, 124 veliko se zòve od ñega in ñegovih del, levst. žup. 84 če je 3 mésece uže prešlo od tega dné, katérega se okrivljenec pozòve na sódbo, tedaj kazen zastarí; — zovó: levst. žup. 82 h kazenskej razspravi se pozovó zatóženci; — zòvejo: ravn. 2, 204 še zdaj je veliko hudobnih med ljudmi, de se kristijani zòvejo.

žene: žèneš: ravn. 1, 49 čigava je živina, ki jo žèneš? ber. 199 kamen ki ga v koga družiga za žèneš, na te páde; — žène: pok. 1, 110 moja samsvojna lubežèn me žène, de bi se pertóžil, ravn. 1. 41 ľubi otroci, vas ne žène nekaj, prav iz srca biti dobri temu zvestimu hlapcu? 1, 82 vas ne žène nekaj, bol čislati kraľovo hčér po ñeni dobri duši kakor kraľa s svojo zlato króno? 1, 249 hudobni in pa srdíto morje! Ne more per pokoju biti, valove žène in meče blato in gnusobo, 1, 262 Nabuhodonozar judovskega kraľestva kraľa in prebivavce žène vjéte v Babilon, 1, 302 dopustí ga (bog Daniela) djati v levnák. Per kraľu z Danielam je bilo po človeških mislih. Kraľ prijatel ga objokuje že mrtviga. Ne-spamet in hudobija že slóvez žène, pa . . . , 2, 84 de nas bodo bog in anglici varovali, smémo le v nevarnostih upati, ki se jih ogniti ni, ali ki nas dolžnost va ñe žène, ber. 111 Asirski kraľ žène še unih pét rodóv. v sužnost seboj na Asirsko, 166 ako se sápa kjé shladí ali segréje in torej zgosti ali stašša, se žène gosta sapa vselej v kraj tašši sápe, 207 tisti ne ostane zdrav, kateri v jédi in pijači níma réda, dans preveč, jutri premalo jé, zdaj postópa, zdaj se žène čez svojo moč, abc. 51 ovčar jih (ovce) na pašo žène, preš. 136 kóliko krátov me po mésti žène zaglédat' tēbe žēla! 137 kjer kalí, kar žláhtniga je, žène zále, 144 kar nežláhtnih zéliš kál tam žène, 156 kamòr val žène čóln, obupajóče letéti ga pusté roké brodnika, 188 tvoj pót je v Oglej, de polóžil ná te roké bo potriarh, ak duh te žène, ko si pogúbľal jih, otétí bráte, duhóvniga te stóril bó ko mēne, čb. 5, 58 če te žène pot poznati v mójo hrambo, pokazati ti jo hočem, ravn. 2, 122 Jezusa ginuje (!) žalost pobitiga očéta, de tudi premalóvrca ne izžène, 1, 12 sádu prepovedaním je vsaki gréh enak: lep se zdí od konca. Vesele obéta. Vžit pa nažène smrt, 1, 311 togotnik hoté se nad razžáleňam mašováti si ga nažène še stó krat tolko, škriň. 79 sever dáž odžène, 152 kamèr hudobía pride, ñega (s. duha) odžène, ravn. 2, 155 muzika obrnena prav ľudém odžène kalne misli, škriň. 160 prešéšno zasajéne ne požène globokih korenín, ravn. 2, 271 velika grozna riba se požène iz vode, 2, 199 kadar sétuv

požène in klasovi, se tudi plevél perkazuje, škriñ. 221 gospódovi strah prežène grèh, kug. 159 lanènu olè z živim srèbram hraste inu všy prežène, ravn. 1, 208 trapost — nespamet in brezpre-míslík — je trdo fantu v srce zarášena, šiba strahovávká jih iz néga prežène, ber. 165 če se z rokami ploskne, se prežène sapa, 206 tóliko jé in pije, kólikor mu je tréba, de svôjo lakot in žéjo prežène, preš. 133 vse míslí 'zvírajó 'z ľubézni êne, in kjer po nóci v spáni so zastále, zbudé se, ko spét zárja nóč prežène, ravn. 2, 53 peržène še taka nesréca naj se čez nas, vérvajmo modrost božjo, 1, 34 hoditi ne more od žéje več Ismael. Posadí ga tedaj (Agara) pod drevo in strán gre rekóč: ne morem nè gle-dati vmírati otroka! vsede se od néga en lokov strelaj deleč in jok zažène na glas, 1, 38 Abraham je do Haranskiga mesta došel in velblúde léči zraven studenca zvunaj mesta zažène, 1, 146 v stan sta peršla Heljova sinova in ves ľud zažène vesele, 2, 13 Marija ne more se več zdržati: hvalo zažène bogú in v pésem se ji zvrže, 1, 279 bogatinec glas zažène, ber. 49 Jožef Egipčá-nom ukaže iz híše iti, potlej pa jók na glas zažène, 88 David séže urno v tórbico, vzame iz né kamen, ga déne na fračo in ga na ravnost v čélo Golijatu zažène, 165 če se sápa v vétrino pukšo stisne, naglo zažène kuglo, ako se sapa izpustí, preš. 181 več krát sim si míslila, al bo ľubézen náji prešla ko vál, ki véter ga za-žène; — ženète: kug. 29 na tim cajti, ob katerim vy vaše krave v spomladi na pašo ženète, je vse zdravje po lejti in v je-sèni ležóče, 162 kadár jih na mokro pašo ženète, 180 kadár jih gori ženète, ravn. 1, 254 sosebno se mu hvalíte, de si vse te besede k srcu ženète; — ženó: jap. prid. 1, 136 veliku duhov-nih pastirjov, tudi tēh, kateri se za izveličáne tēh duš nar bol ženó, pustē v svoji fari, kadar vmrjó, po veliku lejť truda inu muje skorej vse tē pregrehe, katere so v fari nešli, kadar so jo nastopili, ravn. 1, 119 če vas take priče nemu k ľubu nekolko dalej ženó, že zdaj bote veliko čast in ľubézen do néga dobili, čb. 5, 58 kamor žéle te ženó, ber. 7 nepobolšavne iz šole izženó, 8 hude vreména nam dēžja na ženó, 167 vetrovi pomańšajo ve-liko vročino in velik mraz, ker iz drugih krájov mrzleji ali gorkéji sape naženó, met. 286 volk začne tulit, to pa zaslišťjo, prťtekó in ga odžénó, kast. 26 aku li same veje odsékaš inu debła tēh gréhou z koreniko vun ne izdereš, se moreš bati, de druge nove vejce te korenike vunkai ne poženó, jap. prid. 2, 59 kateri so jézne nature, poženó še vékši korenine tē togote v boléznih,

levst. žup. 150 župani so dolžni truditi se na vso móč, da se v naborni prôstor kôni priženó, ber. 168 oblake, ki se nad morjam dělajo, vetrovi véci dél nad suho zemljo seženó, ravn. 1, 160 Filiščane so jo vlili, Izraelci pa hrup zaženó; — ženêjo: škriñ. 50 člověk kateri dela sebi dela, za kaj njegove vusta nega k temu ženêjo, ravn. 1, 127 Madjanci vse razdênejo kamor so prišli. Sétuv, zelêne in drevje, vse pokončajo. Dróbnico, govêjo živino in osle pa seboj ženêjo, 2, 125 vse po shodníci se je z velikim hrupam vá ñ skvíškilo, phajo iz sodnice in ženêjo ga iz mesta, 2, 155 pisane cvetlice in rože lepe duhóve iz sebe ženêjo, škriñ. 155 zgíne kakòr mègla, katero sônčni žarki preženêjo, 301 ne vej, de tega okú vse vidi inu de taki člověški strah inu člověške ocy, katerih se boji, strah božji preženêjo; — ženêta: ravn. 1, 274 on pa in ñegova žena zaženêta bogu hvalo, 1, 137 Noema kušnila je obé. Jok zaženête in právite: z vami greve.

Osnova more mjesto može

krañštini rabi u dva značenja: posse i debere, koja se razlikuju jedno od drugoga jedino naglasom: posse ima ' i gdje gdje pravilnije ` a debere ^ na početnoj slovcí. Evo obrazca:

possum :			debeo :		
mórem,	móreš,	móre,	môrem,	môreš,	môre,
mòrem,	mòreš,	mòre,			
móremo,	mórete,	mórejo,	môremo,	môrete,	môrejo,
mòremo,	mòrete,	mòrejo,			
móreva,	móreta,	móreta,	môreva,	môreta,	môreta.
mòreva,	mòreta,	mòreta			

Rijetko pada naglas na nastavak *e* n. pr. morémo rog. 528, škrb. 1, 48, 60, moréjo škrb. 1, 43, 46.

U gorenštini se nastavak *e* izgovara poluglasno osim u 3. sing., a posve ispada, gdje izgovoru ne preči: morém, mor's, mor'mo, itd. n. pr. preš. 180 mór'mo. — 3. plur. u starijih pisaca glasi m o g o ali bez oznake naglašene slovke, n. pr. dalm. jerem. 2, 5, 10 itd. valda mògo ili vjerojatnije mõgo. — Jer se u knízi ne razlikuje naglas otegnuti od potisnutoga, dolaze u ñoj oba značenja jednako bilježena n. pr. preš. 179 al žíva, al mrtvâ je, zvédít' móre (= muss), ločiti préd se iz svetá ne móre (= kann).

Danas se u knízi za značenje debere upotrebljuje iz hrvaštine uzajmljeni glagol morati, koji doduše dolazi već i u Dalmatina pa

kašne i u Ravnikara. Ali morati je barem u goreštini prelazni glagol te znači cogere.

Primjera biće dosta dva tri ponajviše za značenje posse.

mórem: jap. ev. 132 ali mejniš ti, de jest ne mórem prositi mojga očeta? preš. 8 ti mi brániš, de ne mórem spát' domá, ravn. abc. 57 mater veselí, de jim kaj pomórem, jap. ev. 38 ali verujete, de jest zamórem letó vama sturiti? 134 jest zamórem božji tempèl ràzdreći; — móreš: škriñ. 247 ne bódi porok za več, kakòr premóreš, aku si pak porok postal, misli, de móreš povrniti (syrah 8, 16), 9 nikár ne bráni temu, kateri zamóre dobru sturiti, aku premóreš, tudi sam dobru stúri, 234 ne hodi po želáh tvojiga srcá, aku lih premóreš, 188 ti vse zamóreš; — mðreš: greg. 40 ti stréti me mðreš, potréti nikdár; — móre, jap. ev. 24 nobeden ne móre dvëma gospódoma služiti, 79 kaj tédaj pisarji pravio, de móre Elias poprej priti? škriñ. 280 kaj je človek inu kaj móre on dobriga ali húdiga sturiti? itd., ber. 61 nobeniga človeka predrznost nič ne premóre zoper bóžjo moč, jap. ev. 24 kdó iz vas zamóre perložiti k svoji dolgósti lë en komóle? 52, 88; škriñ. 343 lažník kaj zamóre resničniga povëdati? — mðre: levst. žup. 144 kjer se mðre, napové se mu táko razglasilo tudi po telegrafi; — móremo: rog. 461 brez ñega živit na móremo na zemli, škriñ. 380 kaj zamóremo réči k povišanju ñega časty? — mórete: jap. ev. 53 kakú mórète (čitaj mórste) vy dobru govoriti, ker ste hudy? škriñ. 380 častite gospóda kólikùr nar bòl premórete, jap. ev. 94 ali zamórete pyti ta kèlh kateriga bóm jest pyl? Ony rekó ñemu: my zamóremo; — mórejo: jap. ev. 36 ali mórejo svatje žaluvati, dokler je ženin per ñih? škriñ. 324 aku tudi povrniti zamórejo, se branio.. aku pak ne premórejo, uniga ob dënarje perpravio. — mðreta: ber. 13 če od tiga jësta, mðreta umréti.

3) u ugarskoj slovenštini,

kako se već reklo, sačuvan je stariji naglas na nastavku presentnom e ne samo u pluralu i dualu nego i u singularu i to po mojem sluhu . U knizi dolazi na mađarsku biļezen ' nad e: é pa se i na mađarsku izgovara, to jest e koje naginë na i. Evo obrazac:

<i>sing.:</i>	<i>plural:</i>	<i>dual:</i>
nesëm	nesëmo	nesëva
nesëš	nesëte	nesëta
nesë	nesëjo	nesëta.

Primjeri iz knige:

bere: berêš: trpl. 50 blažen je on koga ti odeberêš; — berê: küzm. 66 dvanájet apostolov odeberé, 224 sedem diakonušov odeberé, 380 udovica se naj odeberé nej mene od šéstdesét lejt stara, trpl. 38 odeberé nam k Źročíni našoj díko Jákovovo, 40 poberé se vsáki za odvejtjom očév svoji, nag. vog. 12 najslejdne vučitel zgotovljena pismena dela notri poberé, küzm. 26 liki se pa spoberé te koukol i z oĝnom se zežgé, tak bode vu skončávaní etoga svejta, prijatel 1876, 10, 7 gda so se že krum-píši spekli, vö je zberé Julia s pepéla, 1877. 3 ními naj dá ednoga koňa, šteroga si on zeberé; — berêmo: gön. 56 to vrlo deco vö pelajo vučitel vsáki tjeden na poule i v logé, gde cvetje i vrastvično trávo berêmo i vu senci počívamo, küzm. mik. 21 ščês da idemo i vö ga poberêmo? — berêjo: küzm. 12 je li berêjo s trňa grozdje ali s četálja fige? ... vsákše drejvo se z lastivnoga sada spozna, ár s trňa ne berêjo fige, prijatel 1876, 5, 1 tou je edno. To drügo je pa tou: ka od našega orsága pripouvanoga vina, štero Austrianci spijéjo, dačopotrošňa oni notri berêjo, od pive ali drüge pitvine, štero naš orság od níh küpi, dáčopotrošňa tüdi Austrianci notri berêjo, 1876, 11, 8 od toga zdaj ešče ne berêjo vámo, küzm. 200 či što ne ostáne vu meni, vö se vrže liki rozgva i posejhne i vküp je poberéjo i vu ogen je vržejo i zguri, trpl. 85 mladi oroslánje gda sunce shája vküp se poberéjo, bar. 4 deca svoja šoulska dugováňa vküp poberéjo, 38 na jésen sáda z drevja i rozje s trsja poberéjo, prijatel 1877, 3 pri napravláni papéra se cote preberéjo, küzm. 26 pošle sin človeči angele svoje i spoberéjo s králevstva nego-voga vse spáke, prijatel 1877, 30 naj se v to ravnitelstvo štiri moži od nemškoga i štiri moži od vogrskoga strána zaberéjo, ti ovi štirje se pa na(j) od šteroga koli strana zaberéjo, nagfl. 157 mati ními tá dá vu papíre zasúkano semen, da si zeberéjo ž néga ka štera sejhati ščé, nag. vog. 19 ali že te se s četná abcouv gvúšni táli vö zeberéjo i pod razkládané vzezejo.

cvete: cvetê: trpl. 75 tak so liki tráva: za útra cveté, ali povejhne ino se na večar pokosi i posejhne, 83 človek je vu svoji dnevi kak tráva: kak cvejt poulski, tak cveté, mol. 271 mladost vsigdar cveté, predge u let. mat. 1877, 99 küpivati ali pa odavati je vu sebi nekrivično delo, zmisma pa dönog dosta krat skoupost cveté, nagfl. 158 cvejtíče eto toti i tebi cveté, gön. 17 drejvo cveté, 22 náras rasté, cveté i rodí, prijatel 1876, 7, 6

v časi je viditi bilou, gda te stari z ednov lejпов devjokov se sprehájo. Tak da pouleg vnougo vihére pretrplenim rástom rouža cveté, bar. 45 či boug sčé, taki drevje obcveté, predge u let. mat. 1877, 106 doide tebi moja milošča, ar jakost vu nevoli precveté; — cvetêmo: gön. 64 liki v lejtaj rastêmo, tak vu jakosti cvetêmo; — cvetêjo: trpl. 76 ti neverni se zeleníjo kak tráva i cvetêjo vsi činéči neprávdénost, dokeč se vö strejbijo na veke, gön. 90 blízajo se risále, cvetêjo že víole, bar. 17 rouže klinci ino modrice cvetêjo, prijatel 1876, 7, 6 v ogračeki vse felé lepe korine cvetêjo, nagfl. 163 bétva (pšenična) dosta krát na človeka visikost zrastêjo, po tom ocvetêjo.

dere: derê: nagfl. 88 psi so endrúgomi nevoščeni, naimre pri jedi se hitro svádijo, te krepši nad toga slabějšega vderé, vsi ti drúgi se na néga sínejo, 89 li či edna vrla máčka vderé med te nepozváne gosté, teda vandrajo na drúga mejsta; — derêjo: prijatel 1877, 30 ka ne bi v takše roké spadnoli, štere úim kožo oderêjo, nagfl. 87 či (miši) v hiže notri vderêjo, nemogouče je od ní jesti ni spati vu méri, 119 gde mravle notri vderêjo, cejle črejde ji oblejžejo krúh i drúgi živíš, 188 z oblákov ognjeni blíski vderêjo vö na križ, 189 blíski se gda te vu groznom plámní doli vržejo na zemlou i vu više stoječa dugována vderêjo i vížgêjo; — derêta: nagfl. 131 komaj kaj je v kraj šou od ní stavec, vo vderêta nad né dva medveda.

kove: kovêjo: trpl. 101 gizdavci lažé kovêjo na méne.

nese: nesê: nagfl. 99 nesém težke turbe, bar. 18 jas i né esi prinesém, trpl. 41 kebžújte na tou, kí se spozábite z bouga, naj vas tá ne vnesém i ne de vam osloboditela, 45 na sêncó perout tvoji se zanesém; — nesêš: bar. 13 tí na veke vláčiš moja koulica, odneséš moj bič, küzm. 7 i küzm. mik. 65 či prineséš dár tvoj na oltár, bar. 18 esi prineséš tak tí né mláde? — nesê: nagfl. 107 kokouš jajca nesé, 111 reca pri dobroj krmi do šéšdesét nesé leta dní, 135 gotovo oblečalo vkúp skladé i domou nesé, 183 či zrak vu vrtéči gíb príde i s sebo m nesé práh listje smetí, vrtél se imenúje, gön. 24 bremen se nesé i pela, 38 hiža pužá, štero povséd s sebo m nesé, 92 po cesti i krava domou mandiga. Kak puno vúmen nesê!, nag. vog. 40 puž hižo si na pléčaj nesé, mol. 107 smiluj se slugi tvojemi pápi nášemi, naj po tvojem rávnání tebi vugodno želej i bátrívno doprnesé, küzm. 115 vsákomi kí te prosi dáj i od tistoga kí ona štera so tvoja odnesé, ne prosi nazáj, küzm. mik. 30 či močnejši od néga

pridouči obláda néga, vse orožjé négovo odnesé, predge u let. mat. 1877, 96 dosta krat vu kejpi dobroga prijatela pride i négovoga blága prouti négovoj vouli odnesé ino odide, prijatel 1876, 11, 7 ete dnih edna nūna mrla, so jo pod cérkev šteli pokopati, ali od váraša se nūnam na znañe dalo, ka či z lejpa ne ščo z oblástjov se na brütiv odnesé, 1878, 48 ki to dugováñe ednok v guč prenesé, küzm. 194 či zrno pšenično ne spádne vu zemlo i zegnijé, ono samo ostáñe, či pa zegnijé, vnogo sáda prinesé, 260 naj se gori prinesé za ednoga vsákoga níh áldov, 428 či što pride k vám i ete navuk ne prnesé, ne vzemte ga v hižo, trpl. 3 té je liki drejvo, štero prinesé sád svoj, nagfl. 90 máčka zgrábleno miš gda te v hižo prinesé, 94 krava vu žitki svojem največ haska prinesé človeki z mlejkom, 140 delo prinesé svoj sád, 155 nát bejlo ali moudro cvejte prinesé, 162 semen dosta krat deset dvajseti treseti krát telko prinesé, 169 čemérni náras bolezen žalouca glave i čestou i smrt prinesé deci, 185 dežd prinesé na stúdenca vretine járke i potoke vodou, gön. 18 mir veséle prinesé, prijatel 1876, 11, 4 tüdi so že zvedili, da so Törki Murata zagutili. Za tem pa eden naprej prnesé, šteri bi si mogeo največ zaželiti, küzm. 68 preci pride šatan i vnesé to rejč posejjano vu srcá níhova, küzm. mik. 50 vuk vnesé i razbejsi ovcé, nagfl. 183 vrtél dosta krát i lüdi kumes vu zrák vnesé; — nesêmo: nag. vog. 64 eti je že toga mesto, da nücañe dvojni piskov deteti vu djátki na lasnovejstno znáñe prinesêmo, prijatel 1878, 78 tüdi mi kakšo drobtino znanosti od níh prinesêmo, 1878, 18 prinesêmo eto pismo, kak je pisano, 1877, 30 po vremení se moremo na to paščiti, ka vse to po mali doprnesêmo; — nesête: küzm. 411 s koj prinesête konec vere vaše; — nesêjo: küzm. 79 prišao je vu Bethsajdo i nesêjo ñemi ednoga slejpoga, 82 deco Kristuší nesêjo, 322 gda pa pridem, štere koli bodte štimali spodobne po liste, té pošlem, naj nesêjo tou mилоščo vašo vu Jerušálem, 419 geto angelje z močjouv i zmožnostjov vékši bodouči ne nesêjo prouti ñim pred gospodna prekléto soudbo, nagfl. 97 koñi brejmena lüdi nesêjo, 114 goloubje leta dni šest sedem krát nesêjo, 128 či vašim roditelom što kvar vćiní, kama nesêjo tožbo? 183 veter odžené obláke vu rázločne drzéle, da žiroven dežd nesêjo vsejm krajñam zemlé, gön. 96 v smúdjí nesêjo divje rece, prijatel 1878, 20 toži ka kokoši ne nesêjo, nagfl. 175 vodé se na teliko pozdignejo, da varaše sporišijo odnesêjo opüstijo, küzm. 69 kí so v to dobro zemlo posejjani, so oni,

ki poslušajo rejč i notri jo vzemejo i sád prineséjo, trp. 57 naj prineséjo goré mir lüdém . . , králove Arábie i Šebe dáre prineséjo, 107 prídejo z veselom i prineséjo snopje svoje, küzm. 20 králestvo nebesko silo trpí i ti silni je vneséjo, trpl. 6 oslobodi me od vsej moji pegančarov ino me rejši, da ne vneséjo kak oroslán dšúše moje, mol. 197 ostávi te táki varüvač tvoj ándeó, vu roké te dá pravičen sodec tvojim protivníkom, ki bodo čakali tvojo grejšno dšúšo ino jo vneséjo vu vouzo peklenško, nagfl. 188 povoudni tá vneséjo mosté i hiže.

peče: pečê: mol. 172 ali drügo je ešče drügo, štero me bole pečé i mantrá kak ete telovne boleznosti, 274 eti se bogátec pečé, nagfl. 125 mati z vekše stráni pri doumi dela: kúha, pečé, čisti, 129 kí tá odávat prído, šatore rédijo z désk ali poňáv, da ji sunce ne pečé, 132 z te (mele) se pečé krúh, gön. 16 vu péči se pečé, 37 z žita se krúh pečé, nag. vog. 83 pek pečé, prijatel 1878, 15 ními tri leta vüsta i želodec pečé to jelo i pilo, trpl. 106 Jehova varje tebé, da te vu dne sunce ne spečé ali mejsec v noči; — pečêjo: nagfl. 80 k čemi je kúha? Vu nej kúhajo, pečéjo, peréjo, 134 domá pazijo na matere, gda krúh pečéjo, 154 pečéjo ž ní (krumpíškov) z melov zmejšani krúh, pogače i rázložno pečené. Či je li z lupínem spečéjo, dönok so žmajhni, bar. 7 vu kúhni pečéjo, 27 's pšenične mele žemlou, koláče, vrtanike ali krúha pečéjo . . siromaškejši lüdjé sebi ešče z ječméne mele krúha pečéjo, prijatel 1877, 32 gda se jüžni kraji pečéjo od vročine, te mi od mraza trepečemo, 1878. 9 naj odkrito povej, či ga žüli pečéjo, 1878, 41 vertíne že k žetvi merijo i pečéjo.

pere: perém: trpl. 5 obtrüdo sem vu zdühávánaj moji, perém vso nouč postelo mojo, 20 i 58 vu nedúžnosti perém roké moje, küzm. mik. 35 či te ne operém, ne boš meo tala z menom; — perê: nagfl. 125 mati kúha, pečé, čisti, peré, šiva, deco varje, 136 papire v nápravnicaj zgotávľajo. Eti jeso velke kadi: v toj ednoj vlejk cote peré, bar. 15 ž únoga lója se žájfa kúha, naj se bejlo peré naša oprava, mol. 181 naj operé tvoja s. krv vtepeno mojo dšúšo, prijatel 1877, 3 ete beli močnik se ešče ednok zapéré; — perêmo: nagfl. 121 hasnovito nim (očam) je, či je za ütra i gdate čeres dnéva s čistov vodouv vö zeperêmo; — perêjo: nagfl. 80 k čemi je kúha? Vu nej kúhajo, pečéjo, peréjo, bar. 7 vu kúhni pečéjo, kúhajo, peréjo, küzm. 76 Židovje či do laktá ne operéjo rouk, ne jejjo; od placa pridouči či se

ne operéjo, ne jejjo, bar. 43 gosí se vu járki vesélo operéjo, prijatel 1876, 9, 7 po takšem iglé deset krát pod rouranco pridejo. Zádniš se v vreloj žájfanoj voudi zaperéjo i v žaganci se posišjo, 1877, 3 po tom se cote na súhom sčistijo te se pa zaperéjo.

plete: pletê: nag. vog. 76 Ester pleté ((köt), 79 ona pleté (ô köt), bar. 45 máli pávok mrežo pleté, trpl. 8 porobi ga, gda ga zapleté vu zanke svoje; — pletêjo: nagfl. 160 z rouž male deklíčke vence pletéjo, gön. 34 deklíčke s cvejťja lejpe vence pletéjo, 37 vouža vožárje pletéjo.

reče: rečêm (čitaj rčêm, a pišu erčêm): küzm. 13 pod sebo mam vitéze, či erčêm etomi: idi, ino ide, i drúgomi: prídi, i príde, 186 nejste ga poznali, jas ga pa znám i či erčêm, kaj ga ne znam, bodem prispodoben k vam lažec, 314 ka vam erčêm? 312 ka tak erčêm? trpl. 23 jas se vu tebi vípam, gospodne, i erčêm: tí si mi boug moj, 35 erčêm bougi: pečína moja, za ka si se spozábo z mene? — rečêš: küzm. 289 erčêš mi zá to: za kaj se pa touží? — rečê: küzm. 16 pristoupila sta k ními slepca i erčê níma Jezuš: . . , 29 vi pravite: šteri koli erčê oči ali materi, te je že spuno štrto zapoved, 35 teda pristoupivši k ními Peter erčê, itd., mol. 217 Marii rečê Gabriel: ne straši se; — rečêmo: küzm. 42 či erčêmo: z lúdi, bojimo se lúdstva, 87 mislili so pri sebi govoréči: či erčêmo: z nebés, erčê: za kaj ste ními tak nej vervali? či pa erčêmo: z lúdi, bojimo se lúdstva; — rečête: küzm. 34 či bodete meli vero liki horčíčno zrno i erčête etoj gori: ta prejk idi odsut, i prejk bode šla, 431 i zglédnete se na onoga, ki svetli gvant nosi, i erčête ními, tí si esi sedi lipou, i siromaki erčête: tí etam stoj; — rečêjo: küzm. 26 veli ními Jezuš: razmili ste eta vsa? erčêjo ními: razmeli smo, 30 i erčêjo ními vučenícke negovi, 31 erčê ními Jezuš: koliko lejbov mate? oni pa erčêjo: sedem, 42 govoréči Jezuš i erčêjo: ne znamo, 56 ka se vám vidi? oni pa govoréči erčêjo: vrejden je smrti, 64 geto so ga najšli, erčêjo ními: vsi te isčêjo, 62, 223, itd., trpl. 28 ni ne erčêjo vu sreí svojem: tou smo želeli! — rečêta: küzm. 126 Jakub i Jánoš erčêta: gospodne, ščêš, naj povejmo, da ogen doli ide od nébe i pogúbi je? 194 ide Filip i povej Andráši i páli Andráš i Filip erčêta Jezuš; . . , 220 Peter i Jánoš odgovoréča ními erčêta: je li pravično pred bogom vas poslúšati bole liki bogá?

teče: tečê: mol. 205 čísti potok tečê vó idouči od kraleskoga stouca božega, trpl. 46 razlejéjo se kak voda, štera tá tečê, nagfl.

84 voda po lasnoj mouči tečé, 123 je li vídite tam male moudre žilice? vu tej krv tečé, 148 kre trávníkov tečé potok, 171 je li mámo mi i takšo vodou, štera tečé? 172 ono grabo, vu šteroj voda tečé, korito zovémo, 176 na dva kraja glave má (řiba) po ednoj lükni, vu šterima splajúte mesá má (víha), skouz po tema tečé voda, gda jo požéra, gön. 17 krv tečé, 24 bistro tečé vřejmen, 101 znoutra vu zemli nestanoma cüři voda, gdete i vö tečé. Tam gde vö tečé, se vřetina zové, predge u let. mat. 1877, 111 od Kristuša poroda máo že 19. stotina tečé, prijateo 1875, 1, 1 od nas vse v Beč tečé . . za toga zroka volo med ogrskom i med austrijanskom ministeriumi pogadba tečé, kak bi se eti dugovaňi (!) na přišesno vřejmen vö zřavnati mogli, 1875, 1, 2 vu Hercegovini itak tečé boj, 1876, 1, 3 med törsköm i med našem orsági Unna voda tečé kak mejáš, 1876, 3, 7 pri Komáromi Vág v Dünaj tečé, 1878, 12 Tisa mi ravno pred vrati tečé, nagfl. 175 voda hitro odtečé, küzm. 274 ena vipera zgrabila se je roke negove, oni so pa čakali ka otečé ali tá spádne i naglo mrjé, prijatel 1877, 66 zavézek k novomi leti pretečé, nagfl. 172 vřetine si grabe kopajo i jarci do, gde pa več járkov v edno grabo vküp pritečé, potoci nastánejo, prijateo 1876, 11, 1 či malo bole nágov račun poglednemo, gvüšno je, ka 40 milliónov meňe notri pritečé, predge u let. 1877, 101 po božem blagoslovi vaše málo blágo de se povéksávalo, po tatji, hamičiji vaše vnougo blágo rastečé kak snejg od sunca ino vročine, küzm. 113 nišče ne vlejva vino vu staro posoudo, nači rastrga nouvo vino to posoudo i ono vö stečé i posouda se pogübí; — tečéjo: trpl. 75 vsi naši dnévi náglo tá tečéjo od sřditosti tvoje, 104 járkí vodé tečéjo z ouč moji, 119 dá vötri píhati i vodé tečéjo, nagfl. 70 vodéca pítaňa eta zdaj že eti celou tá ostánejo, ár ona z bívosti dugováň ob sebi tečéjo, 89 gda se besnouča celou zadrobíša, sline ñemi (psovi) tečéjo, 172 stojéče vodé ne tečéjo, tekouče nestanoma tečéjo . . vse vodé na slejdúe vu mourje tečéjo, 175 járci i potoci v križ i po nagibni mestaj bistro tečéjo . . velke vodé počasoma tečéjo, 200 z žaloudca zemlé vřetine cüřijo, z vřetin do járci, potoci i velke tekouče vode, štere vse na slejdúe vu mourje tečéjo, gön. 38 vřetine voud po žilaj zemlé tečéjo, 94 pouleg varašov tečéjo redovno i železne poti, nag. vog. 60 pod 5. brojom naidete vse piske, kak vu svojem rédi tečéjo zandrúgim, mol. 274 pretečéjo brez račúna dnévi ino mejseci, prijateo 1875, 1, 1 etoga vezala lejta na skoroma pretečéjo i záto se že zdaj trbej skr-

beti, kak bode nouvo vezalo dogotovleno; — tečêta: nagfl. 65 strúg s pragom i petnikom v küklé ideta, z en drüгим párovno tečêta.

tepe: tepêš: trpl. 36 prejk nas dáš liki ovcé na jejstvino i med pogane nas rastepéš; — tepê: trpl. 43 tam se bojijo, gde se nej bojati, ar boug raztepé kousti borcov, küzm. 252 gda bi pa oni prouti stanoli i prekliňali, vö stepé gvant svoj, nagfl. 13 z práhom se vtepé, gön. 23 osnovlen rázum, jákost i príličnost so díka človeka, či ji kak v nejmar ne vtepé, bar. 11 svojim oblečalom je šparliva bíla. Vsígdár je pázila, naj se ne vtepé; — tepête: küzm. 203 ovo pride vöra i zdaj je prišla, da se rastepéte vsaki vu svoja lastivna i mené samoga niháte; — tepêjo: trpl. 103 boj prorok za slugo tvojega ními na dobro, da me ne potepéjo gizdávci, 76 nepriátelje tvoji prejdejo i vsi hüdodelnici se rastepéjo.

zove: zovêm: küzm. 267 gda bom príličnejše vrejmen meo, prizovém te; — zovêš: mol. 272 kama me zovéš, vekvečnost? — zovê: mol. 220 ovo príme Maríá siná od dúha svét'a, kí se Jezuš zové, küzm. 2 Jezuš ki se zové Kristuš, 6 vido je Šimona, šteri se zové Peter, prvi je Šimon, ki se zové Peter, 27 ne zové se negova mati Mária? 45 kak da ga David vu dúhi za gospouda zové? či zá to Dávid néga zové gospoda, kak da je sin negov? 58 ka mo pa činio z Jezušom, ki se zové Kristuš? 67 dao je Šimoni imé, naj se zové Peter, 85 stani gori, zové te, trpl. 119 on été račun zvezd i vse po iméni zové, nagfl. 181 eto se zrak zové, 183 gíb zráka se veter zové, 194 té tál leta se zima zové, predge u let. 1877, 92 šteri sebe za božega sina zové, gön. 45 mládi dúnec ali telčič se dúné zové, 26 határ se slovenski kotár zové, nag. vog. 14 obrouč strejle se vu vogr. ív zové itd., küzm. 235 notri je pozové, 85 Jezuš pa úé prizové i veli nim, 141 prizové pa deset slugov svoji, 224 ti dvanájset ji pa prizové to vnožino vučeníkov, 234 gda bi pa odišao angel ki je Korneliuší gúčao, prizové dva z držíne svoje, 265 prizové dva níkiva stotnikov, prijateo 1876, 1, 2 či do časa domou púščeni soldák v slúžbo stoupi i se po tom nazaj zazové, spravlané miné brezi nadomestejná, 1876, 7, 6 tak je ednoga moškoga varo i zazové ga, bar. 34 či nas boug k sebi zazové, te naše mrzlo tejlo vu krili zemlé nájde svoj počínek, küzm. 140 pridouči vu hížo v kúp zezové priátele, küzm. mik. 62 domou pridouči vkúp zezové priátele i souside; — zovêmo: küzm. 423 glédajte,

kákšo lübézen nam je dáó oča, naj se boží sinovje z ovémo, nagfl. 34 spoudní tál vúst spoudno lampo z ovémo, 124 koga z ovémo deda? 177 drevje šteroga stébła so méhka i ne trpíjo dugo, nego v onem istom leti zrastéjo i preidejo, travíno z ovémo, . . ka za stvaré z ovémo hižne ali krotke stvaré? . . divje stvaré one z ovémo, štere si samé priiščejo svoj zívíš i na poláj i v logéj prebívajo, 186 lejtešne tople deždévne dni vidimo čestou na nébi edno jako lejpo prikazen, štero rožec (iris) z ovémo, itd.; — z ovéte: küzm. 116 ka pa me z ovéte: gospodne gospodne, i ne činíte ka velím? 196 vi z ovéte mené vučitel i gospoud i dobro velíte, 411 očo z ovéte onoga, 431 jeli ne preklińajo oni to lejpo imé, s kim se vi z ovéte? küzm. mik. 36 ví z ovéte mené mešter i gospoud i dobro velíte, nagfl. 73 s kimi se vküp zmejnáte, zmejune pajdáše z ovéte, 74 ké z ovéte za vaše šoulske pajdáše? — z ovéjo: küzm. 46, lübijó, naj se z ovéjo od lüdi rabbi, 139 gda naprávlaš obed ali večérjo, ne zovi priátele niti rodbino tvojo niti bogate souside, naj s kákšim tálom i oni tebé nazáj ne z ovéjo, 156 kí oblást májo nad nímí, dobrodelnicke se z ovéjo, 217 šteroga so vsáki dén pred církevne dveri dejvali one, štere se z ovéjo snážne, 232 nej je tou té, kí je opúšćávao vu Jerušálemi one, kí se z etím iménom z ovéjo? itd., nagfl. 86 na čuvańe ouve držani psi ovćárski psi (bundaške) z ovéjo, na lovleńe divje márhe krmlení psi se mesárski psi z ovéjo, na lovíno nřicani psi se jágerski psi z ovéjo, 107 perotnáte stvaré se ftiči z ovéjo, 148 takše ograde, vu šteri se cvejtje pouva, z ovéjo cvejtne ogradćee; ka pa takše ograde, gde naj bole grozdje pouvajo, kak da z ovéjo? takše ograde gorice z ovéjo, nag. vog. 21 Anno i Nino z ovéjo, 26 táli tejla se i kotrigi z ovéjo, küzm. 224 bougali so ga i priz ovéjo apostole, nagfl. 158 one priz ovéjo svoje lübléne roditele i brate; — z ovéta: nagfl. 70 obej se tabli z ovéta, 124 rodítela očé i materé se ded i stára mater z ovéta, nag. vog. 82 za kaj se z ovéta predimńika pred imeníkmi bodoućívi rejćki? prijatel 1878, 27 žandarma jih poz ovéta, naj se podájó.

Žene: ženém: nagfl. 118 jas po mojoj pašćlívosti hasek ženém lüdém, trpl. 73 odřřjavce negove preženém; — žené: küzm. 188 gda svoje lastivne ovćé vő žené, pred nímí ide, nagfl. 84 gda melejo, ka žené koula sřhoga mlńa? ka žené vetrńice sřhoga mlńa? 96 koń tak bistro ide, kak se žené, 147 spár razno žené dna lagva, 152 semen čeres 3—4 lejt vejćice i listje

žené, 158 cvejtiče popovjé žené, 183 veter na mourjaj žené vetrnične ládje, predge u let. 1877, 99 lakota naj nikoga na tou ne žené ka bi kradno, nag. vog. 16 kí na vodi čún z lopátov žené, . bar. 30 trsje mladike žené i na eti rozje rasté, 32 voda žené mlinska kolá; mol. 271 Jezuš bože díke svetlost odžené eti vso temnost, nagfl. 118 müha či jo z ednoga mesta odžené, na drugo sede, 183 veter vküp spravi i odžené obláke vu različne držéle, 96 koň či se vö z mouči ne požené i dober žíviš vdábbla, visiko nosi glavou i lepou vslouči šínek, trpl. 42 zá to te pogübí boug, zmoždí te i prežené s stánka, 52 razeženi je, kak se prežené din, ki na kríve potí hítijo, te gospoud prežené s timi hűda činéčimi, nagfl. 118 gousto doli zmejtáne pavučine i čistouča ga (pavuka) prežené s hramouv, 157 deca jo (mrkevco) sirouvo rada jej i prežené od né glísté, 108 kokouš lejpi hasék prižené za kűúo z belícami, pišćanemi i svojim téćnim mesom; — ženěmo: predge u let. 1877, 104 naj vam pokažem, kakša more biti naša molitev ino prošna naj boug nó poslűhne: za to potrejbén je bić ino šiba, naj vrajžo ino svecko skrb vö z naše pameti srca odženěmo, zbijemo, gön. 54 o poudné notri priženěmo ovcé v očárnico; — ženějo: nagfl. 101 jeli ste videli, kak vesélo se zmejňajo ti máli ágneci, gda je na pašo ženějo? 165 preci kak sprotolejšni toplejši dněvi prídejo, nouve klíce ženějo i obzelenűjo se, 175 potoci ženějo koula mlínov i vlejkov, kűzm. 54 zbijem pastěra i razeženějo se ovcé te črejde, 81 pravo sem vućenikom tvojim, naj ga vö zeženějo i nejsjo ga mogli.

Osnova more ima i tuj oba znaćeňa, ali ne znam kako se razlikuju. Naglas ostaje na početnoj slovcí i to " : mörem, möreš, möre, möremo, mörete, mörejo, möreva, möreta. U kűizi naglas obiležen ne dolazi. Kad stoji negacija pred ním, prelazi na nú naglas a osnovi ispada o: nēmrem, nēmreš, nēmre, nēmremo, nēmrete, nēmrejo; ali dolazi i: ne mörem, ne möreš itd.

γ) u kajkavštini

obićna su tri naglasa. Jedan je svuda na početnoj slovcí i to " , često i ` (= ^), drugi na nastavku e i to " do 3. pl. kad dolazi u kraćem obliku, gdje je ^ . Ovim drugim naglasom znam da se govori u Peterancih, uru od Koprivnice, u Capragu i Galdovu na Savi kod Siska, pak u Draganiću itd. kod Jaske; ali i drugdje. Oko Ludbrega, gdje vlada prvi naglas, kako me prijatelj Manko Kollay, tamošűi lijećnik, uvjerava, rabi 3. plur. u kraćem obliku

s naglasom na zadnoj slovcu obično onda, kad zastupa imperativ: naj nesû, ali: naj nëseju. A treći je naglas nalik onomu u krašćini i rabi oko Kalnika (Mihovec). U knizi dolazi obično prvi naglas, ali 3. pl. s naglasom na zadnoj slovcu i kad ne zastupa imperativa. U knizi se ostale osobe prostih nesastavljenih osnova obično ne bi-
leže nikakvim znakom. Evo obrazac:

a)	b)	c)
1. nësem nësemo	nesëm nesëmo	nësem nesëmo
2. nëseš nësete	nesëš nesëte	nëseš nesëte
3. nëse nëseju i	nesë nesû	nëse nesû.
	nësu, nesû	

bere: bëre: gašp. 1, 649 odovud (Peter) vu Grčku stupi zemlju, gde Antiokiu zeb ére si; — berû: perg. 7^b ar se pje-nezi međ gibajuču mārhu računaju, s kotere sinove i kčery jed-naki djel beruu, 45^a malta i na vode i na zemli, koteru dostojno beruu, precienia se na deset kraat toliko, koliko jednoga leta hasen činy, petr. 100 i ev. tirm. 89 jeda ber ú iz trña gróžđe, ali fige iz kupiña? zagr. 4^b 115 more se zvati novomašnik gora eve-tuča, na koje kršćeniki ber ù vseh dobroth kršćanskeh i dobreh peldih prelepe i vugodne bogu dišeče rožice, gašp. 1, 638 vsi néga odeber ú, petr. 148 ako gdo vu mene ne obstojí, vun se zvrže kakti rozgva i vséhne i pober ú néga i vu ogeñ vrgu, gašp. 1, 556 premine biskup, za kojega smrtjum jedinem načinom zeber ú Andraša, 1, 376 da predi kuga ne prestáne, doklam sv. Šebaštiana za pomočnika i patrona ne zeber ú, 1, 669 zeber ú dva iz sedemdeseteh i dveh vučenikov.

bode: bod ù: zagr. 5^a 234 on tvoj bližni nabol se je na trn onoga siromaštva, onoga betega, ali koje druge nesreće, koje ga boje bod ù i muče, neg naj špičasteše trne more nogu tvoju mučiti, gašp. 1, 526 ove ruke i noge z neoštremi čavli pre-bod ú se.

cvete: cvëte: krist. 53 pripetce drevje cvëte; — cvetû: zagr. 4^a 165 rože da vu protuletiu cvetû, ni čudo nikakvo, zagr. 5^a 182 razumel sem dobro, za kaj oni vu miru živu i vu srečah cvetû, gašp. 4, 55 trgajmo dakle ove gartrože doklam cvetû.

dere: derû: gašp. 1, 421 primu s. mučenika i po vulicah varaškeh drëč navlăčiti začnú na toliko da vse haļe na ñem raz-der ú.

mete: mēte: math. 2, 3, 64 koja žena imajuča deset sedmic, ako pogubi jednu sedmicu, ne vūžge svēču i pomēte hižu i marlivo išče, doklam ga najde?

nese: nēse: math. 1, 1, 116 onda se budu lūdi takáj zvrhu vas čudili i raduvali se, kaj vam veliko poštene donēse, 2, 3, 154 gospone, pusti ovo drvo jošče letos doklam ga okopam i pognojim, mozi biti dojdūče leto donēse sáda, ako pak ne donēse, tak vsigdár bude vrēme takvo podsēči, mat. 435 ov beteg je, koi čez nekuliko dan mene v grob zanēse; — nesēte: mat. 115 ako mi ovde more biti oponesēte, da ste čuli da vnogi, koji su dobro živeli, vendar skvarjeni jesu, vam odgovarjam da on, od koga ste to čuli, laže; — nesû: gašp. 1, 800 ostali vsa pri sebi zadržána pred noge opata donesû, 1, 836 poganini sire otrované i ostvarjene na dar svetomu donesû Patriciušu, mulih pos. 4 koji kak ti oblaki hode, da narodom nebeskoga navuka rosu donesû, duh. 14 ako se blizu voda nahađa, se nekuliko lūdi pošle, koji ņu vu škafeh donesû, math. 2, 2, 227 cirkvu vu Jeruzalemu bila je za vse cirkva, vu koju mōrale su vse muške glāve tri puta v letu iti, da donesû svoj aldov, gašp. 1, 790 nekoji za veru kršćansku smrt podnesû, perg. 12^a potrebno je da i donacie ponesuu vu pravdu, mat. 412 oni potoki ov imetek i trh prenesû vu daleke varaše, petr. 276^b i ev. tern. 277 tam budeš mōral pōyti, kam te ponesû, te ako te vu pekel zanēsû, spomēni se, da na vse vēke vekvečne prez kraja i konca vse nestancē onde budeš moral i z dušum i s tēlom goreti vu žveplenom oĝne, perg. 47^a gda se nova napravlenia vunuter prinesuu, 78^b gda nazaj prinesuu takove execucie ili inhibicie (vstave) řed, zagr. 4^a 224 srce naše je cvetŭak na kojem raste lepo i vugodno dišeče cvetje, vsakojačke dišeče i smrdeče, pekuče i buduče travice, kakove god naši vrtlari, to je to naša čuteŭa nuter zanēsû.

pere: pērem: mat. 337 ja obraz moi pérem; — pēre: mat. 76 greh smrtni, ako prem se iz duše spēre i zbríše, vendar ostanke za sobum ostavlja, mat. 237 ono tello, koje tuliko snāzi se i pére se; — perû: zagr. 4^b 115 more se zvati novomašnik zdenec vekovečni, kojega zdenca vodami perû i čiste dušic sebe podložneh vse najmenše grešne makulice, gašp. 1, 713 veru kršćansku primu, á vsu bludnost svoju (s) svētem odeperû krstom, zagr. 4^b 80 Turci prvo neg vu svoje cirkve idu molit, oni use svoje telo operû.

plete: plète: mat. 562 kak hočete da jeden krščenik, koi zna i veruje kak ti kotrig vere katoličanske, da grešeč on pogubiva ves preštimani kinč miloščih i vseh dobrih duhovnih skupnih broi, kak hočete, velim, da vpléte se i napeja se na grešeče, ako spomene se na ov veliki zgubiček i kvár? — plèteju: math. 1, 1, 88 vnogi se na néga zaděnu, pobiju, zaplèteju i vlové.

reče: rěče: math. 1, 1, 24 pri sudu, kojega on izrěče, ostàne, 1, 1, 28 dopitañe vekivečnoga bláženstva zvrhu néga izrěče, 1, 1, 200 komaj sudec dopitañe ovo zvrhu pravičnih izrěče, obrne se takáj k nezdúšnem; — rečěmo: gašp. 1, 916 ovo jesu sedmere žalosti od device. Ali ako po broju sedmerom vseh žalostih vnožinu rečěmo i oběinu, za isto nikaj ne falimo, mat. 372 recemo nekaj od prvih koja boje razmemo, ako prem vse kaj rečěmo meñe bude rečeno; — rekù: zagr. 4^a 271 od kud je ova reč izešla? naidu se, koji mi rekù, da je došla od g. boga, 4^a 325 ne dvoim da se naidu, koji mi rekù, da . . . , 5^a 196 naidu se, koji mi rekù: imam ja lepa imaña, 5^a 278 kak hočete, da to od sebe rekù oni? mat. 564 vu takveh prilikah tolnač činite z verum vašum katoličanskum i z bogom, ar tak vera kak bog vaš z jednem glásom vam rekù: non audias, gašp. 1, 793 kuliko pajdášev opalo je vu táboru za vmrtelnoga cesara, a mi nebéskomu i vekivečnomu cesaru naš žitek ne bi hoteli prikázati? Zrekù, i jedinem náčinom vu jezerišče do grla zatírani jesu

teče: těče: mat. 585 koteri goder je vu grehu, vre znate, da on je glavni nepriatel boga, i ako takov nepriatel vu istom vremenu, vu kojem k bogu vtěče se z molitvum i prosi takvu milošču, smrtno néga bantuje, zadržavajuć se vu istom vremenu v grehu smrtnom, je li vidi vam se, da bog more prijeti takvu prošnu i posluhnuti? math. 2, 2, 91 da pak prazna takáj i neistinska spočítávaña svojeh skupgoščenikov pretěče, branil je ovo svoje dobročinstvo suprot nim; — těčete: mat. 590 kada vam meñka kruba ali kaj drugo za vaše zdržavañe potrebno, i znate da je nekoteri človek pobožen, plemenit, bogat i vam dobrovoļen, kaj činite? ni li istina, da se k němu vtěčete? — tekù: perg. 1^a v drugoj strane budemo govorili, kako v tih gore povidanih dugovaniah pravde tekuu, 62^b peneznim se imenom u tom meste razme usako zlato i srebro i usake fele penezi, koteri vezdannie vrieme tekuu, zagr. 4^a 71 i 309 usi potoki tekù vu morje, 4^a 329 vuzka vrata i tesen put je, koj peļa vu žitek, a malo ih je, koji bi ga našli i tako vu pěkél širokom putom i čez široka vrata use

na trupe duše tekù, 5^a 128 kakova ie goder zemlia čez koinu tekù toplice, takovu duhu i krepost ima voda nyhova, gašp. 1, 568 s kričom redovniki dotekú, zagr. 4^a 355 vidi mi se, da ti takovi sudei i glavari spodobni jesu onem ljudem, koji poleg velikih potokov imaju svoje hiže i vu vremenu kakove povodnje, kada vide da velik potok teče i po vode usakojacko malo i veliko drevje plava, onda iztekù van z drevenimi i železnemi na dugih štangah kvakami ter ono malo drevje k sebe na kraj potežu, veliko pak bukevje ali koje drugo drevje puščaju z mirom po vode plavati, gašp. 1, 79 videl je lica, kak od pluski otekú, počrneju, perg. 3^b ako li z onoga mesta, kadi to učine, utekuu, pravdum ih je tryba za ta grieh iskati i pokaštygati, gašp. 1, 548 koteri se vtekú k nemu, 1, 567 kam se vtekú nevolni? 1, 604 koi goder k noj se vtekú.

tepe: tēpe: math. 2, 2, 247 dojde z vojvodum i raztēpe ter pustoga včini vāraša s svetem mestom; — tepû: mat. 212 neko-teri zmed vas ogovore proti vnogem tepú, 268 jesu oni koji s svojemi jeziki oboštrenimi kak ti s pallaši zarážuju z nečistemi šálnicami, koje tepú dušu svoju, math. 1, 1, 113 želim ja, da i vi tak skrbliivi budete vu poiskanu vaše detce, kada se zvan hiže tepû, ove. 45 pri hiži svojoj naj jednoga kokota i šest kokoši drži, samo tho naj čuva, da se v štallu ne dotepú, ove. 40 ako se ovčarom dopustí za svoj strošek nekuliko kniakov hraniti, vse ovčarnice zrovaju i isto čredo z vsakojackem smetjem natepú, math. 1, 1, 192 nedužni živu vezda posred med pobóžnimi i pravičnimi i ove takáj s svojemi zločestimi pēldami natepú i pokvare, perg. 5^a koi siilu praznostju poteppuu svoje rođakinie, gašp. 1, 599 paganini krvoločni svetoga odkupitela na lance postáve i nemilostivno pretepú, math. 1, 1, 198 hižni gospodar zapovedal je žnačem vu vremenu žetve, da iduči pšenice žet osebujno na to pazku imaju, da lulku odlúče od pšenice, kaj naj lagle včiniti se bude moglo, ako rukovet požetu od zgora poprímú, za tem stepú, da tak vnogo krajši kukol ali divja pšenica dole opasti ali pak spukati se bude mogla.

zove: zōve: gašp. 1, 502 kada duša vu nebo pozōve se, mat. 211 da po nih nas pozōve na pobolšanje, math. 2, 3, 49 po keh dōb g. bōg tak velike i preštímáne peršone poslal je, da vse ljudi vu krajestvo svoje k goščuvānu pozōve, tak istinsko je, da vse pri stolu svojem videti i nim podvōriti želi, gašp. 1, 647 betežnik s. Konráda pobožno zazōve, math. 2, 3, 76 kada nu nājde, vzēme ju na plēča svoja radujūči se, i dojdūči domōm zezōve priatele i sūsede; — zovû: habd. mar. 111 zapovedaš da

te generosum, da te kneza, da te gospockoga sina zovú, mul. pos. 129 za kaj se ovi duhi zovú angeli? 200 vsa ona četiri dolña mesta zovú se pekli, gašp. 1, 550 niti skoro več dihati ni mogla. Dozovú ada spovednika, 1, 643 na obed ga pozovú, math. 2, 3, 48 poslal je sluga, da Židove k němu pozovù, gašp. 1, 376 da predi kuga ne prestáne, doklam s. Šebaštiana ne zazovù, 1, 692 po listéh iz Pojske zemlje zezovú něga, 1, 841 na oružjé purgari várašov oveh zezovú se.

žene: ženû: perg. 71^a koteri grozuu ně nazaj odženuu.

b) Osnove od dvije slovke, u kojih prvoj slovcu *nije* izvorno kratko *e* ili *o*, nego *drugo* koje samoglasno.

Tako su osnove: s vokalom *a*: klade ponere, pabulum praeberere; krade furari; pade cadere; pase pasci; raste, rase crescere; s vokalom *i*: grize mordere; ide ire; striže tondere; žive vivere; s vokalom *u*: grude dentibus frangere; skube vellere; s vokalom *e* = *κ* i *μ*: leče curvare, tendere; mete turbare, butter rühren; pleve eruncare, jäten; prede nere (stamina); preže iungere equos curru; seče cadere; seže ἐξερτίνειν τὴν χερσ, porrigi; streže ministeria facere alicui, latere in insidiis; trese τείνειν; tveze ligare, fabulose narrare; vleče ἐλκειν; zebe frigere; s vokalom *o*, *u* = *λ* i *μ*: dólbe γλύφειν; gode κιδριζειν; molze mulgere; tolče κορούειν.

Ove osnove imaju

α) u krañštini

' na samoglasnom prve slovke (osim leze, leže i sede) a u trećoj plur. u kraćem obliku na zadńoj slovcu. U goreñštini govori se i s naglasom na nastavku e Rijetko je " na zadńoj slovcu u plur. i dualu: pasemö, pasetä. Evo obrazac:

<i>sing.</i>	<i>plur.</i>	<i>dual.</i>
1. pásẽm i pásẽm	pásẽmo i pásẽmo	pásẽva i pásẽva
2. pásẽš i pásẽš	pásẽte i pásẽte	} pásẽta i pásẽta.
3. pásẽ i pásẽ	pásẽjo, pasó i pásẽjo	

klade: kláde: rav. 1, 40 ga pelá v hišo, razpravi vebľude, jim nastéle in pokláde.

krade: kráde: škriñ. 19 ni veliku zadolžeñe, aku kdó vkráde, rav. 1, 44 prvič me je za prvenstvo kánil in zdaj mi še blagoslòv vkráde, preš. 162 noběna lúč se skoz oblák ne vkráde, (u goreñštini čuje se i krádem).

páde: pádem: met. 293 če spet pádem, lože, ponésem; — pádeš: škriň. 94 ne tóži hlápea per negovim gospódi, de ki ne bó tebe klěl, inu de ne pádeš, 222 čúj čez nę, de ki ne pádeš inu si nečast ne napraviš, 246 nikár se z mogóčnim človekam ne prepíraj, de ki v nęga rokę ne pádeš, 248 ne daj ženi čez se oblast, de v tvoje pravice ne stópi inu de ti v sramoto ne pádeš, 249 ne ozri se na mnógo želno ženó, de ki v nę zadrge ne pádeš, 323 várųj se, de ki tebi jezik ne spodlety inu de ne pádeš pred očny tvojih sovražnikov, 326 pomagaj bližnimu po tvoji moči, al várųj se, de sam v nesręčo ne pádeš; — páde: rog. 180 téče pred negov altarič, páde na koléna, 311 glejte de vam špot ú krilu na páde, 421 katéri za Mario na hódí, ta páde, škriň. 39 katéri se svarjenú odtegne, páde v revšino inu v sramoto, 52 kre-gov začętnik je kakòr tá, katéri vodi odpre, inu předën on v za-sramoténe páde, pravico zapusty, 54 on páde v sramoto inu za-sramuváne, traun 80 mreža katéro je skrivaj nastávil, naj nęga vjame inu naj sam v rávnu to isto zadrgo páde, 89 aku lih on páde, se ne bó pobil, ber. 199 kdor komu drugimu jamo kopļe, lahko sam va nio páde, in kamen, ki ga v koga družiga zaženeš, na te páde, přeš. 67 z lasmí mu páde kóža přeč, 76 naj rōsa páde ná n, 78 al čákaš, de páde zvézda z nebés? 142 in páde iz nebés strupěna slána, 162 nóč na zémļo páde, 105 kdor misli trdno státi, páde, škriň. 107 katéri bogú dopáde, 248 ony ne mórejo lubiti kakor tó, kar jim dopáde, 290 kdor mogočnimu dopáde, bo krivici odšál, přeš. 47 mál' odgovor ji dopáde, 48 bōl ko lépa Rozamúnda lépsi Lejla mu dopáde, 101 kar ne do-páde váši slépi búči, 7 lépo cvétje jim odpáde, 189 ki mi od-páde trúpļa péza, ravn. 2, 226 Heródež se je vstrašil, žalost ga opáde, rog. 328 ta leopardus, ta grozna inu požréšna bestia, kadár lovy eno drugo zvirjáčino, taku on te na lóvy tékdč, témč skákáje, če te ú trjétim skóku na dobjí inu na popáde, skákát za nó nehà inu jējna, škriň. 21 ona popáde mladēča, ga kušne, škrb. 1, 411 kakor hitro te sovražnik popáde, 1, 417 kakòr hitro te sovražnik popáde, levst. žup. 61 popáde li tak pes človeka ali živínče, to naj se rana hitro izpere s kisavcem, škrb. 1, 321 od kod pride, de ena notrejna žalost toje srce prepáde, kakor hitro si greh dopernesel? 1, 406 kaj stre sploh ludje, kader jih al žalost prepáde al en križ zadéne? škriň. 55 lenimu od strahú vse vpáde, 74 aku tebi na bridkósti dan od truda srce vpáde, bó tvoja móč majnši, pok. 2, 88 če tudi enu malu mojo žalost po-

tolajim, meni kmalu srce zupet upáde; — pádemo: škrb. 1, 153 kako potrebna nam je božja gnada, de v nevárnost ne pádemo, 1, 376 polni žalosti pádemo pred te, škriň. VI my telesne rečy nar bôl zapopádemo; — pádete: rog. 18 de khi ū to nasrečo na pádete, škriň. 223 nikar od nega ne odstópíte, de ne pádete; — pádejo: škriň. 12 hudobnih pôt je tãrna, ony ne vèjdô, kje pádejo, pok. 1, 63 ony v sredi svojiga tẽka pádejo, škrb. 1, 70 močni stebri se májejo, se trẽsejo, skupej pádejo, 1, 368 če tudi vstãnejo, spet nazaj pádejo, ber. 164 sopãrji zavol tẽze na zemljo pádejo, rog. 107 tvoje misli inu želẽ meni dopádejo, škriň. XXIII spoznã ženin, de ñe dobri namejni ñegovimu srcu groznu dopádejo, 37 katẽri zvẽstũ ravnãjo, ñemu dopádejo, 49 krajlam pravični žnabli dopádejo, 125 tvoje dẽla bogũ dopádejo, 345 hudobnih darõvi nar višimu ne dopádejo, škriň. 283 vnu inu ženẽ sturẽ, de módri odpádejo, škrb. 1, 425 ako le ena nova slabost čez ñega pride, o bog, kaj za ene britkosti ga prepádejo, preš. 187 v evẽtji jo (róžo) zapádejo snegóvi; — pádeta: kug. 152 v pejtĩm lejtĩ jim te zadne dva mlẽčnika vun pádeta.

pase: pásem: pok. 1, 16 moj nesrečen stan stury per meni, de se zdaj s kruham bridkõsti, pásem; — páseš: škriň. 135 povej meni, kje páseš; — páse: škriň. 28 katẽri se na lažẽ zãnãša, vẽtre páse, 87 katẽri pojedẽze páse, sramoty svojega oçeta, 114 kaj imã tá, katẽri bogastvu posẽde, za dobičik, kakor de v tim istim svoje oçy páse? 138 i 146 katẽri med limbarji páse, pok. 3, 18 ñih vẽči dejl jedru resnice puša inu se s samo lúpino páse, ravn. 2, 208 kdo vas ima hlapca, de mu kmẽtuje ali páse in pride naj iz poľa domũ, aĩ se bõ zahvãloval hlapcu, de je storil, kar mu je bilo vkãzaniga? kor. 2, 133 sveta Marjẽta kãče razpáse; — pasó: preš. 51 tam (v divnãku) se plãšne srnice pasó; — pásejo: škriň. XIV imã za čẽdami hoditi inu glẽdati kakũ se pásejo, XXXVI naj potrpe krókarji med tẽm, kadar se golóbi pásejo, to je: v svejt zalúbleri ljudẽ imajo v tẽm čãsi poçivati inu se od braňa visoke pejsmi zdržati, dokler se duhovski ljudẽ v skrivnõstih tẽ pejsmi razgledũjejo inu se s tẽ iste resnicami pásejo, 45 nespãmetnih vusta se pásejo v nevẽdnosti, 141 tvoje dvojnu oprsje je kakor dvẽ mlãde srne, katẽre se nad limbarji pásejo, pok. 3, 28 zdaj se z otrobmy posvẽjtnih norẽj pásejo.

rase: ráse: škriň. XXX pálmovu drẽvũ kólikũr bôl na kvišku ráste, tóliku bôl se razšũrja, 12 pravičnih pôt je kakõr svitla luč,

gre naprej inu ráste do pólniga dne, preš. 10 več róž ne ráse v póli, več nima vóda ríb, ko mísel jez, 46 pod cesárjam zdej nar lépsi cvét turjáška róža ráse, 119 vé že róža, kí per póti, kódar drága hódi, ráse, de jo lúbim, 140 kar ráste róž na mládim nam Parnási, izdihleji, solzé so jih redile, 142 ko zgódna róža ráste zapešana od mlád'ga sónca kôpnega svečána, rav. abc. 65 kadar (senó) doráse, kleplejo koso oče, de po vsi vási pòje, rav. 1, 240 stebel je klóščovna per nas neznana, ki hitro doráse, abc. 61 rad jém opresnino, vodo bom trdno v škropivnici nòsil in polivati bom perpomogel, de sadež poráse, preš. 134 ko mi na zgódnim gróbu máh poráse, rav. 2, 201 gorčíčno sème nar maňši sémence je pa vsjáno rase in preráse vse zéli, abc. 91 živíno redíti lè in poľe obdelávati jim lohka pomagam, de več zráse, preš. 100 čmu bó nam, prášam, prážno pogoriše, al mótasti počákamo zijáli, de ž néga zráse nôvo besedíše? — rastè: preš. 176 darí pernèse od téga kàr rastè per néga grádi; — rasó: dalm. u predg. II tudi pod zemlo pusty gospud bug svojo vsiga mogočost viditi, ker tulikajn žlaht rud od zlata, srebra, železa, eķla inu drugiga brona daje, katere pod zemlo rastó; — rásejo: ber. 146 na zêmli nájdemo tudi take telésa ali stvarí, ktéríh déli so trdo sperjéti in prav za prav ne rástejo, ampak se le z nabirañem enácíh dél po vnáñim vekšajo, abc. 63 drevésica zalívam, de pridno porástejo; — rastèjo: preš. 144 v zidéh tak podrtíje zapušène rastèjo v čásih róže; — ráseta: rav. 2, 199 s plevélam bi tudi pšeníco popuľili. Vkup naj ráseta do žétve; — rasetä: kug. 151 v drugim lejti dva od tih zob vun padeta, na mejst ñih dva druga zraseta.

gríze: gríze: preš. 174 to nóč je jénal vojske šúm vunájni, potfñnil ti vihár ni v prsíh bója, le hújši se je zbúdil črv nekdájni: boľ gríze, boľ po nóvi krvi vpíje, rav. abc. 47 mati mléka perstavíjo, de se zagríze; — grízejo: pok. 1, 107 mene znotrajne britkósti močnu grízejo.

striže: stríže: rav. abc. 51 ovce imajo jagneta in vovna jim rase. Vovna se jim s škarjami ostríže.

Osnova ide nesložena s prijedlozi kranštini mnogo ne rabi, a naglas ima ' na početnoj slovcí: ídem, ídeš, íde, ídemo, ídete, ídejo i ído, ídeva, ídeta, n. p. kor. 1, 97 kralíč íde v svítlo kamro. Naglas na nastavku e ili na zadñoj slovcí veoma je rijedak. Isti ima naglas, kad je složena s prijedlogom koji se završuje suglasnim: obíde, odíde, te s prijedlogom pri, gdje se dva i sažimlju u

jedno: pride. Inače drži se *i* rijetko, jer kad se osnova složi s prijedlogom, koji se završuje samoglasnim, obično *i* prelazi na *j* a naglas skoči na prijedlog, ređe dolazi na drugoj slovcu osnove. Evo nekoliko primjera:

do-ide: dójde: traun 1 ker jih pak tá sreča v timu živlénu vselej ne dójide (čitaj dójde), je očitnu de je človeška duša nevmrjóča; a doíde u značenju einholen: preš. 184 ko šlà domú sim, me móž, kí je ta úk učíl, doíde.

iz-ide: izíde: ravn. 1, 16 kar počnó (hudobni) malokadaj se jim izíde po sreči, 1, 62 bog da boga bojéčim ľudém, de se jim nih bogabojéčnost na dobro izíde, 1, 146 božje žugañe se vsako izíde, 1, 199 kar počéñja, se mu izíde po sreči.

na-ide: nájdeš: rog. 240 stuj stanovitin, kir se znájdeš, traun u predg. 4 se ti v nadlógah inu v pregáñañu znájdeš, moli psalme; — nájde: rog. 626 glédat imaš, de te k odgovoru pripravleniga nájde, škriñ. 26 kdor mene nájde, živléne nájde 29 na žnáblíh módriga se modróst nájde, traun u predg. 1: tukaj nájde vèrni kristián vse potrebne navúke, preš. 164 mirú ne nájde révéž, ak preíše vse kráje, 51 ko v grájski divínek je perslà júdovska lépa déklica, mladénča nájde kršén'ga, rog. 627 ena velyka známa znájde se ú mej tem inu pèr tem človestvu, kir ú mej tem nyh velyku se znájde katéri ménjo, de vus ta čas so živéli, katériga so od nyh rójstva uživáli; — nájdemo: rog. 464 če nè sylo spremislímo, nájdemo le tó obilna, 513 Andreas ni bil iz drugiga svejtà, kakor iz tega, na katérim se tudi my usi znájdemo; — najdetè: kug, 167 ker koli vy take ošpicé najdeté, tak je hudú; — nájdejo: škrb. 1, 46 vzame konc en tič, en pisiček, ktir je bil za kratik čas gori zrejen, se nájdejo ludje, ktiri so čez to do sovz žalostni, preš. 72 ko nájdejo ga, prázna čutárčica leží, rog. 643 ta hiša je ner buli, u katéri ta gospodar zadržý se iz hišnimi taku brumnu inu poštenu, kakòr se zadržè, kadar se ú mej ptujimi nájdejo; — najdèjo: škrb. 1, 46 se najdèjo ludje, ktiri so čez to do sovz žalostni; — nájdetà: rog. 294 težku znájdetà se dva (človeka prau enáka).

ob-ide: obíde: škriñ. 315 čez dvóje sim v sreči žalostèn inu to tretje me jeza objíde, traun. ena neprevidena nesreča naj néga objíde.

od-ide: odíde: škriñ. 43 gospódovi strah je živléña studénèc, de se smrtnim zadržgam odjíde, 101 ród odjíde inu ród pride, zemla pa věčnu ostáne, met. 285 kdor dobrote sè hudým vračúje,

ne odíde maščevanu, levst. žup. 182 pustiti je storiti, da kaka stvar otíde stráni, gehen lassen; — odidó: levst. žup. 145 nadométnim prihájencem uže samo razglasilo vojaškega sklica napoveduje dán in uro, kdaj se z vojnoslúžnimi listi v rokah zberó k županu svojega stanovísča, da pôtlej z nim ali s tistim možem, ki namestúje néga, otidó na dopolnitvenega okoliša postajo; — odídejo: met. 285 košuta se je lovcam za vinsko tírto skrila iñ potúhnila. Lovec mémo grede je ne vidéjo iñ odídejo, ber. 5 (učeniki) po opraviu po prvím rédi iz cérkve odídejo; — odídeta: ravn. 1, 15 kadar odídeta od staršev že dosti, pa zgrabi Kajn Abelna in ga je vbil.

po-ide: pójdem: škriñ. 104 jest sim v svojim srci rekal: pójdem inu se bom obilnu razveselil; — pójdeš: jap. ev. 17 ti ne pójdeš od tód vùnkaj, dokler tiga zadniga béliča nazaj ne daš, 32 mojster, jest pòjdem za tabo kamer koli ti pójdeš, škriñ. 256 ne zaplédi se v mnóge opráviike, inu ako bóš bogat, ne bóš brez gréha: za káj aku pójdeš za nim, ne bóš dosegeł, traun 146 ali ne pójdeš ti, o bóg, vùnkaj z našo vojskó? — pójde: škriñ. 6 aku pójde modróst nótri v tvoje srce, bo svèt tebe váròval, 30 pravičnim po nih želah pójde, 38 katèri nepremišlenu govory, temu hudú pójde, 49 v besédi izvučenimu dobru pójde, 220 timú, katèri se gospóda bojy, dobru pójde, 225 poslušajte, otroci, očétove vkáze inu taku delajte, de vam dobru pójde, 229 srcu, katèru po dvéh pôtih hódí, ne pójde po sréči, traun 2 kar koli bó počel, nemu po sréči pójde, 53 vrata vzdignite se, de krajl tē časty nóter pójde, 90 tákinu člověku na póslednu dobru pójde, jap. prid. 2, 83 čez kogá pójde božja klětu? — pójdete: jap. ev. 17 aku vaša pravica ne bó obylniši kakòr tih pisarjov inu pharisaerjov, taku ne pójdete nóter v neběšku krajlěstvu, kor. 1, 73 kam, gospód, vi pójdete? 77 vi v cérkev préd ne pójdete, de vgánete mi vgánke tri; — pójdejo: škriñ. XXI iz neniñ vust pójdejo beséde, katere vėkši móč inu obveseleñe perneséjo kakòr nar bółši vinu, 229 módrú inu zastópnu srce se bó pred grėham várùvalo, inu pravice dēla pójdejo nemu po sréči, traun 112 one pójdejo nóter v krajlovu prebiváliše, 152 ony pójdejo doli pod zėmlo, 242 ne spoznajo moje pôti, za to sim v moji jezi pėrsėgeł, de ne pójdejo v moj pokoj, jap. prid. 1, 152 on obudy strašne potřeše, katèri se nam zde, de bi končañe cėliga svejtá oznanuvali, kakòr tudi s. pismu od nih pravi, de pred koncam tiga istiga naprej pójdejo; —

pójdeta: rog. 85 obétal je Jezus Petru in Andreo ta lohn, če pójdeta za nym jap. ev. 382 on je djál k níma: pole kadar vi dva v městu nóter pójdeta, bó vaju en člověk srěčal; — Nu u goreńštini, barem u predvorskoj župi ima ova riječ, kad znači ibo, naglas na zadńoj slovcí, a s toga se *o* u prijedlogu po mijeńa na *e*: pejděm, pejděš, pejdě, pejděmō, pejdetě, pejdejō, pejdevā, pejdetā; a kad znači deficere, ausgehen, aufgehen, onda ostane *i* i *o* nepromijeńeno te glasi: poídem, poídeš itd. n. p. ravn. abc. 73 veliko drv pojíde skozi léto. — Na goričkom Krasu: pòjdem i pújdem.

pre-ide: preíde: škriń. 118 kaj je treba člověku jiskati rečy, katere so za něga previsoke, ker ne vej, kaj je němu v něgovim živleńi k pridu v dnevih něgoviga popótúvańa inu v časi, kateri kakōr senca prejíde? — prějde: ravn. 1, 256 veličanstvo hudobnih prějde enako jutrajnimu oblaku, 1, 309 Mardohej je pri vratih sedel braļeviga dvora. Aman vidi, de mu ne vstane in pa iz mesta še se ne gáne. Per ti pričí mu prějde vesele, 2, 84 Jezus ni na zjále prišel čudežov delati. Nikol mu cilj in konec ne prějde iz očí, preš. 75 mi mu srcé odprímo, pod nébam naj leží, de dán danášńi prějde, de prva nóč miní; — préjde: jap. ev. 16 dokler nebú inu zemla ne prejde, ne bó ne ena črka ali ena pičica od postave prešla, dokler se vse zgody; — prejdě: škrb. 2, 63 ti si vupaš réči, de si hočeš kratik čas délat, dokler ura prejidé; — preídejo: pok. 1, 25 na městí počítka inu obilnosti, katero je meni svejt obétal, prejídejo moje lejta med skritim zalazúvańam; — prědejo: ravn. 2, 55 s temi misli(mi) prědejo prvi dan hóje. — Na Ponikvah mjesto prejdem govore: pretídem, pretídeš itd.

pri-ide: prídeš: preš. 113 ki 'z svetá prídeš, 190 v nebésih čakala bom per očéti čez majhin čas devíška te nevésta, doklēr žalújejo po teb' otéte kardéla, prídeš k méni v mésta svéte; — príde: preš. 26 grmádo z njih déla perléten samčē, ko príde smrt béla, na ní se sožgē, 31 ko želézna príde césta, várij de ne bóš mi všēl, 39 ľúbice pod ôkno drági príde marsiktéro nóč z déklico se pogovárjat, 40 ako hóc' te de ne príde več pod ôkno ľubi mój, za ženícu dájte drág'mu, ľubi ôča, me na dóm, 101 to govori se, kar na jězik príde, 151 ak srěčna príde, príde úra húda, zamíšlen si v tó opravílo êno; — pridě: kor. 2, 13 Trdogláv pridé domú; — pridemo: škriń. VI my telesne rečy nar bōl zapopádemo inu skuz ně nar lóžej k zastópnosti duhovnih rečy

prídemo; — pridete: rav. ber. 203 če k komu v hišo pridete, potrkajte na lahko na vrata; — pridějo: pok. 2, 13 bog je pustil eniga svojih nar lúbiših pèrjatlov taku globoku pasti, ker je nemejnil skuzi tá razgled prihódnim časam pokazati, kakú pravični v padec pridějo; — prideta: kor. 1, 77 kámor predáleč prideta, dáleč, dáleč pod svéti Rim, 3, 40 ko v bél' grad prideta hčer mrtvo zaglédata, — pridetä: kug. 152 v tretim lejtí tim mladim ovcam zupet dva mlečnika vùn pridetá inu na mejst nih dva druga zobá zraseta. — Ali govori se i: prídem, prîdeš, itd.

raz-ide: razíde: preš. 101 to govori se kar na jêzik príde, pogóvor ko na všesa več ne bíje, ko zjútrejna meglä se v nič razíde; — ídejo: rav. 2, 231 odpravi ljudi, de se na bližne trge in vasí pod strého razídejo.

s-ide: sníde: rav. 2, 163 Jezus je bil spet v Kafarnavmu. Brš ko se je zvédlo, de je domá, sníde se k malo ljudi. Vsa hiša se jih táre.

u-ide: uíde: rav. 2, 94 okól desetih je bilo. Tako lé mu nikoľ iz misli ne vjíde ta véčer, 2, 224 veselo je, de mu še tako kaj maliga ne vjíde, abc. 57 pomagam lónce pernašati in odnašati, pa varovati morem, de mi nič iz rók ne vjíde, preš. 101 več ptújk clo tēbi, ne zaméri, vjíde. — Govori se i vújdem, itd.

za-ide: zájdeš: rog. 18 če ti za nó hodiš, na zájdeš; — zájde: rav. 1, 318 nobena prava molitev ne zájde, preš. 61 si ráni prsi in roké, de zájde sónce za goré; — zaíde: levst. žup. 15 kadar govorník v stran zaíde od svoje stvarí, naj mu prvosédnik reče: to ne spada v govor. — Na Ponikvah mjesto zajdem govore: zatídem, zatídeš, itd.

mete = mēte glasi u gorenštini: médem, médeš itd., ali u rav. abc. čitam: mētem: abc. 49 iz smétane se puter mēte.

skube; skúbejo: rav. abc. 55 na svetiga Martina dan gós zakólejo, óskúbejo in jo spečějo.

pleve: pléve: kor. 3, 50 na nívi pléve mlada Alénka; — pléveš: kor. 3, 50 za kaj, Alénka, pléveš sama? — plevěmo: Trubar matth. 13 gremo in to izplivemo. Da je naglas na -ve-, svjedoči i u -pli- od -plě-. Sravni: Levec, die Sprache in Trubers Matthaeus 18. I. 3: „Im Satze: gremo in to izplivemo 13. d wäre izplivemo (= izplüvemo für izplévemo) wegen der Schwächung des Stammvocal's zu erwähnen, die in dem auf der vorletzten Sylbe ruhendem Accente ihren Grund hat“, i pag. 6: izplivemo l(ies) izplüvemo.

prede: prédeš: jap. prid. 2, 195 ti gospodična znaš vás jiti in spet druge sprejeti, kateri k tebi vas pridejo, de le ne šivaš, ne prédeš; — préde: škriñ. 96 zakrižan pajk z rokami préde; — prédejo: ravn. 2, 153 poglejte limbarjov na polu, ne delajo in ne prédejo, abc. 59 po zimi mati trdno lanéno ali konòpno predívo prédejo; — predó: dalm. ev. mat. 6 one ne delajo inu ne predó, levst. žup. 188 kjer dekléta predó.

seže; — séžem: ravn. 1, 138 povračila zadosti, ker doséžem milost per vas, škriñ. XXVII. boš previzana, de vso zastópnost presežem, levst. žup. 204 zaséči — séžem konfisciren; — séže: jap. prid. 1, 361 s tem začné on preobrneé te duše, potle séže negov ogjin v srce tiga grešnika, škriñ. 246 zlatú in srebrú je níh veliku pogúbilu, onu tudi krajlam v srce séže inu páči, traun 85 tvoje vsmileéne séže do nebes, 139 i 278 tvoja rèsnica séže do oblákov, 362 negovu vsmileéne séže čez vse negóve dela, škrb. 2, 81 naša pámet takó daleč ne séže, ravn. 1, 11 Eva pogleda drevó. Lep se ji vidi in prijeten sad prepovedan — bol ko ga gleda, bol jo mika. Eva séže, ga vtrga, in jé, 1, 40 hlapec poklékne in bogá hvali, potlej séže po zlatnino in srebrnino in brhke oblačila, pa da jih Rebeki, ber. 87 David mu na proti hití, séže urno v tórbico, preš. 165 prijázna smrt! ti si sréčna césta, ki péle nas tje, kámor móč pregánovcov ne séže, kor. 2, 47 kral séže v aržet svileni po zlat, rog. 21 to se iz vupajnam na došéže, 88 ta carfuncul je en žlahtni tár sylnu dragi kámen, ene ognéne farbe, katéri se taku svèjti, de od nočy na pusty se premágat, kir ta svèjti se takú po noče, de iz žarki došéže do očy téga, katéri tajstiga gleda, 469 take šréče je ta človik, de kadár kaj dobriga ysče, tešku inu kumaj kaj majhiniga došéže, jap. prid. 1, praef: kaj ne stury on, de svoj cyl inu konèc doséže? 2, 224 kar on ne móre v djañi od nas dobiti, doséže on skuzi hude misli, ravn. 1, 116 še zavžili niso mesa in imeli tako rekóč so ga med zobmi, že jih božja šiba doséže, 1, 166 postavil si dóm per narvíšimu sebi, ne doséže te huda, 1, 257 bogu se nikamor ne moremo skriti, negova roka nas povsot doséže, 2, 63 kdor vé, čimú je človek na zemlji, kaj naj dela na ni, de svoj cil in konec doséže, on je moder, ber. 12 vsaka stvar je prav takšna, kakoršna mora biti, de svoj namen doséže, ravn. 1, 221 negova previdnost obséže vse lúdi, 1, 242 vse lúdi, tudi hajde, obséže negova dobrotá, 2, 36 vse lúdi obséže negova lubezen, 2, 39 čednost je kaj toľeiga in taciga, de se brez truda zé clo ne do-

séže, rog. 26 de pak tu je rějsnyčnu, pokážem tu mesú. Po séže po ta kos tega kapúna . . , škriň. 228 ne premišluj kar tvojo móč preseže, pok. 2, 16 zguba vúpaua je pregrěha, katěra vse druge preseže, ravn. 1, 140 tvoje lepo živleńe preséže še tvojo ľubezen do taše, 1, 205 zvunaj krepósti je (modrosti) nič ne preséže, 2, 155 prečudna je tičja perúrnost se živetí, varvatí, gnezda znašati, ki jo na svet pernesó, nikol ne mine pétje nih grla, pa né in vse stvarí preséže človek s svojo lépo v nebó zravnáno postavo, ber. 157 vsaka zvézda, ki jo po nōči nad seboj na nébu zaglédamo, je solnce kakor naše, in nektěra zvézda ga še preséže na velikósti, ravn. 1, 42 Jakob pravi: perséži mi. Ezav perséže, 1, 38 hlapec se Abrahamu k vsim zaperséže, levst. žup. 35 prepovedano orožje naj župan zaséže, 48 naj župan zaséže vsako stáro méro; — séžemo: rog. 242 katěru de ložaj inu hitreši došéžemo, stúrymo tu; — séžete: jap. prid. 1, 353 vam hočem danàs to veliko srěčo pred očy postaviti, katěro vy dosežete, če svetiga duhá prejmete, ravn. 2, 209 če z védnostjo druge preséžete, pa nē tudi z lepim djanam, huji vi ste, kakor oni; — séžejo: škriň. 55 besěde dvajezičnika so kakor nedólžne, al one sežejo nótěr do osrěja, 82 podpihúvavcove besěde so kakor nedólžne, vender oně sežejo v srědo srěa, ravn. 2, 89 od konca so ga iskali per ľuděh počrniti. Po znáno zvijáčo mrčěsnih ľudí séžejo — ľži so med ľudí raztrėsali, jap. prid. 1, 321 nam je temu celu malu ležóče, če farmani kaj sadu ali celu nič iz naše službe dosežejo, ravn. 1, 77 lét mojiga popótvańa je sto in trideset lét: malo in hudih lét, ktire ne doséžejo lét popotvańa mojih očetov, abc. 69 oče vzamejo lojtro in gredó na drevěsa. Sadje otrgajo, do česar z rokami ne morejo, z precěpam doséžejo, škriň. 228 veliku rečy je tebi pokazanih, katěre človeško zastópnost presežejo, 197 ker se na malike zanašajo, katěri nimajo duše, vúpajo, de se jim ne bóde nič húdiga zgódilu, kadār krivú perséžejo; — segó: levst. žup. 16 drugi občinski služabniki ne prisézajo, a vender more župan zahtevati, da mu v róko segó, 17 treba da županu v róko segó; — séžeta: ravn. 1, 31 z veliko silo planejo v Lota. Pa angela, na! séžeta iz hiše po Lota in ga va nō potegneta, ber. 90 v pušavi se snideta (Jona in David) ter si perséžeta večno perjáznost in zvestóbo.

streže: stréže: dalm. syrah 12 falš srce je raunu kakor ptičja vadnica na precepu, inu strejže, koku bi te mogěl vloviti, kast. 95 kateri li životu stréže, rog. 407 štirje so, katěrim kakor

enim gospúdam, kakòr enim gospodarjam slúži inu stréže tu réunu človéstvu, jap. ev. 384 kdó je vèkši, tá kateri pèr myzi sèdy, ali tá kateri stréže? kaj ne tá kateri per myzi sèdy? Jest pak sim v srèdi med vami kakòr edèn, kateri stréže, škriñ. XXXVII v svejt zaljubljen človek še svojimu mesu stréže, ravn. 1, 28 ves čas je pri nih pod drevesam in pa jim stréže, 1, 170 če ti kadaj stréže kdo po živleñu, bo tudi bog tvoje živleñe ohranil, dragi jegli enako, 2, 131 kar vstala je, Jezusu in vučencam stréže na mizo, ber. 27 ves čas je (Abraham) per nih ter jim stréže, 89 Savl ni jéñal Davida sovražiti in črtiti in mu rés po živleñi stréže, preš. 85 kak stréže mu, kak perliztje se, ravn. 1, 58 ječár je djál Jožefa čez ña (točája in peka), veliko jima postréže, 2, 127 Jezus je v Petrov čòln stopil, prosi prijazno odríniti ga nekolko. Peter, desiravno per opravku, mu precej postréže; — stréžemo: rog. 324 iz katéro stanovitnu stréžemo g. bogú, 327 iz katéro služimo, stréžemo g. bogú stanovitnu; — stréžete: rog. 415 glejte, de te try gospodárje zapústite: de svejtóvu, trebuhu inu hudyču ne stréžete, kug. 44 živina konec vzame za to, kër več na ñi celite, kakor jej stréžete... kër to bolno ne čedite, ne vardevate inu jej ne stréžete, kakor bi imèli, rog. 20 mèrkajte, de iz tèm Jezusu postréžete; — stregó: dalm. 6 ony stregó na céste te bogate Arabie (a 1 hron. 29 strégo, job 39 i jezaia 51 strégo, é biče samo oznaka glasu a ne naglasu); — stréžejo: kast. 349 ony so božji služabniki, kateri prou lety službi stréžeo, rog. 21 tu pèrprávil je g. bug tèm, kateri ñega lubjo, kateri niemu slúžjo, kateri ñemu ú ñégóvim pildu stréžejo, 409 nyh bug je nyh trebúh, kir temu samimu ú žrtju inu pozrešnosti slúžjo, inu nyh truplu stréžejo, ravn. 2, 87 brš ko je satan Jezusa zapustil, že so bili anglici zraven, in stréžejo mu, 2, 55 vsako besedo mu iz ust prestrežejo, levst. žup. 102 ako jih je česa tacega prošña, ustrežejo naj; — strežèjo: rog. 254 jest bodem obdál mvojo hišo iz teme, kateri meni strežèjo, 412 o nesrečni služabnik tega hudyča, kaj za to stréžbo nazaj imaš? ah, ah, nič drugiga kakòr ta paklenski inu večni ogyn, iz katerim plačujejo use te kateri ñemu strežèjo inu ñegovo vojo polnjo.

trése: trése: škriñ. 274 zemla inu vse se pred ñegovim obličjam trése, traun 131 moje srce se v mojim telesi od bolečyne trése, preš. 177 kak gléda v tlà, kak trése se beséda! 181 se trése od veselja vsáka žila, kor. 2, 98 môja pútka trése glavco,

piške vódi, ravn. ber. 172 hudo vréme imá veliko prida za nas in za vso natóro; zêmļa se s tém pretrése, rast sadežov in drevés se povikša, rog. 97 katéra martra bila je taka, de ta človik se zléne inu strése, kadàr to imenuvati šliši; — tresè: škrb. 1, 500 vídi, v kakšini nevárnosti je bil, se stresé od strahú; — trésemo: ravn. 1, 198 gospod je per nas, ne trésemo se; — trésete: jap. prid. 1, 37 vy se trésete, kristiani, per samim popisvaúu ene take strašne smrti; — tresó: dalm. jezaia 5 za tu se je gospodni srd rezlobil čez svoj folk inu on isteguje svojo roko čez úe inu je bye, de se gorre tresò, daniel 10 gospud, moji sklepi se meni tresó pred to prikazno, syrah 16 vsa nebesa, morje inu zemla se tresó; — trésejo: kug. 47 tē živali vęči dejl z glavó trésejo, jap. prid. 1, 36 on vęruje zdaj kakòr ti paklęnski hudiči, katęri tudi vęrujejo inu se trésejo, 2, 57 negove rokę se trésejo, nogę omahujejo, traun 10 i pok. 1, 13 moje kosty se trésejo od strahú, 248 naj se ludstva trésejo, škrb. 1, 70 močni stebri se májejo, se trésejo, ravn. 1, 97 narodi slišijo, trésejo se, ravn. abc. 71 zéle se réže na nòžih, mati ga s soljó in kímino potrésejo, jap. prid. 1, 212 na leta odgovor se podstópi ena rabelska roka timu presvetimu oblięju Jęzusa Christusa eno strašno žlafrnico dati, pred katęro se nebęsa strésejo.

vleče: vléčem: pok. 2, 83 sturi, de stariga pregrešniga človeka z negovimi děli izlęčem inu noviga oblęčem, ravn. abc. 35 se zbudím, se zlęcam, vstánem, se oblęčem; — vléčeš: kast. 25 ti nikuli ne bóš mogl lépih čędnosti v tvoje srcę zasaditi inu v to prvo nedolžnost stopiti, ampák de zapustyš inu iz sebe sléčeš vse tvoje žele k gréhu, greg. 102 kadaj sléčeš to oblęko žalno? — vlečęš: kast. 145 kaj se martraš z čakańem inu tvoje misli na dolgu vleičęš? — vléče: kast. cil. 5 kar kuli od tega praviga cýla vléče inu zapeláva, tú vse vléče inu pelá h timu věčnimu pogubleńu, kug. 67 vsaka žival kone vzame, katęri očý noter vpadejo, kalne inu vodęne ratajo, katęri en krivavi žlem iz nosá teče, katęra glavo na ravnost vún moly, nosnice zlo narazen vléče, gobec odpera inu se peni kadar sópe, škriń. 296 katęri pred nę vratmi na vuhú vléče, škrb. 2, 66 velika je ta zguba, kir nezapopadne škóde vléče za sabo, ravn. 2, 142 če se kdo za tvojo sukńo s teboj vléče, še plajš mu rajši pusti, ber. 158 plesnôba obstojí iz mnóžice majhnih gobie, in se vídi kakor tenek, békast, višnast ali zelénkast prah, ktęri se s časama po kruhu, jedi, lęsu in drugih stvaréh naredí, če so v močęrnih krajih, kóder

veter ne vléče, 162 magnet želézo na se vléče, 165 vlékna sapa ali piš, ki naglo iz kraja v kraj vléče, je človeku več krat škodljiva, 174 séverniga jeléna imá, ktéri je našimu jelénu zlobenak, in ta mu daja mléko in vléče mu sni, kor. 3, 50 po cést' se vléče silna vojska, preš. 5 kak seboj me védno vléče, kóder hódí, nén obráz, 30 tēbē slà pa h krôtkim tīcam vléče, 106 sim vidil kak véter né (sréče) naspróti tému vléče, kogār v zibéli vid'la je beráča, 113 lákota sláve blagá vléče pisárja drugám, 153 ukáz žel vléče v tvôje domováne, 156 hodíte kámor védno slà vas vléče, kug. 60 po tim se jegla vun zleče, rorič se pak notri pusty, ber. 206 s preobilnostjo v jédi in pijáči si člôvek navléče marsiktére bolézni, ravn. 1, 55 Jožef obléče se v rásovník, 1, 62 na to snáme kralj svoj prstan, natákne ga Jožefu na roke, obléče ga v drago drévjo tenčico, ber. 34 Jakob se obléče v Ezavo(vo) nar lepši oblačilo, 44 kralj ga v bélo tančico obléče, preš. 181 naj se nebó z obláki preobléče, škrb. 2, 114 ako enga prevléče oblak nečistosti, z nimar pusti hišo, škriñ. 301 dve sorte imajo veliku gréhov inu ta tretja pervléče čez se jézo inu pogubléne, ravn. 1, 272 Tobija ribo zgrabi in pervléče, kug. 58 skuzi ta napúh se trēbuh bôl ali majn narezan razleče, rog. 465 sléče sukno inu srajco, kor. 1, 83 sléče si obleko svilenó, obléče si raztrgano; — vléčete: kug. 157 volna rada vùn grē aku jo vlečete, 43 vaša živina konec vzame za to, ker jej skuzi večnu mozeñe ne samu mléku iz vim(en)a, ampak celu kry iz žil vùn zlečete, ber. 201 opravíte precej ko se obléčete jutrejno molitev; — vlek ó: dalm. jezaia 5 gorje je tém, kateri eno hišo po drugi k sebi vlejk ó, 22 za tu bo gospud Zebaoth ta isti čas pustil klicati, de se plačeo inu žalujo inu de se obryo inu žakle oblek'ò; — vléčejo: kug. 132 če več otóko le ti mittelni sture, če več materie ali sukrovice vun vlejjčejo, bolši je, 133 če le ti mittelni ne vlejjčejo materie, je enu slabu znamine, jap. prid. 1, 112 tukaj nas malopridni pogovori pačio, tam nas porēdni exempelni k hudimu vlejjčejo, ravn. 2, 139 če vas lakomnost, jéza, sládnost k hudimu vléčejo, mislite si: bláger vbogim! 2, 160 vetróvi vléčejo, ber. 153 spet druge (živali) vléčejo iz zemle in zraka strup na se, levst. žup. 200 na vrvi za šobój vléčejo ládiyo na vódo, ravn. 1, 55 pridejo memo níl Izmaelci, ga izléčejo iz vodnáka, 2, 204 kadar je mreža polna, jo izléčejo h kraju, jap. prid. 1, 161 koliku ludy se pomujajo, de tebe žive, oblečejo, jerpergjejo, ravn. 1, 310 v kraljev škrlát

naj ga obléčejo, abc. 65 brazde povléčejo z bráno, de sème dobro pod zemljo pride, ravn. 1, 60 kralj pošle po Jožefa v jéčo, preobléčejo ga in postavijo pred kralja, rog. 66 malarji platnu močnú inu dobru napnò, po tem iz enim gróblim rijávim gruntam preuléčejo, mérejo na tale, risajo iz credo . . , ber. 18 bog pošle górek véter in obláki se razvléčejo, kor. 1, 39 súkno mi zléčejo, v mláko me vléčejo; — vléčeva: met. 289 tebe inь voz vléčeva. — U Goreňskoj govori se i: obólčem, preobólčem, sólčem, itd. ali nesastavljena osnova, ili s drugim kojim prijedlogom složena glasi samo vléčem, povléčem itd.

zebe: zébe: ravn. abc. 45 mraz je, zébe me, ber. 171 varije snég zemlje z zéliši in sádeži vred kakor odéja ôjstriga zimskiga mraza in stori, de mlada sétev po zemlji ne pozébe.

dolbe: dólbe: jap. prid. 2, 98 en malikovavèc, ajd ali nevernik si zdéla inu zdólbe svojga malika s svojimi lastnimi rokami. (Govori se bez l: dóbem, dóbeš itd.)

gode: góde, gódejo: preš. 81 pod ôknam gódejo gódcijé, med nými tam góde lúbi né, pod ôknam gódejo úre trí, al Micike lépe le k ôknu ní, levst. žup. 65 samó tacim siromakom, kateri si ne morejo služiti kruha, deželna vlada spisuje dopustila, da potem orglice vrtèč gódejo po cestah in ulicah.

molze: mólzejo: ravn. abc. 51 krave jedó travo in mrvo iz gár, zlo mólzejo potlej, 65 dobra píča je to kravam, zlo mólzejo od né, 47 mati krave in kozo pomólzejo.

tolče: tólčeš: rog. 616 sedaj dalo je mvoje truplu tu „de-téjtze“ naprej, inu ti tóučeš iz tajstim ob zemljo? (modò effuderunt eum viscera mea, et tu elidis ad terram?); — tólče: škriñ. 17 on miga z očmy, tólče z nogó, s prstam govory; — tólčejo: rog. 617 uléče se meč iz nožene, gody se ena taka syła, moré se inu kólejo ty otročiči, prebadajo, sekajo (secajo), dávjo, teptajo z nogámi, tóučejo se ob zemljo, vógle inu zidóve ty dvei léjti inu mejn stári pubiči.

Osnove: pleve, prede, seže, streže, trese, vleče i zebe imaju na goričkom Krasu, na Ponikvah i u Kobaridu ne ' nego : plêvem, plêveš itd., a na Ponikvah tako i rêvem (= srpski rêvem). Tuj imaju : dūbe, mūze, tūče: dūbem, dūbeš, dūbe; dūbema, dūbete, dūbeje; dūbewa, dūbeta. U Koruskoj slovenštini naglas ostaje na početnoj slovi. U Kresu 561. 2. navode se ove osnove: pádam

(= pádem), pásam, hrízam (= grizem, gryza), nájdam, pójdam, vídam (= uídem), prédam, vpréžam, séžam, siečam, tréšam, vliečam, zébam.

9) u ugarskoj slovenštini

ne razlikuju se ove osnove od onih prvih ni u čem: pasēm, pasêš, pasê, pasêmo, pasête, pasêjo, pasêva, pasêta. Evo primjere:

klade: kladê: prijateo 1876, 9, 7 na eden hajouv se od 200 živine mesou nakladê, nagfl. 135 glažar okladê, farbar pa po-fárba obloke, küzm. 317 ár je vékši ki proroküje, liki ki gučí z jeziki, nego či raskladê, naj gmajna pobougšane vzeme, 318 kí gučí z jezikom, naj moli, da razskladê διαρρηνέω, nagfl. 102 vučitel ete veršuse od rejči do rejči razkladê, nag. vog. 6 či vučitel prilično govore razkladê, prijatel 1877, 3 šteri árkuš kakšo falingo má, se vö zravna i se vküp skladê; — kladêmo: prijateo 1876, 12, 7 poštüvali mo ní', bremen z níhovi ram na naše nakladêmo; — kladêjo: prijatel 1878, 16 že več let za-porédom nas kmete pohájajo zdaj ta edna zdaj ta druga nesreča, včasi se nam pa celo po tri ali štiri na eden küp nakladêjo, trpl. 28 s špotom i sramoutov se naj okladêjo, ki se nad menom hváljo, nagfl. 134 silje domou zvozijo, vu küp (oslico) skladêjo, s slamov pokríjejo, s povozinami okladêjo, 82 gda drva, vejje, slamo itv. pripelajo domou, gde je skladêjo doli? 165 senou v mále plasté skladêjo, či je preveč mokro v küpe skladêjo, ešče se i vužgati zna, bar. 29 senou vu plásté skladêjo.

pase: pasēm: prijateo 1876, 8, 6 za hižom eden lejpi brešček stoji: tü najhitrej napasēm; — pasêš: trpl. 66 o pastér Izraela, ki pasêš Jožefa kak črejdo; — pasê: trpl. 18 po zelenoj travi pasé mené, nagfl. 165 pašnici so s trávov obrašeni prestorje, šteri té cil májo, da se na ní' čeres leta dní živína pasé, nag. vog. 80 ágneć se pasé, prijatel 1877, 76 on si to misli, ka ními kraj sviñe pasé; — pasêmo: prijatel 1878, 7 mislim ka predosta nemárnosti pasêmo; — pasête: küzm. 258 pazite na sebe i na vašo črejdo, vu šteroj vas je svéti düh püšpeke postavó, naj pasête církev božó; — pasêjo: nagfl. 164 gda smo na poule vö hodili, ste vidili, gde se pasêjo krave, telci, birke, sviñe, koñi.

raste: rastēm: bar. 42 naj ednouk porastēm ino mouč dobim, te z mojmi rokámi mañariti ne ščem, naj ednouk porastēm i mouč dobím, že dva krat hitrej stoupim; — rastê: mol. 271 starost nestanoma rasté, küzm. 25 nehájte, naj vküp rasté

obouje do žetve, trpl. 32 vernost na zemli rasté i pravica z nebés gléda, nagfl. 34 gde rasté pšenica, žito, grah? 165 na trávnikih tráva rasté, 172 na ništeri bregej lejpa tráva rasté, 177 s koj rasté jablan? 178 drevje štero vu logej obilno rasté, se loško zové, prijateo 1875, 1, 6 gde rogoz i trstjé rasté, 1876, 5, 3 v douli brgá bradiine rasté, gön. 22 náras rasté, cveté i rodí., na trávnikih senou rasté, 95 ka gde rasté. V naši ougradaj zeze rasté, rasté vu ni sadoveno drevje. Na pouli rasté silje, na naši nívaj lejpa pšenica rasté. V močvári rasté trstje, šarjé i smúdjé, nagfl. 175 vu velkom deždouvji na teliko narasté vu ní voda, da prejk gráb stoupi, 197 na tjeden dní po mladaniči (mejsce) na teliko narasté, da se kak pou potáča vu punoj svetlosti viditi da, bar. 10 po vrejmeni i dejte porasté, 37 vu leti tráva močno porasté, küzm. 25 zrno horčíčno je naj ménše med vsejm seménem, gda pa gori zrasté, vékše je od kakšté zelená, 339 vüpañe mámo kaj, gda zrasté vera váša, po vami se zvisimo na obilnost, nagfl. 107 v jesén (kokouš) püsti pérje (mísi se), mesto šteroga ji nouvo zrasté, 130 cecátja dečica s časoma na vékše zrasté, 155 gda že krumpišova nát naj meñe na eden pedén dúga zrasté, okopajo je, 168 bour je lejpo drejvo, néga steblo tak visiko zrasté, kak eden törem; — rastêmo: gön 64 liki v lejtaj rastêmo, tak vu jákosti cvetémo; — rastêjo: küzm. 10 i 134 liliomi polski kak da rastêjo, nagfl. 154 jeli krumpiške na drevji rastêjo kak jáboka? 175 vu hipi ležeña so (žabe) takše, kak male ribice, bistro se vršeníjo vu vouli, po ništerom tjédni repiče zgübijó i nogé nim rastêjo, 177 poprejk takša tejla, štera z zemlé rastêjo, náras zemlé zovéjo, prijateo 1876, 9, 8 stroški vsáki dén rastêjo, gön. 95 repa i krumpiške skoro povséd rastêjo, 102 med kamnom rastêjo medine, nagfl. 155 nát bejlo ali moudro cvejte prinesé, s šteroga zeleni bomblecke narastêjo, 112 či pure gori odrastêjo, na vékše z zrñem živéjo, 130 gda mladiči porastêjo, mladenci se zovéjo, trpl. 117 da sinouvje naši gori zrastêjo vu svojoj mladosti kak lejpe mladike, nagfl. 145 krumpiške i vu toj naj božnejšoj zemli zrastêjo, 155 takše nárase, šteri steblo i skourja je mehka i gingava i za to vsáko leto zrastêjo i preidejo, travé zovéjo, 163 bétva dosta krát na človeka visikost zrastêjo, 178 drevje šteroga steblo v istom leti zrastêjo i preidejo, travine zovémo; — rastêta: nagfl. 38 v časi dvej spici rastêta vküp na konci, te je sliva dvojka (küzm. 412 rasteté bíce pogrješka tiskarska mjesto rastéte).

grize: grizêm (izgovaraj: grzêm): trpl. 32 obnejmo sem vu mûcañi, zamûcao sem od veselá i žalost mojo vu sebi grizém; — grizê: nagfl. 99 osel dugo trpí vdárce i trdo djañe, li či ga razčemeríjo, de divji, brsa i grizé, 115 goloub nikoga ne zbantúje ne grizé, ne škráble, bar. 15 koñ brše ali grizé, mol. 72 kí ga jej, ne razgrzé ga, ne stere, nagfl. 89 pes gda ga besnouča celou zadrobiša, zgrijé ka pred ñega príde, 91 mačka kak bejsna ñemi v obráz skoči i zoškráble, zgrizé ga, 94 krava to li na malo zgrizeno krmo z želoudca nazaj gori použené v goubec, ešče ednok jo dobro zgrizé i tak pá doli požré; — grizêjo: mol. 249 grejhi moji dūšo kak kače grizéjo, nagfl. 89 psi v čemerej ešče i domáñe zgrizéjo, 117 podgan i miš z ostrimi zobmi svojimi zgrizéjo živiš, prijateo 1875, 8 na trstovoj (!) koreñej máli (!) stvári sojo, koreñe razgrzéjo i po tom trst pohvejne.

žive: živém: mol. 157 živi tí v meni, naj i jas živém v tebi, 159 tvoj sam, tebi živém, 251 náj tebi samo živém, küzm. 199 vi me vidili bodte, zá to kaj jas živém, 342 ár sem jas po právdí mro, naj bougi živém, s Kristušom sem raspéti, živém pa nej več jas, nego živé v meni Kristuš; ki pa zdaj živém vu teji, vu veri živém sini božemi, trpl. 99 čini dobro slugi tvojimi, da živém i zdržim rejč tvojo, 101 pridi na méne smilenost tvoja, da živém, 103 hrani me pouleg rejči tvoje, da živém, gön. 102 da sem rad, kaj i jas živém! — živêš: mol. 95 kí živéš i kralúješ z očom i svetim dūhom na vse veke, 97 kí živéš i kralúješ na vse veke, 268 ešče živéš i kak vidim živéš jákò bátrivno, küzm. 341 či ti Židov budouči poganski živéš i nej židovski ka pogane primarjaš, naj židovski živéjo? 440 znám tvoja dela, ka imé máš, ka živéš i mrtev si; — živê: mol. 108 kí s tebom živé i kralúje, 134 ne skvári me z mojimi hūdoubami, ki ne želež grejšniki smrti, nego naj živé, 151 naj živé i gori vu mojem srei nestanoma tvoja lūbav, itd., küzm. 5 človek ne živé s samim krūhom, nego vsakov rečjou, štera z vūst boži shája, 71 či moja je na skrádnoj vōri. Za to prosim te, da pridouči na ñou deneš roké, naj ozdravi i živé, 163 geto so nej najšle tejlo ñegovo, prišle so govoréče, ka so videjñe angelov vidile, ki so pravili, ka on živé, 226 hūdo je meo oče naše tou činéče, da so mogli svojo dečico vō dejvati, naj ne živé, 268 šteroga je pravo Pavel ka živé, trpl. 14 živé gospoud i blagoslovljena bojdi pečina moja, 58 tak bi zaman bilou, kaj moje srce čisto živé, 118 odprêš roké tvoje i nasitiš vse ka živé z dobroutov,

küz. 321 ti ka séjaš ne oživé se nego či mrjé; — živêmo: mol. 23 vu kom živêmo, giblemo se i jesmo, 107 daj on mér tvojim slugom, šteroga ta svejt nemre dati, naj si sréa naša od straha protivníkov se oslobodívši pod tvojo(v) obrambov na etom svejti mirovnò živêmo, 129 daj mér, gospodne, s tebom z nami i z vsakim človekom, naj vu vsej naši' dnevi' mirovnò živêmo, küzm. 251 vu nem živêmo i giblemo se, 287 zá to, bratje, dužnícke smo nej tejla, naj pouleg tejla živêmo, 295 či živêmo, gospodni živêmo i či mrjêmo, gospodni mrjêmo, 326 imajouči tákšo vüpažen z velikov srénostjov živêmo v guči, gön. 102 mí s pouva zemlé živêmo, 38 kejm duže živêmo, tejm popolnejši grativati moremò, predge u let. 1877, 94 zbroyavajmo, jeli pouleg naše sv. vöre živêmo; — živête: küzm. 284 tak i vi mislite, ka ste mrli istina grejhi, živête pa bougi; — živêjo: mol. 190 med stou jezermi se komaj eden nájde, ki hüdou živêjo, ka bi blaženo mogao mrejtí, 202 ne nasledúj oni grejšnikov, ki tak živêjo, kak da ne bi bilou pekla, küzm. 118 ki so vu svetlom gvanti i v radosti živêjo, vu kralovski hižaj so, 152 vsi nemi živêjo, 171 Židovi ne živêjo s Šamaritáncami, 311 naj ki evangeliom nazviščávajo z evangelioma živêjo, 329 za vse je mro, naj ti živouči več ne živêjo sebi, trpl. 32 kak ničestni so vsi lüdje, ki dónok tak batrivno živêjo! nagfl. 92 pravijo od takši lüdi, ki ne živêjo med sebov v jedinstvi: tak so si, kak pes z máčkov, 112 pure či gore odrastêjo, na vèkše z zrném živêjo, 139 z en drügin v míri živêjo, 175 žabe z mühámi, müšicami, čvrmí živêjo, küzm. 320 liki vu Ádami vsi mérajo, tak i vu Kristuši se vsi oživêjo; — živêta: nagfl. 154 obej dosta lejt živêta, prijateo 1876, 9, 6 teva stariva tam živêta, več krat naj pohodita, bar. 10 gde ešče dedek ali babica živêta i nidva k rodovini slíšita.

Osnova ide nesložena s prijedlogom ima najčešče " na i: ídem, ídeš, itd., ali čuje se i ' : í: nagfl. 184 spár kumes vu zrak íde, a složena s prijedlogom od, pri, vz ima ' na i: odídem, prídem; složena s prijedlogom na, po, pre, vu i negacijom ne mijeña i na j a naglas prelazi na prijedlog: ' na na i vu a " na po, pre, ne: nájdem, vújdem; pøjdem, přejdem, nějdem, nu i pójdem, přejdem, nějdem čuje se. Evo dva tri primjera iz kníge:

na-ide: nájdem: küzm. 286 k tomi mouči v sebi ne nájdem, trpl. 54 jas čakam, ali ne náidem ga; — nájdeš: küzm. 34 vrzi voudico v mourje i gori pridoučo to prvo ribo vö potégni

i odpri ji laloke i nájdeš v nej edno štatero, 459 vsa tůčna i leščěča so odíšla od tébe i več je ne nájdeš, trpl. 11 ti skůšávaš srce moje, priglédneš me v noči i vardeněš i očístiš i ne náideš nika; — nájde: küzm. 11 šteri išče, nájde, 19 šteri nájde dűšo svojo, zgűbí jo, i šteri zgubí dűšo svojo za mojo volo, nájde jo, 23 išče počinek i ne nájde ga, 50 bláženi je on sluga, šteroga, gda přide gospoud ěgov, ga nájde tak činěčega, 322 šou de, gda priliko nájde, itd.; — nájdemo: küzm. 264 nikšo ĥudoubo ne nájdemo vu etom ěloveki, 328 ěi se li oblečeni i nej nagi nájdemo; — nájdete: küzm. 3 skrbľivo spitávajte od deteta, gda je pa nájdete, nazvejstite mi, 11 iščite i nájdete, 21 vzemte na sé járem moj i nájdete počinek dűšam vašim, 44 idte na križopotje, i ké koli náidete, zovte je na gostůvaně; — nájdejo: küzm. 333 gotovi bojdite, naj se kak, ěi z menom přido Macedoněčanci i nájdejo vas nepriprávlene, ne osramotůmo vu toj stáľnosti te ĥváľe, bar. 14 kokouši tam vu kopani vsigdár vodou nájdejo, 20 vu cěrkvi se i stolice nájdejo; — nájdeta: küzm. 40 idita vu eto vės, štera je pred vama, i precí nájdeta edno oselnico přivězano i žrbě z ěouv, přijateo 1876, 9, 8 pri nas na Slovenskom ništerim vesnicam je za sadišče zemľa vő zmerjena, dőnok komaj ěi v dvőma mestoma se táksůva ograda nájdeta, i ěűdo bi bilou ěi sta teva nej zapuščěniva.

(ne-ide: nějde: küzm. 48 ki je na križnom pokrivi, doli naj nejde; — nějdete: küzm. 46 zapěrate kráľevstvo neběsko pred ľűdmľi. Vi sami notri nejdete.)

od-ide: küzm. 54 nihá je i odíde, 458 ta divjácina, štero si vido, je bila, i nega je, i bode gori šľa s prepasti i odíde na pogibelnost, nagfl. 170 slavěček na jěsen v toplejšě držeľe odíde; — odído: küzm. 53 i odído eti vu moko vekivečno, küzm. 69 zrno ĥorčěčno med vsejm sememom je naj ménšě na zemľi, i gda je posejjano, zíde i od vsákšěga zeleňa je vėkšě, nagfl. 195 sunce vsáko ťtro zíde, 197 ěi sunce zíde, mejsec nam ľejhne z ouči.

(pre-ide: přėjde: küzm. 35 tak je nej vola očě vašěga, ki je vu neběsaj, naj přejde eden z eti mali, küzm. 49 za istino velim vám: z nikakšim tálom ne přejde ete narod, dokeč se vsa eta ne zgodůjo, 55 oča moj, ěi je mogoučě, naj přejde od méne ete pehár; — přėjdo: küzm. 49 něba i zěmľa přejde, rejčĩ moje pa nigdár ne přejdo.)

pri-ide: přídem: küzm. 441 přídem na tebe ľiki tát i ne boš znáo v šteroj vőri přídem na tébe, nagfl. 40 ěi bom vėkšĩ,

nazaj prídem, 99 vúki sem i vúko idem, ali dónok dale prídem; — prídeš: bar. 4 či vu šoulo prídeš, dveri na tihoma odpri, 5 vu šoulo prídeš na včéné; — príde: küzm. 32 sin čoveči príde vu diki očé svojega, 47 naj príde na vás vsa pravična krv, 52 gda pa príde te sin človeči, teda bode sedo na stouci díke svoje, nagfl. 129 na pláci dosta koul príde vküp, 4, 18, 19, 84; — prídemo: nagfl. 145 či na konec vési prídemo, je li je tam konec cesti? gön. 55 ese prídemo vsák dén na včéné, nag. vog. 4 kak da prídemo vu šoláj naši privučení maternoga jezika k cíli? — prídete: nagfl. 19 kakda se poklonite, gda pred mene prídete? nag. vog. 29 gdare na konec reda prídete, tam stante; — prídejo: küzm. 47 za istino právim vám, kaj vsa eta prídejo na ete národ, 65 prídejo pa dnévi, gda se kraj vzeme od níh ženin, 441 ovo včínim, naj prídejo i doli pokleknejo pred nogé tvoje, trpl. 18 prídejo, ki bodo glásili pravico negovo, nagfl. 91 mačke brezi zoubi i pogléd prídejo na svejt; — prído: küzm. 160 ovo prído dnévi, vu koteri bodo pravili: blažene so te neporodne, 321 kakda stánejo gori ti mrtvi, v kákšem tešli naprej prído? nagfl. 129 prído küpci, odávajo; na eta i z dalešni mejst orsága prídejo odavat, kí tá odávat prído, šatore rédijo; — prídeva: gön. 35 či z šoule domou prídeva, precí tou vardenoti mava; — prídeta: küzm. 448 eden jáj je odišao, ovo dvá jajja pa ešče po tom prídeta, nagfl. 52 eti dveji stráni vküp prídeta. On tál táble, gde dveji stráni vküp prídeta, kükél zovémo, nag. vog. 70 či vu šteroj rejči dva samoglasniva prídeta vküp, te prvi se k tomi prednémi drúgoglasnoma sklene.

(vu-ide: vújdete: küzm. 47 kače i plod vipere, kakda vujdete soudbi gehenne? — vújdejo: 371 gda bodo pravili: mér i pokoj, teda na nágli príde na né pogibelnost, liki bolezen na no-séčo ženo i ne vujdejo.)

vz-ide: zíde: gön. 106 kak zaútra zíde sunce, presvejti zemlou, bar. 17 za málo vrejmen semen zíde.

za-ide: zájde: bar. 36 gda sunce zájde je večé, 38 vu zími sunce kesno stáne, rano zájde.

dúbe: dubê: nagfl. 111 reca nedopuñena je vu jejli, žlabrañi tak da, či odskočiti more z doumi i vu kakši močvar se zadubé, cejli dan rova v kališi za jejstvinov.

skube: skübê: nagfl. 26 ništera deca vö spojemlé z gnejzd mláde ftičov, po tom je mantrá, vö nim skübé pérje, trpl. 108 da bi gratali kak trava na strejhaj, štera prvle kak se poskübé,

posejhne, nagfl. 161 mlaino preci vu né gingavosti vö trbej poskübsti, ali paziti trbej, da se ž nouv i te hasnoviti náras vö ne poskübé: — skübête: küzm. mik. 21 ščěš da idemo i vö ga poberémo? Nej, naj kak pobérajouči koukol ne poskibéte vö ž nim navküpe i pšenico; — skübêjo: nagfl. 164 gdare konouple celou gori zrastéjo i zrejle do, teda naj prvle te cvetěče poskübéjo vö po betvi, prijatel 1877, 76 kaj sejaš, Miška (na mojoj zemli)? pita gospod. „Norsko semen“, pravi Miška. „Za koj pa ne čedno?“ To v nihovoj zemli ne zrasté i či glih zrasté, vö poskübéjo; ... — skübêta: bar. 13 mati je pribežžala ino je várala, kak se etiva hüdiva brat i sestra kučéta ino za vlasé skübêta.

tuče: tučêjo: prijatel 1877, 3 te čiste cote v edno kopaño se denejo i tam železni hamričeje cote razkučêjo, nagfl. 134 oni zorjéjo zemlou z plügom, gori ščístijo nivo z moutikov, grúdje skučêjo ali z valékom razdrobíjo, prijatel 1877, 3 oni so pravili, da ga lahko zatučêjo; — tučêta: bar. 13 mati je várala (wurde gewahr), kak se brat i sestra kučéta.

leče: lečêjo: prijatel 1877 str. 64 vukovje naprávlajo v Rusiji više 15 mil. rubelov škode. Strelati jih ne pomága vnogo, naj več jih zaprávijo s tém, ka nim čemér nalečêjo.

pleve: plevê: nagfl. 161 Eržika plevé; — plevêmo: küzm. 25 ščěš da idouči ga (koukol) vö splevémo? — plevêjo: nagfl. 158 med tejm se na nou súnejo te male deklíčke, plevéjo, okápajo cvejtíče.

prede: predê: prijateo 1876. 9 tam je máčka pa predé; — predêjo: küzm. 10 ne delajo ni ne predéjo, nagfl. 160 glédajte biliome polske: eti ne delajo ni ne predéjo, gön. 17 predeno predéjo, prijateo 1876, 12, 8 v toploj hiži predéjo devójke, ženske pa si popevajo, nagfl. 164 eto po tom oglavéjo i od vse; nesnajge očístijo, spredéjo i setčéjo.

preže: prežêjo: nagfl. 97 koňi se naprežêjo vu kočúje, koula.

seče: sečê: küzm. 55 eden z oni, kí so bili z Jezusom, vö vtégnovši rokou vö potégne meč svoj i vdári slugo poglavníka popovskega, od sečé nemi vühou, 4 vsako drejvo, štero ne prináša dobroga sáda, se vö vsečé i na ogen vrže, 12 drejvo, štero ne prináša dober sád, doli se vsečé, 107 vsako drejvo, štero ne prináša dober sád, vö se vsečé, gön. 16 meč smekne i vsečé nag. vog. 14 či se vojník z mečom bíje z vojníkom, da ga smekne

ali vsečé, tak pravimo kaj se bojúje ž nim; — sečêjo: trpl. 29 kak tráva se hitro vö vsečéjo.

vleče: vlečém: trpl. 110 né pope oblečém z zveličañem, nepriátele negove oblečém s sramoutov, gön. 107 vu zourje se stánem, mujem i gori se oblečém; — vlečêš: nagfl. 187 nepohodna je visína, od štere se tí vlečêš, küzm. 441 tanáčiém tí: küpi si od méne zláto v ogní preevrto, naj obogátiš, i gvant bejli, naj se obličêš, trpl. 61 ostanke besnouče v žakle oblečêš tí; — vlečê: mol. 197 odhájaj vu ono mesto, v štero te vlečé tvo-jih grejhov žmécáva, küzm. 430 vsaki se skúšáva, gda se od lastivnoga želejña vličé i vábi, nagfl. 98 na hrbti i pléčaj se osli eden črni križ vdílek vlečé, 15 to edno vlečé példa toga drúgoga, 82 olouvník na duzi se vlečé, 129 med dvema redoma híž moremo idti, med tema redoma bodouči prestor, šteri se gori doli na duzi vlečé, cesto (pout, vilice) zovémo, 147 gibár vlečé za sebo m koula, 144, 151, 171 itd., gön. 17 drot se vlečé, bar. 14 júnec plüg i koula vlečé, 38 mrzeo vöter vlečé, predge u let. 1877, 111 vličé se zdaj skazlivostí voñeča prilázen po cejlom tejlí s. m. cerkvi itd.; küzm. 322 ár je potrejbno, naj to sprjhlivo obličé nesprjhlivost i to mrtelno obličé nemrtelnost. Gda pa to sprjhlivo obličé nesprjhlivost i to mrtelno obličé nemrtelnost, teda se zgodi ona rejč, štera je pisana: požrejta je smrt vu obládani, 461 dáno jí je, naj se obličé s čistim i leščéčim kmentom, trpl. 93 bojdi nemi kak gvant, šteroga oblečé, nagfl. 17 gda šoulsko dejte za útra gori stáne i gori se oblečé, kama se napouti? prijateo 1876, 11, 6 pokázíte ka máte, pravi gospod. Zdaj vkanlivec privlečé naprej vsakovačke droberíje vö z žepa; — vlečêmo: nagfl. 181 takšega hípa zrak vlečêmo notri na nous i lampe, bar. 34 gda si dúško zememo, te zráka vu sébe vlečêmo; — vlečête: küzm. 375 zapovidávamo vám, naj se kraj vličête od vsákoga brata neporedno hodéčega; — vlečêjo: trpl. 17 vsi vidouči mené me špoutajo, osmejávjajo se i čobe na en kraj vlečêjo i kivajo z glavámi, nagfl. 97 koni gda v hámi ne vlečêjo, nesti moro sedla, 146 takše potí, štere se po cejlom orsági vlečêjo, orsáčke ceste zovéjo, 175 po dolej se naklúcko vlečêjo grabe, 177 odked vlečêjo (jablan, črešña, ugorka, pšenica) vlago na živíš? prijateo 1876, 11, 1 tou je gvúšno ka na visikom mestí sojo níšteri, ki k Rusi vlečêjo, gön. 91 med bejlími hížami se prestrane ceste vlečêjo vdílek i poprečki, küzm. 73 naj si obújo šoulince i dve j súkni si ne oblečêjo, trpl. 109 popovje tvoji se

naj oblečéjo s pravicov, gön. 69 preči kak gori stanejo, se mujejo i gori oblečéjo, küzm. 458 ti desét rogouvje, štere si vido na divjáčini, so oni, ki odürijo to kurvo i opistijo jo i do nágoga jo sličéjo; — vlečéta: nagfl. 65 strüg s pragom i petníkom kumes se vu stejno gori vlečéta.

zebe: zebêjo: prijatel 1877, 65 boj de celo zimo trpo. Ruski soldáki preveč dosta trpijo. Nemajo oblek za zimo, vnogi po zebéjo.

c) u kajkarštini

vaļa za ove osnove što i za one prve: krádem, krádeš, kráde, krádemo, krádete, krádeju, krádu i kradû; veoma rijetko: kradëm, kradësh itd.

krade: krádem: mat. 446 ja ne blaznim, ne vmárjam, ne krádem; — krádeš: mat. 446 ako prem ne blazniš, ne vumárjaš, ne krádeš, krivec vendar jesi drugeh grehov; — kráde: petr. 86 i ev. tirn. 79 tát ne priháđa nego da kráde i ráža, mat. 609 jeden ide v trsje drugoga, da grozdja vkráde; — krádeju: math. 1, 1, 234 delavci ovi bili su istinsko bôlše vesti, nego su vnogi zmed našeh, koji svoje delo ali samo z vekše stráni ali kruto nemarljivo obávľaju, da pàče več kràt nekulikò vur prez posla stojéč vu zevséma nehasnovitom klafranu trošè i več pùt gospodára vkañuju i krádeju; — krádu: mat. 446 koji krádu, blázne, vumárjaju; — kradû: zagr. 5^a 78 iz iedne strani tati kradû, iz druge strani nepriateli iagme imania, mat. 32 sebe znašaju da su nasledniki Jezusa Kristuša i kradû ovomu i onomu, 163 ovi drugem kradû, 616 vaši sini sad drva, živád kradû, gašp. 1, 730 ostali Ivanu nenávidni vse na tihom pokradû.

pade: páde: petr. 244^b i ev. trn. 237 zmisli da se vezda, za jezero gréhov kam tvâ duša opáde, mulih ap. 135 bráni ga, da vu greh ne opáde, 156 gda goder duša vu smrtni greh opáde, onda taki iztira osebuje milošče duha s(vetoga), 760 onda zágovor sam opáde i prestane, mat. 417 pogledjte na steblo živleña vašega .. morebiti s kvarom duše i zveličeña vašega opáde, gašp. 1, 620 kaj videči Asteriuš s továrúšicom svojum na koléna opáde pred s. Valentina, 1, 625 kotéru kada bolvanski popi hoteli jesu iz kipa izbrisati, súnce ono na zemľu opáde ter na práh i pepel razdrobí se, 771, 773, 804, 856; 1, 725 sudec popáde dve tulikáj plemenite i svete gospe, 1, 866 kárvan s kljunom kruh popáde; — pádemo: gašp. 1, 687 postimo da vu on težki glád ne opádemo; — pádete: mat. 470 opádete kada i kada vu pogledè,

sméhe i šále malò čedne, opáđete vu reči nedostojne; — páđu: gašp. 1, 491 i taki nebeska svetlost hahare obstre, koji nutri raz-svéčeni (razszvétcheni') na koléna pred s. devicu opáđu oproščeňa proséči; — padû: zagr. 4^a 63 naj se brani, da ga peklenski stražci kade ne zapopadû, ne ulove vu kakovom grehu.

pase: pásem: petr. u predgovoru: moje ovce pásem pašum nebeskum; — páse: mat. 390 labud je takva ptica, koja sada je zemelska sada vodena, jeden krat stanuje na zemle i onde páse se, jeden krat na vode plûje; — pasû: petr. u predgovoru: jaj hoće biti pastirom cirkvenem, kii pasû sami sebe, gašp. 1, 653 ljudi i živina: voli, márha naj nikaj ne okúšaju, niti se naj ne pasû i vode ne pijû.

raсте: rástem: mulih škol. 94 porástem; — ráste: mulih ap. 474 tak ráste milošča i jakost duše, 151 naj ti ráste tríne i kupíne, petr. 31 i ev. tirn. 27 naj ti je ménše od vseh semén, ali gda zráste, vekše je od vsega zéla, mat. 433 koja navada, ako tvrdejše v srdcu zhráste se, vas zapela; — rástemo: math. 2, 3, 140 zasádi vu srdca naša ljubav imena tvojega, da mi vu veri, krèposti i pravoj pobožnosti rástemo; — rástete: math. 1, 1, 126 kada jednoč na takvu dobu zrástete, da..; — rásteju: math. 1, 1, 101 detca, koja vu razumu, vu krèposti i téla jákosti rásteju, zrokùju vesele i radost svojem roditelom, 1, 1, 237 da napreduju i vu krèposti rásteju, 2, 2, 46 premislete polske liliume, oni rásteju, ali nikaj ne déljaju; — rástu: math. 1, 1, 111 kada vaša deca odrástu, 136 one male grehe taki na početku moramo zatirati, da ne zrastû na veliki i smrti vekovečne ne zavdadû, buduč več neg istina, da grehi mali, ako se na početku ne zatiraju, use na vekše rastû.. ako vu srce človečansko poseju i nutre puščaju se ukliti, počnu taki van rasti, i ako se na početku taki ne izpuču, ne splevu, nego rasti pustè, do malo vremena na velike smrtne izrastû na našu vekovečnu škodu, 5^a 181 jedna ptičica, koja se stoprav iz lupinke izvrže i jošče je golla prez peria, ne more se preuzeti, nego je vesela, da ima jedno malo mesta vu gnjezdu, ali kada je perie i peruti rasti počnu, onda se počne jur izvišavati, kada se je (= зътъ?) jako peruti izrastû, onda iz gnjezda van izleti, 5^b 6 na drugom foliušu ja čtem široko i globoko morie ze vsemi ribami, đundazom i dragem đundem, koja vu nem rastû, gašp. 4, 80 vu treh dneveh nove nemu oči nazad zrastû.

grize: gríze: mat. 418 znajte da z našem narođenem z nami takaj rođen je hahar, koi neprestance gríze i ogrizava živleñe. Vreme, koje isti mramor kamen naj tvrdejsi, skončava i pojéda, naše neprestance gríze živleñe, mulih ap. 149 Eva pogleda na jabuku, poželi, privoli, vzeme, zagríze i poda Adamu; — grizû: zagr. 4^a 263 kaj bi rekli od onih kršćenikov, koji se međ sobum grizû? mulih ap. 534 vu peklu je vekivečni jál i názlob, adda su tam vredni ki po peklenski živu, kada se kak ti psi grizú, koļu, nazlobuju i prekliñaju, mat. 244 srditi sebe grizú, 482 kršćeniki oni grizú se i žalosté se v srdcu, zagr. 4^a 74 od čemernih kač pišu naturaliste da porađajuč mlade poerkati same moraju, ar brže li kača zanosi, samec, to je to kačec illi otec vu-erkne, kača pak samica, to je to matti ne moguči drugač mladeh svojeh lěči nego s predereñem trbuha, kojega ñe (= zûṭṭ) mladi pregrizû i onak van izidu, matere pak smrt zaudadû.

žive: živem: kemp. 210 izda ja živem (živen' je šamp. pogr.) gotov tē pomoči; — živeš: kemp. 250 drži se načina onēh, s kojēmi živeš, 257 vu meni prez vse skrbi živeš, math. 1, 1, 59 ti si pravičen, živeš čisto na ovom svētu; — žive: gašp. 1, 315 redovnički človek naj boļe vučini, ako tak žive kak da bi vsaki dan stoprav pričimal služiti bogu, mulih ap. 754 takov jur ovde po peklenski žive, z vragmi drži, kemp. 100 prez boleznosti ne žive se v ľublenosti, mat. 130 koi želi vumreti i s Christušem vu nebo zjediniti se, ne vmira nit smrt prijemle s turobnostjum, nego žive z žalostjum, 530 još hočete da bi onomu, kii malovredno žive, prežmehki ne videl se járem? math. 2, 3, 113 od toga kaštiguje se, ako z bližñem svojem tiho i mirovno ne žive, krist. 168 postavemo si naprv človeka, koi vu zakonskem stališu žive; — živemo: gašp. 1, 123 lakomo živemo; — živeju: krist. 81 daj da ľudi v jedinosti živeju, 108 nepobožni jesu srečni, á pravični živeju vu trapleñih, math. 1, 1, 19 koji nesrēcnoga ovoga dnéva doživeju; — živû: petr. 249 kii zvuna cirkve katoličanske živû, zagr. 4^a 17 grešniki ne misle na pravične, kak oni živû, 4^a 85 ľudi koji vu s zakon stupľaju i vu ñem živû, 4^a 263 koji tuliko leth vu jálu i nazlobu živû, 4^a 423 nekoji živû poleg nagneña svojeh grešneh poželeñ kak ti nema živina, mulih ap. 500 poleg vere ne živû, gašp. 4, 92 vu kojeh redovniki živû, itd., kemp. 54 redovniki samočno živû, 114 doklam još živû, prez žuhkóče, grústeña i straha počivaju; — (živeta: perg. 23^b za to se v takovom zroke nye

potryebno, dokle oba duaa (brata) žyveta, u imyenie s kralieum consensušem vpeliati).

Osnova ide ima prosta " na i: idem, ideš, ide, idemo, idete, ideju, idu rijetko idû; gdje gdje govori se i idem, ideš. Složena s prijedlozi koji se suglasnim završuju drži naglas na i " i " : od-idem i odidem. Složena s prijedlozi koji se samoglasnim završuju i složena s negacijom *ne* mijenja i na j a naglas joj skoči na prijedlog. Kadšto ostaje i i naglas na nem.

do-ide: d o j d e : d o j d e m : kemp. 255 ako hočeš da d o j d e m k tebi i pri tebi ostánem, očisti srdea tvojega prebivališče, math. 2, 3, 6 idem i d o j d e m k vam; — d o j d e š : kemp. 97 kada ti d o j d e š vu srdce moje, razveselé se vsa nutrňa moja; — d o j d e : gašp. 1, 676 céle tri tjedne putujući vu Trevir d o j d e , 1, 711 odovud vu Kolóniu némški váraš d o j d e , kemp. 172 d o j d e vrême, kada se pokáže vučitel vučitelov Kristuš, 181 d o j d e mír vu jednom dnévu, 187 počákaj mene doklam d o j d e kráľestvo božje, 191 došla je vura, kotéru od véka znal sí da d o j d e , math. 1, 1, 23 on z onum oblastjum i mogućnostjum d o j d e , koju . . , 2, 3, 189 bojte se fanteňa božjega, koje ovde ali tam za segúrno zvrhu vas d o j d e , 1, 1, 26 znevárce sùdec d o j d e , itd.; — d o j d e m o : math. 2, 2, 80 znamo da i mi vu ona blážena prebivališča d o j d e m o ; — d o i d e t e : ev. tirn. 138 vu koteri goder varaš d o i d e t e ter vas prímu, jeđte kaa se pred vas postávľaju; — d o j d u ; math. 1, 1, 13 ľudi sehnuli budu od straha i čakaňa oneh koja na d o j d u vsemu svetu, 1, 1, 19 oni od čakaňa oneh, koja svétu na d o j d u , sehnuli budu; — d o j d ũ : gašp. 1, 598 kada je trpel vu turski vúzi, d o j d ũ mu na pamet dva gori rečeni puščeniki.

iz-ide: i z i d e m : math. 2, 3, 44 selo kupil jesem, potrèbno je da van i z i d e m i ono vidim; — i z i d e š : petr. 98 ne i z i d e š od onde dokle ne platiš, 235^b vu pekel ti je pójti, če vu smrtnom grehe s toga svéta premíneš; ako li vu bóžje prez smrtnoga greħa milosti vun i z i d e š te ovde pokore ne včiniš dostojne, v purgatorium pójdeš; — i z i d e : krist. 144 kada se morje na tuliko burka da bi reči da zmed svojeh krajov izide, potres zemľu steple; — i z i d u : (perg. 31^a lysti pravdeni z toga zydu).

nad-ide: na d i d e : gašp. 1, 480 vu školu podan šestoletni vse svoje továruše z marlivostjóm vu návuku i pobožnosti vu malom na d i d e vremenu.

na-ide: najde: nájdem: kemp. 257 gdo mi dá, gospodine, da te nájdem samoga? gašp. 1, 507 navuči i mene, da se i ja nájdem vu takovom stališu; — nájdeš: kemp. 114 jeli štimaš, da ljudi ovoga svêta nikaj ali malo trpé? Ni to ne nájdeš ako taki naj sledlivêše zíščeš; — nájde: petr. 92 dokle ju nájde, 157 blaženi on sluga, koga gda pride gospon ñegov tak činêčega nájde, math. 1, 1, 26 znevârce sùdec dôjde i na človeka tak kak ga nájde navali, 2, 3, 75 nigdo rad ne pogubi svoje dugovâne, i ako je pogubil, tak ima veliko vesêle, ako takvo nájde; — nájdemo: math. 1, 1, 36 mi moramo tak sveto živeti, kak ti on sám na ovom svêtu jóšce živúči živel je, onda mi vu spoznañu Jezusa zveličêne nájdemo, 2, 2, 192 kada jednóč mi nájdemo pri ñem milošču, ne moramo ñu poteptávati, 2, 2, 79 mi koji sada naše roditelje, detcu i prijatele pogublène plačemo, budemo jednóč ni samo spodobu, nego vnogo jóšce vekšu radost čutili, kada mi ñe vse na on kraj groba vu bláženoi vekivêčnosti nájdemo; — nájdete: petr. 21 gda ga nájdete, porúčete mene, 119 kotere god nájdete, zovete je na svádbu, math. 2, 2, 141 pojte na trojputna mésta i koje god nájdete, zovite ñe na svadbu, 2, 3, 76 kada ñu nájdete, ñu k čredi dopêlate; — nájdu: math. 1, 1, 110 jeli ne nájdu vekšu ľubav i slást vu poslušanju rêči bôžje? 2, 3, 125 milo mi je ovêh dobreh ljudi koji vse tri dâna vu ovoj puščini mene poslušaju: brašno ñihovo je potrôšeno i ovde vu puščini nikakvu ne nájdu hranu.

ne-ide: nejde: nêjdeš; math. 2, 2, 172 ako ti taki nêjdeš z menum vu Kafarnáum, tak stanovito vumre; — nêjde: kemp. 100 ľubav je podložna i pokorna poglavárom, sebi zločesta i zavržena, bogu pobožna i záhvalna, zauffajúča i uffajúča se vsigdar vu ñega, onda takaj kada ê (= זֶרְחִי) bog v ték nêjde, math. 2, 2, 242 koji je na krovu, naj nêjde dole.

ob-ide: obíde: gašp. 1, 625 na pogled ñihov vse okolo stoječe vu gledališču strah obíde, 1, 628 taki veliki strah i trepetanje ñega obíde, kemp. 249 ako vtragañe gâ obíde, sam sebe obuđiti móra, mat. 427 povrneimo se k Pharaonu, ar morebiti vekši strah vas obíde stališa vašega.

od-ide: odíde: gašp. 1, 654 Margarita vu váraš odíde, 1, 729 Ivan vu tabor proti Francuzom odíde, 1, 777 Franciška vesela vu cirkvu odíde, kemp. 105 kaj bude, kada svêtllost milošče odíde? 176 mene i sebe prepové ter odíde, krist. 20 da koj človek po morju putujúči ne more spati, ako ní vse okol ñega

mirno, odíde na naj spodnjo stran ladje; — odídu: mat. 266 nečiste šálnice po vetru prek vuh vašeh odídu, 408 cui laboro? za dobra ona, koja spred očih odídu mojih? 576 kojem odídu dnevi prez moleña.

po-ide: pojde, pójdem: gašp. 1, 781 ako ja ne pójdem, niti drugu ne potreba pošilati; — pójdeš: petr. 235^b če ovde pokore ne včiniš dostojne, v purgatorium pójdeš; — pójde: petr. 27 rečem ovomu: pojdi, te pójde, 48 onda pójde te vzeme sobum sedem drugeh duhov, 65 povedte Petru, da pred vami vami pójde vu Galilaeu; — pójdu: perg. 10^b gda z donaciu na execuciu póidu, 37^b dyekle mogu svoje vallovanie odezvati, gda za muža pooidu (moglo bi se na oba mjesta čitati pó-idu), petr. 131 pójdu ovi na muku vekivečnu. — Od po-ide govori se u Varaždinu i okolici mu stegnuto: pêm, pêš, pê, pêmio, pête, pēju i pèdu. Kada tko više njih pita: kam pête? odgovori mu se šaleći ozirom na pete, die fersen: kam i mi. Čuje se i kratko: pêm, pêš, itd.

pre-ide: prejde: prjédeš: petr. 232^b tí već nigdar s pekla ne prjédeš; — prjéde: petr. 4 i ev. tirn. 4 govorim vam, da ne prjéde ov narod, doklam vsa ova ne budu včínena, 48 prišla je óra negova, da prjéde iz ovoga svéta, kemp. 99 ljubav kak ti gorúča posvèt gori se zríne i segúrno prjéde, math. 1, 1, 27 vsa ova budu včínena prvle, nego ovo pokolène prjéde, 2, 2, 244 ne prjéde pokolène ovo, doklam se vsa ova ne spúne; — prjédu: petr. 4 i ev. tirn. 2 nebo i zemlja prjédu, ali moje réči ne prjédu, math. 2, 2, 244 nebo i zemlja prjédu, réči pako moje ne prjédu.

pri-ide: pride: prídem: petr. 15 ovak hočem da ostane dokle prídem; — pride: petr. 76, gda pride on duh právice, bude vas vučil na vsu právicu; — prídemo: petr. 82 k nemu prídemo i pri nem stauvali búdemo; — prídu: petr. 89 da i oni ne prídu vu ovo mesto.

raz-ide: razíde: gašp. 1, 711 velím vam, da negda navúcajuč tak oštro bude búčal, da glas negov po vseh stranah svéta razíde se, 1, 643 glás svetoga Konrada po vseh stranah razíde se, mat. 453 budu kak ti dím, koi poklakam zdignul se bi bil v zrak i po zraku rašíril, zadnič razíde se i znikne.

vu-ide: vujde: vújde: gašp. 1, 635 frižko peľajte ju, da vam ne vújde; — vújdemo: gašp. 1, 680 da smrti vekivečni vúj-

demo; — vúdete: math. 2, 3, 188 bojte se fantena božjega, kojemu nigdár ne vúdete.

za-ide: z ajde: z ájdem: kemp. 211 da listor negda ne brodišče zveličéna mojéga z ájdem, kaj marim koja i kulika pretrpím; — z ájde: petr. 78 koteri zmed vas ima priatela i k nemu z ájde o pólnoči te mu reče: ..., 90 ako gdo zmed mrtveh z ájde k nim, pókoru činili budu, kemp. 175 ako v kakvu nevoļu z ájde, hitré se po tebe zvádi; — z ájdemo: gašp. 1, 688 postimo vu zimi, da z ájdemo vu vekivečno živleéne; — z ájdu kemp. 232 nebo i zemla niti na lèpotu imena tvojéga ne z ájdu, čie mudrosti nê broja.

tuče: túčemo: petr. 235 i ev. tirn. 229 prsi naše túčemo — tukû: zagr. 4^a 106 muži svoje ženne tukû, 4^a 107 kaj unoge ženne spoznavaju, koie níhovi srditi, pijani, hudobni muži pregañaju, pšane, tukû i mrevare, 4^a 118 s takovemi tituluši muže srdite i zrok daste, da vas tukû, gašp. 1, 792 jeden drúgomu vústa tak stukú, da s krvjum zaleáne zubi van plúvali jesu, 4^a 112 gospoda, pomagajte ar pogiblemo, muži naši nas hote zatûči, da vas adda ne zatukû, posluhnete navuk koga vam dati hoću (okolu Ludbrega govore tóčem).

plêve: pléve: mulih ap. 576 pobožnost marianska mora biti plodna ili ti rodna, da izplêve vse grêhe i zle navade.

prede: prédeju: math. 2, 2, 46 premislete polske liliume, oni rásteju, ali nikaj ne déljaju, nit ne prédeju, 2, 2, 60 poglejte liliume na poļu: oni rastú, ne déljaju pako nikaj, nit ne prédeju; predû: petr. 111 i ev. tirn. 99 ne déljaju i ne predû, zagr. 4^a 109 oh da bi sadašnje vreme unogem divojčicam ovak terminuš bil postavljen, da naimre one zaručnika onda dobê, kak brže same sebe optuh, haubu ali flor na predû, oh kak i kuliko ne bi vreteno po dnevu i po noči trpello!

seče: séče: mulih ap. 45 vsako drévo, koje ne činí sáda do broga, podséče se, gašp. 1, 445 priskoči henkar i svetoga mučenika boke razséče, mat. 236 prime paloš, da raséče mrtvo tello; — séčete: mat. 586 kada pri s. maše jeste v istom vremenu kada molite sada z nazlobnem pogledom nepriatela preséčete (ili od presécati?), sada zaľublenom okom onu vam ľubľenu peršonu v cirkve pogledavate; — sekû: gašp. 1, 352 iz varaša izpeľanem glave odsekû.

seže: séže: gašp. 1, 839 vu tuliki pobožností, poslu i postu do sto trideset i tretjega starosti svoje doséže leta, mulih op. 131 angel ima razum pod bogom naj vekši, s kojem vse naturálske

stvári vnoĝo boĵe od ĉloveka preséže, mat. 369 naj premisli i preséže gdo more vrednost i precembu neba, perg. 13^b ako tak priséže, mulih ap. 264 opitan bolvan, kaj bi to znamenovalo, odgovori: jošče bi se rad povrnuti, za to naj ti priséže, da se iz toga ne hće nigdar izpokoriti; — ségu: perg. 13^b koteri ž nym prisêgu; — segû: perg. 59^b gda komu na glauu pryseguu, 81^a koteri poleg niega prisegu.

trese: trése: gašp. 1, 472 domom dojdúčega zimlica strése, 1, 493 ves varaš od potresa jáko se strése, 1, 601 za spuñenem vrémenom zimlica ž ñim strése; — trésemo: math. 1, 1, 182 ako s pametjũm pretrésemo, tak nájdemo tuliko zrokov.; 2, 3, 230 ako mi ov svét i koja se vu ñem zadržávaju dobro s pametjũm pretrèsemo; — trésu: math. 1, 1, 172 ne morem nad budalostjũm ali hmanòčũm oneh zadósta prečuditi se, koji boga ne prose, da bi ñihov čuvár i branitel vu noćnom snu biti dostojal se, niti svoju vèst pretrèsu i malo zvèdañe činè, kak su on dan sprevòdili; — tresû: zagr. 4^a 8 kaj počnu grešniki, ako se tuliki i takovi svetei boži strašno ostroče suda božjega boje, da samo misleč od ñega usi se od straha tresù? 5^a 182 drugi se od straha tresù.

vleče: vléčem: kemp. 258 to prosim, da srdce moje od vsch stvorjenèh dugován odvlečem; — vléčeš: kemp. 245 aldújem tí vsa moja dobra dèla, da ti ona zbólišaš i posvetiš, da si povolna i prietna vučiníš i vsigdar na boĵa vléčeš; — vléče: petr. 209 i ev. tirn. 203 vidiš kak me na zlo vléče pohabno poželeñe, mulih ap. 16 navučitel mora ovu skrb imati, da volu na dobra dela vléče, 214 da nas ovak boĵe za sobum v nebo vléče, 556 moliti da ga bog oslobodi od vraga, ki ĵudi na zlo vléče, mat. 600 imam nekakvo tak hman nagñeñe nature, da me vsigdar na zlo vléče, 263, 401, 408, 448; math. 1, 1, 145 koreñe trsovo mèzgu iz zemĵe, listje pak ovu istu od zraka k sebi vléče, 2, 2, 82 kojega zmed vas osel ali vol vu zdenec opádne i ñega taki ne izvléče dãn sobotni? gašp. 1, 582 redovničku oprosi opravu i obléče, 1, 598 pušćenike rečene sam svojum obléče rukũm pápa 1, 642, 707, 740, 741 (perg. 57^a da ništor od toga takovoga suedočtua j pravice vallouania ne skrye i ne odlyeče), gašp. 1, 919 za to pravični súdec odvleče proklectva dopitañe, 1, 155 ako pojdem vu klošter divojački, otec moj najde mene i silum domom mene povleče, 1, 644 Konrad sam svojũm rúkũm kamen povleče van iz pečine, 1, 865 čudnovita ova svétoga živleña pelda kak ti magnét kamen vnoĝe

k Benediktu povléče vučenike, math. 1, 1, 149 poznano negvo pajdášene z Magdalénúm, Zakeušem i Samaritánkum, da ne k sebi povléče i dobi, 2, 3, 79 hodi po varašeh, sélah i po celeh državah i vužíze svèču svojega navuka povsúd, da grešnika, koi vu tmici blúdi, k sebi privléče; gašp. 1, 857 med tem toga odkupitel svéta roditele svoje branéci zgora niže prsih hotoncè razdvojenú svitu, s kum odet beše, razvleče, 1, 794 taki sléče svite svoje, petr. 114 i ev. tirn. 101 koteroga zmed vas osel ali vol opadne v zdenču jamu te ga taki vun ne zléče na dén sobotni? math. 2, 3, 46 vi dopuščate, da človek svojega vola ali osla, ako bi sobotni dán v deždenicu opal, van zvléče; — vléčemo: mat. 327 razmem zrok, za kaj nagovárja Pavel apostol, da obléčemo Jezusa Kristuša; — vléčete: math. 2, 2, 91 ako vaše živinče na paši opadne vu jamu, on isti dan idete ván i ván izvléčete; — vléčejú: mat. 244 prokleti čúte se k bogu z velikum močjum vléči, boje nego kamen iz visokoga turna odtrgnén k zemlje vléče se, ali v istom hipu iz naj vekšega jala nazad vléčejú se, math. 2, 2, 143 tam cíla prilika današnega evangeliuma, gde vsa ona nesrečna posledja zadržavaju se i očituju, koja nespoznañe i odhitañe Mesiaša za sobum vléčejú, mat. 263 vse po lahko vas na sméh, na odgovore i šále spodobne k níhovem dopelaju, dovléčejú, doklam v grehu smrtnom vtopíte se; — vlekú: zagr. 4^a 166 naša natura i poželená nas na greh vlekú, kemp. 6 pobožen človek déla svoja prvle znutra obrédi, neg je zvuna činiti mora, niti ga ona ne vlekú na pozeleña hman nagneña, 36 vlekú žeje čutlivosti na šétañe, 165 kotere ne vlekú vremenita za priložiti im se, gašp. 1, 825 na zdencu vodu vlekúču za grlo zgrabi i vu zdenec z zajemačom hiti. Sestre priskoče i nu van izvlekú, zagr. 4^a 426 ako se koja hotoncè od mojih ovčie, koje za menum hode i mene nasleduju, po pravom pùtu proti ovčarnice nebeske odbijaju i kajkut po kriveh grešneh puteh hode ne marajuči se za moje zvañe ter se na vuke peklenske namere, koji níh zgrabe i vu pekel odvlekú, kak se bude mogel níhovoga pogubleña mene zrok pripisati? math. 1, 1, 19 morja nasipe prederú i vse kaj penastem slápom na putu bude, za sobum povlekú, 2, 3, 152 koji vnoge duše k sebi povlekú i spáčiju, zagr. 4^a 63 naj se brani, da ga peklenski stražci kade ne zapopadu ne vlove vu kakvom grehu i svojemu kraju Luciferu pod oblast ne zavlekú.

Potisnuti naglas na početnoj slovi dolazi u ove tri osnove: leze repere, leže sich legen, i sede sich setzen. U krañštini: lëzem, lëzeš, lëze, lëzemo, lëzete, lëzejo, lëzeva, lëzeta. U ñekih krajevih je e kratko te se govori: lëzem, lëzeš, itd. (i ruski lëzu, ne lëzú).

leze: a) u krañštini: lëzem: traun 92 jest sim revèn inu vùs vkùp lëzem, pok. 1, 96 revèn sim postal inu vùs vkùp lëzem; — lëze: škriñ. 2 požrimo ga kakòr pekèl živiga inu celiga kakor eniga katèri v jamo lëze, 129 za volo lenobe strop na kùp lëze, rav. 1, 219 ľudstvo lëze v nevédnost gréh in hudobijo, čb. 5, 77 kar po zemlji lëze ino grede, (u narodnoj zagoneci: biba lëze biba ni, tovar nese osel ni, roge kaže kozel ni [puž]), kug. 155 garje so ena huda reč, katèra se rada nalëze, met. 287 stradan volk vse kraje oblëze živeža iskáje, 290 lačn medvid pòrlëze iz gojzda jedi iskat, jap. prid. 1, 349 kaj nam je trëba v nekàdajnih časih exempelne yskati, kaku hitru se pohujšane rãz-sili inu okuli razlëze, premislimo lë naše čase, škriñ. 38 hudobia spodlëze grešnika, rav. ber. 207 če te dež zmóči, brž zménaj mòkro oblëko z suho, de ti mokròta v živòt ne zlëze in zdravju ne škódiye; — lëzeš: greg. 86 (Soča) kaj trudno lëzeš in po-časi? — lëzejo: rav. 1, 223 žitnice so prazne in skedni lëzejo na kùp, 1, 230 veliko pomočkov je stvarjenih otévati take ludi, ktiri zlëzejo po strupu v smrtno nevárnost, abc. 63 oče drëvje oglédajo, ali se niso črvi v pérje zaprédli. Zalégo jim oberó, prëden gosñce iz ñe zlëzejo; b) u kajkavštini: lëzeš i lëzeš: petr. 27 gosponne, nesem dostojen, da vlëzeš pod krov moj; — lëze i lëze: petr. 127 i ev. tirn. 114 ki je na krove, náj ne zlëze dole, gašp. 1, 640 Zakeuš zlëze na divje fige drëvo, 1, 742 sekiru vzeme, na krov zlëze, gde trame obsekavajúci vu ogeñ opáde; — lëzete i lëzete: petr. 97 ako právica váša ne bude obilnéša nego je píscev i farizaeušev, ne vlëzete vu nebésko králevstvo, 149 vu koteru gode hižu vlëzete, recete: mir budi ove hize, 150 vu koteri goder varaš vlëzete te vas primu, jedte kaa se pred vas postávľaju; — lëzu: (perg. 5^b koj kroz zyd prolyzu), gašp. 1, 838 kojem s. biškup pokáže pečinu veliku nad morje van pretegnenu, na koju vse gorì zlëzu.

leže: a) u krañštini, barem u goreñštini, u oba značenja jednako: lëžem: kor. 3, 88 če se vlëžem, prec zaspím; — lëže: rav. 1, 253 jerebica lëže jajca, ktirih ni ona znesla, traun 4 aku lih me več tavžent ludy obleže, se ne bóm báł, preš. 135 želá se ógeñ v mēni ne polëže, škriñ. 27 vkrádena

voda je slájši, inu skrivaj vzet kruh se bol per léže, ber. 205 vsaka jed se mu (zdravemu) per léže, ravn. 1, 330 Antioha so mogli v nosilnici zdaj nesti. Od žalosti je zbòlel, de so mu tako naklèpi spodletéli. Vl éž e. Bol in bol je opárjen, 1, 302 neokvárjen pride Daniel iz levnáka, šuntarji punta so pokončani, ľudí divjácnost se vl éž e, kor. 2, 131 kjer o gódu svéte Néže sónce kólčaj zabliši, tam se potlej sneg ul éž e, preš. 64 roké brž náma pop poví, de zákon náju zvéze, po tim se z máno vl éž e, 165 v kateri spí kdor vá nó spát se vl éž e, ravn. 2, 56 te besede izgled so, ki veliko izglédov zal éž e, jap. prid. 1, 169 grèh se zl éž e inu redy v naročji tē lenobe; — l éž ejo; ravn. 1, 197 še nektire razgléde iz Davidoviga djanskiga navuka naj slišimo. Prve je on, dober kralj, otrokam na ravnost naménil, pa tudi uni drugi se ravno tako otrokam perl éž ejo, kug. 122 kumej ste vy le tiga ali uniga vola, le to ali uno kravo za zdravo držali, se že vl éž ejo. — b) u ugarskoj slovenštini razlikuju se značenja sich legen i brüten naglasom: ono ima naglas na početnoj slovi a ovo na nastavku e: α) l éž em: trpl. 4 doli si l éž em i zaspim, 96 gospoud varje te prouste: či jas podl éž em, on me pomága; — l éž e: trpl. 4 ne bojím se vnogo jezér ľudstva, štero na vse kraje oblejže prouti meni, 20 či me vojska obl éž e, dónok se ne zbojí srce moje, nagfl. 119 eta mlaína dosta krát cejlo kúno oblejže, od ked i po hižaj tá lázijo, gñ. 92 dvorišče mladézen oblejže; — l éž emo: nagfl. 62 na štero si sédemo i l éž emo; — l éž ejo: trpl. 47 naj semo tam drčejo za žívišom, či se ne nasútijo, tak si naj l éž ejo, 85 mladi oroslánje erjújouči za porobom iščejo krmo svojo od boga. Gda pa sunce shája, vküp se poberéjo ino si l éž ejo na ležališča svoja, nagfl. 119 mravli so za to protivni, ar gde one notri vderéjo, cejle črejde ji obl éž ejo krúh, mesou, sladki sad, cukér, med i drúgi žíviš; — β) lež é: trpl. 69 ftiček si je naišao mesto i lastavica svoje gnejzdo, gde svoje mlade lež é, nagfl. 109 gouska v štrtom tjedni lež é vó mlade, 111 na vékše kokouš lež é vó né (rece) belice, sama rejtko gda, 175 toplouča sunca je (žabe) lež é vó, 176 plodíjo se z drobní jájec, štera toplouča sunca lež é vó; — lež êjo: nagfl. 114 goloubje leta dní šest, sedem krát neséjo i ravno telko krát i lež éjo, 107 kokouš jájca nesé. Či se eta pod nóuv nihájo, na né si séde, segrejva je, na tri tjedne je preklúka i droubni piščanci prído vó — lež éjo se — ž ní, 116 štere hižne stvaré lež éjo z belic

mláde? 179 štere z jájec ležéjo mláde, gön. 43 kače s fúkom ležéjo vö mláde. (Sravní srpski lëžëm i lëžëm).

sede: a) u kraňštini: sêde: rog. 280 zapověj temu mladéniču na tega kójna sêjste, sêjde le ta, 582 kadar ta kragul nóče se nazaj povrniti, káže (lovec) nemu tu frišnu mesù taku dolgu, dokler nemu zupet na roko ne sêde, ravn. 1, 83 Mozes je na Madjansko béal, truden in spótan sêde per studencu, 1, 169 ga vglédavši brž odsêde iz osla, rog. 133 tu nebu se drgáči na posêde, škriñ. 114 kaj imá tá, kateri bogastvu posêde, za dobičik? ravn. 1, 138 Rut persêde k žencam, 1, 308 Estro je bléda obšla in omedlévši se med rokami hišnama s-sêde, preš. 182 iz néga rók izmákne se po čási in blízo se na prvi kámen vsêde, ravn. 1, 41 Rebeka s svojimi deklami zasêde velblúde, gre in bila je Izakova žena, abc. 47 mléko, če kake dní stojí, se zasêde in skísa, kor. 2, 26 pripaše sebi sablícó, zasêde koňča brziga; — sêdemo: rog. 418 de my tu nebešku mestu Jeruzalem posêdemo; — sêdejo: ravn. 1, 69 Jožef zmívši si obraz pride nazaj, se premaguje in reče: dajte obéd! Sêdejo, po starosti jih posadíjo, ber. 39 neusmileni bratje storé kakor jim je Ruben svétóval in potlej sêdejo mirni k jédi, rog. 660 kateri skuzi jubilaem zadobè inu posêdejo te nebésa, ravn. 2, 232 vučenci so tako storili in ľudjé se zapóred razsêdejo po sto ali po petdeset vštric, ber. 48 ko si Jožef solzé obriše, se k obédu vsêdejo; — sêdeta: rog. 280 grèjsta inu prideta ú en gojzd, tukaj odsèjdeta, kor. 3, 33 se na koňča vsêdeta: — b) u ugarskoj slovenštini: sêde: nagfl. 40 goloubek ji na pleče sêde, 107 kokouš jajca nesé. Či se eta pod nóuv nihájo, na né si sêde, 118 múha či jo z ednoga mesta odžené, na drúgo sêde, gön. 64 po tom nas vsáki na gvúšno svoje mesto si sêde, 65 vsáki si nas na svoje redovno mesto sêde, 174 či se medena posouda nečísto drží ali kisila hrána v nej stojí, zeléni gríz jo obsêde, 184 gostejši spár de žmetnejši i niže se pústí doli vu zráki, gdate i vrihe gour i ravnice obsêde i meгла se zové, 186 v zímí spár híže obloke obsêde; — sêdemo: nagfl. 62 na štero si sêdemo i lëžemo; — sêdejo: küzm. 13 velim vám, kaj vnougi od sunčenoga shoda prído i doli se sêdejo z Abrahamom i z Izakom ino z Jákobom vu králestvi nebeskom. — γ) u kajkavštini: sêde i sêde: perg. 17^a ako se onoga mužkoga spóla, kateri ie imyenie dobil, seme dotrgne, adda ono imyenie i na ženski i na dyeklin spol ostaane, ako je to tako

pysano, tako se i dyekle dostoji i po ke době na dieklinu svrž sêde, po tom toga se vsagdaar ono imyenie obeiu dueyu spolu dostoi, gašp. 1, 400 vu vremenu onom Chosroas s strašnum voj- skum pod Jeruzalem dojde, varaš obstre, p o d sêde, obláda, po- robi, perg. 17^b dveiu bratu kčeri jedna vu druge imyenie ne s sêde jedna za drugu, 35^a ako tako ne včinee, ada pernia dole s sêde; — sêdeta: petr. 163 i ev. tirn. 151 reci da ova dva sina moja sêdeta (a tirn. sêdeta) jeden na dêsnu tvoju a jeden na lévu vu tvojem kraľestve.

c) Osnove od dvije slovke s *poluglasnim* u prvoj slovcu. Druga slovka glasi *z*) me, ne ili re. Take su osnove: j^zme capere, ž^zme comprimere; č^zne složena s prijedlozi na, po, za, incipere, kol^zne fluchen, m^zne comprimere, p^zne heften, spannen, t^zne, zat^zne einbeissen; cv^zre frigere, torrere, d^zre scindere, excoriare itd., m^zre mori, n^zre immergere, p^zre: op^zre fulcire, odp^zre aperire, zap^zre claudere; st^zre sternere; t^zre terere, v^zre: ov^zre vereiteln; z^zre blicken, ž^zre vorare; β) kako drukčije. Take su osnove: cv^zte florere, s^zpe χεύειν, s^zse sugere, t^zke texere, ž^zge urere; pak i r^zve (od ru inf. rvati) eradicare.

Osnove pod *z*) jedne poluglasno mijenaju u kraštini najobičnije na *a* ređe na *e*, a drugim posve ispada i u govoru i u pismu: jame, mane, tare, i tère i tre, dere; žme, čne, pne, cvre, mre, pre, stre, vre, zre, žre. I osnovam pod β) poluglasno ispada: spe, sse, tke, žge, a ostaje u osnovi: cv^zte u kraštini, samo u Nutrańskoj mijenja se na *e*, kako biva i u ugrskoj slovenštini i u kajkavštini: cvete.

Osnova j^zme (ime) nesložena mijenja *z* na *a* te glasi jame. Naglas ima na prvoj slovcu: jámem, jámeš, jáme, jámemo, jámete, jámejo, jámeva, jámeta, 3. plur. glasi često: imó, j^zmo, jmó (pisati vaľa jemó): jáme: kor. 1, 61 Lávdon v Bělgrad strélat' jáme, 2, 49 kralič pa jáme govoréč: nič téže mi ni v srcu več, 2, 55 kaj mi jáme zdaj Adame Siski vrli poglaváre? Isto tako glasi složena s prijedlogom *ob* i *v* i s okrnjenim accus. vero: o bjám

umfängen, vjáme fangen, verjáme glauben. Sastavljena s prijedlogom od jedne slovke na samoglasno gubi ѣ (ili od ime pretvara se i na j) a naglas prelazi ili na prijedlog: nájme, zájme, préjme i prèjme, ili na nastavak e (o): najmëm, najmëš, najmè, najmëmò, najmète, najmèjo, najmèva, najmèta; 3. plur. glasi običnije najmó, prej mó, zaj mó (najemó, prejemó, zajemó). Ali se govori i najámem, zajámem, prejámem. Složena s prijedlogom pri pretvara j ѣ na i te se dva i sažimlju na jedno i s ѣ: prímem, primeš itd., 3. plur. glasi obično: primó, ali se čuje i prijemó. Tako glasi kad što složena s prijedlogom ob: obímem. Složena s prijedlogom vz gubi j a ѣ joj se mijenja u kraňštini na a, na e u ugrskoj slovenštini i kajkavštini, a gdje gdje i u kraňštini: vzámem i vzëmем, vzámeš i vzèmeš itd., 3. plur. glasi uz vzámejo i vzèmejo često vzemó (uzmó). Složena s prijedlogom s (схвѣ) i u (у) gubi početno j, mijenja ѣ na a ili e i među ñe umeće n: snáme i snème, unáme i vnème, uz sneme čuje se i zneme; 3. plur. uz snámejo, unámejo, snèmejo, unèmejo dolazi često snemó, vnemó (čitaj snëmó, vnëmó). Tako se n umeće kad što i iza prijedloga od: odnáme i odnème. Složena s prijedlogom od u izvornom obliku ot glasi: otmëm, otmëš, otmè, otmëmò, otmète, otmèjo, otmèva, otmèta; 3. plur. glasi najčešće: otmó. — Evo nekoliko primjera iz knige.

α) iz kraňštine.

(iz-jáme: izmè: dalm. luc. 6 izmi poprej tu brunu iz tvojga oka inu potlej gledaj, de izmeš to troho iz tvojga brata oka.)
na-jáme: najmè: škrb. 1, 319 oča napravi gostí, najmé godce.

ob-jáme: objámem: preš. 47 brez otrók moj zákon bódi, ako préd možá objámem, ko perpéleš Bosnijánko, 65 aló pošásti, z máno zdáj mi plésat ženitvaňski ráj, nevèsto ki objámem in sábo v póst'lo vzámem; — objámeš: rog. 279 ti si tajsta, kátéra oblástiš, objámeš, ohraniš inu oskrbiš sledniga; — objáme: škrb. 1, 319 oča ga (sina) objáme, preš. 58 nihče Lenóre sáme ne kliče, ne objáme, 173 Valhún tam s celo jih močjó objáme, 186 dokler gróba tèmna nóe me ne objáme, ti súžno mòje bó živlène celo, 190 se bliža ji, presrèno jo objáme.

pod-jáme: podjáme: levst. žup. 101 župan je dolžen paziti, da nihče ne podjáme obrta, prédno ga je zglásil; 184 podjèti, — ímem ali — jamem unternahmen.

pre-j-me: prejmëm: škrb. 1, 279 sturi me vredniga, de tebe prejmëm, 1, 281 dej de v zadni uri te prejmëm za popótnico; — prejámeš: ber. 195 če dobro kdej prejámeš, skaži hválo; — préjmeš: kast. cil. 5 cyl tvoiga živeña je bug, pred kateriga bóš mogl pernesti, karkuli misliš, karkuli govoryš, karkuli délaš, dokler néga prémeš inu vsimu tvoimu djañu kone sturyš; — préjme: kast. cil. 217 kateri hvaležnu dobruto préme, ta vžé ñei ta prvi činž plača, jap. prid 1, 367 de se svëti duh préjme, je trëba molčati, ber. 69 Mojzes gre v trëtje na góro in préjme od boga veliko postav, levst. 150 kadar se préjme razglasilo vojaškega sklica tedaj..., — prèjme: ravn. 1, 175 kdor ne perséga zvijásko, taki prèjme od gospoda dobroto, 2, 210 kdor prosi, on prèjme, 2, 237 kdor kol jih ñih malih koga sprèjme, mene sprèjme, in kdor mene sprèjme, ne sprèjme tolko mene, ampak mojiga poslávca; — prejmë: jap. ev. 445 aku en človëk ob sabboti obrezovañe prejmë; pok. 1, 27 po delu se prejmë (čitaj dvoslovčano prejmë) plačilu, škrb. 1, 50 zemla, ktira séme prejmë, 2, 60 iz plačila, ktiro se za eno réč prejmë, se spozná vrednost te reči, ravn. 2, 189 kdor vas sprejmë mene sprejmë, in kdor mene sprejmë, sprejmë mojiga poslávca; — prejmëmo: rog. 240 tu tédáj de prejmëmo, trëba se je poflisat tukaj brumnu inu boga bojéče živéti, škrb. 1, 274 per temo vživáño našiga lubezniviga očéta prejmëmo, 1, 437 skaži nam gnado, de prejmëmo vredno toje s. rešno telo; — prejmëte: rog. 18 de Marjine gnade ú perlóžnim času prejmëte, 116 katëru je enu nič prutje temu, kar skuzi tu zadobíte inu prejmëte, 124 častyte Mario iz usem flisam inu z(a)móžnostjo, de prejmëte tu, kar od ñë želite; — prejmó: škrb. 1, 101 Jezusovo s. rešno teló ima v sebi živleñe za te, k ga vredno vživajo, smrt za té k' ga nevredno prejmó, levst. žup. 30 nesumni ljudjé lahko prejmó po 3 léta veľavne bukvice; — prèjmejo: ravn. 2, 187 kjer vas ne sprèjmejo, per vratih iz taciga mesta pojte; — prejmëjo: škrb. 1, 119 de s' glih s. zakramente več krat prejmëjo, vender men'jo, de vést nikoli zadósti ne sprašajo, preš. 76 naj sónce, lúna, zvézde, kar so mu pévskih sañ pred vdihñile v živlëñi, prejmëjo spët 'z néga.

v-j-me: vjámeš: škriñ. 9 gospod bo na tvoji stráni, inu bo tvojo nogó várúval, de se ne vjámeš; — vjáme: škriñ. 16 hudobën se sam v svoje hudobíe vjáme, 18 kúrba je kómaj tóliku, kólikur en grízlej krúha vředna, žena pak drago dušo eniga možá,

vjá me, traun 80 mreža katero je skrivaj nastávil, naj néga vjá me. ber. 151 desiravno so živali móčne in umétne, jih vender človek s svôjim umam premága in .vjá me; — vjámemo: kor. 1, 48 če tebe, ptica, vjámemo, ti perje vse uzámemo; — vjá mejo: škriñ. 126 kakòr se ptice v zadrge vjá mejo, takú se ljudje zapledéjo ob časi nesreče.

vero-já me: verjámem: rog. 580 če na vidim, na vèrjámem nisi videro, non credo, traun 307 jest verjámem tvojim zapóvèdam, škrb. 1, 419 tudi to ne verjámem, da b' ne imel časa za molitvo, preš. 47 brez otrók moj zákon bódi, ako préd možá objámem, ko perpéleš Bosnijánko v grád turjáski, de verjámem, de je táke rés svitlóbe túrško sónce kákor sláve; — verjá meš: kor. 2, 122 ti misliš, ti rajtaš de tebe štimám, pa če mi verjá meš, za nôrca te imám; — verjá me: škriñ. 42 trap vsaki besédi verjá me, 283 kdor hitru vèrjá me, je lohkosrčen, ravn. 1, 25 Abraham verjá me božji oblubi, 2, 5 angel — boléti ga je moglo, de ne verjá me — je odgovoril: Gabriel sem, 2, 76 kdor si ni nikol perzadjal se iz grehov zmotáti, taki nikol prav odrešeníkove potrebe ne verjá me, preš. 102 baláde pét' je réč pohújšliva in zapešliva: Lenóro bère naj, kdor ne verjá me, 190 de je na svéti, kómaj si verjá me; — verjámemo: rog. 584 poredniši se bomo znešli my, kir verjámemo samu tu, kar se nam zdy in kar hočmo, ravn. 2, 119 ne verjámemo že le, kar si djala, sami smo ga slišali; — verjámete: kor. 1, 47 deklíči ste noríči, ker fantam vse verjámete; — verjeméte: škrb. 1, 42 za kaj verjaméte rajši mesi, svejtí inu hudiči? za kaj verjaméte rajši taistim? ako vam resnico povém, za kaj mi ne verjaméte? — vjá mejo: rog. 585 pravim: kir ty ljudje sedájne na vèrjá mejo, za tu na vèrjá mejo tudi, de bi Christus ustál bil gori od smrti, ravn. 1, 76 zavpijejo: še živí Jožef vaš sín, gospodar je vsiga Egipta! Oče pa so si vse drugo mislili. Ne vjá mejo jim.

vz-já me: vzámem: rog. 190 čas je de grèjš iz tega svejta, de jest uzámem tujo dušo, škrb. 1, 317 uzámem za pričo vašo lestnó skušño, preš. 65 nevésto sábo v póst'lo vzámem, rog. 627 katéro zmámo, de oduzámem temu človeštvu, právem vivere benè agere est; — vzá meš: rog. 279 ti si tajsta, katéra uzá meš góri tega od uséga svejta zaničuvániga grèjšnika, pok. 1, 116 če meni moje blagú uzá meš, traun 261 ako jim ti sapo odvzá meš, poginejo; — vzá me: škriñ. 11 naj tvoje srce moje beséde gori vzá me, 48 človekovu srce si svojo pôtnaprej vzá me, 71 naj

tvoje srce vuk gori vzáme, 352 trēbuh vsako jēd v se vzáme, traun 71 David štrafinge za pokóro gori vzáme, 88 ta hudobni vzáme na pósodo inu ne plāča, pok. 2, 74 kólikù krat duh iz srca zbejžy, pride zdajci v to isto duh tāmē inu to istu v poseš uzáme, ravn. 2, 37 čudila Marija in Jožef sta se, de ga na róče tako po domāče vzáme, preš. 48 sēstro vitez sábo vzáme, 88 orglarčik gre v pušávo, svōje cítre vzáme sábo, 111 naj me vzáme zlódi, 172 molčé oróžje vsák si vzáme, 190 kar mísli de bo v sili zlatá mu trēba, si od móž ga vzáme, škriñ. 89 katēri kaj svojimu očetu inu máteri odvzáme inu pravi de tó ny grēh, je vbijávcov továrš, 346 potrebnih kruh je vbógih živež: kdor jim ga odvzáme, je vbijávec, traun 189 imate daróve pèrnesti tēmu, katēri vājvodam živlēne odvzáme, 334 kaj odvzáme živlēne? škrb. 1, 427 škódje duši, kir ne zaslužēne odvzáme, preš. 171 odvzáme moč jim vse pomóči ptúje, škriñ. 359 naj žalost tvoje srce ne prevzáme, ravn. 2, 202 hudo, če mu človek da prostor v srcu, počasi vsiga človeka prevzáme, preš. 47 nejevóla jo prevzáme, 190 komej si verjáme, tak Črtómíra tá pogléd prevzáme, levst. žup. 76 na vsacem gorišci ogen ustrahúje ter délo opravla sama gasilna družba, in le tedaj, kadar o posebro velikej opásnosti ne more óna vsemu káj, privzáme tudi še druge lúdi na pómoč, 147 o tacih se razpreglédni zapisnik privzáme na pómoč, rog. 306 tu se s. Petrus Chrysologus sylnu zauzáme, škrb. 1, 389 to je virna skrivnost, k'jo prvič sliši, se zavzáme, ravn. 1, 102 ni vedel, kaj se je zgodilo, zavzáme se; — vzámemo: škrb. 1, 414 h bogú ne bežimó, k nēmu ne vzámemo naše zavupañe, kor. 1, 1 če samí je nam ne dáste, je po sili vzámemo; — vzámete: rog. 20 tu sim vam pokazal izmálanu za tu, de si vy srcē uzámete, de za oróžje primete, kor. 1, 48 če tudi perje mi uzámete; — vzámejo: rog. 165 drugih ludy nadlúgo si na uzámejo h srcu, škriñ. 9 ona je tēm, katēri nó gori vzámejo, živléna drevú, 67 katēri daróve dájé, doby premágañe, inu čast: dušo tēh pak, katēri jih vzámejo, za sebój potēgne, 162 ludjē si tó k srci ne vzámejo, preš. 28 tēžka človéku ni zēmlje odēja, vzámejo v sēbe ga nēne močí, rog. 581 tēmu zauzēt bi se spodóбно mógel en sledni iz nás, kakòr zauzámejo se ty včenyki, škrb. 1, 400 vidimo ene v pozemelskih brlógih délati pokóro, de drevésa in skale se nad tim zavzámejo; — vzmó: kug. 169 ovce per tih nar bolših ošpicah rade povržejo inu po tēm konc vzmó, čb. 5, 30 per vsaki stezíci, na vsaki mejíci viól'ce cvetó, al' vse nih dišave mi

srčne težave vonder ne v zem ó, kor. 1, 48 ga fantje preč v zem ó, levst. žup. 86 ako v zem ó na vojsko mladéniča . . , 6 mu je skrbeti, da novi občinski oblastniki prevzem ó delo, 143 de tam prevzem ó potrjene brámbovske kóné, škrb. 1, 300 sv. vučenikam mrzel pot po žvoti gré per timo premišluvaño, oni se zavzem ó čez trpleñe Jezusovo več kakor čez gmejñ potóp.

s — jǝme: snámem: ravñ. 1, 179 pomislite to, pozablivci bogá! de vas ne posnámem — ino ne bo ga, kdor bi vas otel; — snáme: ravñ. 1, 62 na to snáme král svoj prstan in natákne ga Jožefu na roke; — snámemo: ravñ. 2, 75 iz tega lohka posnámemo, kaj bi bil Jezus lenétam rekel, kaj pijancam; — snámejo: ravñ. 2, 87 tudi mi moremo ob svojih urah per molítvi pomóč iskati, de nas posvetne razláke v pogublèñe z svojimi valóvi ne posnámejo.

v-jǝme: vnámeš: ber. 195 če dobro kdaj prejámeš, skaži hvalo mu lepó, s tim dobrótnika si vnámeš, rad te še obdaril bó; — vnáme: škriñ. 57 človek se ó svojim srci čez bogá vnáme, 249 za volo ženske lepote se je nih veliku pogubilu inu iz ñe se poželéñe kakòr ogin vnáme, ravñ. 1, 133 ošabnež je suhimu trnu enak, ktiri nobeniga ali pa li hud sad rodí, ktiri rad zbáda, se rad vnáme, in storí škodo dosti krat veliko, preš. 102 zdej od nedéle do drúge šest krat se srcé unáme, 173 kómej vráta so odprte, vnáme se stráñni bój, 186 v veséli skórej mi srcé omága, ki v ñemu tvója ga lubézen vnáme, levst. 76 pepél tjá správlati, kjer se lehkó káj vnáme od ñega; — vnámejo: kug. 166 večí dejl se živáli pluča vnámejo, preš. 85 preden se vnámejo zvézde nočí, že gódec za lépo híšno gorí; — vnemó: levst. 33 da ne bode nesreče po nepazlívosti pri tacih stvaréh, ki se lahko vnemó, za tó je ukazano . . ; — vnámeta: met. 290 dolgo se prepírata inǝ besédáta, obá se vnámeta inǝ sǝ čez tri dni bój napovesta.

za-jǝme: zajmè: jap. ev. 62 spet je enaku nebešku krajlèstvu eni mreži, katèra je v mórje vržena inu vse sploh ribe zajmè.

ot-jǝme: otměš: ravñ. 1, 32 o gospod, ker si mi tako dober, de me otměš, naj te izprosim še nekaj; — otmè: ravñ. 1, 18 podvuči ga, kako naj se otmè, 1, 35 kadar je v nar večí potrebi Izmael, ti je le bog, ktiri ga otmè, 1, 73 pred vami me je poslal bog, de vas preživí in čudama lakote otmè, 1, 135 Abimelek razoral je do gólga mesto, mestničanov se nekoliko otmè v lesén

turn, 1, 165 on te o t m è iz lovca zadrge, 1, 294 naš bog iz ple-ména, iz peči in iz tvojih rok, o kralj, on lohka o t m è, 2, 239 po zdravivčevo, ktiri še tako žlahadne vude odrezuje, de drugi živòt o t m è, se vsaki slasti odpovéjmo, levst. 51 kdor človeka o t m è smrti, tak prejme naglavnico; — o t m è j o: rav. 1, 127 Izraelci se z veliko silo po gorah v jame in razpórke o t m è j o; — o t m ó: rav. ber. 151 druge živalí, ktere se ne morejo braniti, se o t m ó z naglim tékam.

Osnova ž b m e ili mijeña b na a te glasi: žámem, žámeš . . žá-mejo i žémó, ili češče gubi b te glasi: žmèm, žmès . . žmèjo i žmó. Iz kníge imam zabižen samo jedan primjer: ž m è m: rav. 1, 59 vzamem gròzed, ga o ž m è m v kozaric in podam kralju.

Osnova č b n e gubi b i glasi č n e. Dolazi samo li složena s prijedlozi. Naglas u kraňštini nije skoro nikada na prijedlogu.

č n è m: rog. 634 dodéli tvojo s. gnado, de pobulšam tu stáru, de dobru z a č n è m inu končam tu novu; — č n è š: rav. 1, 179 vse to p o č n è š, molčim naj? 1, 203 kar p o č n è š in kamor se obrneš, boš moder taki; — č n è: škriñ. 246 nikár se z bogátim človekam ne vleči, de ki čez te pravdo ne p o č n é, jap. prid. 2, 49 on ne p o č n é nigdar nič iz togote, 2, 56 on tavžent nespo-dobnih rečy p o č n é, rav. 1, 56 kar Jožef p o č n è, vsimu da bog sréčo in tjek, 2, 68 vidil je veliko nepotrébnih, neúmnihi šég, in vender mladénič tega še nič ne p o č n è, 2, 130 božja in človeška iz vsiga se kaže, kar p o č n è, 2, 148 na glas bo strahovano, kar se v ní (stanici) hudiga p o č n è, pok. 3, 3 David per č n é ta psálm kakor en grěšnik, rav. 1, 3 bog vkaže: bo naj nadzémle. Kar zgodilo se je. Ta lepi, plavi obók ali velb nad nami se per č n è, 1, 264 zdaj še le se níh réva per č n è, 1, 223 toľko rév se per č n è, če bog ľudém svojih dobrót le eno okрати, rog. 12 ta srna úmèj drugimi úè čúdnimi lestnynami ima tudi le tò, namerč de, ki s p o č n è inu per sebi kaj živiga občúti, taku ta zdájci iz veliko hitrústjo podá se na gorrè inu hribe, kug. 117 znajo kóže strupene inu škodljive ratati, če jèh tej mrtvi živini taku dolgu na truplu pustité, de z a č n é kry gnyti, 119 če kužna boležen taku močnu divjati z a č n é, de . . , škriñ. XIV v 8. v. z a č n é ženin nevésto hváľiti, jap. prid. 1, 101 kadar se hoče krég početi, moreta dva biti; kateri z a č n é, nima nikoli prav, itd., škrb. 1, 26 kdor zdey ne z a č n é skrbéti za svoje izvéličáne, kakó bo on to pozneje stu- ril? 1, 194 on se z a č n é v vsih rečéh ločiti od drugih apostelnov, 1, 425 kadar se živleñe z a č n é sušiti, o ta krat ni mogoče, de b'

se grešnik ne bal, ravn. 2, 201 kar je dobriga v človeku, se iz maliga začnè, ber. 18 strašno začnè dež liti, preš. 95 tájati léd náš šè le začnè se, pomlád je drugód že, 121 zmísli, de začnè se léto stárat' že v srpáni, levst. žup. 15 kadar začnè zbadati kacega odbornika, naj se posvari; — čnèmo: ravn. 2, 143 poživlenci in dobrotni bi mogli mi in vse biti kar delamo, vse kar počnèmo; — čnèjo: ravn. 2, 6 s tole nebeško perkázenjo se zgodóvi obľubleniga odrešenika perčnèjo, kug. 165 ošpice prut četrtimu ali petimu dněvu vùn vdarijo inu v toliku dněvih se tudi začnéjo gnojíti, 171 nos in ocy se morejo več krat s frišno vodó zmíti kadár mokre perhajati začnéjo, 47 nih ocy kalne, voděne, žľemaste ratajo, začnéjo solze točiti (tolčiti); — čnó: jap. prid. 2, 87 kaj za eni andli se ne počnó v oštariah? ravn. 1, 12 nobeden noče biti kriv otrokam enako, ktiri kaj kar prav ni, počnó, 1, 16 kar (hudobni ľudje) počnó, malo kadaj se jim izide po srěci, 1, 52 očetu pové Jožef, kar bratje hudiga počnó, 1, 300 Babiloncam vse to zvedšim se je grozno kadíla. Punt čez kraľa počnó, levst. žup. 147 podrúžnice vojaškega skazována pričnó svoje dělo tretji dán, rog. 14 vėjdila je Maria, de tē postarne ženē, katere u ných visóki starósti spočnó, communiter versantur in periculo, rog. 11 lóuci začnè ù ta rúh tróbet, 239 tako umorjěni začnó živetí, kug. 165 ta isti krat ošpice vkup stekó, začnó gniti, 171 kakòr hitru se ošpicé gnojíti začnó, 48 ob tím časi ovčę jęčati, kręčati, se operati začnó, jap. prid. 1, 29 kakor hitru ta nesręčni bolnik zares verjeti začne, de bo vmrl, taku začnó negove misli samę od sebe ena čez to drugo na nega planiti, 1, 75 za kaj bi vy vaše otroke precej od mladih nóg, kakòr začnó po hišah okuli letati, kaj dęlati ne vučili? 1, 78 vlačugarji se nažró vina kakor živina vodę inu se začnó med sabo klati, ravn. 2, 229 če nam resnice pravijo, presédati začnó, ber. 11 drugi dan začnèjo biti oblaki ... po tem so se narejali hribje in doline po naši zemľi, vóda se je stékala v globokejši kraje, in tako se začnó morja, jézera, réke in potóki, levst. žup. 55 da zdravniki začnó hoditi okolo bolnikov. — Rijetko je naglas na prijedlogu: kor. 3, 109 kadar mi záčne za dušo zgoníti, večne bom žėlil odpérati hram.

Osnova kolne drži naglas na početnoj slovcí i to najčešće ' , ređe `; a u 3. plur. u kraćem obliku na zadńoj slovcí:

kólnem: jap. prid. 1, 23 vy posóde tę jęze, jest vas prekólnem; — kólnē: jap. ev. 69 tà kir očęta ali mater kólnē, imá

smrti vmreži, škriñ. 62 kateri svojiga očeta inu mater kólne, tega svetilu bó v sredi tãme vgásnilu, 85 kateri po noči vstãne inu svojiga priátla z velikim glásam žegnúje, je enák temu, kateri ñega kólne, 94 en ród je, kateri svojiga očeta kólne inu svojo máter ne žegnúje, 294 kadãr hudobèn hudiča kólne, kólne sam svojo dušo, 346 kadãr edèn móli, drugi kólne, čigã glas bó bóg vslišal? preš. 112 gorjáncov naših jêzik peptujévãvši si kriv, de kólne kmèt molítve brãvši, jap. prid. 2, 47 nar več more od jêze ta nevumna živina prestatì: vsaki pastir jo skoraj vkólne; — kólne: ravn. 1, 190 pusti ga, naj kólne!.. Simej pa le kólne, 1, 296 kdor koli mojih podložnikov kólne tega boga, smrti bodi otrok in hiša se mu podèri, 2, 206 kdor kmalo móli, kmalo potle kólne, zãplatovje je ñegova krepóst; — kólnete: jap. prid. 2, 305 kadar vy ta këlh kólnete; — kólnejo: rog. 251 dè se le pèr drugih občúti en križic, pománkajúna na jéde, gvantu etc. ah! tukaj se užè tóže nyh velíku, jámrãjo, jókãjo, ja kólnejo sréčo, vboštvu (a 153 kolnéjo), pok. 1, 21 ne pusti mene pasti v ta isti strašni grob večne smrti, kjer je dovršena trdouratnost hudobnih, de tebe ne hvalio, temuč strašnu kólnejo; — kolnó: dalm. prid. 11 kateri žitu zadržuje, tìga lúdje kolnò.

Osnova m̃ne produkuje ь na ā te glasi: mánem, mánesh, máne, mánemo, mánete, mánejo, máneva, máneta; 3. plur. često: menó (čitaj m̃nó i mnó)

máne: levst. žup. 51 kačji ugríz treba da se najprvo izpère in potlej v máne s salmijakovcem; — mánejo: ravn. 2, 186 ñegovi vučénci so bili lačni. Klasja odtrgãvši ga v rokah zmánéjo in so zrne zobáli.

Osnova p̃ne gubi ь te glasi jednoslovčano: pne: pnëm, pnësh, pnë, pnëmo, pnëte, pnëjo, pnëva, pnëta; 3. plur. najčešće: pnó.

pnëm: greg. 36 daj mi cvetko, dete zalo, da na prsi jo pri-pnëm; — pnë: ravn. 1, 59 kraj sam ga obléče v svoje lastno oròžje: brončeni svoj grebenák mu déne na glavo, opnëga z lastnim oklepam, kor. 2, 13 šmarno svéčico prižgè, mášni plajš po tléh razpnë, greg. 51 star pótnik v ókno vspnë okó ko truden mimo gré; — pnëjo: kug. 57 vetrovi ta trëbuh grozovitnu nãpnëjo; — pnó: dalm. jezaia 33 naj le ony svoje štrike napnó, ony vsaj bodo držali, kug. 60 vganíte se tím uržohom, kateri živino napnó, rog. 66 malarji platnu močnú inu dobru napnò, jap. prid. 1, 152 viharji valóve tìga morjá kakòr gorre napnó, ber. 211 čez ene dni dobi otròk na vprasñenih rokah kake mehurje,

ki se v 10 ali 11 dneh popolnoma napnó, levst. žup. 60 koň je žalosten in omamljen ter tako napnó se mu podčelustne žléze.

Osnova t̃ne gubi poluglasno te glasi t̃ne: tñem, tñěš itd. kor. 2, 87 zdaj bom móгла v desetino it'!... v borštu jo tãrna noč zatnè, pod prvo drvo je prišla: nocój bom tù prenóčvala.

Od osnova, kojim druga slovka glasi *re*, mijenaju *ɤ* prve slovke na *e*: b̃re, d̃re, p̃re lavare te glase bere, dere, pere pak su uvrštene pod a); a *ɤ* produžuje na *a* osnova t̃re te glasi tare: tárem, táreš, táre, tíremo, tárete, tárejo, táreva, táreta; 3. plur. glasi i teró (i tró). Rijetko joj se *ɤ* mijenja na *e* u kraňštini, ali govori se i: t̃erem, t̃ereš itd. Evo primjere:

táreš: traun 230 ti zatáreš človeka; — táre: traun 104 mene sovražnik doli táre, škriň. 63 móder kralj razpody hudobne inu jih z kolešam táre, 68 kateri vbogiga táre, 133 vednu premišlúvãne mesú doli táre, ravn. 1, 212 táre naj jih šiba ali nadloga, 1, 244 je pač to pòst po moji všéčnosti, de se človek táre kak dan? 2, 89 vse se ľudí táre, 2, 163 sníde se kmalo ľudí: vsa hiša se jih táre, preš. 36 kdo zná noč t̃emno razjásnit' ki táre duhá! 108 mráz Ovidja v Pontu táre, škriň. 132 pr̃d̃en se kolú p̃er kapnici potáre, ravn. 1, 94 kola in koleša vse se potáre, 2, 65 bo pač kdo rad imel otroka, ki vse potáre? škriň. 252 kratko bolež̃en zdravnik zatáre; — t̃ere: škrb. 1, 407 človk! kader te t̃ere en križ iš̃i le frišen luft; — tr̃e: rog. 188 ta pokoršina use le te z̃ele tar̃e (čitam: tr̃e) inu téptã, greg. 118 dušo tr̃e jim žal in bol, 59 kjer joka se nesreče sín, otr̃e mu z líe solzé, 136 ti pa, srcé, mi čúvaj cvétje, da mraz ne str̃e ga in vihar; — tárete: ravn. 1, 256 ker vbóžca tárete, in mu kar ima prida do čistiga pobérate, si bote scer hiše iz rézaniga kamna postavili, nè pa v njih prebivali; — tárejo: schön. 349 bom potrl te, kateri tebe tárejo (2 mos. 23) traun 32 varuj mene pred timi hudobnimi, kateri mene doli tárejo, 235 vsak dan tárejo mene moji sovražniki, 238, gospod, ony tvoje ludstvu doli tárejo, ravn. abc. 55 mati kòtel otárejo die mutter scheuert den kessel; — t̃erejo: p. Hipolit u kop. 93 ta lan inu konópla v'udo namóčena inu zopet posuš̃ena se t̃erejo ali teró s to le-séno trlico; — teró, tró: kug. 3 od kug inu bolezen, kat̃ere vašo živino teró, bom jest z vani v tih bukvah govoril, škrb. 1, 160 živiš med ohrniki, ktiri bližniga doli teró, 1, 409 moreš nehati čez križe godrnati, ktiri te teró, greg. 108 onémel je pétja veselega

glás, srcé mi teró bolečine, levst. žup. 137 nabrani goséničji mešički da se zateró.

Ostale osnove gube *ɛ* u prvój slovcí čim bivaju jednoslovčane.

Osnova *cvre* u govoru gubi *i* *v* te glasi: crēm, crěš, crějo, cró: (ravn. 1, 152 obilnost od tvojih crě kolesníc).

Osnova *mre* rabi češće mrje, ali dolazi i mre: levst. žup. 51 kdor od mraza o b umrè, taciga je sléči . .

prēm: rog. 572 za tu, de le tēm o d prēm te zaspáne očy, postávím naprej s. Jošta, greg. 43 kadàr okó otóžno v kupo vprēm; — prè: traun 93 jest sim kakor en mutec, katèri svoje usta ne o d prè, jap. prid. 2, 510 če besèda božja enimu očy ñegóve pámeti ne o d prè, ga še bol oslepy, ravn. 1, 82 kralova hči zagledala je jerbasček v ločju in reče svoji dekli po ñ iti. Ga o d prè, kar zagleda otroka, 1, 20 Noe okno o d prè, 1, 144 Samuel o d prè snídnicè vrata, 2. 124 izpušèn si, o d prè se ti jéča, preš. 162 nebó o d prè se, ber. 166 če se v kúrjeni hiši po zimi ôkno o d prè . . , jap. prid. 2, 62 vy imate potreba, de vas bog z svojo gnado posebnu o prè, ravn. 2, 261 clo bogú se p o d prè, in mu šegice, ki jih je trdil štéje, levst. žup. 36 župan odgáñanca priprè in izpraša, preš. 78 fant z célo močjó se v véslo v prè, traun 168 de se lúkña tē jame nad mano ne z aprè, ravn. 1, 212 če se nebó z aprè, oh, vsliši jih, 1, 187 hitite iz mesta, de nas ne zasáči in vá ñ ne z aprè, preš. 96 smrt te zasáči, glas ti z aprè besedi, levst. žup. 55 učilnica se z aprè, če je treba; — prète: kug. 14 če si žlahtne junce inu krave zberéte, z apréte pôt všem boleznám; — prèjo: ravn. 2, 43 pred otroka na koléna so popádali in mólijo ga. Po tem o d prèjo svoje zakláde in so déte obdarovali; — pró: dalm. luc. 12 kadar pride inu pokluka, ony ñemu zdajci o d pró, schön. 35 pride inu potrka, ony ñemu zdaici o d prò, jap. ev. 330, pride inu potrka, ñemu zdajci o d pró, jap. prid. 1, 262 smrtni grēhi pekèl o d pró, 1, 395 ga primejo, mu vusta o d pró, ga silio de ima jesti, ravn. 2, 79 Jezus je po krstu iz réke šel in móli, kar se nebésa na en krat nad ñim o d pró, preš. 73 pred ñim o d pró se vráta, 105 oči o d pró ljubézni dúr' in vráta, ravn. 2, 160 vetróvi vléčejo in v pró se v hišo in sospè se, dalm. josve 12 se davri z apró, ravn. 1, 20 morski studenci se z apró, 2, 277 kolikor jih je bilo perpravljenih, so z ñim šle v hišo k ženítníni in duri se z apró, greg. 112 duri se z apró.

strěš: ravn. 1, 245 če srcé sprostrěš lačnimu, vedno te bo ravnal gospod; — strè: ravn. 1, 95 Mozes izprostrè roko —

z strašnim hrupam zavézne Egipčane morje, 2, 184 reče mu: spròstri roko! Ko bi trènil, jo sprostrè, 2, 36 kako vender le prava čast božja človeku srce razprostrè!

vrè: škriñ. 44 iz vust nespametnih noròst vun vré, ravn. 2, 125 ošabnost jih kuha, vse vrè po ñih, greg. 37 mnogo mimo vrè ljudí, 92 gomilo z rôso tó kropím ki vrè mi čez obráz, ravn. 1, 24 bog jim ovèrè ñih nespametni, prevzétni počétik, 1, 265 nič ga ne ovèrè dobro delati, greg. 26 mladenek cveten zbor privrè čez prag na beli dvor; — vrèjo: ravn. 2, 75 iz vsih stanóv vrèjo h krstu ljudjè k ñemu; — vró: greg. 112 ko réke v morje va ñ nocój krdela silna vró, ravn. 1, 31 kadar je čas bilo spat iti, kar per vró vsi mestničane iz vsih ulic.

zrèm: greg. 43 tu v kupi, glej prekrasno zrèm kralíco nebéško hčer, neskáleno resnico, 79 ko zrèm v svetišče nadzemeljsko to, srcé mi neskônčno je polno, preš. 34 mênì nebó odprto se zdí, kadar se v tvòje ozrèm oči, greg. 43 kadàr okó otóžno vkupo vprèm, skrivnostna čuda v kapli zlati vzrèm; — zrèš: greg. 113 kar zrèš jih pred sebj, zapíši mej mrlíče mi, pok. 1, 19 blagùr tímu, na katèriga se ti usmilenu ozrèš; — zrè: škriñ. 225 dokler se on na ñe ozré, 257 na tega se oku božje dobrotlivo ozrè, ravn. 1, 36 Abraham se ozrè in v gošavi je zagledal ovna, 190 more bit se ozrè bog na mojo nadlogo, 2, 94 učenca počasi gresta za ñim. Jezus se ozrè in ju ogovori, 2, 279 bogatíne je vmrl in je bil v pekel pogrèznen. V pekli se na kvíško ozrè in je od déleč Abrahama in ñemu na róci vbožca zagledal, ber. 29 ko je Lótova žena ogenj slišala pokati, se ozrè po mestu, preš. 78 fant z celo močjó se v vè slo vprè, nič vè se na zvèzdo ne ozrè; — zrèmo: ber. 8 če se le okóli sebe ozrèmo, zaglédamo brez števíla veliko rečí, 146 če se po zemli ozrèmo, vídimo de nismo mi edine žive stvari na ñi.

žre: žrè: dalm. jerem. 2 vaš meč vaše preroke žré, škriñ. 301 duša kakor goreč ogin vnèta ne bó potolážena, dokler kaj požré, 350 kdor čez ostane, tega naj plamèna moč po žré, jap. prid. 2, 99 tudi v cerkvah požré le ta misel na svojga malika vse druge misli, traun 168 de mene globočyna ne po žré, ravn. 1, 33 ogní naj šine iz Abimeleka in po žrè naj Sihemske možjè, kor. 1, 78 zemlja širòka se odprè ino novèsto v sé po žrè; — žrèjo: traun 27 ali ne bodo vsi ty spregledali, katèri moje ludstvu kakor en grízlej kruha žréjo; — žró: traun 128 ali ne bodo vsi hudođelniki, katèri moje ludstvu kakor en grízlej kruha žèró, te spo-

znali? škrb. 1, 159 v sabóto mesó žró, jap. prid. 1, 178 se nažró vina kakòr živyna vodě, dalm. jezaia 9 gospud bo Rezinovo vojsko zupar ñe povišal inu ñih sovražnike vkupe spravil Syrerje od spreda inu Filisterje od zada, de Izraele požró z polnimi usti, salom. predg. 8 norčova usta tiga istiga požró, jap. prid. 2, 117 se sicer boje eniga komarja doli požřeti, zraven pak eno celo kamělo požró, 1, 152 viharji valóve tiga morja kakòr gorre napnó inu cele barke požró, škrb. 1, 404 vidim nesřěče, ktire premožéne požró, rav. 1, 24 tako okó zasluži, de ga orlovi mladiči požró, 1, 69 i ber. 21 grde in shujšane krave požró unih sedem lepih in debelih, ber. 43 drobni požró polne klasi.

Osnova cvěte u kraňštini do notraňštine u prvoj sloveci čuva poluglasno, a s toga ima naglas na nastavku *e* skroz i skroz: cvětēm, cvětěš, cvětě, cvětěmo, cvětěte, cvětějo, cvětěva, cvětěta; 3. plur. često cvětó. U goreňštini mijeña se *t* na *d*, a čuje se i u pluralu i dualu naglas na zadnoj sloveci: cvědemō, cvědetē, cvědevā, cvědetā, cvědejō, ali je onaj prvi običniji. U notraňštini se mijeña *ь* na *e* kao u ugrskoj slovenštini i kajkavštini te glasi cvětem.. cvětemo itd.

cvětěš: preš. 120 přéd dekléta so iméle, ál kar tí cvětěš med ními, vsih lepôt noběna níma nam dopásti već pravíce; — cvětě: dalm. job. 8 je li more trava rasti prez vodě? sicer dokler cvěte, prejden se pokosy, vsahne, prejden se senu dela, rog. 171 Aeneas Sylvius Piccolomini pò tem kir je bil h rimskimu papežu izvólen inu zadúbil tu ime Pius II, pèrglihal je bil to ñegovo čast te Aaronavi šibi iz temi perpisánimi besédami: insperata floret cvejte načákana, traun 257 de je človek v svojim živleñu kakòr tráva, de on kakòr polska róža cvědé, škrb. 1, 373 čas tojga živleña je kratik, Job ga pergliha roži, ktera zjutrej veselo cvedé, zvečir vsahne inu se posuší, 1, 381 živleñe naše David razdelí v jutro inu v večir kir pravi: zjutrej cvedé, zvečir se posuší, rav. 1, 120 zjutrajni travi enaki so, ktira pogine: zjutrej cvětě, se spremína, zvečér jo pokosé in pa vsahne, 2, 179 v nedělo in v dělovnik vse eno sijajo sonce, luna in zvezde, vse eno gre dež, vse eno rosa pada, vse eno tekó studenci, vse eno rase, cvětě in zori, preš. 50 stoji Morávški trg Lescě, već lépih déklic v ñem cvětě, 120 dôkler ne cvětě še róža, so v časti per nas vijól'ce, škrb. 1, 425 dokler je človk zdrav, jegrá pred svetam bog vé kaj za enga močniga duhá, al kadar moč trupla doli vzáme, kadar le-

pota trupla o c v e d é, kadar se živleñe enako eni spomladanski roži začné sušiti, o ta krat ni mogóče, de b' se grešnik ne bal, de b' se ne trésel, kor. 3, 59 k' suha hruška raz c v e t è, ondaj nazaj pridi, levst. žup. 191 razcvétiti, storiti da kaj raz c v e t è; — c v è t e (cvl̃te?): greg. 84 zêmļa c v è t e kot nekđaj živo in lepó; — c v b̃ t è m o: greg. 123 pomladni cvét odéva svét, takó c v e t è m o mi; — c v b̃ t è j o: traun 235 grešniki zelené kakòr tráva, inu vsi kateri hudú dělajo, c v è d é j o, dokler bódo na vselej inu na vèkoma pokončáni, preš. 19 rudéče lica zórno šè c v e t è j o ko so préd cvetlè, 144 ak v gredíce vrta jih (rože) zelène kdo presadí, c v e t è j o koj veséle; — c v b̃ t ó: dalm. levst. 3 kadar pak gobe c v e t ó v koži inu pokryo vso kožo od glave do nug . . , u predgovoru V: človeski leben perglihuj travu inu cvejtu na puli inu lystju na drevju, katere aku lih lepu c v e t ó, hitru uveneo inu pogyneo, rog. 350 trgajmo te gartraže dokler c u e d ò, rav. ber. 146 vse te rastine rastejo in c v e t ó, preš. 7 rózice c v e t ó veséle le ob času létne mláde, 51 tam lépe rózice c v e t ó, veséle tičice pojó, 98 al žláhtne krajnske tam c v e t ó beséde? čb. 5, 30 vrtnice naglo o c v e t ó, kor. 3, 68 rózice lepó c v e t ó, pa vùnder enkrat o d e v e t ó.

Osnova r̃ v e (kor. ru) glasi r̃ v è m, r̃ v è š itd. Ali se gubi i mah preotima ruje: r̃ ú j e m, itd. Iz kníge primjera neimam.

Osnova s̃ b̃ p e gubi ь te glasi s̃ p e: s̃ p è m, s̃ p è š, s̃ p è, s̃ p è m o, s̃ p è t e, s̃ p è j o, s̃ p è v a, s̃ p è t a; 3. plur. običnije: s̃ p ó:

s̃ p è š: rog. 7 poslušai ta urzah, kateri drugi ni, ampak kir na i s̃ p è š, na izsuješ prou tvoje srce préd Jezusavim sream; — s̃ p è: rav. 1, 249 trava je ves život, ñegova lepota enaka cvetju po polju: božja sapa naj va ñe potégne in trava vsahne, cvet se o s̃ p è, 1, 275 po joku in jihtañu nas spet z veselem o s̃ p è, greg. 31 oh, cvetje je rahlo, čez noč se o s̃ p è, jap. prid. 1, 83 vinu imá le to lástnost, de človešku srce razvesely inu ñegove skrby inu žalosti kakòr eno mègló r à z s̃ p è, rav. 2, 160 vetróvi vléčejo in vpró se v hišo in s o s̃ p è se; — s̃ p ó: čb. 5, 53 prekratke so te léta, kjer nam ona vénce spléta in le naglo se o s̃ p ó.

Osnova s̃ b̃ s e gubi ь te se izgovara tako, da se na početku čuju dva s jedno iza drugoga: s̃ s è m. Riječ u tom obliku izumire, ali još se dobro sjećam, da mi je majka rekla: naši prasci rado s̃ s ó. Mah otima oblik s̃ s s̃ a m. Iz kníge ne imam primjera.

Osnova t̃ k e glasi u goreñštini hke: h̃ k è m, h̃ k è š, h̃ k è itd. uz to i h̃ è m, ali i t̃ è m.

tḷče: kor. 1, 127 je v kamrici Alénčica, katera prelepo te čè pretanke ríže šlaroste; — tkó: dalm. jezaia 59 ony ležejo bazi-liškova jajca inu tkó payčino. Uz to dolazi oblik tkâm, tkâš itd. met. 104 tkêm, tkâm, ravn. abc. 79 prtár in suknár jih iz vónne stkáta.

Osnova žḷge u govoru gubi ḷ te glasi jednoslovčano žge: žgêm žgêš itd. U goreńštini mijeńa joj se g na j te glasi: žjêm žjêš.

žgè: kast. cil. 48 v tei ženi nyč družiga se ne znaide, ampak kar kole, kar žgè inu kar vmory, 261 aku ti arcata kir te žgè inu reiže zahvališ inu mu lón plačaš, zakai božij arcnij nesi pokorn? jap. prid. 1, 264 prava grevinga dëblu tiga grëha nóter do korenin požgè, ravn. 1, 295 le kar mu duhá véže, kar ga v do-brim opovéra, požgè nadloga nad nim, rog. 180 ubógi člóvik pèr žgè to luč, ravn. 1, 219 tako (ludstvo) grábi vse hudo okoľ sebe togotnimu ognú enako in spet hudó povsot pèr žgè in povsot napravi révo in pušo, 2, 208 ktira žena, če deset grošov premóre in zgubi naj jeniga, ne pèr žgè luči in ga ne jiše, jap. ev. 60 po-berite vkup lulka inu jo zvežite v snopike de se se žgè, 61 kakòr se pobere lulka inu z ognám sè žgè, taku bó v končani tiga svèjtá, jap. prid. 1, 285 vas evangelium k enimu drevesu pergliha, katèru se posëka inu se žgè samú za tó, kër sadú ne pernese, preš. 26 grmádo dela perléten samčè, ko pride smrt béla, na ní se so žgè, ber. 171 blisk je iz ogníne, ktéri udari in razdrobí in užgè kjér kaj goriviga zadéne, 198 ponižen odgovor zlómi jézo, čmerna beséda pa jo užgè, ravn. 1, 21 po tem postavi altar bogu Noe inu mu žgáven dar na nemu za žgè, 1, 36 Abraham je zagledal ovna za roge tičati. Ga vzame in za žgè bogú namest sína, 1, 141 pred naj se dar bogú za žgè; — žgó: jap. prid. 1, 262 ti grëhi mašuváne božje pod žgó, rog. 78 pregréhe so taiste meglè, ka-tére . . se preobrnejo u treske inu požgó vaše hiše inu cimpre, jap. prid. 1, 152 tukaj zapovè on sončnim žarkam, de naše žita sè žgó, dalm. syrah 9 lepe žene so mnogoteriga obnorile, inu od nih se vu žgó hude žejle kakòr ogin, kast. 387 kliči na te lubez-nive seraphime z lubézanjo goreče, de tebe vu žgó, kemp. 215 tvoje želè tebe dosti krat vu žgó, 322 merkei na moje besede, ka-tere užgó te srca inu to dušo resuetlè, ber. 172 letéči pozoji ali lintveri niso nič družiga kakor užgane reči, ki se v zraku naberó, se užgó in ki jih sapa nósi in podí ali pa naglo na zémľo padejo, ravn. 1, 135 vsékavši vsaki svojo véjo gredo urno za nim. Nalo-žili so jih okoli turna in ga za žgó.

Osnova koja ima u prvoj slovcu povokajeno *r* glasi vrže te ima na *r* potisnuti naglas negdje *ˆ* a negdje *˘*: vřzem, vřžeš . . vřžejo i vřgó, n. p. levst. žup. 27 nakláde k davkom naj se navřgó na vse občane, kateri dajó davek, itd. Pazi kug. 162 vřžej = vřžejo.

Iz *Koruške* slovenštine navodi Kres na sprijeda pomenutom mjestu: začnám (začněm), prímam (prímem), varjémam i varjém'm verjámem), vjemam (vjámem), 'óvnam (kólnem), odprám (odprēm), žrám (žrēm), žjám (žgem), počáj da toba' zažjám (= čekaj, da duhan zažežem) vřžam (vřžem).

Osnove koje u početnoj slovcu poluglasno gube na goričkom se Krasu naglašuju kao: žmēm, změš, žmē; žmēmo, žmēte, žmēju; dakle i: žrēm, crēm, cvrēm, kēm uz hkēm i tkēm, žgēm. Isto tako i na Ponikvah: žrēm, žrěš, žrē; žrēma, žrēte, žrēje; žrēwa, žrēta. Tako i atmēm, atměš . . ; a u Kobaridu: žrēm, žrěš, žré; žremō, žretē, žrejō; žrewā, žretā. Tako i: ssēm (ssēm), tčēm (čitaj malo ne kao čm) tčěš, tčē . . ; žgēm, žgěš, žgó . . A gdje poluglasno ne ispada ima i 3. sing. *˘*: cerēm, cerěš, cerē . . , terēm, terěš, terē . . ; nu ipak: oprēm (aperio), oprěš, oprē . .

Osnova cṿte na goričkom Krasu glasi: cṿdem i cṿtem . . , a na Ponikvah: cẉdem, cẉdeš, cẉde; cẉdema, cẉdete, cẉdeje; cẉdewa, cẉdeta; a u Kobaridu: codēm, coděš, codē, codemō, codetē, codjō; codewā, codetā (i u Goreńskoj izgovara se cudēm uz cṿdēm).

Osnova cṿre glasi u Tumincih: cúrm (= cṿrem) cúrš, cúr; cúрма, cúрте, cúrje; cúrwa, cúрта.

Osnova ṣse glasi na goričkom Krasu: ṣsem, ṣseš itd., a na Ponikvah: ṣsem, ṣseš itd.

Na *prijedlogu* naglas ima na goričkom Krasu i na Ponikvah osnova čne: zāčnem, zāčneš itd., a u Kobaridu: záčnem, záčneš, itd. *˘* dolazi na *prijedlogu* od na goričkom Krasu u osnovi p̣r (aperire) i j̣m: wōprem, wōpreš itd. i wōtmem, wōtmeš itd.

b) u ugrskoj slovenštini

poluglasno ne biva nikada *a*, već *e* ili ispada. To je *e* kratko te ima *˘* n. p. zēmēm, zēměš, zēme, zēmēmo, zēmēte, zēmējo, zēmēva, zēmēta; tērem, tēreš, tēre, tēremo, tērete, tērejo, tēreva, tēreta.

Iz knige mogu samo ovoliko navesti:

Osnova j̣me:

pri-j̣me: príme: küzm. 17 kí koli ne príme vas niti ne poslúne rečí vaše, vō idouči z hiže ali z mesta onoga doli ztepte

prajh noug vaši, 37 ki more prejéti, naj príme, nagfl. 181 vučitel pred decouv nikeliko krát sapo popríme.

kune: kunêm: trpl. 73 na veke nemi zakuném miloščo mojo; — kunê: nagfl. 42 je li je dober otrok, ki z vústami kuné? ki z vústami kuné, nej je dober otrok, prijatel 1877, 75 v Boston váraši živé bogat mož, ki vseli gda zakuné dá dár za cerkvene potrebčine.

Osnova p̣ne dolazi u Küzmića za prezenat krivo ista koja rabi za infinitiv: pe, s naglasom ˆ: 53 znáte kaj po dvôma dnévoma vûzen bode i sin človeči se tá dá, naj se raspé, 58 oni so pa ešče bole kričali govoréči: naj se raspé, 160 naj se raspé.

cylre: crêjo: nagfl. 111 kak lepou dūšijo kúne, gda crêjo moje pečene.

p̣re: prêm: küzm. 26 eta je vsa gučao Jezus vu prilikaj lüstvi, i brezi prilik je nim nikaj nej gučao, da bi se spunilo, ka je povedano po proroki govoréčem: odprém vu prilikaj vûsta moja, vö povejm skrita od začétka svejta; — prêš: trpl. 85 gda odpréš roké tvoje, nasítijo se z dobrim, bar. 47 či odpréš ali nej tvoja vûsta na tužno tožbo, na vesélo spejvo, on eta zaslíša, 18 tak ti né vu kloño zapréš? — prê: küzm. 6 i odpré vûsta svoja, včio je je, 11 trúpajte i odpré se vám... trúpajoučemi se odpré, 105 vsáki samec ki odpré utrobo, svéti gospodna bode zváni, nagfl. 158 počási se popovjé odpré i cvejtíče se vesélo razpústí, 113 pura perouti v zemlou opré, 156 listje zela se vküp zapré, gön. 35 dvérca zapré; — prêmo: nagfl. 81 či dveri i obloke gori odprêmo, 183 či v železni káhlaj ogen gorí i takšega hípa sopi zateknemo, ali z etak tálom zrak vö zaprémo, ogen vgásne; — prêjo: küzm. 40 gospodne, naj se nama očí odprêjo, nagfl. 91 očí se nim (mačkam) li na devéti dén odprêjo, gön. 93 vsaka vûsta se na molené gospouda nébe i zémle odprêjo, 147 či ga staviti ščêjo, zapréjo ga.

sṭre: strêm: küzm. 111 mešter, cejlo nouč smo delali i nikaj smo nej zgrabili; ali na rejč tvojo rasprestrém te vlák; — strêš: küzm. 212 gda si mládi bio, sam si se opašüvao i šao si kama si šteo, gda pa ostáraš, vö rasprestréš roké tvoje i drúgi de te opašüvao i pelao kama ne boš štéo; — strê: nagfl. 112 puran gdate rép na okrouglo vö rasprestré, 113 puran perouti do tél rasprestré, 158 one prizovéjo svoje lübléne roditele i brate, da se i tej srdce na radost rasprestré nad lejpm sádom níhovi trüdiv, nag. vog. 9 šoulsko osnávlañe se vö razprestré na vse

vríhe návuka; — strêjo: nagfl. 164 gdare so na trlici zosejkane konouple mekejše grátale, vö je na rosou razprestrêjo.

v̋bre: vrê: dain. 193 kda zavré jesti je, bar. 30 mošt po kratkom vrejmeni vö zevré.

žbre: žrê: trpl. 16 gospoud je požré vu nečamúrnosti svoj, nagfl. 94 ešče ednouk je dobro zgrizé i tak pá doli požré, 140 krivičen žukavec jezero pravični' požré, gön. 38 užora požré sád trüdov dužnika.

p̋he: p̋ê: küzm. 122 ercé Jezuš: što se me je dotekno? gda bi pa vsi tajili, ercé Peter i ki so ž nim bili: mešter, lüdstvo te p̋ê i stiskáva (dain. 192 kaj srp žné, stopa p̋e, ogen žge ino tê gda zavré jesti je? amo je smještena ova osnova radi pšeno, pšenica).

t̋ke: t̋ê: gön. 22 pávuk t̋ê, nag. vog. 83 tkálec t̋ê (á takács szó); — t̋êjo: nagfl. 102 vsáko leto pobérajó (bíce bilo: poberéjo) z mene vso odejvko mojo, z štere samim sebi t̋êjo pré-cimbno odetel svojo, 164 eto po tom oglavéjo i od vse nesnajge očistijo, spredéjo i set̋êjo, platno pa splajájo.

žge: žgêš: mol. 69 da vu nami ogjen tvoje lübavi vu žgêš, bar. 8 pri nem (ogni) za žgêš se; — žgê: nag. vog. 20 ogen žgê, mol. 274 eti se bogatec pecé, eti se i báržon žgê; küzm. 69 je li se zá to vu žgê svejča, naj se pod merico dene? nagfl. 68 on je nej znao, kaj se nej prav süho senou spüsti i vu žgê, 174 na ogni se (žveplo) z lejhka razpüsti, z lejhka vu žgê i gorí, 177 ka za lasnost má žveplo? kaj se vu žgê i gorí, küzm. 5 šteri má vejačo vu rouki svojoj i sčisti gümmo svoje i vküp spravi pšenico svojo v ‚skegen‘ pleva pa ze žgê z nevgašenim ognom, 26 liki se pa spoberé te koukol i z ognom se ze žgê, tak bode vu skončávaní etoga svejta, trpl. 38, ki bojni konec vrže po vsem svejti, zlámlé lok i stere dardo, zej žgê koula z ognom; — žgêjo: trpl. 59 doli žgêjo vsa sveta mejsta boža vu držéli, nagfl. 163 z žíta i palinko žgêjo, küzm. 7 niti ne vu žgêjo posvejta, 177 takše skopaline, štere se vu žgêjo i goríjo, se goreče zovéjo, 189 bliski se gdate vu groznom plámní doli vržejo i vu više stojéča dugována vderéjo i vu žgêjo, ali spoterejo je.

Osnovu cv̋te vidi sprijeda pod β).

γ) u kajkarštini

poluglasno u osnovi biva *e* ili ispada. *ɸ* biva *e* u osnovah j̋me, t̋re i žbre, u ostalih ispada. To je *e* kratko te ima „, rijetko se produžuje: z̋emem, t̋eřš. Ipak *ɸ* biva i *a*: perg. 5^a vzamu.

j b me dolazi složena s prijedlozi; v z e m e: v z è m e m, v z è m e š, v z è m e, v z è m e m o, v z è m e t e, v z è m e j u i v z è m u: math. 2, 3, 63 poklam ju nájde, v z è m e ju na pléča svoja, 2, 3, 47 koji zarad svojega dobročinstva k stolu gospona vu blaženoj vekivéčnosti v z è m e j u s e, kemp. 115 slépote v pámet ne v z è m u, itd. Tako i: odnème, znème. — Složena s prijedlogom pri glasi i tuj: p r í m e: p r í m e m: kemp. 220 zapovêdaš, da nevmrtelnosti hránu p r í m e m, 233 ti hočeš da te p r í m e m, 235 ako mi nê dano zajêti iz punosti zdenca niti tia do sitosti piti, priložim vendar vústa moja k lukni nebeske cèvi, da končèmar malu odonud kaplicu p r í m e m za okrèpiti žèdu moju; — p r í m e š: kemp. 105 dober je tolnáč da, kada zažgánosti dúha p r í m e š, premisliš kaj bude, kada svetlost milošče otide, 116 trêba je ze vsêma da se pravdenoga samoga sebe za ništar držáňa p r í m e š, ako hočeš proti têlu i krvi premágati, 146 gda ti se prilika naméri i p o p r í m e š jû, ono isto najdeš kaj si bežal; — p r í m e: petr. 142 vsaki on koteri ostavi hižu ali brate ali sestre ali otca ali mater ali ženu ali sine ali zemlo za ime moje, sto krat toliko p r í m e, kemp. 200 milošča rada posel p r í m e, 231 dragoga svojéga pobožnum pametjûm p r í m e, math. 1, 1, 23 dobre vu vekivečnu blaženstva plaču p r í m e; — p r í m e m o: gašp. 1, 517 tri zroke na naš navuk kruto hasnovite p r í m e m o: — p r í m u: petr. 102 gda pomeňkate, p r í m u vas vu vekivečna prebivališča, mat. 108 milošču za milošču p r í m u, 220 rad tvoje réči priímľem iz ust tvojeh, da se čvrstêje p r í m u v srdcu mojem, itd. itd., math. 1, 1, 198 ako rukovet požetu od zgora p o p r í m u. Složena s prijedlogom pre glasi p r é j m e: petr. 38 i ev. tirn. 35 ako si bóži sin, pústi se dole.. ar je napisano, da je zapovedal anđelom svojem od tebe, i vu rúke p r é j m u tebe; tako i nájmem, zájmem.

t è r e: gašp. 1, 579 devet dán vu temnici zaprta listor da z gládom zat é r e se ona vender jaka i ruména je začúvana, mat. 62 vu hiže ove bude prokletstvo, doklam vsa zat é r e se, 68 poklam vas zat é r e, 447 bog na te pustí glád, doklam te zat é r e, 491 da se ves spomenek obšanostih vučíneneh vu pameti zat é r e, itd.; — t è r e j u: vran. rob. onda t é r e j u lán vu trlice, 1, 145 mat. 465 sacramentum s. pokore iz dveh zrokov je napravljen: da se zat é r e j u i izbrišu iz duše grehi prešestni, da se občuva potlam duša ista od drugeh grehov; — t è r u: kemp. 180 sinko, naj t è ne vt è r u trúdi, koje si zaradi mene priel.

ž è r e: mat. 509 prestanete zlo činiti, ar ako ne budete prestali, meč, palloš vas p o ž è r e; ne velli: m é č vas prebode, nego vas p o ž è r e.

Gubitkom poluglasnoga bivaju osnove jednoslovčane, i složene s prijedlogom mogu imati naglas i na prijedlogu: počnem, rāzpne, vran. rob. 1, 121 nāpnu, 1, 10; nāpnem, pōndrem, ōbstrem, zāprem, vūžgem: math. 1, 1, 197 póčnej u dvojiti, gašp. 1, 525 slatko zāčne labudu popevati, mat. 111 ni jeden znati ne more, da tak vú mre, math. 2, 3, 64 koja žena, imajuča deset sedmic, ako pogubi jednu sedmicu, ne vūžge li svēču? 2, 3, 153 da se na ognū zēžge, vūžgeju vran. rob. 1, 208 itd. Ali dolazi i na nastavku naglas, osobito u 3. plur.: gašp. 1, 549 od něga počnú prositi pomóč, 1, 421 primu s. mučenika i po vulicah varaških drčech navlačiti začnú.. kojega na ruke dodignu i zvan váraša po lehkò nositi začnú, 1, 624 vu čāsti ovi redovnički postavljeni začnú reč božju nazvéščati, 1, 395 čuvāri vuzu odprú, 1, 509 odprú prsi něgove, 1, 526 naj se zaprú oči moje, 1, 530 biskup sede na posteli, kojega vse device obstrú, mat. 627 gora Vesuvius na dalekom orsag i ležeča mesta zatere i zežgé (= zežgè), gašp. 1, 493 veliku grmadu vužgú i svētu devicu na nū híte, mat. 260 ova jesu vražie one iskre, koje po vetru skušavaňa nošene vužgú v srdeu velik pogor (a 265 naj se znutra i zvana turna drva naložé, vūžgu i tak turen zgóri), perg. 12^b zežguu. — Amo ide i osnova čte koja glasi šte a pišu ju čte: štēm, štēš, šte.. štū. Nu češće rabi štē od štėje: štēm, a i štējem; — pak žlv mando: žvēm itd. belost.

Osnova kune glasi kūne, kad što i kúne; krist. 112 ako koi malovredni blaznik nū kúne; — kūnete: math. 2, 2, 220 krivo je ako vi zbog plāčaňa dáce kūnete i preklināte, 2, 3, 115 neizmerno kūnete; — kunū: zagr. 4^a 27 ako me heretniki i Židovi kunū, za to use ne maram, 5^b 36 pojte međ Turke, Agarene i vse druge pogane, glejte, ako se oni imenom svojeh malikov kunū ali prisežu, 5^b 70 koji sami sebe ali bližie svoje kunū imenom božjem.

d) Osnove od dvije slovke, kojim nastavak e obično u svih osobah do 3 pl. ispada ili ga ni imale nisu.

Take su osnove: bode ero, dade dare, grede ire, jede, edere, jese esse i vède scire.

1. Osnova bode (bađe) rabi i potpuna u sva tri narječja te ima u sva tri narječja na početnoj slovi potisnuti naglas, u kranštini po najviše ^, a u ugrskoj slovenštini i kajkavštini naj češće ^, ali i ^:

<i>sing.:</i>	<i>plur.:</i>	<i>dual:</i>
bôdem i bôdem	bôdemo i bôdemo	bôdeva i bôdeva
bôdeš i bôdeš	bôdete i bôdete	bôdeta i bôdeta.
bôde i bôde;	bôdejo i bôdejo	
	bôdo i bôdo, i	
	bôjo i bôjo; rijetko: bodó.	

bôdem: rog. 311 jest križa spremjal na bôdem, preš. 39 hišo bôdem ti ográdil; — bôdeš: škriñ. 338 ne podaj se na težko pôť, de si ne bôdeš sam sebi spodtiklej nastavil, Gregorčič 115 prédno ti odpade cvet, prah bôdeš in pepél; — bôde: preš. 107 dih prve sapce bôde odnésel tó, levst. žup. 69 gôlo domovinstvo si kdo pridobôde tudi z drugačnimi dogódkí; — bôdete: schön. 284 izveličani bôdete, kadar vas bodo ludie sovražili; — bôdo: škriñ. 2 aku te bôdo gręšniki perliznenu vabili, ne vdaj se nim, 4 tádaj bôdo ony ná me klícali inu jih ne bóm vslišala, ony bodo zgóđaj vstali inu me ne bôdo nášli, ony bôdo tádaj sad svoje pôti jedli inu bôdo od svojih svętov nasiteni, itd., preš. 123 razujzdánim bôdo môje pėsmi prenedóľžne, levst. žup. 149 župani naj takój potēm, kadar od političnega okrajnega oblástva dobôdo zapóved nabirati vojáske kône, poprávijo koński pôpis lánskega léta; ti sodci vém da ne pozabôdo, kar sami živo čutijo, s kolikšno muko človek na slovenski jezik prelága uradno némščino; — bôjo: ravn. abc. 79 gumbi ali púčki na sukno in kamžolo se per gumbarju dobôjo. — U ugr. slovenštini: bôdem i bôdem, ovo zadnje veoma često dolazi, ali se ničim ne biľeži: predge u let. mat. 1877, 106: rad boudem se hvalo vu moji ne-voulaj, 112 či z ľudi ino angjelov jezikmi boudem gučo, ľubez-nosti pa ne imam vćiněni sam kak međ brineći i či boudem meo prorokćivanje i vse skrovnosti boudem znao ino vse znanosti i boudem meo vso vöro ka brigé boudem prinášo, ľubeznosti pa ne bom meo, nika sam nej, predge: od šterih boudeš etak pravo .. — bôde: predge: vrejmen je kratko i vsigdar boude kraćise; — bôdemo: predge u let. mat. 1877, 114 ka boudemo činili? — bôdete: predge: tak sodca se ne bodete bojali, nego z veselim talom te na soud boží šli, ne boudete z gnešnim slugom pravili: ka boudem činio? — bôdejo: predge u let. mat. 1877, 103 naj eta ouzdaleč od nás boudejo, 108 David prepovedo svojoj držini, naj Nabali nikakšega kvara ne činijo, ešće ěemi na pomouč ino hasek boudejo, 114 či ga tak nihamo, vsi boudejo vu ěem vörvali; zdańi kršćanje teda boudejo trpeli. — bôdo:

predge u let. mat. 1877, 114 za to i oni kršćanje boudo kaštigani, šteri rejč božo zavržejo; — bodó: küzm. 264 gda bi pa dén bio, niki židovje so se vküp spravili i zapriségali so se govoreči, ka ne boudo u ni jeli ni pili te čís, dokeč ne bujejo Pavla; — u kajkavštini: búdeš: petr. 39 ova vsa tebe dám, ako poklekši búdeš molil mene; — búde: petr. 16 hoče biti, da Herodež búde iskal dete na negovo pogubljenje, gašp. 1, 331 ali kak dugo to búde trpelo? — budem o: petr. 82 ako gdo mene lubi, réči moje obdržaval búde, i otec moj néga lubil búde i k nemu pridemo i pri nem stanovali budem o, gašp. 1, 488 hasnilo takovem bude, ako z apoštolskem duhom spodobne priproščáke nagovárjali budem o na glas moliti, 1, 663 koju ako činili budem o, nam neizgovornu hasen napravimo; — búde te: petr. 3 gda búde te videli ova se činiti, znájte da je blizu božje kráľstvo, 13 ovo ja pošilem k vam proroke i múdre i vu písmu vučene i zmeđ njih búde te rážali i na križe razpiňali, i zmeđ njih búde te bičovali vu sinagogah vašeh i búde te né pregánali iz varaša vu varaš; — búdu: petr. 3 ar se búdu gibale jákosti nebéske, i onda búdu videli sina človočjega idúči vu oblake; itd.

Ali obično otpada nastavak *e* a pred *nim* i *d*, koje ispred *t* može i ne ispasti nego se promijeniti na *s* pa glasi u krauštni i kajkavštini ovako:

<i>sing.:</i>	<i>plur.:</i>	<i>dual:</i>
bôm, bûm	bômo,	bûmo bôva
bôš, bûš	bôte, bôste,	bôte bôta i bôsta.
bô, bû	[bôdo,	bûdu]

bôm: schön. 164 aku jest ne bóm na negovih rokah vidil znamiňa téh žeblou inu ne bóm polužil moj prst v tu mejstu teh žeblou inu ne položim moju rokó v negovo stran, taku jest ne čem tuga verovati, škriň. 4 se bóm tudi jest k vašimu pogublěnu smejála inu vas bóm osramotila . . tedaj bódo ony ná me klicali inu jih ne bóm vslišala, itd., preš. 15 hôdil póta bóm temôtne, 29 ak je blizo tísta césta, bóm peľála se s tebój, 30 jez popélem se kje v Brno snúbit Júdné kršene, bóm peržěnil z žěno črno pénezov na mérnike, itd.; — bôš: škriň. 5 aku bôš na modróst klical, aku je bôš kakòr dènár jiskal, tàdaj bôš zastópil gospódovi strah inu boš spoznáne božje nášal . . ta krat bôš pravico spoznal, 9 kadàr bôš spál, se ne bôš bál, ti bôš počival, itd., preš. 20 ak' bi živěla vékomej, kar si mi b'la, ne bôš napréj itd.; — bô: škriň. 1 módèr, kër bô slišal, bô modréjši postal, inu katèri bô

zastópil, b ó v stáni vížati, 4 kadar b ó tó čez vas prišlú, kadar vas b ó nadlôga na náglim obšlá inu b ó pogubleñe kakòr vihár perdrlu, kadàr b ó britkost inu težáva čez vas prišla, tàdaj bodo ony ná me klicali, itd., preš. 11 ak hóčeš de jih sénce pomóril mráz ne b ó, saj ná me se ozéraj, 15 vrnil b ó se prejšni čas: hódil póta bóm temôtne, kámor sréce b ó togôtne gnál nemili me ukáz, mója stára lúba b ó, b ó potrpežlívost míla zvézo z máno ponovíla, 39 ako b ó š per ôkni stála, kádar mémo hódil b ó, ak po nôči govoríla ino z ním vasvála b ó š, hišo bódem ti ográdil, zídál zíd bom króg in króg, spústil bóm okóli híše súltana da lájal b ó, itd. jap. prid. 108 če tvoj bližni d o b ó eno sréčo ali službó, katere si se ti troštal, taku začne tebi srcé tleči, kug. 48 v časih se jim na koži vùn spahne, to je (živina) garje, grinte ali bodence d o b ó, kor. 2, 83 pila mrzlo bom vodó, ki v črni gori se d o b ó, preš. 17 sáma sodíla si préd me nemílo, sáma me zméram še sódiš ojštró; právjio vèndar de slábo plačilo, kdór me pri tēbi zatóži, d o b ó; — bôm o: škriñ. 2 my bôm o vse žlahtne rečy nášli inu bôm o naše híše z rópam napolnili, itd., preš. 97 debélo po gorjánsko jo zaróbi, vsi bôm o tvôjo část na glás trobili, 159 prekósili res bôm o vse naróde, itd. — bom ò: rog. 382 tajsto bom ò zaslužili, če mi bom ò volnu prenesli bridkusti; — bôte: škriñ. 3 kakú dolgu bóte otročio lubíli? preš. 138 bílé so v stráhu de jih bóte zaničvále, kug. 12 od tega zberáña pride, de lejpo živino v vaše hleve dobóte, 120 de v takih nesrečah vsaj kóže vaše živine dobóte; — botë: schön. 199 kruh boté jedli, rog. 123 častite Mario in boté vidili nad vami rějsnyco tēh zgúrnih besédi; — bôte: kor. 3, 58 kaj se bóste pogledváli, ki bi radi nič ne dali? Gregorčič 114 saj bóste vsi prisíleni vloniti smrti vrat. . vi bóste prah, pepel. . prah bóste tudi vi; — bôva: preš. 117 na posódi v zlátih črkah sláva se bo brála od naróda do naróda tvôjiga iména, 'z né svitlôba bo goréla še ta krát ko bóva unstran Káronov'ga bróda; — bôta: rog. 402 kir sta vèjdela de če na bóta iz Jezusam trpéla, lóhna na bota prejéla, jap. ev. 84 aku bóta dva iz vas ene misli na zemli, kar koli bóta prosíla, se jima bo zgodílu, 87 za tega vólo bó člověk očéta inu máter popustil inu se bo svoje žene držal inu bóta dva v ením mēsi, 96 pojđita v tó vas, katéra je proti vama inu zdajci bóta našla eno oslícó, škriñ. XXXI za zdaj bóta pogledála, če judovsku kardélu kaj sadú nosi, 112 aku bóta dva vkúp spála, bóta eden drugíga gréla, 290 goriši je tat kakòr na lážē navájen člověk: oba pak bóta pogubleñe za dejlež prejéla, ravn.

ber. 14 nikar ne jéjta od nêga, sicer bóta umrla. O, rêče kača na to, ne bota ne umrla, še le prav spreglédala bóta če od nêga okusita. Enaka bota bogú in védila bóta dobro in hudo, preš. 41 stári ôča se bo práskal, glédala bo máti čúдно: málo pénezov poslála, dôkaj bóta mí naukov, 131 Kupído tí in tvôja lépa stárka, ne bóta dále me za nós vodila.

Taj je oblik često i bez naglasa, tako često kad rabi za tvorenje futura: jédel bom, jédli bomo, šlā bota, itd. Ali i tuj drži naglas osobito ako stoji pred glagolom komu čini futur, ili ako slijedi iza nêga iza jedne ili više riječi: bômo ga pili, pili ga bômo, prišêl ne bô, itd. — U govoru skraćuje se i taj oblik i to u kraňštini iza riječi na samoglasno bom biva *m*: jaz gam nosil; bôš biva *vš*: ti gavš nosil; bo biva *v*: ôn gav nosil; bomo biva *mo*: mi ga mo nosili; bote biva *vte*: vi ga vte nosili; bodo bojo biva *vdo vjo*: oní ga vdo (vjo) nosili; bova biva *va*: mi dva ga va (ili gã va) nosila; bota biva *vta*: vidva ga vta nosila. U knízi toga nisam našao. U ugrskoj slovenštini dolazi: *mo, deš, de, mo, te, do; va, ta* ali bez naglasa: *jas mo nosio, ti deš nosio, ipak češče boš nego deš, on de nosio; mi mo nosili, vi te nosili, oni do nosili; miva va nosila, vi va ta nosila*. Tako dolazi i u knízi a govori se i u bližnoj Štajerskoj.

Na *goričkom Krasu* glasi: *bôm* (bôn i bn), *bôš*, *bô i bû*; *bômo*, *bôste*, *bôju*. Svi se oblici mogu rabiti enklitički, u singularu u vijek, a u pluralu lahko čuvaju svoj akcenat. Singularni se oblici mogu nasloniti i na riječ koja ide iza njih; pluralni čuvaju svoj naglas kad dolaze izreci na čelu, n. p. *bošpisow? scribesne?*, *nâm pisow i nâbm pisow non scribam*; *bômô piseli scribemus, nâbomo i na bômo piseli non scribemus*; *nâboste piseli, na bôste piseli, nâboju piseli i na bôju piseli*. Uplivom naglasa izreke ne riječi naglašuje se i *bôš*, *bô*, *bôste*, kad se komu što ukazuje ili grozi: *bôš pisow = wirst du dich endlich an s schreiben machen? bôste pametni? = seid doch gescheit!* — Na *Ponikvah* glasi: *bâm*, *bâš*, *buó*; *bâma*, *bâste*, *bâda*; *bâwa*, *bâsta*; a u *Kobaridu* ima iza *b* osim 1 duala kratko u te glasi: *buóm*, *buôš*, *buó*; *buómo*, *buôte*, *buójo*; *bôwa*, *buóta*.

Osnova *da de* glasi *da* prosta i složena te se u kraňštini ovako naglašuje:

dám	dámo i damö	dáva i davä
dás	dáste i dastë	dásta i dastä.
dá,	dadó i dadé,	

u kajkavštini glasi: dām, dāš, dā, dāmo, dāste, dadû (dadê). Evo primjere iz knige.

d á m i d ā m : küzm. 38 ka bode pravično, d á m vám, petr. 32 kaj bude pravo, d á m vam, 39 ova vsa tebe d á m, ako poklekši búdeš molil mene, 159 tebe d á m ključe nebéskoga kraľevstva kemp. 111 kaj ti d á m za vsa ova jezera dobra? — d á š i d á š : škriň. 15 moj syn! za káj se d á š eni ptuji zapelúvati, 317 líbi bližniga; aku pak néga skrivnostíi na dan d á š, ga ne bóš spet dobíl, traun. 261 vse stvary čákajo od tebe, de jim d á š jed ob právim času; ako jim tí d á š, poberajo, preš. 122 al vész de tí ga vnémaš, tí mu pévski ôgeň daš? prijatel 1878, 1, 38 za koliko ga o d á š? trpl. 48 dní na dní p r i d á š králi, — d á i d ā : škriň. 22 ali ne d á rázvúmnost svoj glas od sebe? 36 norêc zdajci svojo jezo na znáñe d á, ravn. 1, 47 en kúp lepih besedí mu d á, 2, 172 storí, de se véčiga kaj še misliti ne d á; preš. 23, 83, 89 nagfl. 118 müha ne d á počinka človeki; petr. 79 jeda mu mesto ribe kaču d a a? ... ako mu i ne d á zá to, kaj mu je prijatel, mulih ap. 173 prvi Adam na vrtu je dal počétek betegu i smrti, adda je pristojno da drugi Adam d ā počétek vráćtvu i žitku, 476 molimo boga, da nam on d á kaj prosimo, kemp. 276 dajte i d á se vám, mat. 567 vužge se vu vas jedna tak velika greha odurnost, da sama réč i spomenek négov vam strahotu d o d ā, jap. ev. 17 bódi hitru dobrovolén tvojmu zuprniku, de te ne i z d á sodniku, ravn. 1, 116 skôrej ne zamore bog hudobnih ojstréj štrafati, kakor de jih níh lastni voľi i z d á, 2, 258 kraľ se je razsrdil in trinogam ga i z d á, 2, 264 če vse nad nami nič ne z d á, Jezuš bo potlej pervóľil, de naj se nam zgodi, kakor se je nerodovitnimu figovimu drevésu, škriň. 52 več z d á posvarjenje per enimu razvumnimu, kakòr stu vdárcov per nórcu, mulih ap. 230 dojde da dušu prokletu na veke duhom peklenskem i z d á; ravn. 1, 134 prišel v Sihem je Gal, ptuj človek, in n a v d á jih še z véčim pogúmam, 2, 54 misel v nebeškiga očeta ga vsiga n a v d á, škriň. 55 bogatína premožéne je mēstu négove močy inu néga kakòr močan zyd okoli o b d á, 379 vodó kakor z enim oklepam o b d á, ber. 164 obód sápe, ktéri našo zémľo o b d á, se imenuje zrak, preš. 190 nebéški zór o b d á obličje mílo, küzm. 54/23 55/19 ravn. 1, 157 David kar je pernesel hitro o d d á, petr. 181 spodobno je nebésko kraľevstvo kinču na poľe skrivenomu, koga človek našedši skrije ga i od radosti zbog néga pójde te o d d á vsa kotera ima te kúpi poľe ono, ravn. 2, 189 kdor koľ še tóľčknimu komu, ktiri v mé

vérjejo, požirik mrzle vode p o d á, ne bo mu pozablена, ber. 74 bog Jozvetu zapové, de naj se srčno v boj p o d á, preš. 54 prijazno kupèc mu rokó p o d á; petr. 79 koteri zmed vas kruha prosi od otca, jedá mu p o d á kamena? gašp. 1, 318 vsa ova za nikaj je držal, ako živleñe ne p o d á na muke za ljubav Jezúša, 341 cesar zadñe p o d á dopitañe, 395 jeden zmed temnice stražánov glás ov istomu Dacianu p o d á, 451 za tem jeden zmed ñih p o d á vu desnu ruku Ivana knígu jednu, jap. ev. 62 gre ñnu p r e d á vse kar imá, krist. 81 kaj bi činil, da bog tebi vu ruke tvoje céloga svéta ravnañe p r e d á? levst. žup. 11 kdor svojo imovíno p r e o d d á komu družemu, ta naj stopi iz odbora, ravn. 1, 22 bog mu h kruhu tudi vína p e r d á, gašp. 1, 651 služècem meni p r i d á se ime novo, ravn. 2, 202 vesel gre, vse p r o d á kar imá, gašp. 4, 980 vse pohíštvo r a z p r o d á, škriñ. 40 katèri se svarjèñu v d á, bo k časti povzdígnen, 47 katèri se svarjèñu v d á, je gospód svojiga sréa, ravn. 2, 70 z volño pokoršíno se (Jezus) v vse v d á, kar bog obrne, ber. 16 še brata vmoriti ga ñi gróza, kdor se nevošlívosti, sovraštvu in jézi v d á, ravn. 2, 91 kako vender napuh in nevošlívost človeško srce zakrkne in z a v d á! — d á m o: prijatel 1878, 41 več se ne d á m o za nosé voditi, ravn. ber. 12 apostelñi so nam nedeło v praznovañe postavili, de naj ta krat od dèla jeñamo in naj se k bôžji službi z vso pobóžnostjo p o d á m o, gašp. 1, 447 ovak dobru vu nebo p o d á m o duhu, mulih ap. 105 za kaj jestvine križamo? za to da jestvinam vekšu svetost z a v d á m o; — d a m ò: jap. prid. 2, 25 my mejnimo, de smo vsi goreči od ajfra ñnu sì v tem samy prav d a m ó, 2, 249 le to zna miñe svetiga križa, katèru my ñegovímu čelu d a m ó, se ti prekleti hudič nimaš nikoli podstopiti k nečasti storiti; — d á s t e: kor. 1, 1 če samí je nam ne d á s t e jo po sili vzámemo, mat. 539 ah vi srečni, ako vas p o d á s t e ovomu s. zvršèñu ufaña! 403 da k vašem molitvam p r i d á s t e póst; — d a s t è: jap. prid. 1, 294 če ti vbógi postópajo, taku ste vy bogati ñnu premóžni tega krivy, kèr jim ne dèla ne pomóči ne d a s t é, 2, 90 vy jim časno ñnu večno smrt d a s t é, 2, 157 varíte se pak na vížo teh nevsmilenih tè vboge štrapàcati, kadar jim en vinar almožne d a s t é, de so lejñi ali tatjè ali golufi. Vy bi jim to malu, kar jim d a s t é, silnu dragu zarajtali z takimi nevsmilenimi besèdami; — d á t e: prijatel 1878, 23 če mi ne d á t e vérstva, idem po svéti, mat. 346 dajte ñemu ñu, ali predi kak ñu d á t e, včinite končemar ono kaj činíte kupujuč jedno živinče, krist. 162 némajú,

odgovorite i pridáte da...; — dadé (i dadê): čb. 5, 71 sami it' mi ne dadé, kor. 2, 122 gorénske dekléta so šmentan' lepé, pa jérhaste hlače za pirhe dadé, preš. 73 dokópan pévic léžal je zjútraj vrh zemlé, pokópat k tolovájam beríčam ga dadé, levst. žup. 13 pové žeje, ki se ne dadé ustno opraviti, 17 kar kedaj vróčajo strankam, da vselej dadé vsacemu v svojo roko, 25 jajca jemati za tó, da se dadé valít domačim kuram, je dovoljeno, 78 naj se župan trudi vsak učilnice razcvétiti kar se dadé, 99 župani vsak zakon po svojej občini dadé na znáñe; perg. 8^b ako gospoda kakovo imyenie komu gode na službu na veke dade ali zavežu, 10^b gda něku peneznu šumu dade, 59 neplemeniti človek ne more više nego na sto soldynov pryseči, koteroga prysege v plemenitoga človeka dugóvani mesta ne dade, 5^a koj grady svoyh lastyvnih gospodinou i zdade, 21^a ar su se navadili protiu bratie kruto hudi običai pripečuvati v vallovani imyenia ili gda je komu založe ili gda se na veke oddade; — dadó i dadú: kast. 209 le sem pertrukai vsak dán tvoje srce inu tvoje počutke, de raítingo dadó, 234 eni se naidejo, kateri vsó svojo šenkingo skazè s tem kèr veselu ne dadó, rog. 379 ti včéniki dadò neketere urzohe le tega, škriñ. 349 priètnu je božje vsmilenè ob časi oadlóge ravnu kakòr obláki, kateri ob času sùše dàž dadó, jap. prid. 1, 108 tvoje besède dadó na znañe tvojo žalost ali jezo, itd., škrb. 1, 368 ktiri se lestni lubezni popólnama čez dadó; ove. 32 gospodari koji više ovčarnic imaju, kruto spametno včíné, ako li brave, koji se vu jednoj ovčarnice odhranili jesu, za pripuščanje prepeľati dadú, mat. 561 kak greh čini se, taki prevelika takaj zgubivaju se dobra i prevelika dohajaju zla, i jesu ona koja sem povedal i sudim da zuovič névu zavjetku pred oči vaše postavim, da tak vkúp jedínana zdržáñe i tvrdnost hasnovitu vam dodadú, rog. 4 letù praesvetu Jezusavu srce jé enu zihernu mestá usem tem srcam, katera se nemu izdadó, jap. prid. 1, 214 kaj zdadó take visoke resnice per tih velikih grešnikih? kor. 1, 89 poslala je po fajmoštra, de jo spovdó, obhájajo, jap. prid. 1, 31 tedaj ga še le bolečine in britkosti tiga pekla obdadó, kast. 131 takú se pergody tem, kateri se temu poželejñu podadó, jap. prid. 2, 277 res je, de se sploh ne podadó na tatvino ali rópañe, gašp. 1, 449 videči roditeli sina dobre pameti, vu škólu k Libaniu ga podadú, 1, 485 kade kalvinski predikanti apostolskomu biskupu čemer ispiti podadú, 1, 671 aldovniki bolvánski stanovít nápitek čemerni nemu podadú, mat. 134 nagovarjala je sine, da naj

smrti ne bežé, nego nie naj p o d a d ú se dobrovoljno, 284 naj se p r i d a d ú muke k mukam, 519 hoče da naši najmi k voľe niegve p r i d a d ú se i prilóže, kemp. 308 nekateri se gori z d a d ò inu izročè; jap. prid. 1, 314 kadar se v eni fari celú taki ljudje znajdejo, bog hotèl de ne, kateri z njih govorjenam inu zadržanam enimu delu tē čede Kristusove z a v d a d ó, ah, tedaj si ti vbógi pastir vsmileña vrejden, zagr. 4^a 74 mladi onak van izidu, matere pak smrt z a u d a d ù, 4^a 136 smrti vekovečne nam ne z a v d a d ù; — d á j o: ravn. ber. 93 ko so Filiščani med pobitimi Savla kraľa našli, mu glavo odsékajo in jo d á j o po deželi prenašati, küzm. 18 varte se od lüdi, ár vás d á j o vu soudnice . . gda pa vás tá d á j o, ne skrbte se kakda i ka bodte gučali, 23 velím vam, kaj od vsákše márne rejči, štero koli lüdje bodo gučali, račun d á j o od nie na soudni dén, 267 k časi se je vüpaó, kaj se nemi pejnezi d á j o od Pavla, naj ga püsti, 458 eti edno štimo májo i zmožnosti i oblást svojo divjáčini d á j o, ravn. 1, 55 Jožefa izléejo iz vodnáka in za dvajset srebrníkov Izmaelcam p r o d á j o, 2, 131 ki se bogú v resnico in v krepost v d á j o; — d á v a: kor. 3, 108 jez in poliček se ráda imáva, mi dva se ráda za mizo p o d á v a; — d á s t a: ravn. ber. 197 strah in svarjenje d á s t a modrost. — Na goričkóm Krasu: dám, dáš, dá; dámo, dáste, daju; u Kobaridu: dám, dáš, dá; damò, dastè, dajò; dawà, dastà.

Osnova g r e d e (grēde) rabi samo krańštini. Dolazi i potpuna, nu do 3. pl. dosta rijetko, ovako: grédem, grédeš, gréde; grédemo, grédete, grédejo i gredó, pak gréjo, grédo, u goreńštini i gredò, grejò; grédeva, grédeta. Obično ispada nastavak *e* u svih osobah do 3. plur. a pred nim za tim i *d*, koje se pred *t* obično pretvara na *s* a naglas joj je ovakov: grém i grëm, grés i grësh, gré i grè; grémò, grëmò i gremò, gréste, grèste i grestè; gréva, grèva i grevà, grésta, grèsta i grestà. Evo nekoliko primjera iz kniže.

grédem: met. 221 g r e d e m, kor. 1, 42 fantíči, deklíči v tabèrno gredó, jez vbóga siróta pa g r é d e m domó; — grém: schön. 169 jest grém k očetu, jap. ev. 498 jest k mojmu očetu grëm . . za vas je bóľši, de jest grëm, ravn. 1, 47 odpravite me, de grém domú v svoj kraj, 1, 76 grém, videl ga bom, 1, 82 naj grém in kako Hebréjko pokličem, de vam dete dojí, preš. 110 prevzétno vihaš nós, ko mémo grém, itd.; — grëm: ravn. 1, 41 odpravite me, de k svojimu gospodu grëm; — grësh: jap. ev. 30 gospód, jest nisim vrejden, de ti nótèr grësh pod mojo strèho, 498 zdaj grëm h tēmu, kateri je mene poslal, inu obedèn

me ne praša: kam grěš? škriň. 113 kadar v božjo hišo grěš, varuj tvojo nogo, ravn. 1, 40 lej jo Rebeko! vzameš jo in grěš, ber. 25 če grěš ti na levo grem jez na désno, če se pa ti na désno obrneš, grém jez na lévo, kor. 2, 5 no sluga mladi, kam pa grěš? — gréde: rog. 11 kadàr ta jelen ali srna zasliši h prvimu ta rúh, takú ostrmy inu se nekolku prestráši, kir pak dálej sliši glas tajstiga, takú začne se za tèm glasam obrátat, gréde sam za tèm takú dolgu de pride na strél, 127 ta pamet telkajn gréde naprej tem drugem tudentam, kulkajn ta pogled tem drugim počutkam, 145 drzé po pule eno s. procesio, iz katero sam škoff gréde iz s. r. telésam, 175 Maria vam usem gréde naprēj ú častè, 386 ta zadña je s. Cordula, katéra za useme gréde ú tu mestu, 404 ta kir gréde, šréča nò Jezus, kug. 32 kadar se je (živina) napíla, taku jo pustite na dvoriši taku dolgu okuli jiti noter de sama od sebe v hlěv grěde, pok. 1, 27 po zdihováni grěde oveseleñe, kor. 2, 48 in gréde si devójk zbrát, 2, 72 srne ľubi strélat gréde in jeléne in medvéde, čb. 5, 77 kar po zémľi léze ino gréde, od hudôbe ñe kaj pravit' véde, preš. 49 Rozamúnda gréde v klóšter; — gré: jap. ev. 55 tedaj on grě in vzame k sebi sedem drugih duhóv, 90 lóžej je, de ena kamíla skuzi vuhú ene šivanke grě, kakor de en bogat v božje krajľestvu grě, škriň. 22 ne vėj, de ñemu za živľeñe grě, ravn. 1, 6 persíja sonce, človek gré na délo, 1, 24 še nekaj navúkov gré sem, 1, 31 Lot vstane, jima pri ti priči gré naproti, 1, 34 Agara gré pa zajide v pušavi, 1, 36 učíte se, kaj gré h pravi véri v bogá, itd., preš. 86 in gré ga ískat, klicat strežáj, 101 tó, bratec, med učene gré linguíste; — grè: preš. 24 ta grè ž ñim v bój krvávi, 88 popustí posvètno rábo orglarček in grè v pušávo, 96 sème ki tí zasejál si ga, žé grè v klásje vesélo, 113 tím grè Sláve pesám lájati; — grémo: schön. 56 hóčeš li de grémo? 71 polé, mi grémo gori v Jeruzalem, 104 kéj hočeš de grémo inu tebi pèrpravimo jagne veliku nočnu jísti? ravn. ber. 158 zdey grémo k rudstvu, kor. 3, 114 pojdi, grémo od straní; — gremò: rog. 648 za kaj my gremò ú ta tempel? škrb. 1, 369 sturi, o Jezuš, de vupañe in strah bodo naši tovarši, dokler v tem živľeñu proti večnosti gremó, kor. 3, 7 ko mémo križa mi gremò, vselej (mi) svet(i) križ stor'mò; — gréste: rog. 310 grējste memu de se en krat na perpognete, 652 kadar grējste ú cèrku, jap. prid. 2, 92 vas prosim, de vy en krat samy v sě gréste, ravn. ber. 4 ko se molitev skončá, vstopíte se po dva in dva v vrsto, de

gréste, in kader memo nih gréste, se jim perkloníte, kor. 1, 68 vi prav'te: grémo spat ob čas', pa gréste le k deklétam v vas; — grestè: rog. 622 ljudje pravijo od vas, de ob pímet grèsté (čitaj grèstè), škrb. 1, 151 vi gresté v eno ptujo malikvavsko dežélo; — gredó: dalm. 2 hron. 20 ony gredó semkaj, de bi nas vunkaj pahnili iz tvoje erbsčine, job 21 za nim vsi človeki gredó, job 41 se vkup držé, de narazen ne gredó, syrah 14 vse minuče ričy morajo konèc vzeti, inu ty kateri ž nímí rounajo tudi ž nímí tja gredò, daniel 11 katere kakor ena povudña semkaj gredó, jezaia 30 katere pruti puldnevi gredó, jerem. 4 varíhi gredó semkaj, itd., schön. 68 kir poslušajo inu gredó tje, 192 on gré pred nímí inu te ovce gredó za nim, kast. cil. 116 bug je dal pameti tako muč de, aku li človek jo hoče prou nucati, lahko premore svoje sovražnike te že le inu svojo volo inu ta čas yh kakor sužné na ketini držati, de ne gredó kamer bi hotle, 180 nikár samu od ludy se odtrgaj ampak tudi od teh ričy, katere tebe nyč an ne gredó, kemp. 29 my be mogli veliku več myru imeti, ke bi se my v drugih ludy govorjeñe inu djañe na mešali katere nam nič am ne gredò, 92 zadrži se na ti zemli koker en romar inu ptuji, katermu nič am na gredò ta opravila inu šafti tiga svejta, 108 ony gredò malu kedej vunkej, jap. ev. 271 nečistim duham zapoveduje inu ony gredó vun, škriñ. 14 ñe noge gredò v smrt, 27 de bi klicala tje kateri po pôti mému gredó, 96 kobilce kraja nimajo inu vendar vse kmalu v tropah vun gredó, 110 vse rečy gredó v en kraj, 167 k vam tedaj, krajli, tje moje besede gredó, jap. prid. 1, 22 strele gredó vùn iz ñegovih oçy, 1, 87 taku yseo eni bogastvu, drugi gredó po nih slejpim nagneñi, 2, 76 ne gredó nigdar iz pušave, škrb. 1, 4 že le so dobre, al kaj nuca, kir ne gredó v diañe, 1, 281 oní gredó za Jezusam, 1, 395 le malo jih je, ktiri po tej (poti) gredó, ravn. 1, 29 trije ptujci se vzdignejo zdaj in gredó na Sodomo, 1, 40 zdaj še le gredó, k večerji, 1, 53 en krat gredó Jožefovi bratje od dóma, itd., ber. 5 po dva in dva v cerkev gredó; — grédo: jap. prid. 1, 276 vsi le ty pridejo k svetím zakramentam, grédo k spovèdi, ním se grèhi odpušajo inu gredó k obhajilu, ravn. ber. 5 še le po uki v cerkev grédo; — grèdo: ravn. 1, 238 sunil si me v brezen, v sredo morjón (!), zatòp me obdaja. Vse tvoje krníce in tvoji valóvi grèdo čez mé! — gréjo: ravn. ber. 174 ne slišijo okoļ svòjih kóč družiga kakor vetróve hruméti iz zverí rijoveti, ktére gréjo na svoj róp; — gréva: škriñ. 149 zjutraj vstaníva, de v vinógrade gréva,

kor. 3, 36 pojdi, gréva tjè; — grédeta: kor. 1, 90 Marija ('n) Jézuš grédeta po mene vbogo zdaj obá; — grésta: rog. 280 zapovéj temu mladéniču na téga kójna sèjste. Sèjde le tá, grèjsta inu prideta ú en gojzd, rav. ber. 129 kader iz tempelna grésta, je Daniel po tléh čistiga pepéla natrósil, preš. 33 bóg men' úro dàj poslédno préd ko grésta pred oltár; — grestå: kor. 1, 77 še se vzdigneta in grestå.

Osnova je *e* potpuna rabi danas veoma rijetko, obično samo u 3. plur. ovako: jédem, jédeš, jéde; jédemo, jédete, jedó i jédo, jéjo, jédejo (schön. 454 snedejo), i veoma rijetko jedé; jédeva, jédeta. Navadno dolazi bez nastavka *e* pred kojim i *d* ispada ili se pred *t* mijenja na *s*, a naglašava se u kranštini: jém, jěš, jé, jémó i jemò, jèste i jestè; jéva i jevà, jésta i jestà. Kad naglas nije na prvoj slovcu onda u goreštini je glasi *i* ili *j*: imò, jěvà; iza riječi koja se samoglasnim svršuje od *je* biva *j*: kaj pa jstè? quid editis? mi jmò krompir, ili krompir imò. Složena s prijedlogom *s* gubi *j* a među *s* i *e* umeće se *n*: sném, sněš itd. U kajkavaca je u singularu ^ mjesto 'a u pluralu samo ' na prvoj slovcu, a 3. plur. glasi jédu i jedû; 2. plur. uz jéste glasi i jéte. Evo primjere iz knige.

jém: rav. 1, 40 dokler naročila ne opravim, ne jém, 1, 43 pojdi na lov in jed mi pripravi, če kaj vjameš, kakoršino vėš de rad jém, 1, 274 dansi ne jém in ne pijem, dokler mi prošne ne dovolite, ber. 34 pójdi na lòv in če kaj vjameš, mi jed napravi kakoršno vėš de rad jém, abc. 34 kruh jém rad; — jěš: kast. cil. 101 za potrebo pyeš, jěš, tudi za potrebo se oblači, rav. 1, 8 nikar ne jėj, če jěš, boš mogel vmreti, 1, 10 nikar ne jėj, če jěš, moreš vmreti, 1, 321 kral bo menil, de mališko darino jěš, küzm. 53 gde ščėš naj ti pripravimo da je jš? nagfl. 22 v šteroj rouki držiš žlícó gda je jš ž nów? 34 ka za takšo jejstvino rad je jš, ka za sád rad je jš tí? kemp. kov. 228 ti prez potrošéna od priemlúčega se jěš; — jé: škriń. 306 kdor mene je, bó še láčen, rav. 1, 11 Eva séze, ga vtrga in jé. Tudi Adamu ga da in on ga tudi jé, 1, 42 Ezav perséze, jé, pije, vstane ter gré in mu ni mar prvéntvo, 1, 43 Jakob ni ga spoznal, jé in blagoslòvi ga, ber. 206 zméren in trézev je tisti ktéri le tóliko jé in pije, kólikor mu je tréba de svojo lakot in žéjo prežéne; nagfl. 34 ka rad je j koń? petr. 87 kí télo moje jée i krv moju pije, vu mene prebiva i ja vu nem, 92 ov gréšnike prijemle i ž ními jé; škriń. 379 on i z je gorre, rav. 1, 298 radi bomo vmrli, če vsiga Běl ne pojé, nagfl. 91 odrašena mačka pojéj i kühano hráno, naj ráj pa je j

mlejkó i mesou, jap. prid. 1, 264 grevinga je en črv, kateri drèvú tìga grèha nótèr do muzga preje, 2, 136 ne spravljate si šacov tukaj na zemli ker jih riá snè, škriñ. 237 nikár se v svojih mislih kakòr júnèc ne povikšaj: de ne bó ki noróst tvojo móč razdjála, de tudi ne snè tvoje listje inu ne pokončá tvój sad, ravn. 1, 297 misliš de Bèl ni živ bog? ne vidiš, kolko snè in spije vsak dan? met. 280 en krvíčn vinar deset pravičnèh ujé; — jém o: ravn. 1, 250 kakor gre dež in sneg od neba pa ne spet nazaj, ampak zemljo pojí in jo rodovíti in zelení, de roduje sètino seme in kruh ki ga jém o, tako bodi tudi beseda, ktera iz mojih úst gré, 2, 180 ljudjé jém o de živimò, abc. 65 na nívo sèjejo oče druge rečí ki jih jém o; nagfl. 34 gda smo lačni, z vústami je jém o; mat. 177 kruh kojega jém o; — jem ò: jap. ev. 381 perprávitá nam tó velikonočnu jagne, de ga jém o (čitaj jemò); — jéste: dalm. gen. 3 bug vej, de na kateri koli dan jéste od néga, se bodo vaše oči odprle, ev. luc. 5 za kaj vy jéste inu pyete s colnarji inu z grešniki? mat. 572 ali jéste ali pijete ali kaj drugo činíte, vse k bogu i na hvalu négvu ravnajte (1, cor. 10); — jéte: küzm. 113 za kaj s publikánušmi i grejšnikmi jejte i piéte? — jest è: jap. ev. 276 za kaj vy s colnarji inu grešniki jest é inu pyéte? 384 jest vam pèrpravlam, kakòr je meni mój oče pèrpravil tó kraj-lestvu, de vy jest é inu pyete pèr moji myzi; — jed ó (jedù): dalm. daniel 1 kateri od krajleve špendie jed ó, jezaia 9 aku jed ó na lejvo, taku ne bodo siti, jap. ev. 277 za kaj se Joanne-zovi jógri po góstu póstio inu mólio, tvoji pak jed ó inu pyó? kug. 194 vse le tē arcnye pak nucajo le, če sviñé še rade jed ó (è mj. e, jer se tako piše jed, jesti), škriñ 12 ony jed ó kruh malopridnosti, 28 kateri pèr nēni mizi jed ó, so v pèkla globočmi, 129 gorjé tebi dežéla, katere poglavarji zgodaj jed ó (čitaj jedó), blogèr dežéli, katere poglavárji ob svojim časi jed ó, 289 kateri negovi kruh jed ó, imajo golúfne jezíke, ravn. 1, 147 ves dan ne jed ó nič od žalosti, 1, 40 zdaj še le gredó k večerji in jed ó in pijejo, 1, 289 ktiri iz kraľove mize jed ó, abc. 51 krave jed ó travo in mrvo iz gár, itd.; petr. 40 i psiči jed ú iz drobtin kotere opádaju od stola gosponnov njihoveh, mat. 566 hotel je ne napelati da jed ú jestvine prepovedane, math. 2, 3, 138 ovak zdržava bóg milostivni vnòge továrúše z detcum, da ne samo jed ù i zasitiju se, nego takáj na strán postáve, 2, 3, 217 i cučiči jed ú drobtine, 2, 2, 260 onda se Rimľani okolu váraša Jeruzalema skup sprave, da kaštigu pravice božanske izvršé, kak se správľaju orli okol

mrtvoga téla, da je izjedú i potroše; ravn. 1, 107 jedó da se najedó, 2, 233 kadar se vsi najedó, ima vsaki še ravno tólki kóšcik v rokah, kolikoršiniga je bil prejel; ovc. 24 ako se svržic kojega god mladoga drevja ali najbolje, ako se hrastoveh mladice naglodaju i najedú, tak se hote omamiti, kug. 194 če svinę ne pojedó veliku, takrat nimajo ne arcnye ne druge pomoči već močy tim bolnim živleńe ohraniti; gašp. 1, 508 dokončal jesem, ako one (stvare) naproti meni ne bi hotele dojtí, ja proti nim pojdem, ne razčemerim, da mene razdráplu i pojedú; kug. 156 nar bol nevarne so grintove garje: le tę kožo inu mesó prejedó, ravn. 1, 116 samogoltno se preobjedó; jap. ev. 329 tudi ga moli ne snedó, kug. 157 garje na obrazi primejo žnabte nos očy všesa inu roge, kadar tę snedó, začnejo kosty gristi, ravn. 1, 292 popi prodájo ali snedó te darove, abc 53 voli snedó veliko klaje; — jedó: rog. 482 eni pijo to vinu de iz njih plivka (pljuka), eni jédó, de s prstam došézejo; krist. 182 je li ov kruh meńe jakosti dáje, kajti drugi meso jedú? (—ú je znak piscu, kao da je —ú od eju skraćeno); — jéjo: küzm. 76 či do laktá ne operéjo rouk, ne jejjó, 113 za kaj se vučenicke Ivanovi postijo čestou i molitve činijo, tvoji pa jejjó i piéjo? — jedé: levst. žup. 80 gospodár ne more braniti, da se kuha pri negovem ogńi in da vojaki jedé iz negove posóde, kor. 3, 131 otroke res snaži de jim je gorjé, al' mal' jim pomaga, bol dôsti snedé; — jéstá: ravn. ber. 13 od vsiga drevja po raji jéjta, samo od tiga drevesa ne sméta jésti, če od tiga jéstá, móreta umréti.

Osnova jese dolazi u kranštini samo u skraćenom obliku i bez naglasa, ali u izreci kad se hoće da se istakne ima i naglas i to ovakav: sēm, sī, jē; smō, stē, sō, svā, stā. U govoru mjesto *si*, je rabi samo *s*, *j*: *s* rabi osobito kad se riječ iza nega počima samoglasnim: ti s imel, jel' s opravil? a j rabi osobito onda kad se riječ pred nim svršuje samoglasnim: ona j' šla, Mico j' videl. U kajkavštini dolazi i oblik: jësem, jësi, jëste, jësmo, jëste, jësu, u ugarskoj slovenštini također jësem jëste, itd. pak novo stvoreni oblici: jësteta = sta, i sôjo i sôjo = so. Mjesto jësem govore kajkavci i jës: ja jës i jës.

Složena s negacijom *ne* ima ' na prvoj slovcí te glasi: nësım i nısım, nësi i nısi, né i ní (kajk. nê, nî i nêje), nësmo i nısmo, nêste i nıste, nëso i nıso, nësva i nısva, nësta i nısta. Uz nësım govore kajkavci i nës: ja nës. Dosta će biti dva tri primjera iz knige: nësım, nısem: dalm. ev. ivan. 1 jest nësım Cristus..

si li Elias? on je djal: jest nésim, itd., schön. 8 jest nésim Christus, 50 gospud, jest nésim vréjden, de ti notèr grés pod mojo strého, 51 takušne vére nésim jest v Izraëli našel; petr. 27 nésim našel tolike vere vu Izraele, 53 vu skrovnom meste nikaj nésim govóril, 104 bože, hvalu ti dájem, kaj nésim kak su drúgi ludi, 174 nésim došel zvát pravične, nego gréšnike, kov. kemp. 167 nikaj nésim, 180 kuliko puti nésim tak vučinil, 185 vnogo krát onde nésim, kade têlom stoím ali sedím, 212 nésim bóg neslóge, neg míra, itd. — nês i nês: kov. kemp. 107 ondè mè kážeš meni, kaj jesem, kaj sêm bil i nês znal, 127 spogaña mi, koja nigdar nes ni mislil; — nési: dalm. ev. ivan. 1 za kaj kàrsčuješ, kadar nési ti Cristus? itd. kast. cyl. 261 aku ti arcata kir te žyè inu reiže zahvališ inu mu lón plačáš, za kai božij arenij nési pokorn? preš. 112 nísí je v glávo dobíl, si dobíl le slovénšino v krémple, met. 281 alb nésým takó velíka kakor vol? nésý ne; petr. 53 nési li ti zmeđ vučenikov ovoga človeka? 137 žeñeš gde nési sejal i správlaš gde nési sipal; — né (nê), škriñ. 305 ny schön. 65 le tá hvala nej ništèr h pridu, preš. 23 kdor ní za bólj rábo, naj várje dóm in bábo, met. 294 pês jim né pustil jésti; petr. 49 ki je oprán, né mu potrebno nego da noge opere, ar je ves čist, habd. ad. 207 ta tužba prez ni ednoga srama i straha be učínena od nesramneh starceu proti poštene krvi, te za to, kajti né privolila hoteñu i požeñu nihovomu odurnomu kozelskomu, kemp. 19 né človek seguren od skušñih ze vséma dok žive, 216 čie milosrdnosti nê broja, gašp. 1, 77 kajti milošče prijeti nê hotel, odhaja Jezus od ñega; — nêje: kov. kemp. 236 nêje to iz záslužbe ľudih, da človek posvetí i v rúkah ponáša Kristušev sacramentum, 258 stanovito nêje drúgi koi národ tak velik, koi bi imel boge približavájúće se k sebi, kak ti bóg naš ovdešñi jesi vsëm vernèm tvojèm; — nésmo: dalm. ev. mat. 25 nésmo tebi služili, ev. luk 5 my smo vso nuč delali inu nésmo ništèr vluvili, met. 232 nésmo nè tako slabe stvarí, kakor smo menil; petr. 96 vsu noč déljajúči nikaj nésmo vlovili; — néste: dalm. ev. mat. 25 jest sim lačen bil, inu vy néste meni dali jesti: jest sim žein bil, inu vy mene néste napuili, jest sim en gust bil, inu vy mene néste erpèrgovali; jest sim nag bil, inu vy mene néste oblejkli: jest sim bil bolan inu v' ječi, inu vy mene néste obyskali kar vy néste sturili enimu nar manšimu iz letih, tiga vy néste tudi meni sturili, kast. cil. 140 néste li slišali, de v našim času so ty podložniki svojmu lastnimu krailu pustili skuzi rablina glavó

odsékati? küzm. 52 sem lačen bio i nejste mi dáli jesti; žeden sem bio i nejste me napojili, poutnik sem bio i nejste me gori prijali, nági sem bio i nejste me odeli, betežen i v temnici sem bio i nejste me priglednoli. (Nu u ugrskoj slovenštini voli se reći: jas sam nej, ti si nej itd. n. pr. küzm. 52 ka koli ste nej učinili ednomi z eti naj ménši, ni meni ste nej učinili); petr. 46 zá to ih vi ne poslušate, ar néste od boga, 77 do séh dob néste prosili vu ime moje, 131 lačen jesem bil te mi néste dali jesti, žeđen sem bil i néste mi dáli piti, pútnik jesem bil i néste me na stan prijeli, gol sem bil i néste me odeli, betežen i vu temnici jesem bil te me néste pohodili; — néso: dalm. daniel 5 ony néso znali pisma brati, itd., schön. 21 luč v tèmni svejty inu tèmme je néso zapopadle, 159 kadár néso obeniga dolgá te smrti na nemu našli, so ony vunér Pilatuša prosili de bi ga vmuril, kast. cil. 2 kadar nyč ne potribujejo, nyč néso dolžny, preš. 18 ne pozabíti jih, so te prosili drúgi, ne môje prevzétno srcé; v míslih ti níso, al' mène po sili pómnila bódeš do zádniga dné, 146 vém, de níso vrédne táke sréče; petr. 76 gda on pride, bude karal ov svét od greha i od právice i od suda. Od greha zá to, kaj nésu veruvali vu mene, kov kemp. 186 od skúšne tělovnóga hoténa prosti nésu; — nésta: met. 284 ker sta sinóva menila, de je vñ nogradñ zaklád zakopán, sta ga pridno prekopávala; zaklada sbcer nésta našla, al' vñ dobro okopanñ nogradñ so jima tñrte bogato rodile, preš. 21 obrázov nih lepôta, sneg béli nih živôta zmotila nísta me (a rog. 646 nistà), 191 nič věč se nísta vídila na svéti; perg. 17^a poleg euangelioma nyésta duaa, da listor iedno tyelo muž i žena.

Osnova *vede* cijela do 3. plur. rijetko rabi a onda se ovako naglašá: védem, védeš, véde; védemo, védete, védejo, obično vedó, védo i véjo, a i vedò, vejò; védeva, védetà. Obično rabi bez nastavka *e* pred kojim se i *d* gubi ili se pred *t* mijenja na *s*, a naglašuje se u krañštini ovako: vém, věš, vé; vémó i vemò, véste i vestè; véva i vevà, vésta i vestà. U kajkavaca je u singularu ^: vém, věš, vē itd. a u 3. plur. na zadñoj: povedû. Evo primjeri.

vém, vém: dalm. jerem. 11 gospud je meni tu na znañe dal de vém, a inače pisano vejm, n. p. 2 kor. 12; schön. 65 aku je on v telési bil, tìga ne véjm, ali je li on izvanaj telésa bil, tìga jest tudi ne véjm, bug je véj, škriñ. 95 try rečy so meni težke inu to četrtó cèlú ne vejjm, 106 od katerìga ne vejjm, ali bó módèr ali norèc, 174 dobru vejjm de bó mene svojih dobrót dej-

ležnica sturila, traun 95 vej m kaj meni mánka, 122 jest vej m za vse ptice tiga nebá, ravn. 1, 16 kaj jez vém? 1, 40 če ste drujih misel, mi pa tudi povéjte de se vém obrniti na lévo ali na désno, 1, 43 star sim in ne vém za smrt, preš, 12, 51; nagfl. 41 vej m da je eto bila tvoja sekera, škrb. 2, 60 de vam le to do povém, si bom vse perzadel, schön. 384 jest vbogi gréšni človik se odpovém hudiču, levst. žup. 183 ovédeti, ovém, dalm. ev. ioan. 16 jest vam risnico povém, schön. 6 kaj ste vy vunkaj hodili glédát? Eniga preroka? ja jest vam povém, katéri je tudi več kakòr on prerok, traun 118 katéri se na svojo móč zanašajo, tem jest povém, ravn. 1, 270 postój en malo, de svojimu očetu to povém; küzm. 25 vu vrejmeni žétve povej m žnecom: poberte koukol; mat. 151 ako ne znate, ja vam povém, prvle vendar nego zrok povém, čujte skrovnost, kov. kemp. 107 da istinu povém; nagfl. 151 zdaj vam vu priliki pripovej m, kak da de s pečjá jablan; rog. 137 tu vam zapovej m, de lubite, preš. 118 oči sem večkrat prašal, ali smém ljubiti te: odgovora ne z vém; — véš i v êš: dalm. daniel 5 ti Belsacer negou syn nési tvojga srca ponižal, naj si le tu vse véš, daniel 10 véš li za čes volo sin jest h tebi prišál? itd., schön. 155 si li ty sam en ptuy v Jeruzalemi inu ne v êš kaj se je te dny notri zgudilu? 311 ti negou glas dobru slišiš, ali ne véjš od kod on pride, škriñ. 83 ne hvali se za volo jutrišniga dneva, ker ne vejš, kaj bo prihodni dan s seboj pernešel, 246 ne veseli se čez smrt tvojiga sovražnika, ker vejš, de bomo vsi vmrli, traun 98 gospod, ti vejš, 167 o bog, ti vejš mojo nevúmnost, ravn. 1, 43 jéd mi perprávi kakoršino véš de rad jém, 1, 61 slišim de véš sa ne vse gladko razlagáti, 1, 305 vse vidiš in vse véš, preš. 51 jez dôbro vém, ti dôbro véš, de v zakon vzeti me ne sméš; petr. 49 kaj ja činim, ti ne véš vezda, ali potle znal búdeš, 154 veter gde hoče onde púše i glása negòva čúješ, ali ne véš od kud ide kam li ide; škriñ. 54 aku nemu to povejš; küzm. 13 vidi, da nikomi ne povejš; petr. 26 viđ da nikomu ne povéš, kov. kemp. 241 ove i ostale falinge tvoje potlakam s požaluváñem i velikum grúščum lastovite mlahavóče spovéš i opláčeš, tvrdno nakáni vsigdár žitek tvoj pobólšati, škriñ. 135 aku se ne zvejš ti, pójdí vunkaj; — vé i v ê: dalm. 2 kor. 11 ta vej de ne lažem, 2 kor. 12 ti ga ne vej m, bug je vej, schön. 65 ta véj de ne lažem .. tiga jest ne vej m, bug je véj, škriñ. 22 ne vej de nemu za živleñe gre, 28 on ne vej, de tamkaj so velikani, traun

po tem bogá zahváli (David), ker vej de je vslišan, 257 se ne vej, kej je stala, ravn. 1, 11 bog jo že vé, 1, 28 vstraši se Sara, ker je slišala, de ptuj mož né misli vé, preš. 119 vé že nóč ki brítko slíši zdihováti me brez spaňa, vé že svítla zárja, dnéva porodnica, de jo ljubim, vé že jútro, vé že póldne, vé že mráčni hlád večéra tího tóžbo mój'ga bléd'ga vél'ga líca, de jo ljubim, vé že róža, ki per póti, kóder drága hodi, ráse, vé že ki nad pótyo léta tíca, de jo ljubim, vé že mókri prág né hiše, vsáki kámen blízo néga, ino vé ki mémo vódi me stezíca, de jo ljubim, vé že vsáka stvár kar védit' in kar slíšati od méne in verjéti nóče drága mi devíca, de jo ljubim; 12, 17, 22, 25, 36; küzm. 50 pride gospoud sluga onoga vu dnévi, v šterom se ne dovej i vu vóri štero ne zna, predge u letop. mat. slov. 1877, 100 ništerni po tatji, po hamíčiji velko nesrečo na svojo glavou zidajo. Boug je trplivi ino milostiven, ali gda se niti ne dovej, ves žitka trúde ino blágo zgübi; ravn. 1, 210 ne bó mu dobro, kdor svoje grehe skriva, kdor pa se jih izpové in jih zapustí, on bo milost dosegel, predge u letop. mat. slov. 1877. 98 dokeč je človik živ zdrav, naj se spovéj . . gda se že prečisti, naj si dosta krat k bougi zdehne, gašp. 1, 855 razumévši betěžnik ova, iz vsega spové se žitka; mulih ap. 9 more li i kada brat ali sestra ove bratovčine koje prošćenje dobiti? More, ako se spové i pričestí; levst. žup. 145 naj se tem ljudém v živo dopové, da tako delo trati čas in troške brez nobene koristi, ravn. 2, 10 bog je Izraelcam odrešenika obétal in djal de bo Davidov sin, previkšiga sin, večer kralj. Taciga na taňko ga napové zdaj angel, rog. 635 Maria je tajsta srečna divica, kateri g. bug neč na odpové, ravn. 1, 18 pové mu, kaj misli, 1, 29 po tem mu gospod pové, de bo Sodomo in Gomoro sodil, 1, 39 Rebeka teče domú in vse materi pové, 1, 46 pové ji, de je Rebekini sin, 1, 52 očetu pové, kar bratje hudiga počnó, itd., mulih ap. 129 vu ovom navuku hočemo govoriti od angelov, â vu drugom pové se nekaj od vragov, mat. 77 vam pové, da voľu negvu hmaň grehov navade kak ti zvezale jesu; škriň. XLV s. Hieronim ne prepové hčeri visoko pejsëm brati, ravn. 2, 144 po Jezusovimu navuku ni dosti, le nečitosti ne vgaňati. Tudi nesránni pogléd, tudi nečiste žeľe ki so v srcu prepové Jezus ravno tako, nè le grdiga djaňa, 2, 172 trdó jim prepové nè tega drugod praviti, ber. 72 Mojzes jim prepové z nevernimi ljudstvi pečati se; gašp. 1, 806 da vu klošter redovnikov ali opatic svetske žénske glave hoditi ne smeju, prepové, kov. kemp. 176 drži pri tebi kaj

tî povedam. Kada pak ja mučím i za otajno držím, on sam ne more zamúčati kaj me je drugem ne povedati prosil, neg taki mene i sebe prepovê; levst. žup. 99 treba da se stvar obče razvé ter na široko razglási; ravn. 1, 4 zdaj bog zapové: zemla naj rodi travo, 1, 19 Noe vse stori, kar mu bog zapové; gašp. 1, 340 osupne zvrhu tulike jákosti gingave divojčice trinajst let stare krvoločni cesar: pun jáda i čemera strašno bičuvati i mreváríti nu zapové, 383 niti ovak niti onak stalno srdce službenice i zaručnice Jezusa Kristuša ni mogel k sebi obrnuti. Od kuda zapové nu vu cirkvu Veste božice k drugem zapejati devicam, 387 svéti devici na mestu onom glavu odseči zapové, 396 hotejúči se fantiti nad mrtvem telom, zapové ono vu jednu smrduču hititi mlaku, 403 Marzabánas srdce Anastaziuša vkročeno štimajúči z novič pred se dopejati zapové, 445 sudec z nóvič mrtvo telo zapové zežgati, itd., kov. kemp. 54 redovnik marliv vsa za dobro prime i podnaša, kaj mu se zapové; ravn. 2, 5 Caharija se skorej ne zavé od stroména; 1, 12 nič ne storíte nikol česar, zvé naj se, bi se mogli sramovati, 1, 23 Noe prebudívši se kakor zvé kaj je Ham sturil, se hudiga zadela, 1, 62 de mlad zvé, kakšina je lačnim, 1, 255 otrok nevbogliv in pa odpeláni golób, ki se nič več ne zvé! poguba kakor osel ga bo zagrabla, preš. 86 ko gódec skrivnóst pogóvara zvé, mu líca rudéče obledé; predge u letop. mat. slov. 1877, 98 ne odlašaj (pokoure) na smrtno vóro, ar vrag zvej i pamet ti zmejša pa ti ne da pokoure činiti; gašp. 1, 731 od kojéga razme mater vre zdávna svétu pokojnu otca pako vu red svétoga Ferenca odhájañe; ali da i on vremeniti žitek z vekivečnem vre je premenil, zezvé; — véde: čb. 5, 80 kar po zemlji léze ino gréde, od lepôte tvoje pravit' véde; -- vémo: dalm. ev. ivan. 16 sej vémo my, de ti vse ričy véš, rim. 6 my vejmo, de je naš stari človik ž nim red križan, schön. 212 my véjmo (itd. na istom mjestu), jap. ev. 99 ony so rekli: my ne vejmo, 104 mojstèr, my vejmo, de si ti rèsničèn, škriñ. 197 aku ne grešimo, vejmo de nas med tē svoje šteješ, ravn. 1, 23 to vémo zdaj, 1, 37 ravno taki moremo tudi mí biti, kolkor krat vémo čisto gotovo božjo voľo, 2, 290 ta človek je grešnik, mi vémo... sej vémo de bog gréšnikov ne vslišva, preš. 22 kaj nêmu úpat' smémo mornárji dôbro vémo, deklétam káj, kdo vé? 99 sej vémo, de turčúje Srp; mulih ap. 474 nakanil je oprostiti, ako se pravično spovém o; ravn. 1, 312 tako strup pregaña, de jo v priliki povém o, 2, 283 lohka povém o drugim svoje misli in občutke, in

tudi njih misel (plur. gen.) se lohka z a v é m o; krist. 31 spodobno premišljava ne bude i nam nehasnovito, dok se do vsa mogučenoga podignemo, da ondè veličanstva negovoga spozna ne z e z v é m o; rav. 1, 237 vadlájmo, de ga z v é m o, kteri nam je kriv te ne sréce; — v e m ō: jap. prid. 2, 202 tó je čudnu, druge krati se potóžio, de nimajo časa na dušo misliti inu zdaj ne vejďó, kaj bi ob nedeljih počeli, če jim oštarie, ygré inu druge kratke čase pre p o v e m ó; — v é s t e: dalm. rim. 6 ne v e j s t e l i, de smo v negovo smrt kršćeni? schön. 1 v y v é j s t e, ura je tukaj de se my od sna obudimo, 153 v y v é s t e kakušna beséda se je v vsěj judovski deželi rezglasila, rog. 648 v é j s t e l i v y h kaj za enimu koncu hitimo? rav. 1, 83 ravno tako vas je že morebit iz jézar nevárnost otel, za ktire sami ne v é s t e de ste bili v njih, 2, 293 v i v é s t e, Samarjane niso trpeli, de bi se ondi molil bog, itd., škriñ. 10 glejte, de razvumnost z v e j s t e, škrb. 2, 11 ktiri jim (otrokom) táko (krivo takó) oblačilo ne o d p o v é s t e, ktiro je nedolžnosti škodljivo; dalm. daniel 2 ako mi to sajnó p o v é s t e inu izložite, rog. 200 če na p o v é j s t e, taku hóčem vas use žive žežgáti, škrb. 1, 124 od vas govorím, ktiri scer vaše grehe p o v é s t e pa zamóvčite take okolstáve, ktire so vas na en krat več grehov deléžne strile; od vas, ktiri p o v é s t e de ste grešili pa ne perstávite zraven, de imáte že dolgo navádo grešiti; mat. 346 poglejte malo ladaña i orsage, koji so plemenitejši od kršćanstva, i potlam meni p o v é s t e, je li ovem grožňam morete veruvati; škrb. 2, 11 ktiri ne pazite z bistrími očmi na vaše otróke, ktiri jim potepáne, vasváne perpustite, ktiri jim slábe drušine, perjáznosti, skup zahájanje ne pre p o v é s t e; — v e s t ě: jap. prid. 1, 260 samy dobru v e j s t é; — v é t e: škrb. 1, 50 o lubi moji! strite po navukih, ktiri so vam dáni bli, sej veste de vpije s. evang. de scer dosti je poklicanih, pa le malo je izveličanih, čez kar se ne smete čuditi, dokler p o v é t e, ako iz štirih dejl v zemlo vrženiga sémena en sami dejl góri zraste, dozóri inu pernese sad, ki je uržoh, al per róki ktira sème vun vrže, al per zemli, ktira sème prejmé? — v é d e j o: schön. 119 kaj ti mene vprašáš? vprašaj téh kateri to v é d e o kaj sim jest govuril; — v é d o: dalm. prid. 4 neverníkov pot je kakor en mrak, inu ne v é d o, kej bodo padli, schön. 140 oča, odpusti nim, za kaj ony ne v é d o, kaj déljajo; — v e d ó: rog. 427 aku si lih v e d ò za tu, kemp. 120 dosti krat je cilu dobru, de drugi ludje za naše tadle v e d ò, škriñ. 12 hudobnih pôt je támna, ony ne v e j d ó, kje pádejo, 125 živi v é d ó, de bodo

vmrli, mrtvi pak nič več ne v e d ó, jap. prid. 1, 143 samy dobru v e j d ó, de se ne more vse sturiti kar h ó c i o, 1, 368 še ne v e j d ó, kaj je sveti duh, pok. 1, 24 kateri ne v e d ó, od kod ta isto pride, 3, 109 ne v e d ó, če so tvoje lubezni urédni, škrb. 1, 41 to vse v e d ó kristiáni, ravn. 2, 28 čudila sta se, de rojstvo božjiga d é t e t a že ti možje tudi v e d ó; kast. cil. 433 več krat čez lejtú se svojih gréhou čistu s p o v e d ó, levst. žup. 96 če v odlóčenem róku ne pridejo izpóvedí o najmaríni, to naj župan níh gospodárje poklíče préd se ter jim reče, da se i z p o v e d ó; pok. 3, 61 daj de Judje i z v e d ó kaku obilnu kruha se v katóliški c é r k v i najde; ravn. 1, 49 poslal je poročnike pred seboj, de mu prihod n a p o v e d ó: ber. 112 tepeni Izraelci spoznajo zdey svojo krivico, se o d p o v e d ó malikovañu in se pobošajo; škriñ. 380 kateri se po mórji v ó z i o, p o v e d ó tega nevárnosti, jap. prid. 2, 126 kateri se takih ští-mancov ne boje, jim v zobe odrekó in zadosti grobu resnico p o v e d ó, ravn. 1, IV drugim ktiri se lepši krajnšine drzé pravimo de jo po domače p o v e d ó, 1, 66 domá p o v e d ó očetu vse, 1, 76 p o v e d ó jim besede, ktire je Jožef govoril, 2, 199 hlapci gredó h gospodarju, p o v e d ó mu: oče, niste lepiga s é m e n a na nívo sjali? zagr. 4^a 110 oni nai p o v e d ú, kai se nym vidi; ravn. ber. 7 ne storíte nikoli nič, kar vam vaši prédniki in vikši prepovedó; kast. cil. 206 pravica je postavam pokorna, inu kar ti višiši z a p o v e d ó, levst. žup. 102 vrhu tega naj z a p o v e d ó nadlôžne n a r e d b e, gašp. 1, 626 sveti mučeniki zverju z a p o v e d ú prez vsakoga kvára iz varaša van iziti i v u lozne oditi puščine, 1, 793 poleg jezerišča postaviti z a p o v e d ú tóple vodê bedeñ; ravn. 2, 152 vse te lepote se ne z a v e d ó, 2, 184 Farizeji, ki so Jezusa ogrditi m e n i l i pa sami so bili zdaj na sramoti per ľudéh, se od j é z e ne z a v e d ó, 2, 104 že človéka prijaznost jih je g j i n i l a, spoználi so, de je božji edíneec za mizo per níh, na en krat se bogá zraven sebe z a v e d ó; — véjo: ravn. 1, 290 Farizeji v prémži sami ne véjo kaj bi rekli, 2, 91 ko mu več ne véjo kaj reči, so obmólnili, 2, 136 ktiri se vsimu časnimu o d p o v é j o, 2, 158 prímite se tega lepiga Jezusoviga izréka, de bote zmiraj van mislili in gledali, le tólko navúka ima v sebi in lohek je, že otroci ga previdijo, že oni se lohka v a n z v é j o, ber. 50 bratje pridejo domú in p o v é j o očetu: Jožef še žíví; — véva: ravn. 2, 290 de je slep rojen, to dobro véva; — vésta: ravn. 2, 293 ne vésta, kakšíniga duha sta, 2, 55 nè svétovati, nè pomagati si več ne vésta, 2, 240 Jezus je vučencama odgovoril: ne vésta kaj prosita, kor. 2, 130 kadar

vésta dvá, se še zariglá, kadar véjo trijé, véjo vsi ljudjé; met. 290 obá se vnámeta in s boj napovésta; rav. 2, 28 tudi Jožef in Marija jim zdaj povésta, kaj je angel nima bil rekel, 2, 131 po shodu je na dom Jezus Petra in Andreja šel. Janez in Jakob ga sprémita. Petrova taša je ravno mrzlico imela. Komej je v hiši, kmalo mu Peter in Andrej povésta, prósitá ga, de bi ji pomagal, preš. 181 talár in štóla, zúamiína poklíca, povésta mu, de slúži Nazaréni.

e) Osnove u kojih je zadnja slovka nastavak *ne* (inf. no = na).

Ove osnove imaju naglas na slovcu pred nastavkom *ne* i to najčešće potisnuti naglas, u krašćtini a napóse u goreńštini ^, u ugrskoj je slovenštini i kajkavštini na kratkih slovka^h dakako ^; s toga Goreńac srpski pihnem, sūnem i dvīgnem, plūnem izgovara jednako pihnem sūnem i dvīgnem plūnem, ili je razlika toli neznatna, da ju samo tanahno uho možda razabire. Ima nekoliko glagola, koji imaju otegnuti naglas i to na pose oni, koji imaju u srpskom jeziku u pras. " a u inf. ^: dāhnem, srpski dāhnem, dāhnuti. Naj običnije osnove jesu: po-bégne, dāhne, déne, gāne (gíne), o-gréne, za-gíne, po-klékne, o-kléne, o-kréne, mákne, míne, zmókne i z-mókne, u-mólkne, po-plákne, o-pólzne, prégne, sáhne, u-sékne, v-tákne, tékne, tóne, tréne, u-tíne, véne, po-vézne, od-vólgne, z-víne, vírne, zéhne i zéвне, zíne. Ostale osnove imaju potisnuti naglas.

Naglas na prijedlogu dolazi samo u osnovi gъne kad gubi poluglasno: ógnem, nágneš, pripógnemo.

U ugarskih Slovenaca dolazi naglas na nastavku *ne* u tri, četiri li osnove: čine, grene, mene, mine i vrne.

Evo nekoliko primjera iz knige.

a) u krašćtini:

Naglas ostaje u svih osobah isti, koji no je u prvoj osobi: minem, míneš, míne; sūnem, sūneš, sūne; mínemo, mínete, mínejo (minó); sūnemo, sūnete, sūnejo; míneva, míneta; sūneva, sūneta. — Iznimaka ima malo.

a) s vokalom *a* u prvoj slovcu:

gasne: gāsne: škriń. 82 kadár drév već ny, ogin pogásne, rog. 494 ta dár ugásne to jézo, 575 kateri studénic téče še dandanašni, katériga voda na ugásne le samu to žejo, temúć veliku bolezní ozdrávi, škriń. 155 kadár tá (sapa) vgásne bó naše telú

pepel, 171 ñe svitloba nigdár ne vgásne, preš. 143 biló blisk nágel úpañe je célo, ki lé temnéjši nóč stori ko vgásne, 163 bol dán na dán brlí živlěna svéča, doklěr ji réje zmáúka in ugásne.

kane: kâne: kor. 2, 131 če svéčnica dá pred kap od strehá, ko kâne od sveče u cěrkvi gorěče, kmal zima nehá.

mahne: máhnem: traun 26 kateři meni nadlógó dělajo, bódo od veselja poskakovali, aku jest omáhnem; — máhne: škriñ. 265 bogat, kadàr omáhnem, je od svojih priátlov podprt, traun. 237 on je svejt vtrdil, de ne omáhnem; — máhnemo: ber. 164 če sape tudi ne vidimo, jo vender čutimo, če le z roko proti obrazu máhnemo.

plakne: plákneš: ravn. 1, 120 poplákneš jih, sañe so jih; — pláknejo: ravn. abc. 55 mati po jědi pomíjejo sklěde, piskre in plòšćike do čistiga, kòtel otárejo, látvice in golíde do čistiga popláknejo, de se staro mleko v ñih ne skisa.

plane: pláne: škriñ. 128 aku duh tega, kateři oblást imá čez tebe pláne, ne zapusti tvoje městu, kor. 2, 45 kral pláne na koničika, preš. 26 vùn pláne 'z plaměna, 130 pobégnil tak sim, kákor srna pláne od lóvcov v prejšñih časih ostrlěna, 173 neúrnik iz hriba strmiga v dolíne pláne.

stane: stánem: rog. 10 jest pústym za danas na stráni use le tè tår ostánem per tèh, 606 zapústim vse drugu inu per tem samim ostánem, ravn. abc. 35 se izbudím, se zlěcam, vstánem se oblěcem; — stáneš: rog. 240 stuj stanoviten, kir se znájdeš, tebi je dobru, de tukaj ostáneš; — stáne: rog. 57 vidil je, de en grm vus je ú pleměnu tar ú tem cel inu brez škode ostáne, škriñ. 297 brez stráha bó tá, kateři stanovitnu v božjih zapóvėdih ostáne, XXV, XI, 53, 226, 236, preš. 177 v tvóji ròki ròka né ostáne, 75 mi mu srcé odprímo, pod nébam naj leží, de vstáne drúgo sónce, 173 vstáne šúm, de móž za móžam páda, 94, 100, 184; — stánemo: rog. 486 de my iz nó slověci postánemo, poflisajmo se iz nó iměti to brumnost; — stánete: kug. 3 v obe-nimu dejlu vašiga gospodarstva vy taku daleč nazaj ne ostánete, kákor per reji te živine, rog. 398 skuzi katěru cily u te popolná-masti postánete, 482 de iz Elizabeth slověci postánete, glejte de iz ñò ta svejt iz vbóštvm premágate; — stánejo: rog. 572 aku si lih za use tu vėjdó, vener ostánejo per nyh oucah, škriñ. 316, 377, 383, rog. 501 iz hrástou h bućnimu pěrju postánejo, škriñ. XXXV, ber. 167 vrtune vstánejo, če móčna vetra nasproti

pišeta (a stanèjo: rog. 444 skuzi tega postanèjo deležni Marijne pomuči); itd.

β) s vokalom *e* (= *e*, *ę* i *ê*):

bégne: bégneš: jap. prid. 2, 248 jest zarotym tebe, nečisti duh, de vún grěš inu pobějgneš od le tiga služabnika božjiga Mihela; škriñ. 84 kakòr ptica, katera iz svojiga gnezda zbějžy, takú je tá, kateri iz svojiga męsta pobějgne, ravn. 1, 16 Kajn pobégne, 1, 83 kralj mu je po živleñu stregel in Mozes pobégne iz Egipta, met. 286 kdor iz majhnih nadlóg pobégne, ṽ velike zajde.

cépne: ravn. 2, 188 se ne prodaja dvoje vrábcov po vinarju? In vender še jėden po nevėdama in brez vašiga očeta voľe ne cėpne na tla.

déne: dénem: ravn. 1, 124 bláger in gorjé dénem dansi pred vas, 1, 183 če ti je premalo to, še ti perdémem, pok. 1, 24 za volo moje službe morem možatu inu módrú obličje kazati de mojo nótrajno žalost inu britkost perkrijem inu ne zapodém; — déneš: škrb. 1, 321 od kod pride zdihvanje, sovze, žele, ktere več krat tojmu spovdniku rezodéneš? jap. ev. 11 v rokah te bódo nosili, de kej tvojo nogó ob en kamen ne zadéneš; — déne: jap. prid. 2, 234 le to (stár žita) dene on na rame, ravn. 1, 36 Abraham zvéže Izaka in ga na grmado déne, 1, 50 Jakob zvrsti svojo trumo. Lijine in Rahline dekli z núnimi otroci déne od sprédej, 1, 63 dobro je, če se ob obilnosti kaj za prihodne potrebe déne na stran, 1, 69 prav zvedit' njih pobolšanje, déne svoje brate Jožef še na eno trdo poskušno, 1, 159 kralj sam ga oblée, brončeni svoj grebenák mu déne na glavo, 1, 160 David séže v tvorbo, vzame iz né en kamen, ga déne v fračo in ga v Filiščane zadgá, 1, 225 razkósil je junca in ga déne na drva, 1, 230 moke mi dajte. Je pernesejo. Jo déne v lonec, 1, 235 bol je, de vzameš dva talenta. Posili mu jih, mu zaveže srebro v dve móšni, déne prebléke zraven, 2, 51 komej déne (Jožef) nogo na domáčo zemľo, že druga ostráši ga, 2, 227 rabel Janeza v jėci déne ob glavo, 2, 245 na trdo poskušno jo déne, ber. 55 mati déne jerbašček v lóčje, 58 déni roko pod sukno. Mojzes jo déne, levst. žup. 46 semėn se z mesta na drugo mesto predéne samó z dovolitvijo politične oblasti, ravn. 1, 54 Ruben si vse perzadéne, de bi jim ga iz rók vzel, 2, 264 Kristus je prošnák za nas per očetu in si vse perzadéne, de bi z vsimi lepimi krepóstmi bogatéli, škriñ. 90 pravičen kralj pozdigne dežélo, óhrni móž pak nó

razdēne, škriñ. 32 kdor nezvestu ravná, ràzodēne skrivnosti, 92 kateri z tatmy dejly, sovráži svojo dušo, on posluša tega, kateri ñega roty inu ne razodēne tatvine, 152 on se tem razodēne, kateri na ñega vúpajo, ravn. 1, 128 bog jemle dosti krat slabe oródi, de napuhneže osramotí, de svojo oblast razodēne, 2, 6 kakor nekadaj Abrahamu, ravno tako se Cahariju zdaj bog razodēne, 2, 45 po luči ki jo kdo imá, se bog vsakimu razodēva Brumni pastirji so od angelov radi poslušali. Nim torej se po angelih razodēne, 2, 247 ber. 35 v spañi se mu (Jakobu) bog prav prijazniga razodēne, rog. 590 kar zadēne te prve žarke.. so te tem izvólenim izkázane gnade, ravn. 1, 34 Abraham na rame Agari zadēne obóje, 1, 320 če gosposka veléva, kar prid opěji zadēne, radi in z veselam pomózimo, 2, 235 prava špárovnost je povsót oči imeti, de se nič ne potrebzá, de vse ľudém zadēne, 2, 294 pač lepo svarilo tolķim ľudem, ktiri samí sebe tako radi dobre in bogabejéče, druge ľudí pa tako radi hude in nezdúšine delajo in jim nesrečo želé, ali če jih zadēne, z nevsmílenim srcam pervóšijo, ber. 171 blisk užgè, kjer kaj goriviga zadēne, 183 kdor svójo domovino ľubi, srcé ga bo bolélo, če jo nadloga in nesréća zadēne, 45 navadite se vsako trpléne, ktéro vas zadēne, z potrpežljivostjo prenašati, 46 kdor se kriviga vé, mora vsako nesréčo, ki ga zadēne, bôžjo šibo spoznati, preš. 104 nikdár več zdrav ne bó, ki ga pušica pogléda bístriga v srcé zadēne, 176 zadēne ga iz né oči v srcé ľubézni stréla; — dénemo: jap. prid. 1, 131 bóg nas ne bo izveličal, če si naše muje ne perzadénemo; — dénete: kug. 103 tē štale, v katere vy to bolno živino dénete, morejo biti prostorne, 125 če uržohe proč dénete, taku bóte vso živino od kužne boleźni obvarovali, 178, 199; ravn. 2, 185 ne dodénete nedóľžni živali, ali pa niste nikól do nikogar trdí, de ne gré do živíne biti takim? — dénejo: škriñ. 371 ñih zlahtnike v źelezje dēnejo, ravn. 1, 230 kadar dénejo v skledo de jedó, kar zavpijejo: o jemnasta, smrt je v loncu! ber. 105 i 106 junca zakóľejo in dénejo na grmado, pok. 1, 46 drugi svoj greħ ràzodēnejo, ravn. 2, 287 škriñ. 90 hudobni ľudje razdēnejo mēstu, ravn. 1, 127 Madjanci vse razdēnejo, kamor so prišli, ber. 59 mati ñit v šivankino vħó vdēnejo, rog. 80 od teh tréskou, kateri ta život (fivoth⁴) zadēnejo, se čudne reči berejo, 459 tu izveličajne nebešku perpraulenu je tem, katéri se za le tú prau sponesó in dobrim delam zadēnejo, 469 nadluge aku si lih yskane niso, vener ñega zadēnejo, škriñ.

256 ne prepiraj se za volo rečy katere tebe ne zadenejo, skrb. 1, 321 od kod pride, de v časi besede enga pridigarja al spovdnika toje srcé zadenejo inu ran'jo? — denó: levst. žup. 18 va n se denó vsi razni zakóni, 80 dano je občinskim odborom na izvoló, da denó vsako občino pod svoj poseben vrád, 96 v razpredélni zapísnik o vseh ustnih izpóvedih naj se denó tudi písmene izpóvedi, 22 kdor lovít hodi brez lovske pravice, tacega morebiti zadenoó tudi kazenski zakoni, 42 obsójenca zadenoó tudi vsi troški; — déneta: ravn. 1, 23 Sem in Jafet odéneta razkritiga očeta, ber. 20 Sem in Jafet gresta k očetu ter ga odéneta, 167 vrtune vstánejo, če móčna vétra nasproti píseta in tedaj, če se zadéneta, sapo okróg súčeta.

drêgne: škriñ. 279 kdor v okú drêgne, solze vùn pèrzene.

drêzne: ravn. 1, 121 vmreti vtegnejo tudi otroci, in marsktiri otrok se podrêzne, kadar se ravno nar lepši razcvéta, v grob.

gréne: ravn. 2, 202 nebeško kraľestvo je zakladu enako ki je v nívi. Kdor ga najde, ga zagréne; — grénejo: ravn. 1, 274 kadar je grob izkopán, je (Raguel) rekel svoji ženi: reci dekli iti gledat, če ni mrtev, de ga pred dnevam zagréne mo.

grêzne: ber. 29 pade ôgeñ in goréče žvêplo spod neba na hudobne mésta in jih zažge in mesta in prebivavci v njih se pogrêznejo.

klékne: kléknem: abc. 35 vstánem, se oblécem, pokléknem, mólim; — klékneš: ravn. 2, 85 vse bo tvoje, če poklékneš in me moliš; — klékne: jap. prid. praef. eden z kolënam na prsi poklëkne, ravn. 1, 40 hlapec to slišati poklëkne, 2, 88 bogú se skuja, kdor pred hudiča poklëkne.

kléne ređe klène: klénem: rog. 135 želiš, de sklénem (concludam, finiam exhortationem), 661 katêru de se tedaj zgody, zamerkajte, inu sklénem; — kléneš: pok. 3, 110 ti ne potrebúješ veliku tožnikov, de moje pogublené čez me sklèneš; — kléne: ravn. 2, 19 molituv jih vsaki dan bol na boga naklène, traun 364 gospód odklène jetnike, ravn. 1, 63 Jožef odklène žitnice, preš. 98 de krájnšina zaklád ti svoj odklène, zapústi róčno méstne mi soséde, ravn. 1, 51 Ezav mu teče nasproti, se ga oklène in ga objéma, 1, 77 Jožef zagledavši očeta plane iz kočije, jim teče naproti, se jih oklène, jih objéma in jóka, 1, 313 Aman búti pred kraľico in se ji koléna oklène, škriñ. 296 les v zydaña fundamenti dobru vkúpej zvëzan se ne razklène, škriñ. III iz tega on sklène, de za človeka ny nič

bolšiga, kakòr bogá se báti, XXI ženinovi drugóvi se začúdiyo nad človeško naturo, kadàr se z božjo natúro sklène, 283 kdòr se z kúrbami sklène, bó nesrámén, rav. 1, 20 iz tega sklène (Noe), de je zemlja suha, 1, 81 tolikaj ptujiga naroda v negovi deželi mu (kraľu) pergréva. Sklène ga tedaj zatréti, 2, 182 trdno sklène tih grèhov nè več storíti, ber. 62 Faraon míslí, de so Izraelci zašli. Sklène jih spet nazaj pergnati, 197 človek sklépa, bog pa sklène, preš. 187 ak sklène me z tebój krst, Bogomíla! kdaj bó zakóna zvéza me skleníla? rav. 1, 31 Lot gré k nim iz hiše, zakléne za seboj vrata; — klène: greg. 52 moj dóm je nizek in tesán, brezmejno to srce, če brat zaklépa samostán, kdo vklène pa želé? — klénemo: ber. 147 že iz vnañiga per človeku sklénemo, de mora pameten duh v nem prebivati; — klénete: rog. 494 na sklénete le vy samy per sebi, de ty daróvi utolázjo bogá? jap. prid. 2, 71 iz tega sklénete dalej, v kaj za enim stani se znajdemo, rav. 2, 65 lohka sklénete iz tega, za kaj je fant Jezus taki lubezuiv bil; — klénejo: levst. žup. 61 popádlívi psi naj se priklénejo, rav. 1, 319 kolko vesele je, kadar ľudjé k opějimu pridu sklénejo vso svojo moč! 2, 122 zdaj ga bol poznati sklénejo, 2, 300 vmoriti ga sklénejo, traun 371 de nih krajle vklénejo; — kléneta: preš. 185 ne stávi v brán del bōžji se dobróti, de skléneta se ên krat nájni póti, ber. 29 angela potégnetá Lota k sebi v hišo, zakléneta duri.

krene: kréne: levst. žup. 83 razsodba naj se ukréne takšna, kakeršna so dokazíla, 195 soglásno se kaka stvar ukréne, kadar jo vsi pohvalíjo a nobeden ne pográje; — krénejo: škriñ. 342 jarm in brzda trd vrat vkrénejo (mjesto vkréneta).

léne: rog. 97 zapovedal je ta tyrann eno rezbéleno želéžno kapo temu martyrníku na gláva (po ljubljanski mjesto na glavo) postavít, katéra martra, aku si lih bila je taka, de ta človík se zlène inu strése, kadar to imenuvati šlíši, véner ú nóše te strašne ognéne kape stal je Christoph stanovitin, 218 prestraši nas ta víža, iz katéro zadubil je to kožo Bartholomaeus: kir prejde eniga ta groza, kir te mraulè pretéko eniga, kir zlène se eden na célim živótu, kadar šlíši de koža za kožo.

tégne: tégnem: rog. 606 prič polnu je s. pismu, katero rajtat ne utégnem; — tégneš: preš. 118 ak v tēbe so obrñeni poglédí, odtégneš prēcej svoj obráz očém, kor. 2, 133 o svetím Vídí skoz noč se vídí: se kolkej stégneš v dan koj

drégneš; traun 18 katèri mene od vrat tē smrti proč potégneš, pok. 1, 45 néga za roko primeš inu iz blata negovih pregrēh potégneš, ravn. 1, 179 če vidiš tatú, z nim jo potégneš; — tégne: levst. žup. 51 usta se mu (utoplěncu) otrébijo, jezik iz potégne ven, ber. 62 ko so Egipčani na srédi morja, iztégne Mojzes svojo palico čez morje, škriñ. 39 katèri se svarjeñu odtégne, páde v rěvšino, ber. 189 greši kdor se dolžnim davkam odtégne, preš. 51 odtégne béle mu roké, kug. 56 kadar se živini koža doli potégne, škriñ. 67 katèri darove dajé, doby premágañe inu čast, dušo tēh pak, katèri jih vzámejo, za sebój potégne, traun 257 aku vejtēr čez ño potégne, ñē ny več, 289 katèri potrebñiga iz práha potégne, pok. 2, 14 de ñemu zagrinalu iz obličja potégne, ravn. 1, 249 božja sapa naj va ñe potégne, in trava vsahne, ber. 165 če se sapa iz votle reči potégne, pertiska vnaña sapa z silo v ño, za to se vótel ključ, iz kteriga se sapa potégne, na žnable obési, 171 ob hudim vremenu ñi várno vrát in óken na en krat odpréti, de sapa skoz ne potégne, ktera bi vtegnila blisk navléči, preš. 96 smrt te zasáči, 'z rók ti potégne peró, rog. 139 katéra (lubézan) se h bugu inu bližñimu restégne, 474 tukaj restégne ta plajš, ber. 165 smodnik ima svójo móč od sápe v ñem zaprte, ki se zasmodí, naglo raztégne in z veliko močjó razprostri, 165 sápa se dá v ózik prôstor stisniti pa se naglo spet stégne, če stis od jéña, ravn. 1, 335 drévi vtégne biti marsi kaj drugač, kakor je dávi bilo, 2, 176 veliko lúdi se je stékati začelo, pa Jezus se je tako naglo vmáknil, de ga ozdrávljena še po imenu uprašati ne vtégne; — tégnejo: traun 326 gospód tim hudobnim ne bó gospostva čez erbsino tih pravičñih pustil, de ti pravičñi svoje rokē h krivici ne stégnejo, ber. 39 Jožefa (bratje) iz vodñaka potégnejo; — tégneta: ber. 29 angela potégnetá Lota k sebi v hišo.

tékne: škriñ. 109 slehrñimu človeku, katèrimu ñegovu dēlu tékne, je tó dár božji, kug. 22, živini manka vse kar k zdravju tékne, 179 pomankañe one reči trpē katéra h' ñih zdravju tékne, pok. 1, 34 ker ñemu vse to ne tékne, on sklēne nedolžn'ga umoriti, kug. 72 živina katéra je z ño obdana, je pak jej dosti ne vtékne.

tréne: tréneš: škrb. 2, 266 samo tolko cajta, kar z očmi tréneš, imaš v oblásti; ravn. 1, 256 veličastvo hudobñih prějde enako jutrajñimu oblaku, ki se spremina v zlato in šklrát pa gre dóč v dež stréne, 2, 78 nebeška milost in božja lepota je mogla iz Jezusoviga obličja iti. Za kaj le viditi ga, je že Janez zamáknen:

misel precej se vtréne v nému: ta je Kristus, 2, 216 né spreobrneéne je bilo stanovitno, nè le ksáña obídlej, ki se vtréne in mine.

tréšne: preš. 163 hrast ki vihár ga zímski na tla tréšne, spet ozelénil sem ter tjè bo véje.

véne: škriñ. 268 vse mesú zvéne, traun 230 trava zvéne, ravn. 1, 249 cvet zvéne; — vénejo: škriñ. 155 napravimo si vijenice iz rôž dokler ne zvénejo. Govori se i: zvédnem itd.

vézne: ber. 169 če se stéklo na zéliše povézne, se bo vidilo de bo zjutrej veči rôsa po nem, kakor ko bi ne bilo pokrito, ravn. 1, 95 Mozes izprostrè roko, z strašnim hrupam zavézne Egipčane morje, ber. 62 iztegne Mojzes svojo palico čez morje, in glejte, vse Egipčane zavézne morje. Čuje se i povéznem, itd.

γ) s vokalom i:

digne: škriñ. XXI katera se izmed trña teh pregréh vzdigne, 44 pravíca ludstvu povzdigne; — dignejo: škriñ. 370 bogástvu inu móč povzdignejo (pogrješno mj. povzdigneta) sreč.

gine: gíneš: škriñ. 249 ne imaj družbe z plesávko, tudi jo ne poslúšaj, de ki skuzi né sladku petje ne pogíneš; — gine: škriñ. 155 naše živleéne zgíne kakor mègla, ktero sónéni žarki preženéjo, ravn. 1, 256 veličastvo hudobnih prèjde enako jutrajni rosi, ki po travi lepo migla, od sonca obsjana pa zgíne, 2, 5 angel zgjíne in Caharija je mutast ostal, preš. 67 pod Lenóro vbógo vsè vse vdére se in zgíne, ravn. 1, 120 zjutrajni travi enaki bo, ktira pogíne, 1, 312 Aman pogíne, 2, 48 pogíne naj vse, de on obvísi, met. 285 jélen se zvérne in pogíne, levst. žup. 91 vojaštvo gospodarju plača vsacega kóna, katéri pogíne mej izprémľanem, 59 treba je vsako mrtveéino ki pogíne za črnníco, globoko zakopati? — gínejo: traun 179 vse té težave zgínejo, ravn. 2, 27 bela, očí jemlóča svetlôba, de zvézde in luna zgínejo, jih je obsjala. Reče: gínem

migne: migneta: ravn. 2, 128 Peter mréžo poméče. Tolko rib sta zajéla, de se mréža trga. Janezu in Jakobu migneta pomágat.

míne: škriñ. 268. takú je rodovina mesá inu krivy: ena míne, inu druga se rody, ravn. 1, 120 vse pozemelsko prèjde in míne:... jézar lét je pred tvojmi očmi kakòr včerejšni dan kadar míne, 1, 140 kadar zétuv míne, 1, 256 veličastvo hudobnih prèjde dimu iz istéj enako, ki se na kviško valí in pa míne, 1, 309 ve eĸe nezdúšnežov kmalo míne, 2, 52 tako lè vsako trpleéne míne, preš. 76 ko míne zór hladán, 137 kjer míne jéza nótra-

n'ga prepíra, 146 kadar míne zíma húda itd.; — mínejo: ravn. 1, 257 morje zakréga on in vsuší se, vse réke mínejo.

píhne: preš. 176 perliznena mladenčov govorica je ne na píhne, greg. 71 ti migni — blisku žar se vpíhne.

ríne: ravn. 1, 35 Abraham zjutraj zgodaj vstane, nakole drv in se odríne, 1, 48 Jakob z vsimi svojimi čedami odríne, 1, 77 brez obotáve se odríne v Egipt, 1, 220 idi v Sarepto. Elija vbóga, odríne in gré, 2, 188 tistiga se bójte, ktiri dušo in truplo lohka v pekel poríne, 1, 231 Elizej je lesá odsekal in ga poríne v vodo, met. 283 sraka je pavovga perja nabrala inž se žb nim ozalša inž našepíri. Zapustila je svôje sestre inž v krdélo lepsh pavov se vríne.

šíne: ravn. 1, 133 ogní naj šíne iz Abimeleka in požrè naj zihemske možjé, in šíne naj ogní iz zihemskih móž in naj Abimeleka požrè, 2, 106 vse kmalo mu v očí šíne, preš. 67 razbija vránec, péni se, plamén od néga šíne, ravn. 2, 77 vse prešíne ogní, 2, 202 nekolko kvasú veliko móke prešíne, greg. 61 na ta polub nebá sladkost prešíne vse stvarí.

tíhne: tíhnem: ravn. abc. 45 ni mi mar kar gospod učeník pravijo. Vprašan ne vém odgovoriti. Gospod učeník me bistro poglédajo. Okrégajo me. Vtíhnem; — tíhne: greg. 71 le prst zavzdigni, grom potíhne, preš. 129 po mórji potíhne šúm vihája, ravn. 2, 238 prišli Jona in pluskni so ga v morje. Morje vtíhne na en krat; preš. 64 zdej vtíhne vse.

tísne: tísneš: ravn. 1, 212 kadar jih pertísneš; — tísne: ravn. 1, 64 tudi po Kanaanskim pertísne velika dragína, 2, 36 k srcu si ga pertísne, kor. 1, 92 k sebi pritísne pušico, levst. žup. 81 na zapísnik se pritísne kólek, ravn. 2, 68 bil je tih, ne graja, ne oponáša, ne priča, ne postavlja se. V sé stísne spoznaíe ki ga ima, dokler mu bog ni rekel na dan; — tísnete: kug. 177 kadar ga pertísnete, se kmalu kry pokaže; — tísnejo: ravn. abc. pestí pomagam v snope perkladati. Oče jih stísnejo z kolénam.

zíne: zínem: ravn. 1, 30 nikar ne bodi hud, gospód, de še zínem; — zíne: ravn. 1, 271 grozna riba se požène iz vode in zíne po nemu, vstraši se Tobija, preš. 99 poslušaj ga, kakó jo on zavíje: jezika sól, lepôta, de le zíne.

δ) s vokalom u:

búhne: levst. žup. 60 hudobna koíska smolika nad sobój kaže

taka známeňa: kòñ je žalosten in omamlen ter kakor napnó se mu podčelústne žléze ali bezgálke in vsa glava zabúhne.

kúšne: škriñ. 21 ona popáde mladěnča, ga kúšne, 134 naj me kúšne z kušam svojih vust.

plúne: plúneš: škriñ. 321 aku na ño (iskro) plúneš, ta ista vgásne.

sune: sùne: ravn. 1, 44 ta zgodba presúne grozno očeta, preš. 127 kakóvi révez je, ki ga presúne z očí nebéških vržena pušica.

ε) s vokalom o (i ol):

čohne: čôhne: ravn. 2, 298 Jezus reče: odvalíte kamen. Marta ni hotela tega iz časti do Jezusa perпустiti. Djala je: gospod, čôhne že! štírdnevin je že!

mólkne: traun 67 de moja čast tebi hvalo poje inu ne omólkne, preš. 46 pévic pôje... ko premólkne, ga popráša têta Rozamunde zále.

mólzne: ravn. 1, 191 ko mezeg pod veliko košato terpentinko perdirja, je Absolon na ñi za láse obvisel. Mezeg se zmólzne Absolon pa je benglal med nebam in zemlo. I zmûzne.

ž) s *poluglasnim*, koje se, jer produženo, mijeña na a:

dahne: dáhnem: traun 96 perjeñaj mi, de si odáhnem, preš. 71 ah, májhno postójsa, prelúbi plesávec! de jez se oddáhnem, de nôga počije; — dáhne: ber. 172 če vdári, gre blisk po želéžnim drogu, obnemága in zadáhne v zemli ali v vodi, de nobene škode ne stori; — dáhnete: ravn. 2, 230 rekel je (Jezus) vučencam: v pušavo v samòto pojmo, de si oddáhnete.

gane: gánem: rog. 559 ti si preokorn inu se nočes vginiti temu vėjtru, jest pak se mu rad ugánem na vse plati kamor me on nagne; — gáne: rog. 1, 309 Aman vidi, de mu ne vstane in pa iz mesta še se ne gáne, ravn. 1, 23 koga ne gáne lubezníva sramožlivost tá? preš. 48 Ojstrovrhar ji srcé nedóljno gáne, 173 kar se mu zóper stávi, se ne vgáne, traun 248 naj se zemla zgáne, kor. 1, 132 Turk srdít zdaj zagromí, zgáne turški se voják, de je straha letel znak; — gánemo: ber. 166 po glasu ob ludim vreménu ugánemo, ako je bliz ali deleč; — gánete: kor. 1, 77 vi v cérkev pred ne pójdete, de vgánete mi vgánke tri; — gánejo: rog. 181 vidil je, de se te pošaste na gánejo, 450 de ta leu pak je ta ner močneši ú bestiami, tu se vidi, kir pred nym, kadár rijove, use od stráha ostrmé, de se (z) mesta ne gánejo, 572 katéri, aku si lih za use le tu vèjdó, vener ostánejo

per nyh aucah, na gánejo se od nyh posvejtne čede. Dolazi i sa i mjesto a: gíne: rav. 1, 226 koga ne gíne ta božja milost? 2, 37 molil častitlivi sivčik, ki je tako bil blizo smrti — koga ne g.jíne! — je nad deteta starišmi, 2, 191 mladenič viditi ga na parah koga ne z g.jíne?

Složena s prijedlozi gubi poluglasno a naglas baca na prijedlog: ná gne, preš. 148 od zóra, de se ná gne dan k večeri, glasi pésem se ognéna (a rav. 2, 9 nagne); — ná gnejo: škriñ. 138 i 141 kateri med limbarji páse, dokler dan hladèn postáne inu se sence ná gnejo; — ó gne: škriñ. 39 módriga postáva je živleña studénec, da se on smrtnimu pogublénu ó gne, 42 móder se hudiga ó gne, 46 podvučén vidi živleña pôť nad seboj, de se ó gne nar globokéjšimu pèklu, rav. 1, 162 David je na harpo brenkal, kar sulico zasúče kral in jo vrže po nemu. David se ji ó gne in je zbéžal; — p ó gne: rog. 607 kateri stóji, ložai inu hitreši se per p ó gne inu h pomuči perstópi; — ó gnejo: rav. 2, 108 ó gnejo se molcé te resnice.

ma k ne: má k ne: preš. 182 iz néga rók iz má k ne se po čási, pok. 2, 74 dosti krat se ne vę, kádaj se ta duh od má k ne, levst. žup. X ako to storímo, nas máhoma korák velikánsk po naravnem póti po má k ne mnogo bliže prave slovanščine, rav. 1, 162 ko bi trènil, je Savel sulico po nemu zalúčil. David se v má k ne in sulica se v steno zasadí, levst. žup. 17 samó po taci m póti se uradovañe z redú ne z má k ne.

pahne: pá hne: rav. 2, 226 prijéti ga reče, okováti in v jéčo ga pá hne, škriñ 263 ne bodi preveč po gostim per nemu (mogócnim), de te ne od pá hne; — pá hnejo: abc. 57 mati z a pá hnejo nogovice (verstopfet die strümpfe).

sá hne: traun 96 kar nar bólsíga ima, v sá hne, rav. 1, 120 zjutrajni travi enaki bo, ktira pogíne: zjutraj cvetè, se spremína, zvéčer jo pokosé in pa v sá hne.

takne: tá k nem: pok. 1, 115 kadar se kólikaj s pod tá k nem, zdajci velik smęh počéñajo; — tá k neš: škriñ. 333 ne bodi presilèn, de se ki ne s pod tá k neš; — tá k ne: škriñ. 265 kádàr vbózie govory, pravio: kdó je tá? inu ako se s pot á k ne, ga pobíjejo, 335 drznost, katera iz pijánosti pride, stury, de se nespámeten s pod tá k ne, preš. 68 ga st á k ne na zádne, ki bil ji je kós, škriñ. 19 ne bo čist, aku se ñe dot á k ne, 262 kateri se smole dot á k ne, se osmoly, 294 na leniga se bó volóvsku blatu metalu, inu slehrni, kateri se ga dot á k ne, bo roke otręsal, 346

kateri se, kadar se je mrlíča dotáknil inu se ga spet dotákne, kaj timu negovu vmívanje pomága? ravn. 1, 62 na to snáme kral svoj prstan in natákne ga Jožefu na roke, škriñ. 57 kateri prehitru hódí, se spodtákne, met. 283 ósl z drúvmi obložen gré skoz mlako, se spodtákne in pade, levst. žup. 54 raz potákne jih po katoliških hižah, škriñ. 59 en len vtákne pod pájstého svojo rokó inu jo k svojim vustam ne pernése, 82 len svojo rokó pod pájstiho vtákne, 111 noréc svoje roké pod pájstiho vtákne, ber. 165 če se škropivnična cév v vódo vtákne in zatik iz ne vléče, vstaja vóda v brezsapno cév, kor. 2, 25 za kapo vtákne béli list; — táknete: jap. ev. 324 gorje vam vučenykam tē postavé: kēr vy nakladate ludēm butare, katere ony ne mórejo nósiti, vy pak samy se tēh butar lē z enim prstam ne dotáknete; — táknejo: ravn. abc. 61 mati čebule vsadé, sem ter tje potáknejo rētkve, kumar, boba, graha in več taciga, ravn. 1, 257 bogu se nikamor ne moremo skriti. Potáknejo naj se vrh Karméla, sledil jih bom, levst. žup. 147 zapovedujejo, da se ondód podrúžnice vojaškega skazováña raztáknejo po tacih mestih, ki so priprávná v zbirališča.

Ima i riječi s povokaženim *r* u prvoj slovcí, ali jer se u kúizi to *r* bileži obično sa èr, gdje è znači samo poluglasno, to iz kúige ne mogu navesti ništa. ' imaju već navedene osnove gríne tíne i vríne, a potisnuti naglas n. p. bríne (uprav bréne), brsne, cřkne, đřkne (pok. 214 zdárkne), řřkne, hřřkne, křřne, mřřkne, mřřne, přřne, přřne, sřřkne, řřřne, řřřne. — S vokalom *a* idu ovamo još: kâne, pârne, prâsne, s vokalom *e*: drêřne, drêřne, jêkne, krêsne, rêřne, rêřkne, telêbne; s vokalom *i*: cíkne, -čine, dîhne, dîrne, řřkne, kîhne, kîmne, kîsne, klikne, mîgne, pîhne, rîtne, řčipne, řvîgne, -tîhne, -vîhne; s vokalom *u*: brľûzne, bûkne, cûkne, zdrûzne, glûhne, hûkne, kľûne, lûsne na-mûzne, plahûtne, plûsne, pûhne, iz-pûkne, rûkne, po-slûhne, smûkne (škriñ. 172), za-sûkne, sûne, po-tûhne; s vokalom *o* (= o, ol, i a): lópne, za-gôlbne, po-gôltne, pôkne; itd. itd.

b) *u ugrskoj slovenštini.*

a) s naglasom na slovcí *pred* nastavkom *ne*:

Kratkí se vokali u kúizi ni čim ne bileže n. p. kûzm. 147 oplûne, 84 oplûnejo itd.

gâsne: nagfl. 183 či v želézni káhlaj ogen gorí i takšega hípa sopi zateknemo, ka se zgodí? Ogen v gâsne.

krádne: krádneš: küzm. 279 ki drügim prejdgaš, naj ne krádnejo, sam krádneš; — krádne: prijatel 1871, 1, 3 vért slůžbenika slobodno včasí odtira, či krádne, 1878, 30 gde vsaki čestnik od pisáča do cesarske rodbine krádne, nagfl. 42 kaj štimate, jeli je dobro dejte, štero drügoga okrádne? Ki drügoga okrádne, nej je dobro dejte, predge u let. 1877, 99 ali more dobro preštímavati peršono človeka, od koga se kaj vkrádne? — krádnemo: nagfl. 138 mi en drügoga poištva ne krádnemo; — krádnejo: nag. vog. 49 tatjé v kmični nočaj krádnejo, küzm. 10 ne správľajte si kinče na zemli, gde je mol i erja skvari i gde je tatjé podkopajo i vkrádnejo, správľajte si pa kinče vu nébi, gde je ni mol ni erja ne skvari i gde je tatjé ne podkopajo niti je ne vkrádnejo, 60 zapovej strážití te grob notri do trétjega dnéva, da kak pridouči vučénícke negovi vu nouči vkrádnejo ga.

pádne: pádnem: küzm. 313 kak ti se jas vu vsem vsákomi dopádnem, 360 či kak prídem k gori stanenej ti mrtvi, nej kaj bi ga že vzéo ali ka bi že popolni bio: vgaňam se pa, či ga kak popádnem, trpl. 48 on je visoki grad moj, da ne spádnem, trpl. 103 vuči me, da zapopádnem svedostva tvoja; — pádne: küzm. 296 vsákši nás se naj bližnemi dopáдне, trpl. 6 naj si pregáňa protivnik důšo mojo, popáдне i na zemlo skláči žitek moj, nagfl. 90 máčka prvle, kak bi miš potrošila, tá jo pústí, malo ji bejžati dá, pa jo popáдне i tá pústí, gön. 48 Đula pléše po mužďíni, zupp! k ednomu hípi se mužďína prepáдне i pleséc se do pázdji v nóu pogrozí, küzm. 18 nejli dva vrábca za eden žukavec odávajo i eden z níh ne spáдне na zemlo brezi voule očé vašega, 273 ni eden vlás vám z gláve ne spáдне, 295 ti što si, ka soudíš drügoga hižno držínče? lastivnomi gospoudi stoji ali spáдне, 446 ne bodo lačni niti žédni več, niti ne spáдне na né sunce ni nikša vročina, trpl. 6 on jamo kopa i skopa jo, ali sam spáдне vu jamo to skopano, nagfl. 9 mačka či visiko doli skoči, vsigdar na poplate spáдне, 144 štera néga strán spáдне nad punoč? küzm. 144 pámet Kristuša ne zapopáдне, nego dúh; — pádnemo: predge u let. 1877, 96 beteg je vouza, vu štero za to spádnemo, naj za naše grehe trpimo; — pádnete: küzm. 311 ne znate kaj, ki vu stavi bežijo, vsi istina bežijo, eden pa vzeme pláčo? Tak bejžte, naj jo popádnete, 417 ta činéči nigdar ne spádnete, 421 varte se, naj vö ne spádnete z lastivne kreposti, 429 za vso radost držte, gda vu razložna skůšávaná

spá d n e t e, 435 bojdí rejč vaša: tak tak i nej nej, naj vu skazlivost ne spá d n e t e; — pá d n e j o: küzm. 419 smeuci, ki se sebi dopá d n e j o, trpl. 42 žgani aldovi se ti ne dopá d n e j o, 5 osoudi né, boug, da odpá d n e j o od nameňávaná svojega, 59 vö strejbiš vse, kí od tébe odpá d n e j o, gön. 47 mužďine se pod bremenom z lehka prepá d n e j o, küzm. 382 ki ščéjo obogatiti, spá d n e j o vu skúšávané, trpl. 20 protivnici moji samí poletijo i spá d n e j o, 29 tam naj spá d n e j o činéči huda, 69 vu srám naj spá d n e j o i prejdejo, nagfl. 144 na šteri kraj spá d n e j o dveri? bar. 36 na vsako doub leta trjé mejsecje spá d n e j o, itd. — pá d n e t a: küzm. 29 slejpi slejpoga či bode vodo, obá v jamo spá d n e t a.

stane: stánem: küzm. 60 po trétjem dnévi gori stánem, 322 pri vás lejhko ostánem. . ostánem pa vu Efezuši do risáo εως της πεντηχοστης, trpl. 42 jas ostánem liki zeléna oliva, 21 ne múči, de ti mučavši jas ne postánem ravno kak kí v grob idejo, nag. vog. 22 jas bom zdaj čteo pred vami tak da pri pikni postánem; po tom tak da nej pri pikni stánem; — stáneš: küzm. 292 vidi nad tehom dobrouto, či ostáneš vu dobrouti, 376 liki sem te proso idouči vu Macedonijo, naj ostáneš vu Efezuši; — stáne: küzm. 34 vmorijo ga i na trétji dén gori stáne, 48 stáne národ prouti národi, 252 ár sem jas s tehom i nišče ne stáne prouti tebi, kaj bi ti kaj hüdoga včino, gön. 101 gde na lici zemlé stáne voda, se mlaka zové, 104 k časi vihér nastáne, bar. 34 či se zrak náglo gíble, te vöter nastáne, 17 či bode hiža ona vrejdna, ostáne mér váš nad nouv, 18 i 48 ki do konca ostáne, te se zveliča, 22 hiža razdeľena prouti sebi ne ostáne, 25 brezi sáda ostáne, nagfl. 124 tejlo mrjé i prah postáne, nag. vog. 37 dobro dete vsák dén dale naprej ide, gda nemáren i vüki zaostáne; — stánemo: bar. 27 enkrat vsi gor stánemo, 34 príde vrejmen, gda gor stánemo, küzm. 371 mi ki živouči ostánemo do prišestja gospodnovoga, ne preidemo one, ki so zásпали, 425 v etom poznamo, kaj v nem ostánemo i on v nami; — stánete: küzm. 200 či zapovedi moje bodete zdržávali, ostánete vu mojoj lübeznosti, liki sem jas zapovedi mojega očé zdržao i ostánem vu úgovoj lübéznosti. . liki rozga ne more sáda nesti sáma od sébe, nego či ostáne na trsi, tak ni ví, či vu meni ne ostánete, 363 či li ostánete vu veri fundálivani i krepki, 423 štero ste čüli od začétka, vu vami naj ostáne. Či vu vami ostáne, štero ste od začétka čüli, i vi vu síni i vu očí ostá-

nete; — stánejo: küzm. 48 vnougi krivi prorocke stánejo i zapelajo vnouge, 49 stánejo krivični Kristuške, 321 ka mi valá, či mrtvi gori ne stánejo? trpl. 35 skláčimo onc, kí nad nas stánejo, gön. 69 preci kak gori stánejo se mujejo, 104 vu etom nastánejo obláci, dežd, toča, snejg, blísk i grumlajca, prijatel 1877, 47 z meglé male vodene kaplice nastánejo, prijatel 1876, 1, 3 eto stojí na one tudi ki pri bérañi za soldáke obstánejo, küzm. 200 či ostánete vu meni, i rejči moje vu vami ostánejo, nagfl. 70 vodéca pítaña eta zdaj že eti celou tá ostánejo, 108 jeli ste gda čüli, kak britko pivčejo mali písčanci, gda od materé zao-stánejo? — stáno: küzm. 294 ki prouti stáne oblásti, božemi rendeliváni stáne prouti, ki pa prouti stáno, samí sebi soudbo vzemejo, 307 velim tim neoženenim i vdovicam: dobro nim je, či ostáno liki jas, 258 z vás sámí postáno takši možjé.

dejhne: dějhne: gön. 70 nini! kak mále lükne má (máčka) na nousi i kak dobro pridejhne.

bégne: bégnejo: trpl. 52 králove vojské pobegnovši pobejgnejo (Ali i pobëgnem).

gledne: glêdnem: küzm. 297 gda koli bom šou v špañolski orság, šou bom k vám, ar se vtipam ka vas prej k idouči poglêdnem; — glêdneš: küzm. 232 Saul brat, gospoud me je poslaol, ki se ti je skazao na pouti, po šteroj si šou, naj preglêdneš i napuniš se z dihom svetim, trpl. 11 ti sküşávaš srce moje, pri-glêdneš me v noči, 50 priglêdneš zemlo ino jo navlážiš, 29 edno malo i toga hüdoga več ne de, i či se zglêdneš po negovom mesti, več ga ne bode; — glêdne: küzm. 431 ki notri poglêdne vu popolno pravdo slobošćine i obstoji v nej, té blažen bode vu deli svojem, nagfl. 84 vsaki naj dobro poglêdne, ka vse za stvaré držijo negovi roditelje pri hiži, 95 vütro mo od koña gúčali. Pazko ga poglednite domá, kakši je. Ki ga pa nema, naj ga pri sousedi poglêdne, 28 več krat naj preglêdne falinge, povej i vö poprávi, prijatel 1876, 1, 3 vért či je vu ram obüdjena sumljivost slobodno blágo slúžbenika pred nim preglêdne, küzm. 232 vidio je Pavel vu videjñi ednoga možá idoučega i na sebe rokou dejvajoučega, naj preglêdne, 8 vsáki ki se zglêdne na ženo k pozelejñi, že je prazñivao ž nom, trpl. 113 ár je gospoud zvišeni, dönok se zglêdne na poníznoqa, nagfl. 113 pura se razčemerí, či se što zglêdne na ñouv; — glêdnemo: gön. 73 naj dobro poglêdnemo domá, ka vse jeste na nasi dvorej. 55 vö nas pelajo vučitel v ográdec, gde nárase naše preglêdnemo, bar. 26 kam koder

se na brütivi zglédnemo, okoul nás same grobe vídimo, 35 či se gor zglédnemo, on prelejpi moudér oboud váramo (gewahren wir), šteroga za nébo zovémo; — glédnete: küzm. 431 ne mejte vu osoub prijímaní vero odičenoga gospodna našega Jezua Kristuša; ar či notri ide vu správišče vaše kakšni mouž, ki zláti prstan má, vu svetlom gvanti, notri ide pa i siromák vu ružnom gvanti, i zglédnete se na onoga, ki svetli gvant nosi i rčéte němi: ti si esi sedi lipou, i siromaki rčéte: ti etam stoj ali si eti sedi pod podnogaonico mojo, je li ne včíníte rázložka med seboim i nej ste včíněni sodci hůdi misel? — glédnejo: nagfl. 70 pred zgovárjaňem etim opomené vučitel osnovnike, da naj skrbno poglédnejo domá svoje hiže, 93 tou naj domá dobro poglédnejo, 91 máčka je skriven tát. Či na ňou glédajo vse mirůje, či se na stran zglédnejo ali idejo, preci nika vkrádnoti more.

lějhne: nagfl. 187 či odzaja za rožcom budouči kmični oblák lejhne i tam dežd hejňa, miné i rožec, či taki sunce sija, 197 či sunce zide, mejsec nam lejhne z ouči, 198 na tjeden dní pa lejhne něga (mejseca) posvejt. Uprav: lějhne.

lékne: léknejo: trpl. 33 naj se léknejo nad sramoutov svojov, ki meni právijo: ahah, ahah!

ségne: nagfl. 189 je li kaj se tak vídi, kaj krajina nébe pri N ... vési do zemle ségne? prijatel 1878, 14 ruska oblást od severnoga morja do adriatskoga morja ségne, 1878, 47 tůjec ségne v žep i dá policáji nekši papér, 1878, 30 v toj državi láž od kučé do palače ségne, trpl. 57 ime něgovo doségne do odvejtka, 28 milost tvoja do nebes doségne, nagfl. 147 tak poutnikov ne doségne veter, 188 je li lé krajina uprav doségne okroglíno zemlé ali nej, to preci čůti máte, bar. 8 pazi na mé, naj moj žítek nevola ne doségne, prijatel 1878, 29 či med Törkom i Rusom boj vő vdari, zna bití kaj s toga nas kaj tůdi doségne, küzm. 46 šteri koli priségne na církev, tisto je nikaj, šteri koli pa priségne na zlato církevno, dužen je, trpl. 11 ka blizněmi priségne, s kvarom zdrží; — ségnejo: nagfl. 200 mejsec pre-svejtí čeres nouči zemlou tam, kama tráhi sunca ne ségnejo, prijatel 1878, 21 ova pisma tůdi do toga časa ségnejo, 1877, 74 Rusi so Plevno že tak opásali, ka samo edno málo mesto jeste, kama ruske krugle ne ségnejo, trpl. 24 za tou ti se bodo molili vsi světi vu priličnom vrejmeni da, gda velike povoudni pridejo, ni ednoga ne doségnejo.

séjhne: séjhnem: trpl. 82 moji dnévi so lejhnohi kak sénca, jas ta sejhnm kak tráva; — séjhne: küzm. 40 figovu drvou posejhne, 200 či što ne ostáne vu meni, vö se vrže liki rozga i posejhne, trpl. 75 trava se na večar pokosi i posejhne, 108 da bi grátali kak tráva na strejhaj, štera prole, kak se poskübé, posejhne, nagfl. 177 ka za lasnost má ilojca? Ka se vu vodi razmoča, či posejhne, trda de kak kamen. Takše se skopaline, štere se vu vodi razmočajo i či posejhnejo ali zgorijo do trde, se zemlé zovéjo. Upravo: sèjhne.

tégne: tégnem: nagfl. 28 naj prvle ji zrovatam te eden droug, potégnem ga ednáko doli, 65 vište, eti na tábli potégnem z ete i z ov kraj tégivke po ednom tégi; trpl. 47 Moáb je moja mujvalnica, na Edoma vö vtégnem črejvle moje, 92 Moáb je mujvaonica moja, nad Edomom vö vtégnem obütel moja, prijatel 1878, 16 ne vtégnem vnogo pisati.. tüdi jas ne vtégnem pisati vnogo; — tégneš: trpl. 113 prouti srditosti nepriátelov moji vö vtégneš rokou tvojo; — tégne: trpl. 6 či se ne ščejo povrnouti ti neverni, brüsi meč svoj, natégne lok i cíla, küzm. 55 eden z oni, ki so bíli z Jezusom, vö vtégnvši rokou vö potégne meč svoj, trpl. 19 on vö potégne nogé moje z mreže, nagfl. 89 gda psa besnouča celou zdrobiša, či obtrüdi, v skrivno mesto se potégne, 113 puran glavou názhrbt potégne, 170 vuk se vu dné v goščere potégne i spí, 90 takšega hípa se máčka v skrivno mesto potégne... máčka na sprejdní nogáj po pét, na zadní po štiri ostri, srpnáti skramblov má, štere z lejhka sklüči i vö vtégne, prijatel 1878, 42 či drügi vöter potégne, 46 trétji nemi z žepa robec potégne; — tégnemo: nagfl. 189 či v edno tégivko motvouz potégnemo; — tégnejo: nagfl. 59 za kaj je (táble) na črno fárbajo? zá to kaj se bejla farba, štero z krajdov potégnejo na nej, naj bole na črnoj licojni viditi dá, 158 vidmo kak se vršenijo mále dekličke okouli svoji cvejtni gréd. Vö potoriyo semen, lepou na né potégnejo zemlou, 175 prouti zimi se (žabe) na dne močvarov vu káliš potégnejo, trpl. 107 ti neverni vládna palica ne ostáne nad šoršom ti pravični, da ti pravični vö ne vtégnejo rouk na nepravícnost, bar. 38 nébo večkrát obláje zatégnejo.

véjhne: trpl. 95 z zobmi bode škripao i vejhne, küzm. 430 tak i bogátec vu svoji potěj povejhne, trpl. 3 šteroga listje ne povejhne, 75 tak so liki tráva, štera z rána povejhne; za útra cveté, ali povejhne; — véjhnejo: trpl. 29 liki to ze-

leňé tráve p o v e j h n e j o, nagfl. 197 na jesen se dozori jesenski sád, ali kak hladnej gratúje, listje z drevja kápke, travíne premedlejjo, p o v e j h n e j o. Uprav: vèjhne.

gíne: trpl. 39 človek vu toj díki ne obstoji prispodobno k govedi, štero pogíne; — gínejo: küzm. 55 vsi kí meč vzemejo, od meča pogínejo, trpl. 46 pogínejo liki puž stühnej, 85 gda nim v kraj vzemeš ní sapo, pogínejo i pá s prahom postánejo.

píhne: trpl. 83 človek je vu svoji dnévi kak tráva, kak cvejt poulski tak cveté; gda veter po né píhne, nega je več.

tisne: tísne: nagfl. 84 eta tábla zdaj na míri stóji, ne geni se. Potísne jo z rokouv, je li se je genola? 27 zdaj vkúp stísne mojvi dveji lampi; — tísne: nagfl. 151 várao je go-spoud, kaj tam gde je zniče v zemlou pústo edna vajžica više stóji od te drúge zemlé, v kraj jo potísne, 176 gda (riba) na dno šcé plavati, vö potísne ž néga (mehéra) zrák, gön. 70 li te máčka škramble potísne vö, či škrabnoti šče; — tísne: nagfl. 182 takšega hípa zrak vlečemo na nous i lampe i pá ga vö potísne, küzm. 327 vu vsem se stiskávamo, ali ne stísne se; — tísnete: küzm. 413 ar je tak vola boža, da dobro činéči stísnete ti nespametni lúdi neznanost.

slühne: slühneš: trpl. 70 vu dnevi ne vól zezávam tebé ar me ti poslühneš, 50 k tebi, ki poslühneš molítve, bode vsako téjlo prihájalo; — slühne: trpl. 61 k bougi kričím i poslühne me, 44 bom se molo i joukao, i poslühne glas moj... poslühne me boug ino je ponizi, nagfl. 137 kí tožbo poslühne i skonča.

sune: suneš: trpl. 44 ti ove doli suneš vu globoko jamo, 58 kak ti né postáviš na skliska i doli je suneš v pogübel; — sune: trpl. 29 rouka nepobožnoga me ne sühne; — sunejo: trpl. 20 gda se ti hüdi na mé ne sunejo... spádnejo, 90 da se gori vneséjo prouti nébi i doli sühnejo v prepast, 20 gda se ti hüdi na mene sunejo, nagfl. 89 te krepši (pes) nad toga slabejšega vderé, vsi ti drúgi se na néga sunejo, 101 či edna ovca v bejg vdári i te drúge se vse za nouv sunejo, 158 med tejm se na nou sunejo te male deklíčke, gön. 92 brüléc se (svíné) sunejo na kopaño.

3) s naglasom na nastavku ne: vrném, vrněš, vrně, vrněmo, vrněte, vrnějo, vrněva, vrněta.

čine: činém: küzm. 298 naj vu radosti prídem k vám povouli božoj i z vami rét si počíném; — činěš: küzm. 279 ovo

ti se Židov imenuješ i počinješ v^u právdⁱ; — čině: trpl. 67
Izrael si ne počine v^u meni; — činějo: k^uzm. 454 piši: blá-
ženi so ti mrtvi, ki v^u gospodni vméraj^o od vezdašnéga hípa. Za
istino velí d^uh, ka si počinejo od oupravie svoji.

grene: grenêjo: bar. 29 senou na trávnikí vküp grenéj o.

mene: menēm: küzm. 429 či prídem, opomeném ga z dejl, trpl. 34 gda se spomeném, vö vlejém sam vu sebi düšo mojo; — meněš: küzm. 7 či prinesěš dár tvoj na oltár i tam se spomeněš, kaj brat tvoj má kaj prouti tebi . . , gön. 73 je li se spomeněš, ka so nam gospon vučitel zapovedali? — menē: küzm. 305 kí vás opomené z pouti moji, nagfl. 78 pred zgóvárjaním etim opomené vučitel osnovnike, da naj skrbno poglédnejo domá svoje hiže, küzm. 57 spomené se Peter z rejči Jezusove, trpl. 17 vö zišče nih krv, z nih se spomené, 15 naj se spomené ze vsěj áldovov tvoji; — meněmo: küzm. 341 samo naj se siromákov spomeněmo, bar. 38 na düšni dén se z naši preminouči spomeněmo, a spoménemo: predge u let. 1877, 101 mamó zrok nas poniziti, či z naši grehov se spoménemo; — meněte: küzm. 31 jeli ešče ne razmite, niti se ne spomeněte z ti pét lejbov kriüha z kim se je pét jezero nasitilo? 78 ne spomeněte se? 420 naj se spomeněte z rejči, štere so naprej povedane; — menějo: nagfl. 74 kaj činim z onimi, ki ne kebziüejo i neprav se oponášajo? Opomenějo je.

minê: trpl. 45 na senco perout tvoji se zanesém, dokeč ne miné stiskávanê, nagfl. 187 či odzaja za rožcom bodouči kmični oblák lejhne i tam dežd hejña, miné i rožec (iris), prijatel 1877, 26 rani dešč i snehe joč hitro miné, küzm. 225 smo ga čüli gučéčega, kaj te nazarenski Jezuš potere eto mesto i preminé (! $\lambda\lambda\lambda\lambda\lambda\lambda\lambda\lambda$) návade, štere nám je dáo Moušeš, bar. 3 vrejmen hitro premiué; — minêjo: prijatel 1878, 46 dokeč volitve ne minéjo, ne morem pomagati, 1878, 25 države minéjo i nove postánejo, küzm. 420 pride pa dén gospodnov liki tát v noči, v šterom nebésa (s) škripanem preminéjo; — minêta: prijatel 1877, 80 minéta dva meseca po smrti zeta.

rine: rinêjo: bar. 10 roditelje vse od nêga odrinêjo, ka bi nemi na škodo biti moglo.

vrne: vrnêm: küzm. 23 povrném se vu hižo mojo, odkude sem vö zišao, 246 po tom se povrném, 253 potrebno mi je prišestni svétek v Jerušálemi svétiti, ali pá se povrném k vám, či de boža vola, trpl. 14 püstím se za nepriátelmi mojimi i zgrá-

bim je, ni se ne povrnmé, dokeč ji ne spokolem, 97 z kejm povrnmé gospodni za vse dobročinejné meni prikázano? — vrněš: küzm. 156 tí gda se povrneš, potrdi brate tvoje, predge u let. 1877, 103 dokeč blága, pošteňa, iména, kvára nezáj ne povrneš, te čas ti boug grehov ne odpisti, trpl. 34•ti vso lego negovo preobrneš v betégi negovom; — vrně: küzm. 16 Jezus se pa nazaj obrné, 32 on se pa obrné, 57 vrže te srebrne pejneze vu církev, obrné se, odíde i obejsi se, 219 vám je naj prve boug gori zbüdo siná svojega Jezusa i poslaog ga je, ka bi vas blagoslovo, naj se vsákši obrné od hüdoub svoji, 434 smejh vaš se naj na plač obrné, 248 žmetno je stalou Pavla i obrné se i rěe dühi: idi vö, 327 gda se pa što obrné k gospodni, teda se kraj vzeme pokrivalo, trpl. 91 püsto zemlo obrné na jezero, nagfl. 147 etakšega hipa se eden tál kropa na spár obrné, 194 o mihálsčeki, vsesveščeki, andrejščeki se vrejmen pá na hládno obrné, 198 vsako 24° vöro se (zemla) obrné ednouk kak kolou okouli náredi svoje, gön. 26 smejh se z lehka na joč obrné, bar. 16 i néno (kozé) kosmiñe se na hasek obrné, küzm. 292 pride Siona oslobodítel i odvrmé nepobožnost od Jakoba, 9 naj bode tvoje álmoštvo vu skrivnom mesti, i oča tvoj ki vidi vu skrivno, on ti povrnmé vu očivesnom, 48 ki je na nívi, naj se nazaj ne povrnmé, ka bi vzéo svoj gvant, 242 da se več nigdár ne povrnmé vu sprejhneé, 440 dao sem ji vrejmen, naj se povrnmé (s) svojega kurvejstva i nej se je povrnoula, bar. 32 tistomi se od točé včíneni kvár od ete družbe povrnmé, 40 mrtvo tejlo se pokopa, nego düša se nazáj povrnmé k bougi; 216 sunce se preobrne na kmico i mejsec na krv prve liki pride den gospodnov te veliki i znameniti; — vrněmo: predge u let. 1877, 92 naša je dužnost naj se nezáj k nemi povrnmé, küzm. 321 ovo skrovnost vam povejm: vsi istina ne zaspímo, vsi se pa preobrněmo; — vrněte: küzm. 34 či se ne obrněte i bodete liki deca, z nikakšim talom ne pridete vu králestvo nebesko, 244 nazviščávajouči vam, naj se od eti márnost obrněte k živomi bougi; — vrnějo: küzm. 3 opoumeněni od bogá vu sne, naj se vrnějo nazaj k Heroudeži po drugoj pouti so šli nazaj vu svoje domovine, nagfl. 22 potrejbno je, da se zdaj že zgucávaňa etakša na nouvo doub i nouvo pout vrnějo, trpl. 45 teda se nepriátelje moji názdra vrnějo, küzm. 420 naj se vsi na pokouro obrnějo, trpl. 23 spet se naj obrnějo, küzm. 258 iz vas sami postáno takši možjé, šteri bodo preobrneňa dugovaňa güčali, naj odvrmějo vučenike za sebo, 18 spominali

se bodo i se povrnéjo k gospodni vsi kraji zemlé, 68 naj se gda ne povrnéjo, 73 predgali so, naj se povrnéjo, trpl. 84 mehau si nim položo, štere ne prestoupijo, ne povrnéjo se, kaj bi pokrile zemlo, 41 vučo bom prestopnike na poti tvoje, da se grešnicke k tebi povrnéjo, prijatel 1877, 3 te fini papér več krat prešajo i árkuše preobrnéjo; — vrnêta: küzm. 450 imáta oblást nad vodami, da je obrnéta na krv, 240 Pavel i Barnabás na predgañe odločena Šergiuša povrnêta, 243 Pavla i Barbanáša v Ikouniji pregáñajo, v Lystri niva za bogé štímajo i kamenüjo, z Derbe se povrnêta v Antiochio.

c) u kajkavštini

ostaje naglas na slovcu pred nastavkom *ne*; kadšto ali rijetko prelazi na prijedlog. Često se kratka slovka oteže i tuj.

gasne: gâsne: gašp. 1, 395 obilno krvi iz tela izleje se, od koje ogeñ oštro pogâsne.

kradne: krádnú: perg. 5^b koi drugih grady ili ‚castylye‘ silu vzamu ili vkrádnú.

padne: pádnem: kemp. 176 obrani mē, gospodine, da vu ruke ñihove ne vpádnem, 238 ako nevredno se vtèknem, v zban-túvanē vpádnem; — pádneš: petr. 276^b i ev. tirn. 276 ako vu greh opádnēš, ne věš, stáneš li gorē z grēha, kemp. 186 kotéra zmožno pomáže, da od lastovite žmečine na zemélska ne opádnēš, 208 ako obstoš na putu mojem, spoznaš istinu i istina tē oslobodí i popádnēš žitek vekivečni, kemp. 113 hasnovito je negda i vu dobreh trseñah i želah stégneñe držati, da po nepokoju v rásipnost pameti ne vpádnēš; — pádne: perg. 6^b koi v notu neuere dopaadne, nyemu ne haasni, ako se i zmiry z suoy m perusem, 19^b pryestane očina oblast nad sinom, ako otac v nepry-atelskuu vuzu dopaadne, 20^b gda što praudennim zakonom prot drugomu čloueku v glaunuu sentenciu dopaadne, 51 tyem se pogubliuie priuilegium, gda što v kralieue dostoinosti zbantouania grieh dopaadne, 65^b ako dolni peruš po iectue (= jětstvě) v sudčeue ruke dopaadne, adda iur kralieua milošča onomu koterí e v iectue ništar ne hasni, petr. 41 i ev. tirn. 41 vsako kra-levstvo vu sebe razdeļeno opústeti hoče i hiža obrh hiže opádnē, gašp. 1, 903 na réci ove devica Maria od velike žalosti taki omegle i vu nařučaj Kristuša opádnē, 1, 855 ov opádnē vu smrtni beteg, 1, 853 prestrášena opáde pláčuē na koléna svoja, kemp. 153 ako ti pripustím težínu, ne ľuti se niťi naj ne prepádnē srdce

toje, 209 človek ne móra preveč plahoga srдца biti, kada vu kakve falinge v pádne, 231 ako ne pomore vráctvo, sproti v pádne človek na gorša, math. 2, 2, 260 po keh dób Židovi, kaj ti jen krat odhitili su mesiaša, vu ni jednoj več drugi spodobi néga videli ne budu, kak vu spodobi súdca, tak ne z vremenom po svojem brzom, v jednomu oblesku spodobnom, došestku z a p o p á d n e; — p á d n e j u: math. 1, 1, 175 jáj onem, kada vu rúke srditoga boga opádnēju! — pádnu: perg. 31^b po tom su neki štymali, da su takoue zemlie ili senokoše ili lugi, kotere voda od iednoga mesta na tuúd (tuugi) dyel odtrgne, po 'nom onoga oneh na čy kotaar ili dyel dopaadnu, gouoreči to, da vode tečenje nih kotaare razdelyaua, math. 1, 1, 88 vnògi se na néga zadènu, opádnju, pobiju, 2, 3, 69 gda vu velike hmańóče i grehòte opádnju; — pádneta: petr. 94 jeda more slépec slépeca voditi? ne opádneta li oba dva vu jamu?

plahne: pláhne: gašp. 1, 771 da bi roditeli sveti Catharini preporučili i zagovorili drago detéce, k mestu iz glavice otok vpláhne i dete zdravo i živo ostáne, 1, 832 za kojem činom taki voda vpláhne.

stáne i stáne: stánem: gasp. 1, 382 néga se dotikajuč lepša postánem, néga prijemlúč devica ostánem, kemp. 255 ako hočeš da dójdem k tebi i pri tebi ostánem, osnaži stari kvas greha, gašp. 1, 569 da po muki ovi vreden postánem prijeti diku Kristuševu, 1, 603 stúpim zvrhu visíne oblakóv, spodoben postánem višnemu gospodinu bogu; — stáneš: petr. 286^b ako vu grejh opádneš, ne véš, stáneš li gorè z gréha, kemp. 218 ako ti sám póleg ne stáneš, 103 da onda vu marlivosti molitve ne postáneš vtragliv, 118 nikakva ne hasni múdrost, ako ravnati pre-stáneš; — stáne: petr. 36 i ev. tirn. 33 tretí den gore stáne, 90 ako prém gdo z mrtveh gore stáne, veruvali ne budu, 165 nikomu ne povedíte viđeńa, dokle sin človéči od mrtveh gore ne stáne (i ev. tirn. 152), gašp. 1, 316 jen krat pred vrati klošterskemi nastáne kruto velik štropot krič i vika, 1, 443 čez nekuliko vrémena cesarom postáne Marko Aureliuš i Luciuš Veruš. Pod kojemi za Nerónom četrti nastáne pregon proti cirkvi krščanski, 1, 458 po odhajańu Ivana taki vu Carigradu tulik nastáne potres, da polovica cesarove palače vrúši se, math. 1, 1, 234 tak prehádaju vsi dnévi živléńa mojega, doklam zadnič nastáne večer zadńi, gašp. 1, 467 to zgovorivši nestáne je, 1, 592 kaj zgovorivši nestáne viđeńa, 1, 565 ova zgovorivši nestáne

gâ, 1, 319 dojdúci k velikomu potoku niti ladje imajúci vu koji bi se prepélal, obstáne, 1, 485 koi van iz cirkve idúci obstáne pred vratah kak da bi ponújal drugoga van iti, 1, 645 pesek nú zapela do kupa drv in ondi obstáne, perg. 21^a ni takouomu ual-louaniu nye potreben ni kralycuski ni bratinski consensus, da li-stor od iednoga čloueka včinieno vseгдаar na meste trdno ostaane, 11^a i za muž dana dyekla se nie črtinu penezmi vun splačue z očinoga imyenia. Ako li za sebrá poide z svoje bratie hotyeniem, tako vu svoje črtine slobodnom gospoctue ostaane, 16^b vsako-uáčko imyenie međ bratium razdelieno, ako se koteromu seme do-trgne, iošče do sto ili do due stye lyet ili j po več lyet na toliko, da bi po črtom kolene iedan drugoga kčer ili kakou drugi rood vzal, na drugu žyuu bratiu ono imyenie ostaane, 23^b gda dua ieden drugomu tako valluieta, da ako bi se koteromu zmed nyu dopetilo pryedi prez oduetka vmryeti, da imyenie i maarha onoga, koteri pryedi vmerie, na žyuučega brata ili na nyegouu decu (decczu) ostaane, 35^a za to ništar menie nih črtina nim ostaane cyela, 16^b od kud to nasleđuie, da imyenie kotero neki brat po razdeleny steče ili zayšče, ako se niegouo seme dotrgne, ne ostaane na delnuu bratiu, da na kralieuo darouanie ostaane. Po tom toga kakouo imyenie dade duema ili trem liudem vkup, koteri si ni rood nyesu ni bratia, ili e sami koym zakonom zayšču, i ako se koteromu zmed nih seme dotrgne, ne ostaie niegou dyel na touaruša s kyem ie takouo imyenie dobil, da na kralieuo danie ostáne, gašp. 1, 493 tri dni i noči nutri ostáne zaprta, 1, 593 ova z lažlivemi vústi vrág zgovorivši pri svétem ostáne Ivanu, math. 1, 1, 24 pri súdu, kojega on izrěče, ostáne, krist. 91 kak dugo bog nepremenliv bude, tak dugo naprvzetje negovo čvrsto i negeňeno ostáne, perg. 18^b ako poruk ne postaaane za nega, petr. 38 i ev. tirn. 34 reci da ovo kameňe kruhom postáne, gašp. 1, 417 mladenec redovnikom postáne, 1, 421 mesto Ivana postáne biskupom, 1, 443 cesarom postáne Marko Aureliuš, 1, 585 iz ovoga premine sveta i zveličen postáne, kemp. 113 tak dugo mora se trapiti i k službi primárjati, doklam na vsa go-tovo postáne, gašp. 1, 395 zbog koje vsa bôl ránenoga i ope-čenoga téla vu svétem prestáne mučeniku, 1, 512 naj prestáne srditost vezda međ námi, naj prestáne nepriatelstvo naše, 1, 578 ako ne prestáne od toga govoriti, kemp. 108 nigdar ne pre-stáne dobro činiti, 238 od molitve naj ne prestáne, 251 kada dójde kaj je zvršeno, prestáne navadni sacramentumov običaj,

gašp. 1, 386 pomoli se svêta devica i mrtev mládenec na noge v stáne, 1, 406 na zemlju opadši greh opláče ter zdrava i vesela gore v stáne, perg. 9^b tako on kotery e i imyenie kralieuim iušem sprosil kryuo, na uekouečnoi pryecembe toga imyenia zaostaane, koteroga ie imyenia uekuečinu hudo hotel za se zauieti, 64^b obrh toga imyenia, ako zuuna cirkuennoga ima kakouo imyenie, pogublieniem zaostaane, i to teda bude, gda vekšum sylum zaostane a v menšoi sile i niega kako i koga drugoga trhi menie vraže. I trebe ie razmeti da, ako prot zastavne gospode i prot prostim plemenitim zaostáne takouum sentencium, ier prior proti cirkuennomu čloueku vekšik trhom ne zaostaane, nego takouim cirkuenni člouek prot prioru more zaostati, 90^b ako praude ž nih ne včiny, adda usaki u velike sile glauum i usega imyenia pogublieniem zaostáne... ako u menšoi sile, usaki vraždum zaostáne... adda nih zemelisky gospodin ne zaostáne nikakouim trhom, gašp. 1, 483 drugóč po noči zestáne nepriatele svoje, 1, 41 drugóč na vulici zestáne Ivan siromaškoga človeka, 1, 901 kada sina drugoga zestáne, mat. 474 vidi se, da on mladenec z onemi drugemi mladenci više krat zestáne se; — stánemo: gašp. 1, 791 znáj da mi do konca stalni ostánemo, 1, 639 stalni budemo, da vé nec vsem stálno vojujúcem pripravlen zadobiti vrédni postánemo, 1, 435 da ovak i kuliko niemu spodobni postánemo, 1, 551 kotéri si Blažu milošču podelil, da mi po negove molitve i prošie i nájemu od vsakoga grla betega oslobođeni postánemo, math. 1, 1, 171 vu snu zbiraju se vse po malo kréposti nazád, sile objačiu se, umorene kotrigov pomenšáva se i to tak da izbùdeni kak ti preporòdeni i krepno jáki postánemo, 2, 3, 210 vsigdar z tobum zestánemo se, kam se god obérnemo; — stánete: math. 2, 3, 93 vsaki dán, kada se stánete, reči morate...: gašp. 1, 648 vu noj (pravdi) odičeni postánete; — stáneju: math. 2, 2, 239 dójde vura, kada vsi koji ležé vu grobeh, negvoga glása čuli budu i pák živi stáneju se, 2, 3, 186 da Židovi vu svojoj lmaňóči i tvrdokornosti obstánejo, videl je i znal Jezuš na prvo; — stánu: gašp. 1, 571 šetúju posli.. obstánu malo, 1, 623 oni ostánu rañeni, 1, 625 donesu kip posli, ali nesrečnò od lúteh oroslanov i medvedov z Italikušem na mestu razdrápani mrtvi ostánu, kemp. 216 jaj bogátušem, ar kada siromahi v krájestvo nebésko vléznú, oni zvúna jávčeči ostánu, gašp. 1, 697 lica i obraz svétoga hercega svétla postánu, 1, 498 Petra mladóga priateli z roďáki vu hižni zakon nagovarjati ne prestánu, 1, 733

prične i predi nego bi bil dokončal molitvicu gosponovu, vedreno nebo izkaže se, slápi prestánu i vsa premíne pogibel, perg 4^b koteri capitalis sentencium zaostaanu, 43^b da oni koteri sirote na pravdu pozouu žyvu vraždu (Wrasdu) sirotam zaostaanu, 90^b ako li zemelisky gospodin daa ž nih praudu, u uekšoi sile usi na pogubliený glaue i usega imienia zaostánu, kotere ie u perušene ruuke tryebe dati. — Na *prijedlogu* naglas: gašp. 1, 614 kak glavu od molitve je podígnula, tulik dežd, grmlavica i lisikavica nástane, da niti z nogum spod krova koráčiti nesu mogli, vran. rob. 1, 14 tmično nástane, perg. 19^b tretim zrokom vetako pryestane očina oblast nad sinom . . , kemp. 180 dojde jedna vura, kada přéstane ves trud i zmútna, math. 1, 1, 182 je li on bog . . koi bude drémal ali přéstane za naše dobro skrbeti? 2, 2, 170 ovak mučiju decu tak dugo, doklam živeti přestanu.

běgne i bēgne: (perg. 90^b koteri pobiegne), gašp. 1, 676 vesel iz ruk nepriatel'skeh pobégne, 1, 776 betežnica iz hiže pobégne, 1, 833 vuk nazad vu lozu pobégne, 1, 900 naj pobégne vu egiptonski orsag, kemp. 269 veruj sveteem i prorokom tēr pobégne od tebe hudoben nepriatel; — bēgnemo: gašp. 1, 680 da od srditosti božje pobēgnemo; — bēgnu: gašp. 1, 370 papa je nagovarjal, da náj pobēgnu na imáňa.

děne: देंnem: kemp. 106 ako se zločestoga včíním i na nikaj správím i na prah देंnem, bude mi milostivna milošča tvoja; — देंnu: math. 1, 1, 88 vñògi se na ñega zaděnu.

gène i gēne: gēnem: kemp. 184 pomozi mē, da mē nikakva ne gēne ničémurnost, 257 gdo mī dá, da me od sada nigdo za ništar ne drží, niti kotéra stvár mē ne gēne ali na me pohléda, mat. 433 ako posluhnete, vas ne gēne; — gēnem o: math. 2, 3, 80 z vsem ovem práznem čúdenem ne bude odkupitelu našemu poslúženo, ako mi dúše naše na dobra obečáňa i odlúčeňa ne gēnem o; — gēnej u: math. 2, 3, 36 rěči jesu rěči i nikaj ne hásniju, ako srdce ne génej u; — gēnu: kemp. 119 niti gā vsěh hvalěčeh vústa ne génu, koi je vse úffáňe svoje vu bogu vtvrdil.

klěkne: gašp. 1, 456 Gajna na koléna poklěkne, 1, 599 po boju dokončánom na koléna poklěkne, 1, 745 taki sin poklěkne, 1, 780 zaplakana poklěkne, 1, 800 videči zlo svoje pred noge s. Gregura poklěkne.

lězne i lēzne: lēzneš: kemp. 165 ako vu vsakom pripečěnu stoíš . . vu vsakom poslu taki z Mojžešem vu prebivališče

tolnác od gospodina pítat vlèz neš; — lèz ne: kemp. 254 o kak mora biti neoskrúheno srdce mčšnika, v kotéroga tuliko púti vlèz ne počétnik čistosti! 263 tuliko brže milošča dohája, obilnéje vlèz ne; — lèz ne te: kemp. 216 ako se ne preobrnete i ne postánete kak ti malehni, ne vlèz ne te vu kraľestvo nebésko; — lèz ne ju: math. 2, 3, 143 od ovud biva, da rètki čez vúzka vráta vu živlène vlèz ne ju; — lèz nu: kemp. 216 kada siromahi v kraľestvo nebesko vlèz nu, oni (bogátuši) zvúna jávčeči ostánu.

meg ne: mēg ne: kemp. 189 to kruto máraj da, kada poglavár tí namēg ne, vse za dobro prímeš.

mēk ne i mēk ne: mēk neš: kemp. 115 čém bole se od vsakotere stvarih radosti odmēk neš, tēm tečnēje radosti vu meni nájdeš, 118 nikakva nē svétost, ako, gospodine, ruku tvoju v mēk neš, 190 ako se v mēk neš, ne bude mogla (duša moja) teči po pútu zapovedih tvojeh. (Ipak mák neš mulih škola 509); — mēk ne: gašp. 1, 919 rečénu pesem moléči vu duhu zamēk ne se.

mene: ménem: kemp. 260 kada se spoménem z nekojeh pobóžnèh, onda sam vu sebi se sramújem; — méneš: petr. 98 ako ponesesh tvoju čest pred oltar te se onde spoméneš, da bližni tvoj ima nekaj suproti tebe, ostavi onde tvoju čést pred oltarom te pojdi pomíri se prvle z bratom tvojem te onda došedši budi daruval tvoju čést, ev. tirn. 86 ako ponesesh tvoj dar pred oltar ter se onde spoméneš..., math. 2, 3, 102 ako aldúješ dár tvój na oltáru i onde se spoméneš, da...; — méne: gašp. 1, 457 biskup opoméne cesaricu, 1, 555 Andráš rodáka opoméne, mulih pos. 16 da ga ľublenò opoméne, 105 da nas opoméne, kemp. 193 nē tí trēba da tē gdo vuči ali opoméne od oveh, ka se na zemľi činé, math. 2, 3, 189 poklam bi bil Jezuš vu jeruzalémski váraš vlézel, išel je vu cirkvu da ľudstvo navúča i na slúžbu bójžu opoméne, mulih pos. 186 ako se gusto krat iz muke i smrti kristušove spoméne, kemp. 237 mášnik ima pred sobum i za sobum znaméne gospodínovoga križa, da se neprestancé spoméne z muke kristuševe, math. 2, 3, 35 kaj vam zgovárjañe réči otec hásni, ako vas réč ova ne spoméne na otčínsku ľubav boga proti vam? — ménemo: gašp. 1, 613 ovu noč ne ostavi me, da do jutra od nebeske dike radosti spoménemo se, mulih ap. 85 da se iz ovoga našega konca gustokrat spoménemo, 99 da se iz naše vere spoménemo, 105 da se spoménemo da vsa

krepost s. meše doháda iz vrednosti muke smrti i križa kristuševoga, math. 1, 1, 103 danas predi z ovoga svetoga mesta oditi ne moremo, nego se na koncu ovoga leta z vseh dobročineh z srcem zahvalnem spoménemo, koja nam bóg celo ovo leto je izkázal, 2, 3, 19 vu tom je vnogo postávleno, da mi istine vere kršćánske ne samo známo i spoznávamo, nego da se iz njih spoménemo; — méneju: mat. 127 kak brže videli budu smrti približávanje i pogibel, naj opoméneju néga z ovem glasom: veselí se, math. 2, 3, 36 réči nikaj ne hásniju, ako vas na ni jednu preštímánu istinu ne spoméneju; — ménu: mulih ap. 141 duše zveličenih izkazuju se, da človeka kaj dobra navučé, opoménu, razvesele ali po bozje volje kaštiguju, math. 2, 2, 169 drugi pusté deteu svoju zvrúčiti se i razhladiti, ali vsakojáčka dugována i igre činiti, po čemu oni obetézati ali čuklavi biti ali da páče isto živléne pogubiti mogu, niti zbog toga ne opoménu ali odvráćaju.

segne: ségneš: kemp. 269 ako ne razmeš niti pametjúm ne dosézeš, kâ sú pod tobum, kak preségneš koja su zvrhu tebe?

sehne: sèhne: petr. 148 i ev. tírn. 137 gdo vu mene ne obstojí, vun se zvrže (zvéžže) kak ti rozgva i vséhne, gašp. 1, 785 žalostnu gutta vudre, od koje rúka noj vséhne.

sesne: sèsne: mat. 205 videći da piavka nemu sésne i pije krv, ne srđi se.

svene: svène: kemp. 251 meni je potrébno, da sem zadovoljen z svetlostjum pravdene vere i da vu ní hodim, doklam svène dèn vekivečne svétlosti.

tégne: tégnem: kemp. 151 kada dám, moje je, kada stégnem, tvéga nesem odnesel; — tégneš: gašp. 1, 555 ako osem dán od igraña ruke stégneš, prvo zadobiš zdravje; — tégne: math. 2, 3, 225 tam išel je, da ga zmed stiske ľudih van potégne, gašp. 1, 377 pretégne ruku na svrž, kemp. 133 naj pretégne ruku svoju i nevolnoga od vse stiske zbavi, gašp. 1, 79 hrbet i vse telo kak šibjem zmrevári se, razdráple se, okrvári se i na križ pretégne se, kemp. 115 odmrmra tēlo, ali zažgánostjum duha se stégne, math. 2, 2, 59 kak brže bóg sreću i blagoslov svoj stégne, 2, 3, 109 ako se težáku pláča stégne; — tégnu: math. 1, 1, 111 od vnògeh nedóstojsnih činov i prégreških detčinskih stégnu se.

tèkne i tèkne: tèknem: math. 2, 2, 231 hoću se k nemu tak blizu kak bude moguće dorivati, mozibiti tak srečna budem,

da se končemar škrica negve oprave dotèknem, kemp. 238 ako nevredno se vtèknem, v bantúvanu vpádnem; — tèkne: math. 2, 2, 232 videla je nega hitro iti, dotèkne se od záda krájca negve gorúe oprave.

vene: vène: gašp. 1, 946 travica od sunca sehne, od zime véne, od vode gnije.

čine: činem: kemp. 152 gdo mi da kreľuti kak ti golubu ter budem letèl i počinem?

digne: dĭgnem: kemp. 107 krúto je čudno, da se tak naglo podígnem; — dĭgne: gašp. 1, 343 proti suncoishodnem stranam tabor podígne (1, 458 podigné bíce pogrješka), kemp. 119 vès svèt gâ ne podígne, koga si je istina podložila, 262 gdo god nakáneňe svoje z príprostêm srdcem gorè k bogu podígne, bude vrèden dara pobožnosti .. više prosto srdce podígne, math. 1, 1, 42 vu dvòjne tolnačnik je i tak človeka na vsi sreču vremenitu podígne (perg. 60^b pozdygne).

gine: gĭneš: kemp. 145 za kaj po ludi turobnosti gĭneš? — gĭne: gašp. 1, 946 travica od vrémena gĭne, 1, 649 ako koi od nega se ne bude ravnal, pogĭne prez vse pomoči, 1, 653 ako na bolši put ne obrne se, na veke pogĭne, kemp. 107 vse kuliko god naj menše preštímáňe vu dolici ništara mojega vtópí se i na véke pogĭne (perg. 41^b pogyne), gašp. 1, 741 zreče i spred očih zgĭne gledajúčeh; — gĭnem o: kemp. 118 zapuščeni vtáplamo se i gĭnem o; — gĭnu: math. 1, 1, 21 pred našem temnem okom vsa ona, koja na svetu je videlo, prejdu i kak ti izgĭnu.

mine: míneš: petr. 245 i ev. tĭrn. 237 v pekel ti je pójtí, če vu smrtnom grehe z toga svéta premíneš; — minèš: kemp. 47 kada z ovoga žitka premínèš, oni te vu vekivečna prebivališča primu; — míne: (perg. 65^b myne), gašp. 1, 614 tak i ona iz ovoga premíne svéta, 1, 648, 677, 727, mat. 111 koj bi seguren bil, da srečnum smrtjum premíne, taki smrti ne bi se mogel razumnò bojati; — mínu: gašp. 1, 498 vu petnajstom letu postávjlenoga roditeli ostáve i z ovoga premínu sveta, kemp. 119 oni koi govori, nut vsi sũ nikaj, ar premínu vse ničemurne miseli.

rine: rĭne: kemp. 99 ľubav kak ti žívi plamen i gorúča posvèt gori se zrine i segúrno préjde; — rĭnu: math. 1, 1, 88 po tòm sebe vu veliku nesreču porĭnu. Na príjedlogu naglas: porĭne ima petr. 79 koteri zmeď vas od oca zaprosi jajca, jeda

mu pórine kúščera? ev. tirn. 73 pórinne; gašp. 1, 445 prelepa duha nebeskoga kadila iz ognja izrine.

stigne: stignemo: gašp. 1, 680 da milošču božansku dostignemo.

tisne: tïsne: gašp. 1, 720 poglavar kloštrá lice svéje k obrazu svétea pritisne; — tïсну: gašp. 1, 520 vuha naj zatïсну na vsa suprot bližnemu mrmraňa, mrska ogovárjaňa.

bukne: búkne: petr. 289 i ev. tirn. 280 kak ti ono iskra ognjena gda með kudeļu zaleti, če je brže časa ne vgasiš, rada plámnom gore búkne.

drukne: drúkne: gašp. 1, 737 nogu zdigši ž ñum ga drúkne (771 drukne).

lusne: lûsne: gašp. 1, 720 mezg na mestu lûsne (1, 873 lusnu).

mukne: mûkne: gašp. 1, 618 zamúkne cesar na réči ove, math. 1, 1, 76 mozbiti je zádñi put, da k vam govori i za tèm mozbit na vèk zamúkne; — mûknu: kemp. 213 naj v múknu tëlovní i živinski lûdi od stáliša svétcev se pregovárjati, 173 onda zamúknu zročéňa jezikov, 232 naj zamúknu pred licem tvojem nebo i zemlja.

puhne: pûhne: krist. 195 ne vérujmo izličnoj sréči svéta, koja je spodobna morju, kojega ista tihoča na zlo zapeljiva. Skoren veter pûhne da vas na visokem morju vihrom podlekne, kada naj meñe na to mislili budete.

pukne: pûkneš: kemp. 198 ako na ov vrhúnece zlèsti hlepíš, tréba je, da batrivo pričneš i sekiru k korenu postáviš, da spúkneš i fûndaš otájnu nenarednu proti samomu sebi.

sluhne: slûhne: kemp. 277 opomenke ze vsúm poniznostjûm poslûhne; — slûhneš: gašp. 1, 547 molim, da poslûhneš molitvu moju; — slûhne: gašp. 1, 544 poslûhne moléčega bog, 1, 552 poslûhne devica Marija zažgánu prošñu ñihovu, 1, 613 poslûhne otec prošñu kčere, itd. kemp. 188 kaj drugi velé, to se poslûhne, math. 2, 3, 49 vsaki sledni, koi glasa ñegvoga pozávaňa poslûhne, vñuter dôjti more, 2, 3, 53 naše molitve poslûhne, 2, 3, 86 rêč bôžju iz vûst ñegoveh poslûhne, 2, 3, 121 ne znajuči jeli bôg poslûhne vašu molitvu, 2, 3, 197 človeka bôg taki ne poslûhne; — slûhnu: gašp. 1, 571 postánu malo, da poslûhnu réči ñegove, 1, 790 drugi cesara poslûhnu, 1, 799 nekotéri da návuke poslûhnu tolnáče primu, math. 2, 2, 261 da zadñe svéje dopitañe iz vûst ñegoveh poslûhnu.

sukne: sũkne: gašp. 1, 743 mládenec strašnu pľusku osũkne svetomu človeku.

supne: sũpne: petr. 188 gda izíde božji sin od čiste devojke, natura osũpne (ev. tirn. 173 osũpene), gašp. 1, 383 osũpne sudec Simfronius, da drugi najti se more od sina ňegovoga plemenateši, 1, 533 na ktero popévaŋe dodrči nazad Židov, štimajúči da drugoga najde nepriatela svojega i ňega spodobno prvomu izkonča, ali da bi spoznal onoga istoga od sebe rasečenoga i zakopanoga, osũpne čudéči se, da od smrti gori vstati i oživeti je mogel; — osũpnũ: 1, 643 koje videči gréšni ľúdi osũpnũ, 1, 943 osũpnũ prvič.

tone: tũne: gašp. 1, 675 dečak nesrečnũ vu vodo omekne se i vutũne.